

Η ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΠΕΔΙΟ ΜΑΧΗΣ

ΜΟΤΙΒΑ ΠΑΡΑΝΟΜΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΒΙΑΣ ΑΠΟ ΤΗΝ
ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΤΙΜΩΡΗΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

AMNESTY
INTERNATIONAL

Η Διεθνής Αμνηστία είναι ένα κίνημα 10 εκατομμυρίων ανθρώπων το οποίο κινητοποιεί την ανθρωπιά σε όλες/-ους και αγωνίζεται για την αλλαγή ώστε όλες/-οι να μπορούμε να απολαμβάνουμε τα ανθρώπινα δικαιώματά μας. Όραμά μας είναι ένας κόσμος όπου όσες/-οι βρίσκονται στην εξουσία τηρούν τις υποσχέσεις τους, σέβονται το διεθνές δίκαιο και λογοδοτούν. Είμαστε ανεξάρτητες/-οι από κυβερνήσεις, πολιτικές ιδεολογίες, οικονομικά συμφέροντα ή θρησκείες και χρηματοδοτούμαστε κυρίως από τα μέλη μας και ατομικές δωρεές. Πιστεύουμε ότι όταν ενεργούμε με αλληλεγγύη και συμπόνια προς όλους τους ανθρώπους μπορούμε να αλλάξουμε τις κοινωνίες προς το καλύτερο.

© Amnesty International 2026

Εκτός αν σημειώνεται διαφορετικά, το περιεχόμενο αυτού του εγγράφου έχει την άδεια Creative Commons (Αναφορά δημιουργού, Μη εμπορική χρήση, Όχι παράγωγα έργα, Διεθνές 4.0).

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode>

Για περισσότερες πληροφορίες παρακαλούμε επισκεφθείτε τη σελίδα για τις άδειες στον ιστότοπό μας: www.amnesty.org

Όπου το υλικό αποδίδεται σε έναν κάτοχο πνευματικών δικαιωμάτων (copyright) διαφορετικό από τη Διεθνή Αμνηστία, αυτό το υλικό δεν υπόκειται στην άδεια Creative Commons.

Πρώτη έκδοση το 2026

Από την Amnesty International Ltd
Peter Benenson House, 1 Easton Street
London WC1X 0DW, UK

Index: EUR 25/1012/2026

Γλώσσα πρωτοτύπου: ελληνικά

amnesty.org

Φωτογραφία εξωφύλλου: Πλατεία Συντάγματος, Αθήνα, Μάρτιος 2025. Νεαρή διαδηλώτρια κατά τη διάρκεια συλλαλητηρίου για τη σιδηροδρομική τραγωδία των Τεμπών κρατά ένα πλακάτ με τη φράση «Δεν έχω οξυγόνο», λόγια που ακούστηκαν να λέει ένα από τα θύματα της σιδηροδρομικής τραγωδίας.
@Τατιάνα Μπόλαρη, Eurokinissi

AMNESTY
INTERNATIONAL

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	7
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	8
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	10
1. Η ΕΛΛΑΔΑ ΕΙΝΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΜΕΝΗ ΝΑ ΣΕΒΕΤΑΙ, ΝΑ ΠΡΟΑΣΠΙΖΕΙ ΚΑΙ ΝΑ ΕΚΠΛΗΡΩΝΕΙ ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΕΙΡΗΝΙΚΗ ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΗ	14
Η ΕΘΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΕΣ ΑΝΤΙΚΕΙΤΑΙ ΣΤΑ ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΤΥΠΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	15
Η ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΕΣ ΔΕΝ ΣΥΜΜΟΡΦΩΝΕΤΑΙ ΜΕ ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	15
2. Η ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΥΠΟΒΑΛΛΕΙ ΔΙΑΔΗΛΩΤΡΙΕΣ/-ΩΤΕΣ ΣΕ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΑΓΩΓΕΣ ΜΕ ΣΚΟΠΟ ΤΗΝ ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ, ΣΕ ΑΥΘΑΙΡΕΤΗ ΣΤΕΡΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΝ ΤΗΡΕΙ ΤΙΣ ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΚΑΙ ΣΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ/Η ΣΤΕΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΤΟΥΣ	22
2.1 ΣΤΑΜΑΤΟΥΝ ΔΙΑΔΗΛΩΤΡΙΕΣ/-ΩΤΕΣ ΚΑΙ ΤΙΣ/ΤΟΥΣ ΣΤΕΡΟΥΝ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΟΥΣ ΜΕ ΣΚΟΠΟ ΤΗΝ ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΧΩΡΙΣ ΕΥΛΟΓΗ ΥΠΟΨΙΑ	24
2.2 ΠΑΡΑΝΟΜΗ ΧΡΗΣΗ ΒΙΑΣ, ΕΞΕΥΤΕΛΙΣΤΙΚΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΜΗ ΤΗΡΗΣΗ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΚΑΙ ΣΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ/Η ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΤΕΡΗΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ	28
2.3 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	32
3. Η ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙ ΣΥΧΝΑ ΜΗ ΑΝΑΓΚΑΙΑ Ή ΥΠΕΡΜΕΤΡΗ ΒΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΕΥΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΔΗΛΩΣΕΩΝ	34
3.1 Η ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΗ ΧΡΗΣΗ ΧΕΙΡΟΒΟΜΒΙΔΩΝ ΚΡΟΤΟΥ-ΛΑΜΨΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΚΑΤΑΛΗΓΕΙ ΣΕ ΣΟΒΑΡΟΥΣ ΤΡΑΥΜΑΤΙΣΜΟΥΣ	36
3.2 Η ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙ ΚΛΟΜΠ, ΧΤΥΠΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΛΩΤΣΙΕΣ ΜΕ ΤΡΟΠΟΥΣ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΕΚΝΟΜΟΙ, ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΙ ΚΑΙ ΤΙΜΩΡΗΤΙΚΟΙ	46
3.3 ΚΑΚΗ ΧΡΗΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΧΗΜΙΚΩΝ ΕΡΕΘΙΣΤΙΚΩΝ ΟΥΣΙΩΝ ΚΑΙ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΡΙΨΗΣ ΝΕΡΟΥ ΚΑΤΑ ΔΙΑΔΗΛΩΤΡΙΩΝ/-ΩΤΩΝ	50
3.4 ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΕΣ ΑΝΗΣΥΧΙΕΣ ΓΙΑ ΠΑΡΑΝΟΜΗ ΧΡΗΣΗ ΒΙΑΣ ΑΠΟ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΔΙΚΥΚΛΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΕΥΣΗΣ	56

3.5 ΠΑΡΑΝΟΜΗ ΧΡΗΣΗ ΒΙΑΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΙΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΛΛΗΨΗ ΚΑΙ/Η ΤΗΝ ΚΡΑΤΗΣΗ	58
4. ΠΟΙΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΕΙΡΗΝΙΚΩΝ ΔΙΑΔΗΛΩΤΡΙΩΝ/-ΩΤΩΝ	61
4.1 ΔΙΩΞΗ ΔΥΟ ΑΚΤΙΒΙΣΤΡΙΩΝ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΑΜΝΗΣΤΙΑΣ	61
4.2 ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΟΥ ΠΟΙΝΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ ΠΟΥ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΟΔΗΓΗΣΕΙ ΣΕ ΠΟΙΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΕΙΡΗΝΙΚΩΝ ΔΙΑΔΗΛΩΤΡΙΩΝ/-ΩΤΩΝ	62
4.3 ΠΟΙΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΕΙΡΗΝΙΚΩΝ ΔΙΑΔΗΛΩΤΡΙΩΝ/-ΩΤΩΝ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΣΥΜΒΟΛΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΚΑΤΑ ΚΑΘΟΛΙΚΩΝ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΕΩΝ	63
4.4 ΠΟΙΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΕΙΡΗΝΙΚΩΝ ΔΙΑΔΗΛΩΤΡΙΩΝ/-ΩΤΩΝ ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΙΧΑΝ ΣΕ ΑΠΑΓΟΡΕΥΜΕΝΗ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ	63
5. ΕΠΙΜΟΝΗ ΑΤΙΜΩΡΗΣΙΑ ΓΙΑ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΣΕ ΒΑΡΟΣ ΔΙΑΔΗΛΩΤΡΙΩΝ/-ΩΤΩΝ	66
5.1 Η ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΔΕΝ ΔΙΑΣΦΑΛΙΖΕΙ ΤΗΝ ΟΡΑΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΕΙΔΙΚΟΥ ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΟΥ ΔΗΛΩΤΙΚΟΥ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ	69
5.2 ΑΝΗΣΥΧΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΛΟΓΟΔΟΣΙΑΣ	69
6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ	73
ΓΙΑ ΤΙΣ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ	74
ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗ ΤΩΝ ΕΙΡΗΝΙΚΩΝ ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΕΩΝ	75
ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΣΥΝΔΕΟΝΤΑΙ ΜΕ ΕΛΕΓΧΟΥΣ ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	75
ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΙΣ ΣΤΗ ΧΡΗΣΗ ΒΙΑΣ, ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΗΣ ΤΗΣ ΚΑΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΧΕΙΡΟΒΟΜΒΙΔΩΝ ΚΡΟΤΟΥ-ΛΑΜΨΗΣ, ΔΑΚΡΥΓΟΝΩΝ, ΧΕΙΡΟΚΙΝΗΤΩΝ ΣΥΣΚΕΥΩΝ ΕΚΤΟΞΕΥΣΗΣ ΧΗΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΛΟΜΠ	75
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΙΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΕΙΡΗΝΙΚΩΝ ΔΙΑΔΗΛΩΤΡΙΩΝ/-ΩΤΩΝ	77
ΓΙΑ ΤΗ ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ	77
ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΥΠΟ ΚΡΑΤΗΣΗ	78
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΣΥΣΤΑΣΕΩΝ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΤΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ	78
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	81

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι πολίτες στην Ελλάδα έχουν μακρά παράδοση συμμετοχής σε διαμαρτυρίες σαν ένα μέσο με το οποίο εκφράζουν τις ανησυχίες τους σε θέματα όπως τα μέτρα λιτότητας και οι πολιτικές που πλήττουν τα δικαιώματα των εργαζομένων, την υγεία και την παιδεία, αλλά και περιπτώσεις παράνομης χρήσης βίας από την αστυνομία. Την τελευταία τριετία, η χώρα έχει ζήσει μεγάλης κλίμακας διαμαρτυρίες στην Αθήνα, τη Θεσσαλονίκη και σε άλλες μεγάλες πόλεις, αλλά και στο εξωτερικό, με τις/τους συμμετέχουσες/-οντες να ζητούν δικαιοσύνη και λογοδοσία για τη σιδηροδρομική τραγωδία του 2023 στα Τέμπη που στοίχισε τη ζωή σε 57 ανθρώπους, εκ των οποίων πολλοί ήταν νεαρές/-οί φοιτήτριες/-ητές¹. Η φράση «Δεν έχω οξυγόνο» που είπε ένα από τα θύματα κατά τη διάρκεια κλήσης έκτακτης ανάγκης έγινε κεντρικό σύνθημα στα συλλαλητήρια. Συγκεντρώσεις διαμαρτυρίας έχουν επίσης λάβει χώρα σε αρκετές πόλεις και λιμάνια ως ένδειξη αλληλεγγύης στις/στους Παλαιστίνιες/-ους και ενάντια στη συνεχιζόμενη γενοκτονία στη Γάζα.

Ωστόσο, παρά την παράδοση και την κουλτούρα συμμετοχής σε συλλαλητήρια και συγκεντρώσεις διαμαρτυρίας ως μέσο έκφρασης διαφωνιών, προβληματισμών και διεκδίκησης αλλαγών, αλλά και παρά το γεγονός ότι η Ελλάδα είναι συμβαλλόμενο μέρος στις βασικές διεθνείς συνθήκες που απαιτούν την προάσπιση του δικαιώματος στην ειρηνική συνάθροιση, η Διεθνής Αμνηστία έχει επανειλημμένα διατυπώσει τις σοβαρές ανησυχίες της για τις παραβιάσεις του δικαιώματος στην ελεύθερη συνάθροιση στην Ελλάδα, τόσο σε επίπεδο δικαίου όσο και στην πράξη. Η Διεθνής Αμνηστία έχει τεκμηριώσει μερικές από αυτές τις παραβιάσεις, - μεταξύ άλλων και ειδικότερα σε σχέση με τη μη αναγκαία ή την υπέρμετρη χρήση βίας κατά την αστυνόμευση διαδηλώσεων, την προβληματική νομοθεσία σχετικά με τις συναθροίσεις και τη μακροχρόνια ατιμωρησία – σε προηγούμενες εκθέσεις της, μία εκ των οποίων είναι περιφερειακή έκθεση για την Ευρώπη, οι οποίες δημοσιεύθηκαν το 2021 και το 2024.² Ωστόσο, οι ανησυχίες σχετικά με την Ελλάδα που διατυπώθηκαν στις εν λόγω εκθέσεις έχουν ενταθεί κάτω από το βάρος των επίμονων προσπαθειών των ελληνικών αρχών να περιορίσουν περαιτέρω το δικαίωμα στην ειρηνική συνάθροιση, όπως αποδεικνύεται από την αμφιλεγόμενη τροπολογία που ψηφίστηκε τον Οκτώβριο του 2025 και εισήγαγε καθολική απαγόρευση για τις διαμαρτυρίες και την ειρηνική κατάληψη ή οποιαδήποτε αλλοίωση του χώρου σε τμήματα της Πλατείας Συντάγματος, μπροστά από το Μνημείο του Αγνώστου Στρατιώτη, αλλά και από τις συνεχιζόμενες αναφορές για μη αναγκαία ή υπέρμετρη χρήση βίας στο πλαίσιο της αστυνόμευσης των διαδηλώσεων.³

¹ Η σιδηροδρομική τραγωδία στα Τέμπη ήταν το πιο πολύνεκρο σιδηροδρομικό δυστύχημα στην ελληνική ιστορία. Συνέβη στις 28 Φεβρουαρίου 2023, όταν επιβατική αμαξοστοιχία συγκρούστηκε με εμπορική αμαξοστοιχία στην κοιλάδα των Τεμπών, στην κεντρική Ελλάδα. Η σύγκρουση προκάλεσε τον θάνατο 57 ανθρώπων – κατά κύριο λόγο νεαρών φοιτητριών/-τών – και τον σοβαρό τραυματισμό άλλων 81 ανθρώπων, ενώ υπήρξαν και πολλοί ελαφρά τραυματίες. Τον Φεβρουάριο του 2025, ο Εθνικός Οργανισμός Διερεύνησης Αεροπορικών και Σιδηροδρομικών Ατυχημάτων και Ασφάλειας Μεταφορών (ΕΟΔΑΣΑΑΜ) διαπίστωσε ότι η τραγωδία ήταν αποτέλεσμα συνδυασμού παραγόντων όπως το ανθρωπινό σφάλμα, οι κακές υποδομές και οι συστημικές αποτυχίες στη διαχείριση της ασφάλειας των σιδηροδρόμων. (Βλ. [EODASAAM Accident Investigation Tempi-1.pdf](https://www.iodasaam.gr/accident-investigation-tempi-1.pdf)). Τον Ιανουάριο και τον Φεβρουάριο του 2025, πραγματοποιήθηκαν μαζικές διαδηλώσεις με τις/τους διαδηλώτριες/-ωτές να ζητούν δικαιοσύνη και λογοδοσία για τα θύματα, τους επιζώντες/ες και τις οικογένειές τους. Τον Μάρτιο του 2026 ξεκίνησε στη Λάρισα, στην κεντρική Ελλάδα, μια δίκη-ορόσημο για την τραγωδία των Τεμπών. Συνολικά 36 άτομα – μεταξύ άλλων, τρεις σταθμαρχες, στέλεχη και αξιωματικοί οργανισμών που σχετίζονται με τους ελληνικούς σιδηρόδρομους, αλλά και αξιωματικοί του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών - αντιμετωπίζουν σειρά ποινικών διώξεων σε σχέση με τη θανατηφόρα σύγκρουση. Τριάντα τρεις εξ αυτών κατηγορούνται μεταξύ άλλων για το κακούρηγμα της επικίνδυνης παρέμβασης στη συγκοινωνία μέσω σταθερής τροχιάς με ενδεχόμενο δόλο. Βλ.: <https://greekreporter.com/2026/03/23/tempi-trial-begins-larissa-greece-amid-fierce-protests/>, <https://www.bbc.co.uk/news/articles/cx2wg13758no>.

² Greece: Freedom of Assembly at risk and unlawful use of force in the era of Covid-19 (Ελλάδα: Η ελευθερία της συνάθροισης σε ρίσκο και παράνομη χρήση βίας την εποχή της Covid-19), 14 Ιουλίου 2021 (AI Index Number: EUR 25/4399/2021), <https://www.amnesty.org/en/documents/eur25/4399/2021/en/>, επίσης, Europe: Under-Protected and Over Restricted: The state of the right to protest in 21 European countries (Ευρώπη: Ελάχιστη προστασία και υπερβολικοί περιορισμοί: Η κατάσταση του δικαιώματος στη διαμαρτυρία σε 21 χώρες της Ευρώπης), 8 Ιουλίου 2024 (AI Index Number: EUR 01/8199/2024), <https://www.amnesty.org/en/documents/eur01/8199/2024/en/>.

³ Νόμος 5240/2025, «Σύσταση και οργάνωση του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου με την επωνυμία Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας και άλλες διατάξεις», άρθρο 39: The State of the World's Human Rights: Amnesty International's Annual Report 2025/2026, Entry on Greece (H

Η παρούσα έκθεση παρουσιάζει την έρευνα της Διεθνούς Αμνηστίας για την υφιστάμενη κατάσταση του δικαιώματος στην ειρηνική συνάθροιση στην Ελλάδα και την αξιολόγηση από την οργάνωση της συμμόρφωσης της Ελλάδας με τις διεθνείς, περιφερειακές και εθνικές υποχρεώσεις της.

Η πρώτη ενότητα της έκθεσης τεκμηριώνει πώς η εθνική νομοθεσία που διέπει τις διαμαρτυρίες δεν συμμορφώνεται προς το διεθνές δίκαιο ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τις υποχρεώσεις που υπέχει η Ελλάδα δυνάμει των συνθηκών των οποίων αποτελεί συμβαλλόμενο μέρος. Η δεύτερη ενότητα τεκμηριώνει πώς η ελληνική αστυνομία προβαίνει σε προσαγωγές διαδηλωτριών/-ωτών με σκοπό την εξακρίβωση στοιχείων χωρίς εύλογη υποψία και ως εκ τούτου σε πρακτικές που μπορεί να ισοδυναμούν με αυθαίρετη στέρηση της ελευθερίας. Στην ίδια ενότητα περιγράφονται επίσης οι παραλείψεις τήρησης των διαδικαστικών εγγυήσεων κατά τις επιχειρήσεις εξακρίβωσης στοιχείων και σωματικής έρευνας και/ή κατά τη στέρηση της ελευθερίας, μεταξύ άλλων: υποβολή σε μη αναγκαίες και/ή εξευτελιστικές σωματικές έρευνες· μη διασφάλιση του δικαιώματος ενημέρωσης προσώπου επιλογής του ατόμου που στερείται την ελευθερία του· άρνηση του δικαιώματος πρόσβασης σε δικηγόρο· παράνομη χρήση βίας κατά την προσαγωγή και/ή την στέρηση της ελευθερίας· άρνηση παροχής ιατρικής βοήθειας· μη παροχή τροφής και νερού και υποτυπώδεις συνθήκες κράτησης.

Η τρίτη ενότητα παρουσιάζει αναλυτικά πορίσματα σε σειρά περιστατικών που αφορούν μη αναγκαία ή υπέρμετρη χρήση βίας κατά τη διάρκεια ειρηνικών διαδηλώσεων στην Αθήνα, τη Θεσσαλονίκη και σε άλλες πόλεις κατά τα έτη 2024 και 2025. Σε πολλές από αυτές τις διαδηλώσεις, οι συμμετέχουσες/-οντες ήταν στη συντριπτική πλειονότητά τους ειρηνικές/-οί και μικρός μόνο αριθμός συμμετείχε σε πράξεις βίας. Η ενότητα εξετάζει την επικίνδυνη χρήση χειροβομβίδων κρότου-λάμψης, τους επακόλουθους σοβαρούς σωματικούς τραυματισμούς και τα σοβαρά ψυχολογικά τραύματα, καθώς και τα εμπόδια με τα οποία τα άτομα έρχονται αντιμέτωπα στο πλαίσιο απονομής της δικαιοσύνης. Η ενότητα αναλύει περαιτέρω την παράνομη, επικίνδυνη και τιμωρητική χρήση κλομπ, την κακή χρήση χημικών ερεθιστικών ουσιών και οχημάτων ρίψης νερού κατά διαδηλωτριών/-ωτών, διατυπώνει συγκεκριμένους προβληματισμούς σχετικά με τις ομάδες δίκυκλης αστυνόμευσης, παρουσιάζει περιπτώσεις παράνομης χρήσης βίας κατά τη σύλληψη και καταγγελλίες ότι ορισμένες/-οι διαδηλώτριες/-ωτές έχουν υποστεί μεταχείριση που ισοδυναμεί με βασανιστήρια ή άλλης μορφής κακομεταχείριση κατά την κράτησή τους, και επισημαίνει τις καθυστερήσεις από τις αστυνομικές αρχές αναφορικά με την παροχή πρόσβασης σε ιατρική βοήθεια.

Η τέταρτη ενότητα τεκμηριώνει την ποινικοποίηση διαδηλωτριών/-ωτών που ασκούσαν απλώς το δικαίωμα τους στην ειρηνική συνάθροιση. Εδώ περιλαμβάνονται υποθέσεις όπως (1) η σύλληψη δύο ακτιβιστριών της Διεθνούς Αμνηστίας και (2) η ποινικοποίηση διαδηλωτριών/-ωτών για φερόμενη συμμετοχή σε απαγορευμένες διαδηλώσεις και για πράξεις πολιτικής ανυπακοής.

Η πέμπτη ενότητα υπογραμμίζει τη συνεχιζόμενη ατιμωρησία για περιστατικά κακοποίησης σε βάρος διαδηλωτριών/-ωτών από αστυνομικούς. Παρουσιάζει τα πορίσματα του Εθνικού Μηχανισμού Διερεύνησης Περιστατικών Αυθαιρεσίας (Ε.ΜΗ.ΔΙ.Π.Α.) και έρευνες από εμπειρογνώμονες και ΜΚΟ που αναδεικνύουν τις πλημμέλειες στις πειθαρχικές έρευνες, αλλά και τον πολύ μικρό αριθμό διώξεων και καταδικαστικών αποφάσεων σε υποθέσεις που αφορούν μη αναγκαία ή υπέρμετρη χρήση βίας. Ακόμη, η ενότητα προσδιορίζει σειρά διαρθρωτικών παραγόντων που συντελούν στην ατιμωρησία, όπως το γεγονός ότι μέλη των δυνάμεων αποκατάστασης της δημόσιας τάξης δεν φέρουν ατομικά διακριτικά, και τονίζει την ανάγκη για ένα μηχανισμού υποβολής καταγγελιών για περιστατικά αστυνομικής αυθαιρεσίας, ο οποίος θα διαθέτει περισσότερους πόρους και ενισχυμένες εξουσίες.

Η έκθεση ολοκληρώνεται με σειρά συστάσεων προς τις ελληνικές αρχές, στόχος των οποίων είναι να διασφαλιστεί η προστασία και η διευκόλυνση της άσκησης του δικαιώματος στην ειρηνική συνάθροιση και να ευθυγραμμιστεί η αστυνόμευση των συναθροίσεων με τα εθνικά και διεθνή πρότυπα για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Κατά την περίοδο από τον Μάρτιο του 2024 μέχρι τον Μάιο του 2026, η Διεθνής Αμνηστία πραγματοποίησε συνεντεύξεις με 78 άτομα, μεταξύ άλλων με 17 εργαζόμενες/-ους στον Τύπο που περιέγραψαν πώς, στο πλαίσιο της αστυνόμευσης διαδηλώσεων, βίωσαν ή υπήρξαν μάρτυρες σε παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μεταξύ άλλων σε μη αναγκαία ή υπέρμετρη χρήση βίας, σε ελέγχους για εξακρίβωση στοιχείων και σε παράνομη χρήση βίας κατά τη σύλληψη και/ή την κράτηση. Η Διεθνής Αμνηστία μίλησε επίσης με τέσσερα άτομα σχετικά με υποθέσεις μη αναγκαίας χρήσης βίας σε άλλα πλαίσια. Δύο εξ αυτών έχουν επίσης καταθέσει τη μαρτυρία τους σχετικά με παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατά την αστυνόμευση διαδηλώσεων.

Οι μαρτυρίες και/ή τα υπόλοιπα στοιχεία που εξετάστηκαν αφορούν διαμαρτυρίες που πραγματοποιήθηκαν τα έτη 2024 και 2025 στην Αθήνα, τη Θεσσαλονίκη, τα Χανιά, τον Βόλο και τη Ρόδο. Ανάμεσα στις διαμαρτυρίες που τεκμηριώθηκαν περιλαμβάνονται διαμαρτυρίες σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη για τη σιδηροδρομική τραγωδία που σημειώθηκε στα Τέμπη το 2023, διαμαρτυρίες ως ένδειξη αλληλεγγύης στις/στους Παλαιστίνιες/-ιους σε Αθήνα, Βόλο, Χανιά και Ρόδο, διαμαρτυρίες για την επέτειο της εξέγερσης του Πολυτεχνείου, διαμαρτυρίες για τη δολοφονία του 15χρονου Αλέξανδρου Γρηγορόπουλου από ειδικό φρουρό της Ελληνικής Αστυνομίας, στην Αθήνα, στις 6 Δεκεμβρίου 2008 και, τέλος, διαμαρτυρίες σχετικά με τις μεταρρυθμίσεις στον χώρο της παιδείας. Τα πορίσματα βασίζονται επίσης στα συμπεράσματα των μελών της Ομάδας Παρατήρησης Διαμαρτυριών του Ελληνικού Τμήματος της Διεθνούς Αμνηστίας που τεκμηρίωσαν δύο διαμαρτυρίες σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη στις 8 Μαρτίου 2025 και μία διαμαρτυρία στην Αθήνα στις 17 Νοεμβρίου 2025.

Όσον αφορά την ενότητα που εστιάζει στην ποινικοποίηση των διαμαρτυριών, η Διεθνής Αμνηστία τεκμηρίωσε υποθέσεις για την περίοδο 2022-2025 και πήρε συνέντευξη από τέσσερις διαδηλώτριες/-ωτές. Ως προς τις ανησυχίες σχετικά με τις παραβιάσεις της υποχρέωσης διασφάλισης της λογοδοσίας, η Διεθνής Αμνηστία έχει πάρει συνέντευξη από δέκα άτομα και μέλος της οικογένειας διαδηλωτή που υπήρξε θύμα παραβιάσεων και δεν είναι πλέον εν ζωή. Οι υποθέσεις που τεκμηριώθηκαν αφορούν: δύο υποθέσεις από το 2011, μία υπόθεση από το 2012, μία υπόθεση από το 2020, μία υπόθεση από το 2021, τρεις υποθέσεις από το 2022 και δύο υποθέσεις από το 2023. Ορισμένα άτομα ερωτήθηκαν σε σχέση με περισσότερες από μία τεκμηριωμένες υποθέσεις, είτε επειδή ανέφεραν ότι υπήρξαν θύματα παράνομης χρήσης βίας σε περισσότερες από μία φορές είτε επειδή βίωσαν δύο ξεχωριστές παραβιάσεις. Για άλλα άτομα – διαδηλώτριες/-ωτές, δημοσιογράφους και δικηγόρους – διαπιστώθηκε ότι έχουν βιώσει παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς επίσης και ότι έχουν γίνει μάρτυρες παραβιάσεων των δικαιωμάτων άλλων ατόμων από την αστυνομία. Οι ερευνητές της Διεθνούς Αμνηστίας εξέτασαν επίσης βίντεο, φωτογραφίες, ιατρικά πιστοποιητικά, αποφάσεις δικαστηρίων και άλλα σχετικά επίσημα έγγραφα που προσκομίστηκαν από θύματα, μάρτυρες ή αποκτήθηκαν με άλλον τρόπο. Οι συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν είτε εξ αποστάσεως είτε δια ζώσης.

Βάσει ενημερωμένης συγκατάθεσης από τις/τους ερωτώμενες/-ους και σύμφωνα με τη διαδικασία που ακολουθείται στις έρευνες της Διεθνούς Αμνηστίας, στο παρόν αναφέρουμε την ημερομηνία διενέργειας της συνέντευξης, ωστόσο προσατεύουμε την ταυτότητα ορισμένων εκ των ατόμων με τα οποία συνομιλήσαμε χρησιμοποιώντας είτε ψευδώνυμα είτε άλλους τρόπους ώστε τα εν λόγω άτομα να παραμείνουν ανώνυμα, σύμφωνα με τις επιθυμίες τους. Στις περιπτώσεις όπου χρησιμοποιήθηκαν πραγματικά ονόματα, τα ενδιαφερόμενα άτομα έχουν δώσει τη συναίνεσή τους.

Η Διεθνής Αμνηστία έχει επίσης πάρει συνέντευξη από 19 δικηγόρους που εκπροσωπούν θύματα αυθαίρετης προσαγωγής σε αστυνομικό τμήμα για εξακρίβωση στοιχείων και/ή παράνομης χρήσης βίας, αλλά και διαδηλώτριες/-ωτές των οποίων η συμμετοχή σε διαμαρτυρία έχει ποινικοποιηθεί. Μερικοί εκ των δικηγόρων

που συμμετείχαν στις συνεντεύξεις ανέφεραν επίσης ότι και οι ίδιοι έχουν βιώσει και/ή γίνει μάρτυρες σε περιστατικά παραβίασης ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατά την αστυνόμευση διαδηλώσεων.

Η Διεθνής Αμνηστία αναγνωρίζει ότι τα φυλετικοποιημένα άτομα αντιμετωπίζουν συγκεκριμένους κινδύνους όταν ασκούν το δικαίωμά τους στην ειρηνική διαμαρτυρία και τεκμηρίωσε μερικές από αυτές τις συγκεκριμένες ανησυχίες για τους σκοπούς της έρευνας που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της περιφερειακής έκθεσης η οποία δημοσιεύθηκε το 2024. Σε συνεντεύξεις που διενεργήθηκαν το 2024 με ορισμένα φυλετικοποιημένα άτομα και ΜΚΟ που εργάζονται με πρόσφυγες και μετανάστες, τονίστηκε η ιδιαίτερη ευαλωτότητα των προσφύγων και των μεταναστών υπό το πρίσμα των εμπειριών τους με την αστυνομία σε καταστάσεις όπως η εξακρίβωση στοιχείων και η συμμετοχή σε διαμαρτυρίες ιδίως όταν βρίσκονται ήδη υπό κράτηση. Σε αυτό το σημείο, είναι ευκαιρία να επισημανθεί ότι το γεγονός αυτό προκαλεί ανησυχία που χρήζει περαιτέρω έρευνας, πέραν του πεδίου της παρούσας έκθεσης, αλλά και ιδιαίτερης προσοχής από τις αρχές ώστε να προλαμβάνονται τυχόν πρακτικές διάκρισης σε βάρος φυλετικοποιημένων ατόμων.

Επιπλέον, το Εργαστήριο Αποδείξεων της Διεθνούς Αμνηστίας ανέλυσε 76 βίντεο που τραβήχτηκαν κατά τα έτη 2020 έως και 2025 σε διαμαρτυρίες που έλαβαν χώρα σε Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Βόλο, Χανιά και Ρόδο. Τα βίντεο εντοπίστηκαν μέσα από έρευνες σε πλατφόρμες μέσων κοινωνικής δικτύωσης και σχετικά δημοσιεύματα σε τοπικά, εθνικά και διεθνή μέσα ενημέρωσης αναφορικά με καταγγελίες για χρήση λιγότερο θανατηφόρων όπλων από την αστυνομία κατά διαδηλωτριών/-ωτών και εργαζομένων στον Τύπο, καθώς και αναφορικά με άλλες παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων όπως προσαγωγές σε αστυνομικό τμήμα πριν την έναρξη, κατά τη διάρκεια και μετά την ολοκλήρωση διαδηλώσεων χωρίς εύλογη υποψία εγκληματικής δραστηριότητας. Ορισμένα βίντεο παραχωρήθηκαν στη Διεθνή Αμνηστία είτε από τα ίδια τα θύματα ή τις οικογένειές τους είτε από εργαζόμενους/-ους στον Τύπο. Η ανάλυση περιλάμβανε την επαλήθευση του εικονοληπτικού υλικού και την επιβεβαίωση της αυθεντικότητάς του με τον εντοπισμό της ακριβούς τοποθεσίας και ημερομηνίας κατά την οποία τραβήχτηκε κάθε βίντεο. Σε 24 περιστατικά που αναλύθηκαν, τα βίντεο επιβεβαιώθηκαν επίσης από μαρτυρίες και, όπου ήταν διαθέσιμα, άλλα αποδεικτικά στοιχεία. Επιπροσθέτως, το Εργαστήριο Αποδείξεων εξέτασε το υλικό προκειμένου να εντοπίσει τους τύπους των όπλων που χρησιμοποιήθηκαν στην αστυνόμευση των συναθροίσεων και τον τρόπο χρήσης αυτών.

Η Διεθνής Αμνηστία συναντήθηκε με τον Έλληνα Υπουργό Προστασίας του Πολίτη κ. Μιχάλη Χρυσοχοΐδη, με τον Αρχηγό της Ελληνικής Αστυνομίας Αντιστράτηγο Δημήτρη Μάλλιο και άλλους υψηλά ιστάμενους αξιωματούχους στις 23 Ιουλίου 2024 και στις 10 Σεπτεμβρίου 2025, καθώς και με τον Συνήγορο του Πολίτη κ. Ανδρέα Ποττάκη και προσωπικό του γραφείου του στις 9 Σεπτεμβρίου 2025, προκειμένου να συζητήσει σχετικά με τις διαρκείς ανησυχίες της οργάνωσης για τις παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατά την αστυνόμευση διαδηλώσεων και να ζητήσει τις απόψεις τους αφενός για τα μέτρα που έχουν λάβει οι ελληνικές αρχές ώστε να αντιμετωπίσουν τους εν λόγω προβληματισμούς και αφετέρου για το έργο του Συνηγόρου του Πολίτη με την ιδιότητά του ως Εθνικού Μηχανισμού Διερεύνησης Περιστατικών Αυθαιρεσίας από αξιωματούχους επιβολής του νόμου.

Επιστολή που περιλάμβανε σύνοψη της έκθεσης, τις βασικές ανησυχίες για τα ανθρώπινα δικαιώματα, υποθέσεις και συστάσεις στάλθηκε πριν τη δημοσίευση της παρούσας έκθεσης στον Υπουργό Προστασίας του Πολίτη, στον Αρχηγό της Ελληνικής Αστυνομίας, στον Υφυπουργό Προστασίας του Πολίτη και στον Γενικό Γραμματέα Δημόσιας Τάξης στις 12 Μαΐου 2026, αλλά και στον Υπουργό Δικαιοσύνης και τον Συνήγορο του Πολίτη στις 13 Μαΐου 2026. Στις 28 Μαΐου 2026, η Διεύθυνση Διεθνούς Αστυνομικής Συνεργασίας του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας απέστειλε απάντηση στο πόρισμα της Διεθνούς Αμνηστίας, η οποία και παρουσιάζεται αυτούσια στο Παράρτημα. Κατά τη στιγμή δημοσίευσης της έκθεσης, εκκρεμεί απάντηση από τις υπόλοιπες αρχές.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Η Διεθνής Αμνηστία επιθυμεί να εκφράσει τη βαθιά ευγνωμοσύνη της σε όλους τους ανθρώπους που αφιέρωσαν τον χρόνο τους και μοιράστηκαν με θάρρος και γενναιοδωρία τις εμπειρίες τους, μεταξύ άλλων στα μέλη των οικογενειών θυμάτων και επιζώντων της σιδηροδρομικής τραγωδίας στα Τέμπη. Πληροφορίες κοινοποιήθηκαν στη Διεθνή Αμνηστία από την Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, από την ερευνήτρια στο CECLS (Παρίσι) και πρώην αναπληρώτρια καθηγήτρια εγκληματολογίας στο Πανεπιστήμιο Paris-Saclay κ. Αναστασία Τσουκαλά και από τον εκπρόσωπο του Ελληνικού Παρατηρητηρίου των Συμφωνιών του Ελσίνκι κ. Παναγιώτη Δημητρά. Εικονοληπτικό υλικό ήρθε στην κατοχή της Διεθνούς Αμνηστίας κατόπιν κοινοποίησής του από εργαζόμενους/-ους στον Τύπο. Επίσης, πραγματοποιήθηκε συνέντευξη με τον κ. Γιώργο

Πουλόπουλο από τον ιστότοπο Copwatch που τεκμηριώνει υποθέσεις παράνομης χρήσης βίας από την αστυνομία.

Τέλος, διατυπώνουμε τις ειλικρινείς ευχαριστίες μας προς όλους όσοι πρόσφεραν με γενναιοδωρία τις απόψεις και την εμπειρογνώσά τους, μεταξύ άλλων τους εκπροσώπους των ελληνικών αρχών και τον Συνήγορο του Πολίτη και το προσωπικό του που μοιράστηκαν τον χρόνο και τις γνώσεις τους με την οργάνωση.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η Ελλάδα έχει μακρά ιστορία στη διαμαρτυρία, από τα συλλαλητήρια κατά των μέτρων λιτότητας, τις κινητοποιήσεις των συνδικαλιστικών ενώσεων, τις φοιτητικές πορείες και τις διαδηλώσεις κατά της παράνομης χρήσης βίας από αστυνομικούς μέχρι τις μαζικές κινητοποιήσεις που ζητούν απόδοση δικαιοσύνης για τη σιδηροδρομική τραγωδία στα Τέμπη το 2023 και τις συγκεντρώσεις αλληλεγγύης στις/στους Παλαιστίνιες/-ους. Παρά την παράδοση και τις επαναλαμβανόμενες διαβεβαιώσεις των ελληνικών αρχών ότι το δικαίωμα του συνέρχεσθαι είναι εγγυημένο, η έρευνα της Διεθνούς Αμνηστίας αποκαλύπτει επίμονες και σοβαρές παραβιάσεις του δικαιώματος, τόσο στη νομοθεσία όσο και στην πράξη. Τα πορίσματα δείχνουν ένα ανησυχητικό μοτίβο τιμωρητικής αστυνόμευσης των διαμαρτυριών και καταχρηστικής χρήσης βίας που, όπως φαίνεται, επιδιώκει την τιμωρία της συμμετοχής και την αποτροπή των ανθρώπων από την άσκηση του δικαιώματός τους στην ειρηνική συνάθροιση, αντί του σεβασμού και τη διευκόλυνση αυτού του δικαιώματος.

Η παρούσα έρευνα υλοποιήθηκε σε χρονικό διάστημα δύο ετών και βασίζεται σε συνεντεύξεις με περισσότερα από εκατό άτομα, μεταξύ άλλων διαδηλωτριες/-ωτές, δικηγόρους και εργαζόμενες/-ους στον Τύπο. Επίσης, πραγματοποιήθηκαν συζητήσεις με ακαδημαϊκούς εμπειρογνώμονες και εκπροσώπους ΜΚΟ, καθώς και συναντήσεις με τον Έλληνα Υπουργό Προστασίας του Πολίτη, τον Αρχηγό της Ελληνικής Αστυνομίας και άλλους υψηλά ιστάμενους αξιωματούχους, τον Συνήγορο του Πολίτη και προσωπικό του γραφείου του. Επιπλέον, η έρευνα βασίζεται στην επαλήθευση και την ανάλυση βιντεοληπτικού υλικού που τραβήχτηκε από το 2020 έως και το 2025, σε συμπεράσματα της Ομάδας Παρατήρησης Διαμαρτυριών του Ελληνικού Τμήματος της Διεθνούς Αμνηστίας και στην εξέταση συναφών εγγράφων και δικαστικών αποφάσεων.

Η ελληνική νομοθεσία που εγκρίθηκε το 2020 και ρυθμίζει τις δημόσιες υπαίθριες συναθροίσεις εξακολουθεί να εμπνέει ανησυχία καθώς δεν είναι ευθυγραμμισμένη με τις δεσμεύσεις της χώρας βάσει του διεθνούς δικαίου ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η νομοθεσία εισαγάγει: ένα καθεστώς υποχρεωτικής γνωστοποίησης και συνδέει την παράλειψη γνωστοποίησης με τη δυνατότητα διάλυσης μιας συνάθροισης· μη επαρκώς βάσιμους λόγους απαγόρευσης συναθροίσεων που μπορούν αδικαιολόγητα να περιορίσουν το δικαίωμα στην ειρηνική συνάθροιση επειδή δίνουν ευρεία διακριτική ευχέρεια να ανακοινώνουν και να επιβάλλουν απαγορεύσεις· λόγους διάλυσης που μπορεί να οδηγούν σε μη αναγκαίες και δυσανάλογες παρεμβάσεις στο δικαίωμα στην ειρηνική συνάθροιση· και αδικαιολόγητους περιορισμούς για τις αντιδιαδηλώσεις. Όσον αφορά τη ρύθμιση των αυθόρμητων συναθροίσεων, η σχετική διάταξη αφήνει μεγάλο περιθώριο στις αρχές ως προς την άσκηση διακριτικής ευχέρειας, η οποία ενδέχεται να γίνει αντιληπτό κατάχρησης. Ανησυχία προκαλεί επίσης άρθρο που προβλέπει ότι οι οργανωτές μιας συνάθροισης είναι υπεύθυνοι για την αποζημίωση όσων έχουν υποστεί βλάβη στη ζωή, τη σωματική ακεραιότητα ή την ιδιοκτησία τους από συμμετέχουσες/-οντες στη συνάθροιση. Ιδιαίτερο προβληματισμό δημιούργησε στην οργάνωση, τον Οκτώβριο του 2025, η θέσπιση από την Ελληνική Βουλή καθολικής απαγόρευσης διαμαρτυριών σε τμήματα της Πλατείας Συντάγματος μπροστά από το Μνημείο του Αγνώστου Στρατιώτη σε έναν χώρο συμβολικό, συνδεδεμένο με την έκφραση του δικαιώματος στην ειρηνική συνάθροιση.

Επίσης, η οργάνωση εξακολουθεί να προβληματίζεται αναφορικά με το Εθνικό Σχέδιο του 2021 για τη Διαχείριση των Δημόσιων Υπαίθριων Συναθροίσεων (τις Κατευθυντήριες Γραμμές του 2021 για την αστυνόμευση των διαδηλώσεων), το οποίο επιτρέπει τη χρήση βίας σε ευρύ φάσμα καταστάσεων κατά τη διάρκεια διαδηλώσεων, αλλά δεν παρέχει καμία πληροφορία σχετικά με το όριο κινδύνου με γνώμονα το οποίο δύναται να χρησιμοποιούνται διαφορετικά μέσα, μέθοδοι και όπλα για τον σκοπό αυτό. Ακόμη, προκύπτει ότι ενώ φαίνεται να υπάρχουν λεπτομερείς κανονισμοί για την αποκλιμάκωση, αυτοί δεν είναι δημοσιευμένοι, γεγονός που δυσχεραίνει την αξιολόγηση της συμμόρφωσής τους προς τα διεθνή πρότυπα ανθρωπίνων

δικαιωμάτων, και ως εκ τούτου παρεμποδίζεται η αποτελεσματική λογοδοσία της αστυνομίας ως προς τη διαχείριση των συναθροίσεων. Το ίδιο ισχύει με τους επιχειρησιακούς κανονισμούς σχετικά με τη χρήση λιγότερο θανατηφόρων όπλων, όπως οι χειροβομβίδες κρότου-λάμψης, που είναι εμπιστευτικοί. Η έκθεση τεκμηριώνει ακόμη πώς οι έλεγχοι εξακρίβωσης στοιχείων χρησιμοποιούνται ως μέσο καταστολής ειρηνικών διαμαρτυριών και δυνητικά επίσης ως μέσο τιμωρίας της συμμετοχής και αποτροπής των διαδηλωτριών/-ωτών από τη συμμετοχή τους σε ειρηνικές συναθροίσεις. Οι πληροφορίες που συλλέχθηκαν, μεταξύ άλλων ο τρόπος με τον οποίο η ίδια η αστυνομία αναφέρει ως «προληπτικές» με σκοπό την εξακρίβωση στοιχείων τις προσαγωγές σε αστυνομικά τμήματα, αλλά και τα επίσημα στατιστικά στοιχεία της αστυνομίας, υποδηλώνουν ότι οι προσαγωγές για εξακρίβωση στοιχείων χρησιμοποιούνται από την αστυνομία ως μέσο αποτροπής συχνά μεγάλου αριθμού διαδηλωτριών/-ωτών από την άσκηση του δικαιώματός τους στην ειρηνική συνάθροιση.

Η Διεθνής Αμνηστία έχει τεκμηριώσει περιπτώσεις όπου διαδηλώτριες/-ωτές και άλλα άτομα έχουν προσαχθεί σε αστυνομικά τμήματα πριν την έναρξη, κατά τη διάρκεια και μετά την ολοκλήρωση διαδηλώσεων χωρίς εύλογη υποψία εγκληματικής δραστηριότητας και παρά την κατοχή εγγράφων ταυτότητας ή την επίδειξη διαπιστευτηρίων από δικηγόρους ή δημοσιογράφους όταν τους ζητήθηκε. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η απλή κατοχή μάσκας για δακρυγόνα/άλλης προστατευτικής μάσκας αντιμετωπίστηκε ως βάση υποψίας, απουσία οποιασδήποτε άλλης περιστάσης ενδεικτικής μιας εγκληματικής δραστηριότητας. Οι περιπτώσεις που τεκμηριώθηκαν περιλαμβάνουν επίσης μια δημοσιογράφο και μια δικηγόρο που επιτελούσαν το νόμιμο και ουσιαστικό έργο τους. Για αρκετές/-ούς από τις/τους ερωτώμενες/-ους στη συνέντευξη που βρίσκονταν καθ' οδόν προς τη διαμαρτυρία, η ενέργεια των αστυνομικών να προβούν σε αυθαίρετη στέρηση της ελευθερίας τους σε αστυνομικό τμήμα και επί παρατεταμένο χρονικό διάστημα (ή απλώς και μόνο η στέρηση της ελευθερίας τους) είχε ως επακόλουθο να τις/τους παρεμποδίσει από τη συμμετοχή τους στη διαδήλωση.

Οι υποθέσεις που τεκμηριώθηκαν καταδεικνύουν ακόμη πώς οι ελληνικές αρχές έχουν αποτύχει να τηρήσουν τις υποχρεώσεις τους και να διασφαλίσουν τις απαραίτητες εγγυήσεις κατά τις επιχειρήσεις εξακρίβωσης στοιχείων και σωματικής έρευνας, καθώς και κατά τη στέρηση ελευθερίας διαδηλωτριών/-ωτών και άλλων ατόμων που προσαγγόνται με σκοπό την εξακρίβωση στοιχείων. Οι ερωτώμενες/-οι περιέγραψαν μη αναγκαίες και, σε κάποιες περιπτώσεις, εξευτελιστικές σωματικές έρευνες· μη εγγύηση του δικαιώματος για ενημέρωση τρίτου ατόμου στον έξω κόσμο· παράνομη χρήση βίας πριν την προσαγωγή τους σε αστυνομικό τμήμα /ή κατά τη στέρηση της ελευθερίας τους· άρνηση παροχής ιατρικής βοήθειας· μη παροχή τροφής και νερού· και υποτυπώδεις συνθήκες κράτησης. Ιδιαίτερη ανησυχία εγείρει η νομιμότητα των σωματικών ερευνών που διενεργούνται στο πλαίσιο της εξακρίβωσης στοιχείων, αλλά και η συμβατότητά τους με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Επίσης, δικηγόροι ανέφεραν ότι διαδηλώτριες/-ωτές που υποβλήθηκαν σε εξακρίβωση στοιχείων στερήθηκαν τη δυνατότητα πρόσβασης σε νομική υποστήριξη κατά τη διάρκεια στέρησης της ελευθερίας τους.

Η έκθεση αναλύει σειρά περιστατικών που έλαβαν χώρα κατά τη διάρκεια δεκαπέντε διαδηλώσεων, κατά την περίοδο από τον Φεβρουάριο του 2024 έως και τον Δεκέμβριο του 2025. Οι μαρτυρίες που δόθηκαν και τα βίντεο που επαλήθευσε και ανέλυσε η Διεθνής Αμνηστία υποδεικνύουν ότι αξιωματούχοι επιβολής του νόμου επανειλημμένα έκαναν χρήση μη αναγκαίας ή υπέρμετρης βίας κατά ατόμων που ήταν ειρηνικά ή δεν συνιστούσαν καμία προφανή απειλή.

Σε πολλές από τις τεκμηριωμένες διαδηλώσεις, σημειώθηκαν συμπλοκές ποικίλης κλίμακας ανάμεσα σε αστυνομικούς και ομάδες ατόμων. Ωστόσο, στη συντριπτική πλειονότητά τους, οι συμμετέχουσες/-οντες ήταν ειρηνικές/-οί. Δεκαεπτά ερωτώμενες/-οι, μεταξύ άλλων εργαζόμενες/-οι στον Τύπο, ανέφεραν ότι υπέστησαν τραυματισμούς από απώλεια ακοής και εγκαύματα μέχρι τραυματισμούς στο κεφάλι, τη γνάθο, τον αυχένα και τα άκρα ή επιδείνωση υφιστάμενων προβλημάτων υγείας, κάποια άτομα δε εμφάνισαν αναπνευστικά προβλήματα εξαιτίας ρίψης χημικών. Ακόμη, ορισμένα άτομα ανέφεραν ότι βίωναν συνεχιζόμενες βλάβες στην ψυχική τους υγεία ως αποτέλεσμα και επιπλέον των τραυματισμών στο σώμα τους.

Η έκθεση τεκμηριώνει την επικίνδυνη χρήση χειροβομβίδων κρότου-λάμψης από την αστυνομία και οι υποθέσεις που παρουσιάζονται καταδεικνύουν ότι οι χειροβομβίδες κρότου-λάμψης μπορούν να προκαλέσουν σημαντικούς τραυματισμούς στους ανθρώπους. Πολλές/-οί από τις ερωτώμενες/-ους περιέγραψαν επανειλημμένα ότι αστυνομικοί χρησιμοποίησαν με επικίνδυνο τρόπο χειροβομβίδες κρότου-λάμψης κατά ειρηνικών διαδηλωτριών/-ωτών, σε ευθεία βολή προς τα άτομα, πάνω από τα κεφάλια ή στα πόδια τους και/ή μέσα σε πυκνό πλήθος. Επαληθευμένο εικονοληπτικό υλικό δείχνει επίσης, μεταξύ άλλων, τη χρήση χειροβομβίδων κρότου-λάμψης χωρίς προειδοποίηση κατά ανθρώπων που ήταν ειρηνικοί· χειροβομβίδες κρότου-λάμψης που έσκασαν εν μέσω πυκνού, ειρηνικού πλήθους· και έναν αστυνομικό των δυνάμεων αποκατάστασης τάξης να πετά χειροβομβίδα κρότου-λάμψης προς την κατεύθυνση ενός φωτορεπόρτερ. Σε περιπτώσεις όπου διαδηλώτριες/-ωτές και εργαζόμενες/-οι στον Τύπο έχουν υποστεί τραυματισμούς που έχουν αλλάξει τη ζωή τους ή σοβαρούς τραυματισμούς από χειροβομβίδες κρότου-λάμψης, οι δράστες έχουν μείνει ατιμώρητοι ή τα θύματα αναμένουν ακόμη την έκβαση των ερευνών. Εν τω μεταξύ, το σκεπτικό ορισμένων δικαστικών αποφάσεων κινδυνεύει να νομιμοποιήσει την παράνομη βία και θα μπορούσε να

ενθαρρύνει τη ρίψη χειροβομβίδων κρότου-λάμψης κατά τη διάρκεια διαδηλώσεων, δεδομένου ότι παραβλέπει απερίσκεπτα το καθήκον της αστυνομίας για ελαχιστοποίηση της βλάβης. Η Διεθνής Αμνηστία καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι χειροβομβίδες κρότου-λάμψης δεν πρέπει ποτέ να χρησιμοποιούνται στην αστυνόμευση συναθροίσεων λόγω των ιδιαίτερα επιβλαβών και αποπροσανατολιστικών επιπτώσεών τους. Επίσης, δυνάμεις της ελληνικής αστυνομίας χρησιμοποίησαν κλομπ και προέβησαν σε άλλους είδους χτυπήματα και κλωτσιές με τρόπους παράνομους, επικίνδυνους και τιμωρητικούς. Οι μαρτυρίες και τα αποδεικτικά στοιχεία που επιβεβαίωσε και ανέλυσε η Διεθνής Αμνηστία καταδεικνύουν ότι η ελληνική αστυνομία χρησιμοποίησε παράνομη βία ενώ χτυπούσε ειρηνικούς διαδηλωτές με κλομπ· προέβη στις λεγόμενες «εφόδους με κλομπ», όπου αστυνομικοί τρέχουν στο κατόπι ανθρώπων και χτυπούν όποιον βρίσκεται στον δρόμο τους· επίσης, αστυνομικοί έκαναν χρήση κλομπ εναντίον ατόμων που είχαν ήδη τεθεί υπό έλεγχο. Αρκετές/-οι διαδηλώτριες/-ωτές και ένας εργαζόμενος στον Τύπο που ερωτήθηκαν από τη Διεθνή Αμνηστία υπέστησαν τραυματισμούς στο κεφάλι και άλλους τραυματισμούς ως αποτέλεσμα της χρήσης κλομπ εναντίον τους από την αστυνομία. Οι μαρτυρίες που δόθηκαν στη Διεθνή Αμνηστία και τα επαληθευμένα βίντεο καταδεικνύουν επίσης περιπτώσεις κακής χρήσης χημικών από αστυνομικούς· ορισμένες μαρτυρίες και βίντεο καταδεικνύουν επίσης περιπτώσεις όπου η αστυνομία έκανε παράνομη χρήση οχημάτων ρίψης νερού για να διαλύσει διαδηλώτριες/-ωτές που δεν φαίνονταν να συνιστούν απειλή. Οι ερωτώμενες/-οι εξέφρασαν σε έναν αριθμό περιπτώσεων την ανησυχία τους σχετικά με την επικίνδυνη και παράνομη χρήση βίας ιδίως από τις δυνάμεις δίκυκλης αστυνόμευσης. Με βάση τις συνεντεύξεις με διαδηλώτριες/-ωτές, δικηγόρους και κατόπιν εξέτασης σχετικού εικονοληπτικού υλικού για τα εν λόγω γεγονότα, η έκθεση επίσης παρουσιάζει υποθέσεις παράνομης χρήσης βίας από την αστυνομία κατά διαδηλωτριών/-ωτών κατά τη σύλληψή τους παρότι είναι ξεκάθαρο ότι οι συλληφθείσες/-έντες δεν αντιστέκονταν ούτε συνιστούσαν απειλή. Η Διεθνής Αμνηστία έχει ακόμη γίνει αποδέκτης καταγγελιών σύμφωνα με τις οποίες ορισμένες/-οι διαδηλώτριες/-ωτές δέχθηκαν μεταχείριση που ισοδυναμούσε με βασανιστήρια ή άλλης μορφής κακομεταχείριση ενώ βρίσκονταν υπό κράτηση.

Η έκθεση παρουσιάζει περιπτώσεις ειρηνικών διαδηλωτριών/-ωτών που ποινικοποιήθηκαν απλώς και μόνο επειδή άσκησαν το δικαίωμά τους στην ειρηνική συνάθροιση. Υπογραμμίζει την υπόθεση δύο ακτιβιστριών της Διεθνούς Αμνηστίας που συνελήφθησαν μετά τη διάλυση διαδήλωσης στην Αθήνα, τον Νοέμβριο του 2022 και τις λεπτομερείς μαρτυρίες τους ότι βίωσαν μη αναγκαία και καταχρηστική βία κατά τη σύλληψή τους. Διαδηλώτριες/-ωτές έχουν επίσης ποινικοποιηθεί για φερόμενη συμμετοχή τους σε απαγορευμένες διαμαρτυρίες ή για πράξεις πολιτικής ανυπακοής μεταξύ άλλων για μια συμβολική ενέργεια κατά της καθολικής απαγόρευσης των διαμαρτυριών σε μεγάλο τμήμα της Πλατείας Συντάγματος μπροστά από το Μνημείο του Αγνώστου Στρατιώτη. Σε μία από τις τεκμηριωμένες υποθέσεις που σχετίζονται με αντιπολεμική διαδήλωση τον Φεβρουάριο του 2024 στην Αθήνα, οι διαδηλώτριες/-ωτές απαλλάχθηκαν ομόφωνα από όλες τις κατηγορίες.

Οι ανησυχίες για μια μακροχρόνια κουλτούρα ατιμωρησίας στις παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων από αξιωματούχους επιβολής του νόμου κατά την αστυνόμευση των διαδηλώσεων εξακολουθούν να υφίστανται. Όσον αφορά τις παραβιάσεις στο πλαίσιο διαμαρτυριών, η Διεθνής Αμνηστία γνωρίζει λιγοστές μόνο περιπτώσεις όπου οι δράστες παράνομης χρήσης βίας κατά την αστυνόμευση διαδηλώσεων έχουν καταδικαστεί στο δικαστήριο σε πρώτο ή δεύτερο βαθμό ή έχουν παραπεμφθεί σε δίκη. Σε λίγες περιπτώσεις όπου τραυματισμένες/-οι διαδηλώτριες/-ωτές και εργαζόμενες/-οι στον Τύπο μπόρεσαν να λάβουν αποζημιώσεις, δεν πέτυχαν απαραίτητως απόδοση δικαιοσύνης. Τα πορίσματα του Ε.ΜΗ.ΔΙ.Π.Α. και οι έρευνες από εμπειρογνώμονες και ΜΚΟ υπογραμμίζουν τις πλημμέλειες στις πειθαρχικές έρευνες και τον πολύ μικρό αριθμό αστυνομικών που λογοδοτούν σε πειθαρχικές και ποινικές διαδικασίες σε υποθέσεις που αφορούν καταγγελίες περί παραβιάσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων από αξιωματούχους επιβολής του νόμου. Ένα πεδίο διαρκούς ανησυχίας είναι οι συνεχιζόμενες παραλείψεις σε μια πολύ σημαντική πτυχή της λογοδοσίας. Η Διεθνής Αμνηστία έχει παρατηρήσει περιπτώσεις όπου αστυνομικοί των δυνάμεων αποκατάστασης της δημόσιας τάξης δεν έφεραν τα διακριτικά τους ή περιπτώσεις όπου οι αριθμοί ήταν γραμμένοι με μαύρο μαρκαδόρο και μουτζουρωμένοι και/ή πολύ μικροί και επομένως όχι σαφώς ορατοί όπως θα έπρεπε. Η έκθεση παρουσιάζει ακόμη την ανάγκη ενίσχυσης του Ε.ΜΗ.ΔΙ.Π.Α. δεδομένου ότι είναι υποστελεχωμένος και δεν διαθέτει επαρκείς πόρους ώστε να διενεργεί περισσότερες δικές του έρευνες και τέλος «δεν διαθέτει εξουσία εξαναγκασμού και μπορεί μόνο να κάνει συστάσεις προς την αστυνομία».

Η Διεθνής Αμνηστία διατυπώνει σειρά από συστάσεις προς τις ελληνικές αρχές ώστε να διασφαλίζουν την προστασία και τη διευκόλυνση της άσκησης του δικαιώματος στην ειρηνική συνάθροιση, μεταξύ άλλων: την εισαγωγή μεταρρυθμίσεων στη νομοθεσία που διέπει τις δημόσιες υπαίθριες συναθροίσεις ώστε να προστατεύει, να σέβεται και να διευκολύνει πλήρως το δικαίωμα στην ειρηνική συνάθροιση σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο και τα διεθνή πρότυπα ανθρωπίνων δικαιωμάτων· τη συμμόρφωση με την υποχρέωση αποτροπής, εξάλειψης και τιμωρίας πράξεων βασανιστηρίων και κακομεταχείρισης· και την κατάργηση της διάταξης που θεσπίζει καθολική απαγόρευση στην πραγματοποίηση διαμαρτυριών σε μεγάλο τμήμα της Πλατείας Συντάγματος μπροστά από το Μνημείο του Αγνώστου Στρατιώτη.

Όσον αφορά τις πρακτικές αστυνόμευσης των διαδηλώσεων, η οργάνωση καλεί τις ελληνικές αρχές να εξασφαλίζουν μεταξύ άλλων ότι η αστυνομία ακολουθεί μια προσέγγιση διευκόλυνσης προς τις συναθροίσεις, συμπεριλαμβανομένων των αντιδιαδηλώσεων, μέσω υποστηρικτικών μέτρων και μεγαλύτερου βαθμού ανοχής· να τερματίζουν την πρακτική στέρξης της ελευθερίας από ειρηνικές/-ούς διαδηλώτριες/-ωτές με σκοπό την εξακρίβωση στοιχείων χωρίς εύλογη υποψία εγκληματικής συμπεριφοράς· να απαγορεύσουν τη ρίψη χειροβομβίδων δακρυγόνων κατά ατόμων· και να απαγορεύσουν τη χρήση χειροβομβίδων κρότου-λάμψης κατά την αστυνόμευση δημόσιων συναθροίσεων.

Οι ελληνικές αρχές πρέπει επίσης να αποφεύγουν την ποινικοποίηση πράξεων που παραβιάζουν έναν εγχώριο νόμο ο οποίος όμως αντίκειται στο διεθνές δίκαιο και στα διεθνή πρότυπα ανθρωπίνων δικαιωμάτων· και να διασφαλίζουν ότι η ευθύνη για τυχόν φερόμενα αδικήματα βασίζεται σε ατομική υπαιτιότητα και υποστηρίζεται από πειστικά και αδιάσειστα στοιχεία, και όχι από την απλή παρουσία σε μια διαμαρτυρία.

Δεδομένου ότι η λογοδοσία είναι το κλειδί για να σταματήσει ο κύκλος της ατιμωρησίας για τις παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατά την αστυνόμευση των διαδηλώσεων, η έκθεση διατυπώνει σειρά συναφών συστάσεων προς τις ελληνικές αρχές, μεταξύ άλλων: να διασφαλίζουν ότι όλα τα μέλη των δυνάμεων αποκατάστασης της δημόσιας τάξης φέρουν ατομικά διακριτικά που είναι εύκολα ορατά, με ποινές σε περίπτωση μη τήρησης της υποχρέωσης· να τροποποιήσουν τη σχετική νομοθεσία ώστε να εξασφαλιστεί ότι ο Ε.ΜΗ.ΔΙ.Π.Α. διαθέτει την εξουσία, μεταξύ άλλων, να προβαίνει σε δεσμευτικές συστάσεις για τη δίωξη, τις πειθαρχικές κυρώσεις, τις αποζημιώσεις ή την επανεξέταση πολιτικών· και να διασφαλίζουν ότι παρέχουν στον Μηχανισμό επαρκή χρηματοδότηση και πόρους.

Τέλος, η έκθεση καλεί τις ελληνικές αρχές να λάβουν συγκεκριμένα και άμεσα μέτρα ώστε να εξασφαλίσουν τη συμμόρφωση και την εφαρμογή των συστάσεων της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ που περιλαμβάνονται στις καταληκτικές παρατηρήσεις της για την Ελλάδα το 2024 αναφορικά με το δικαίωμα στην ειρηνική συνάθροιση και να εφαρμόσουν τις δεσμευτικές αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων που αφορούν κακομεταχείριση από αξιωματούχους επιβολής του νόμου και την έλλειψη αποτελεσματικών ερευνών στο θέμα αυτό.

1. Η ΕΛΛΑΔΑ ΕΙΝΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΜΕΝΗ ΝΑ ΣΕΒΕΤΑΙ, ΝΑ ΠΡΟΑΣΠΙΖΕΙ ΚΑΙ ΝΑ ΕΚΠΛΗΡΩΝΕΙ ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΕΙΡΗΝΙΚΗ ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΗ

Η άσκηση του δικαιώματος στην ειρηνική συνάθροιση κατοχυρώνεται στο άρθρο 11 του Συντάγματος της Ελλάδας. Επίσης, η Ελλάδα είναι συμβαλλόμενο μέρος στις βασικές διεθνείς συνθήκες, οι οποίες διατυπώνουν τα διεθνή και περιφερειακά πρότυπα ανθρωπίνων δικαιωμάτων που διέπουν το δικαίωμα στην ειρηνική συνάθροιση.⁴ Αυτοί οι νόμοι υποχρεώνουν την Ελλάδα να διευκολύνει τις ειρηνικές συναθροίσεις και, μεταξύ άλλων, να αίρει τα εμπόδια σε συμμετέχουσες/-οντες και οργανωτές, να αιτιολογεί πλήρως τυχόν περιορισμούς σύμφωνα με τις αρχές της νομιμότητας, της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας και να επιδεικνύει ανοχή και αυτοσυγκράτηση, μεταξύ άλλων και σε περιπτώσεις διατάραξης. Η Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΑΔ-ΗΡC) του ΟΗΕ έχει τονίσει, ως θεμελιώδη αρχή, το «τεκμήριο υπέρ των (ειρηνικών) συναθροίσεων», το οποίο θα πρέπει να αποτυπώνεται στην εγχώρια νομοθεσία, πολιτική και πρακτική.⁵

⁴ Σύνταγμα της Ελλάδας, όπως αναθεωρήθηκε στις 25 Νοεμβρίου 2019 (Εφημερίδα της Κυβερνήσεως Α 211/24 Δεκεμβρίου 2019, στο: <https://bit.ly/3Y0Tcnx>)· Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (ΟΔΑΔ-UDHR), άρθρο 20· Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα (ΔΣΑΠΔ-ICCPR)93, άρθρο 21· και, Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ-ECHR), άρθρο 11. Η Ελλάδα επικύρωσε το ΔΣΑΠΔ στις 5 Μαΐου 2007 και την ΕΣΔΑ στις 3 Σεπτεμβρίου 1953.

⁵ Γενικό σχόλιο αριθ. 37 (2020) για το δικαίωμα στην ειρηνική συνάθροιση (άρθρο 21), 17 Σεπτεμβρίου 2020, CCPR/C/GC/37 (CCPR, GC 37, Peaceful Assembly, CCPR/C/GC/37), παρ. 17, <https://www.ohchr.org/en/documents/general-comments-and-recommendations/general-comment-no-37-article-21-right-peaceful>.

Η Ελλάδα έχει τόσο αρνητικές υποχρεώσεις (αποφυγή αδικαιολόγητων παρεμβάσεων στην άσκηση του δικαιώματος στην ειρηνική συνάθροιση), όσο και θετικές υποχρεώσεις (τόσο την προστασία όσων ασκούν το δικαίωμα και όσο και την διευκόλυνση της άσκησης του δικαιώματος με τρόπους που επιτρέπουν στις/στους συμμετέχουσες/-οντες να συναθροίζονται με ασφάλεια και να επιτυγχάνουν τους σκοπούς τους).

Τυχόν περιορισμοί που επιβάλλονται στο δικαίωμα στην ειρηνική συνάθροιση πρέπει με τη σειρά τους να τηρούν τις αρχές της νομιμότητας, της αναλογικότητας και της αναγκαιότητας. Η Ελλάδα οφείλει να σέβεται, να εγγυάται νομικά και να διασφαλίζει ότι όλα τα άτομα δύνανται να ασκούν το δικαίωμά τους στην ειρηνική συνάθροιση χωρίς διακρίσεις λόγω εθνικής καταγωγής, φύλου, φυλής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, γενετήσιου προσανατολισμού, ταυτότητας φύλου, αναπηρίας, ηλικίας, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, κοινωνικοοικονομικής κατάστασης, εθνικότητας ή οποιασδήποτε άλλης κατάστασης. Το δικαίωμα στην ειρηνική συνάθροιση καλύπτει κάθε μορφή συνάθροισης υπό την προϋπόθεση ότι είναι «ειρηνική». Μια συνάθροιση πρέπει να συνεχίζει να θεωρείται «ειρηνική» ακόμη κι αν κάποια άτομα ασκούν σποραδική βία ή εκδηλώνουν έκνομη συμπεριφορά. Όταν μια μειονότητα συμμετεχουσών/-όντων ασκεί βία, σε αντιδιαστολή με την εκτεταμένη και σοβαρή μορφή βία από συμμετέχουσες/-οντες, οι αρχές θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι όσες/-οι διαδηλώτριες/-ωτές παραμένουν ειρηνικές/-οί θα μπορούν να συνεχίσουν να ασκούν τα δικαιώματά τους χωρίς να υπάρξει περιορισμός ή διάλυση του συνόλου της συνάθροισης.

Η ΕΘΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΕΣ ΑΝΤΙΚΕΙΤΑΙ ΣΤΑ ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΤΥΠΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Παρά τις δεσμεύσεις της χώρας να εγγυάται και να διευκολύνει το δικαίωμα στην ειρηνική συνάθροιση, διαπιστώνονται επίμονες και σοβαρές παραβιάσεις του δικαιώματος στην ειρηνική συνάθροιση. Αυτές περιλαμβάνουν τη νομοθεσία για τις διαμαρτυρίες η οποία δεν συμμορφώνεται με το διεθνές δίκαιο ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως φαίνεται παρακάτω. Οι συνεχιζόμενες προσπάθειες για περαιτέρω περιορισμό του δικαιώματος στην ειρηνική συνάθροιση καθίστανται προφανείς από αμφιλεγόμενη τροπολογία η οποία ψηφίστηκε τον Οκτώβριο 2025 και εισήγαγε καθολική απαγόρευση των διαμαρτυριών και της ειρηνικής κατάληψης ή οποιωνδήποτε αλλοιώσεων σε τμήματα της Πλατείας Συντάγματος, στον χώρο μπροστά από το κτίριο της Βουλής και το Μνημείο του Αγνώστου Στρατιώτη.⁶

Η ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΕΣ ΔΕΝ ΣΥΜΜΟΡΦΩΝΕΤΑΙ ΜΕ ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΤΥΠΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΜΕ ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
Η νομοθεσία εισαγάγει ένα καθεστώς υποχρεωτικής γνωστοποίησης. Ο νόμος αναφέρεται σε μια υποχρέωση γνωστοποίησης και η διαδικασία συνεπάγεται τηναξιολόγηση της	Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ, Γενικό Σχόλιο 37 (ΕΑΔ, Γενικό Σχόλιο 37) «Η παράλειψη γνωστοποίησης στις αρχές για μια επερχόμενη συνάθροιση, όπου απαιτείται, δεν καθιστά τη συμμετοχή στη συνάθροιση έκνομη και δεν πρέπει η παράλειψη καθαυτή να χρησιμοποιείται ως βάση για τη	Η Διεθνής Αμνηστία καλεί τις ελληνικές αρχές να περιορίσουν τους τύπους των συναθροίσεων που υπόκεινται σε απαιτήσεις υποχρεωτικής γνωστοποίησης δυνάμει της εγχώριας νομοθεσίας και να διευρύνουν το φάσμα των συναθροίσεων που δύνανται να πραγματοποιούνται χωρίς υποχρεωτική γνωστοποίηση,

⁶ Νόμος 5240/2025 «Σύσταση και οργάνωση του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου με την επωνυμία Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας και άλλες διατάξεις», άρθρο 39, στο: <https://www.taxheaven.gr/law/5240/2025>.

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΤΥΠΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΜΕ ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
γνωστοποίησης από την αστυνομία.⁷ Επίσης, η νομοθεσία συνδέει την παράλειψη γνωστοποίησης με τη δυνατότητα της αρμόδιας αρχής να προβαίνει σε διάλυση της συνάθροισης. Σειρά αποφάσεων της Ελληνικής Αστυνομίας που αφορούν την απαγόρευση διαμαρτυριών αναφέρουν την παράλειψη γνωστοποίησης ως έναν από τους λόγους της απαγόρευσης, παρά το γεγονός ότι η νομοθεσία σχετικά με τις δημόσιες υπαίθριες συναθροίσεις δεν αναφέρεται ρητώς σε αυτή ως λόγο απαγόρευσης.⁸	διάλυση της συνάθροισης ή τη σύλληψη των συμμετεχουσών/-όντων ή των οργανωτών, ή για την επιβολή αδικαιολόγητων κυρώσεων, όπως η απαγγελία κατηγοριών σε συμμετέχουσες/-οντες ή οργανωτές για ποινικά αδικήματα.[...] Τυχόν καθεστώς γνωστοποίησης θα πρέπει να εξαιρεί συναθροίσεις για τις οποίες ο αντίκτυπος της συγκέντρωσης σε άλλους αναμένεται ευλόγως να είναι ελάχιστος, για παράδειγμα λόγω της φύσης, του τόπου διεξαγωγής ή του περιορισμένου μεγέθους ή της διάρκειάς της».⁹	ανεξάρτητα από το αν αυτή η γνωστοποίηση στην συνέχεια γίνεται εθελοντικά ή μη. Η Ελλάδα θα πρέπει να εφαρμόζει το καθεστώς γνωστοποίησης, εφόσον αυτό ισχύει, μόνο σε συναθροίσεις που είναι πιθανόν να ασκούν σχετικό αντίκτυπο σε άλλους. Σε κάθε περίπτωση, η δυνατότητα διάλυσης μιας συνάθροισης μόνο για λόγους παράλειψης της γνωστοποίησής της θα πρέπει να εγκαταλειφθεί τόσο στον νόμο όσο και στην πράξη. Επιπροσθέτως, τυχόν παράλειψη γνωστοποίησης δεν πρέπει να χρησιμοποιείται ως λόγος απαγόρευσης συναθροίσεων στην πράξη.

ΑΥΘΟΡΜΗΤΕΣ ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΕΙΣ

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΤΥΠΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΜΕ ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
Μολονότι οι αυθόρμητες συναθροίσεις προστατεύονται ρητώς στη νομοθεσία, η προστασία περιορίζεται από διατάξεις σύμφωνα με τις οποίες μια αυθόρμητη συνάθροιση επιτρέπεται «εφόσον δεν διαφαίνονται κίνδυνοι διασάλευσης της δημόσιας ασφάλειας ή σοβαρής διατάραξης της κοινωνικοοικονομικής ζωής». Σε τι αντιστοιχούν οι διαφαίνόμενοι «κίνδυνοι» ή η «σοβαρή διατάραξη» δεν διευκρινίζεται στον νόμο και	Κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής της Βενετίας (2020) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι αυθόρμητες και μη γνωστοποιημένες συναθροίσεις «διευκολύνονται και προστατεύονται όπως ακριβώς οι προγραμματισμένες εκ των προτέρων συναθροίσεις».¹² Οποιοσδήποτε περιορισμός πρέπει να εδράζεται στην εγχώρια νομοθεσία και αυτή πρέπει να είναι εύκολα προσβάσιμη στο κοινό, να διατυπώνεται με	Η Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ επισημαίνει ότι, ενώ ο νόμος υπ' αριθμ. 4703/2020 προβλέπει εξαίρεση των απαιτήσεων γνωστοποίησης για τις αυθόρμητες συναθροίσεις, οι όροι αυτής της εξαίρεσης είναι ασαφείς, γεγονός που εγείρει ανησυχίες για την καταστολή των εν λόγω συναθροίσεων.¹⁴ Η νομοθεσία αφήνει μεγάλο περιθώριο για άσκηση της διακριτικής ευχέρειας από τις

⁷ Νόμος 4703/2020 «Δημόσιες υπαίθριες συναθροίσεις και άλλες διατάξεις», άρθρο 3 και άρθρο 9, παρ. 1δ, στο: <https://www.lawspot.gr/nomothesia/nomos-4703-2020/>; επίσης, Προεδρικό Διάταγμα 73/2020 «Ρύθμιση δημοσίων υπαίθριων συναθροίσεων», άρθρο 3 και άρθρο 10, στο: <https://www.elinyae.gr/ethniki-nomothesia/pd-732020-fek-167a-792020>.

⁸ Έρευνα στον ιστότοπο της Ελληνικής Αστυνομίας όπου δημοσιεύονται αποφάσεις σχετικά με περιορισμούς και απαγορεύσεις συναθροίσεων εντόπισε 20 περιπτώσεις που αφορούν αποφάσεις της αστυνομίας για απαγόρευση διαδηλώσεων και όπου η παράλειψη της διαδικασίας γνωστοποίησης αναφέρεται ως ένας από τους λόγους που οδηγούν στην απαγόρευση μιας διαδήλωσης ή ως παράγοντας που συνεκτιμάται όταν απαγορεύεται μια διαδήλωση. Βλ.: <https://www.astynomia.gr/apofaseis-gia-synathroiseis-sygkentroseis-poreies/>.

⁹ CCPR, GC 37, Peaceful Assembly, CCPR/C/GC/37, παρ. 71, 72.

¹² Guidelines on Freedom of Peaceful Assembly (Warsaw and Strasbourg: Venice Commission and ODIHR, 2020, 3rd ed.) (Κατευθυντήριες γραμμές της Βενετίας 2020), παρ. 79.

¹⁴ UN HRC, Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ, Καταληκτικές παρατηρήσεις επί της τρίτης περιοδικής έκθεσης της Ελλάδας, CCPR/C/GRC/CO/3, 28 Νοεμβρίου 2024, παρ. 34. Βλ.: <https://digitallibrary.un.org/record/4067637?v=pdf>.

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΤΥΠΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΜΕ ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
υπόκειται στη διακριτική ευχέρεια των αρχών.¹⁰ Οι αρχές έχουν επίσης τη διακριτική ευχέρεια να προβαίνουν στη διάλυση μιας αυθόρμητης συνάθροισης εφόσον οι συμμετέχουσες/-οντες δεν σέβονται τους περιορισμούς που τους επιβάλλονται, όπως η συνάθροιση σε συγκεκριμένο τμήμα του δρόμου ή η περίπτωση μη συμμόρφωσης με την υποχρέωση ορισμού οργανωτή.¹¹	σαφήνεια και να είναι προβλέψιμη ως προς την εφαρμογή της. Οι νομικές διατάξεις σχετικά με τους πιθανούς περιορισμούς ή τις απαγορεύσεις δεν πρέπει να είναι υπέρμετρα ασαφείς ή ευρείες, με αποτέλεσμα να επιδέχονται κατάχρηση ή παρερμηνεία. Το κοινό πρέπει να γνωρίζει τι να περιμένει και να είναι σε θέση να συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις του νόμου. Για να υπάρχει επαρκής προβλεψιμότητα ως προς την εφαρμογή τους, ο νόμος και/ή οι σχετικές διατάξεις πρέπει να ορίζουν με σαφήνεια τα κριτήρια και τις παραμέτρους που θα πρέπει να διέπουν την απόφαση περί περιορισμού μιας συνάθροισης (και τη μορφή του περιορισμού που πρόκειται να επιβληθεί) και υπό ποιες (εξαιρετικές) περιστάσεις μια συνάθροιση μπορεί να απαγορευθεί ώστε να επιτευχθεί κάποιος θεμιτός στόχος.¹³	αρχές, με αποτέλεσμα το ενδεχόμενο κατάχρησης αυτής.

ΕΥΡΕΙΕΣ ΕΞΟΥΣΙΕΣ ΔΙΑΛΥΣΗΣ

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΤΥΠΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΜΕ ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
Η νομοθεσία επιτρέπει τη διάλυση μιας συνάθροισης αν: πραγματοποιείται χωρίς να έχει προηγηθεί γνωστοποίησή της· παρεκκλίνει από ένα δρομολόγιο· πραγματοποιείται παρά την απαγόρευσή της· και αν μετατρέπεται σε βίαιη.¹⁵	ΕΑΔ, Γενικό Σχόλιο 37 «Μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις μπορεί να γίνει διάλυση μιας συνάθροισης. Δυνατότητα προσφυγής στη διάλυση επιτρέπεται αν η συνάθροιση παύει να είναι ειρηνική ή όταν υπάρχουν σαφείς αποδείξεις επικείμενης απειλής για σοβαρή βία που δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί ευλόγως με πιο	Οι λόγοι της διάλυσης όπως προβλέπονται στη νομοθεσία μπορούν να οδηγήσουν σε μη αναγκαίες και δυσανάλογες παρεμβάσεις στο δικαίωμα στην ειρηνική συνάθροιση. Η νομοθεσία δεν λαμβάνει υπόψη αφενός την ανάγκη προστασίας του δικαιώματος των ειρηνικών διαδηλωτριών/-ωτών να συνεχίσουν τη συνάθροιση και

¹⁰ Νόμος 4703/2020, άρθρο 3 παρ. 3.

¹¹ Νόμος 4703/2020, άρθρο 3 παρ. 3 και Π.Δ. 73/2020, άρθρο 3 παρ. 5.

¹³ CCPR, GC 37, Peaceful Assembly, CCPR/C/GC/37, παρ. 39· OSCE-ODIHR (ΟΑΣΕ-ΓΔΘΔΑ), HR Handbook on Policing Assemblies, σελ. 19· Amnesty International Guidelines on the right to Freedom of peaceful assembly (Κατευθυντήριες γραμμές της Διεθνούς Αμνηστίας σχετικά με το δικαίωμα στην Ελευθερία του ειρηνικώς συνέρχεσθαι), 2024, παρ. 3.1, σελ. 20, <https://policehumanrightsresources.org/guidelines-on-the-right-to-freedom-of-peaceful-assembly>.

¹⁵ Νόμος 4703/2020, άρθρο 9.

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΤΥΠΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΜΕ ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
	αναλογικά μέτρα, όπως οι στοχευμένες συλλήψεις». ¹⁶	αφετέρου τη δυνατότητα της αστυνομίας σε πολλές περιστάσεις να λαμβάνει μέτρα όπως οι στοχευμένες συλλήψεις ατόμων που επιδίδονται σε βιαιοπραγίες αντί να προβαίνει στη διάλυση ολόκληρης της συνάθροισης. Επίσης, επιτρέπει τη διάλυση ειρηνικών συναθροίσεων απλώς και μόνο λόγω παράλειψης συμμόρφωσης με τις διαδικαστικές απαιτήσεις.

ΕΥΡΕΙΣ ΛΟΓΟΙ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗΣ

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΤΥΠΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΜΕ ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
Σύμφωνα με τον νόμο περί συναθροίσεων, οι αστυνομικές ή οι λιμενικές αρχές μπορούν να απαγορεύσουν επικείμενη δημόσια υπαίθρια συνάθροιση, μεταξύ άλλων λόγων, αν: επαπειλείται σοβαρός κίνδυνος για τη δημόσια ασφάλεια, λόγω ιδιαιτέρως πιθανής διάπραξης σοβαρών εγκλημάτων, ιδίως, κατά της ζωής, της σωματικής ακεραιότητας, της ιδιοκτησίας και της πολιτειακής εξουσίας ή απειλείται σοβαρή διατάραξη της κοινωνικοοικονομικής ζωής σε ορισμένη περιοχή (συμπεριλαμβανομένης της διατάραξης της κοινής ειρήνης). ¹⁷	ΕΑΔ, Γενικό Σχόλιο 37 «...ειρηνικές συναθροίσεις μπορεί μερικές φορές να χρησιμοποιούνται για να επιδιώξουν αμφιλεγόμενες ιδέες ή στόχους. Η κλίμακα ή η φύση τους μπορεί να προκαλέσει διαταραχές, για παράδειγμα στην κυκλοφορία οχημάτων ή πεζών ή στην οικονομική δραστηριότητα. Αυτές οι συνέπειες, σκοπούμενες ή μη, δεν θέτουν υπό αμφισβήτηση την προστασία που απολαμβάνουν τέτοιες συναθροίσεις». «Η απαγόρευση μιας συγκεκριμένης συνάθροισης μπορεί να θεωρείται μόνο μέτρο έσχατης ανάγκης. Όταν η επιβολή περιορισμών σε μια συνάθροιση κρίνεται απαραίτητη, οι αρχές θα πρέπει πρώτα να επιδιώκουν να εφαρμόσουν τα λιγότερο παρεμβατικά μέτρα». «... οι συναθροίσεις συνιστούν νόμιμη χρήση δημόσιων και άλλων	Η εθνική νομοθεσία εισαγάγει λόγους απαγόρευσης των συναθροίσεων που είναι ανεπαρκείς και μπορούν να περιορίσουν αδικαιολόγητα το δικαίωμα του συνέρχεσθαι, καθώς δίνουν ευρεία διακριτική ευχέρεια στις αρχές αναφορικά με την έκδοση και την επιβολή απαγόρευσης. Εκφράσεις όπως «επαπειλείται κίνδυνος», «ιδιαιτέρως πιθανής» και «πολιτειακής εξουσίας» είναι ασαφείς και επιδέχονται καταχρηστική ερμηνεία. Επιπλέον, οι κίνδυνοι χρήσης βίας θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη μόνο εφόσον αφορούν τη συνάθροιση στο σύνολό της και δεν αποτελούν μεμονωμένες ατομικές πράξεις, όπως φαίνεται να υπονοεί η διατύπωση στη νομοθεσία. Εξάλλου, η διατάραξη της κοινωνικοοικονομικής δραστηριότητας δεν επαρκεί για να δικαιολογήσει την απαγόρευση μιας συνάθροισης. ¹⁹

¹⁶ CCPR, GC 37, Peaceful Assembly, CCPR/C/GC/37, παρ. 85.

¹⁷ Νόμος 4703/2020, άρθρο 7 παρ. 1 και Π.Δ. 73/2020, άρθρο 8.

¹⁹ Οι μεγάλες δημόσιες συναθροίσεις μπορούν να επηρεάσουν την ελεύθερη ροή της κυκλοφορίας καθώς και την προσβασιμότητα και τη λειτουργία επιχειρήσεων, δημόσιων υπηρεσιών, οργανισμών κ.λπ. Ωστόσο, αυτό δεν δικαιολογεί την απαγόρευση πραγματοποίησης συναθροίσεων σε ορισμένες τοποθεσίες: Η χρήση του δημόσιου χώρου για τον σκοπό της πραγματοποίησης μιας συνάθροισης είναι εξίσου νόμιμη με τη χρήση του για την κυκλοφορία, τις επιχειρήσεις ή άλλους σκοπούς. Ως εκ τούτου, ένας συγκεκριμένος βαθμός διατάραξης πρέπει να γίνεται αποδεκτός και ανεκτός και οι αρχές θα πρέπει μάλλον να εξετάζουν μέτρα άμβλυνσης όπως η εκτροπή κυκλοφορίας ή η διατήρηση

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΤΥΠΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΜΕ ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
	χώρων, και δεδομένου ότι λόγω της ίδιας της φύσης τους μπορεί να συνεπάγονται ένα ορισμένο επίπεδο διατάραξης της καθημερινής ζωής, τέτοιες διαταράξεις πρέπει να διευθετούνται, εκτός αν οδηγούν σε δυσανάλογη επιβάρυνση, οπότε σε αυτήν την περίπτωση οι αρχές πρέπει να είναι σε θέση να παρέχουν λεπτομερή αιτιολόγηση για τυχόν περιορισμούς». ¹⁸	Τέλος, τα παραδείγματα που δίνονται και αποτυπώνουν μια τέτοια διατάραξη είναι υπερβολικά ευρέα και ασαφή, επιδέχονται κατάχρηση και επιτρέπουν την ανεπαρκώς αιτιολογημένη απαγόρευση συναθροίσεων. Η σχετική διάταξη δεν θεσπίζει την απαγόρευση μιας συνάθροισης ως μέτρο έσχατης ανάγκης, δεν υποχρεώνει τις αρχές να εξετάζουν πρώτα όλα τα διαθέσιμα εναλλακτικά μέτρα άμβλυνσης και προκρίνει μόνο μια επιλεγμένη εναλλακτική επιλογή (αλλαγή περιοχής πραγματοποίησης της συνάθροισης), ακόμη σε αυτήν την περίπτωση όμως χωρίς να επιβάλλει στις αρχές την ισχυρή υποχρέωση να εξετάζουν τη συγκεκριμένη επιλογή. ²⁰

ΑΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΟΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΤΙΔΙΑΔΗΛΩΣΕΙΣ

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΤΥΠΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΜΕ ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
Η εθνική νομοθεσία παρέχει στις αρχές τη διακριτική ευχέρεια να απαγορεύουν μια αντιδιαδήλωση, δηλαδή μια διαδήλωση ο σκοπός της οποίας αντιστέκεται προς τον σκοπό ήδη προγραμματισμένης γνωστοποιηθείσας και μη απαγορευθείσας συνάθροισης η οποία πραγματοποιείται ή βρίσκεται σε εξέλιξη στην ίδια περιοχή ή εγγύς της ίδιας περιοχής και κατά το ίδιο χρονικό διάστημα. ²¹	ΕΑΔ, Γενικό Σχόλιο 37 «Τα κράτη πρέπει καταρχήν να υιοθετούν μια ουδέτερη ως προς το περιεχόμενο προσέγγιση στις αντιδιαδηλώσεις που πρέπει να επιτρέπεται να πραγματοποιούνται, στο μέτρο του δυνατού, εντός του οπτικού και ακουστικού πεδίου των συναθροίσεων προς τις οποίες εκφράζουν την αντίθεσή τους». ²² Οι αντιδιαδηλώσεις με σκοπό την έκφραση της αντίθεσης σε άλλες συναθροίσεις πρέπει να διευκολύνονται όπως ακριβώς και οι συναθροίσεις στις οποίες αντιτίθενται και να επιτρέπεται να πραγματοποιούνται εντός του	Οι ελληνικές αρχές θα πρέπει να σέβονται και να διευκολύνουν τις αντιδιαδηλώσεις, να επιδιώκουν τη διευθέτησή τους εντός του οπτικού και ακουστικού πεδίου της κύριας συνάθροισης, στο μέτρο του δυνατού, και να καταργήσουν τη διάταξη που επιτρέπει την απαγόρευσή τους απλώς και μόνο επειδή πρόκειται για αντιδιαδηλώσεις.

ανοιχτών πεζοδρομίων ώστε να διευκολύνεται η πρόσβαση σε κτίρια. Βλ. Amnesty International Guidelines on the right to Freedom of peaceful assembly, 2024, ενότητα 3.3., σ. 28.

¹⁸ CCPR, GC 37, Peaceful Assembly, CCPR/C/GC/37, παρ. 7, 37, 47.

²⁰ Amnesty International Guidelines on the right to Freedom of peaceful assembly, 2024, ενότητα 1.3.

²¹ Νόμος 4703/2020, άρθρο 7 παρ. 1γ και Π.Δ. 73/2020, άρθρο 8 παρ. 1γ.

²² CCPR, GC 37, Peaceful Assembly, CCPR/C/GC/37, παρ. 26.

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΤΥΠΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΜΕ ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
-----------------------	---------------------------------------	--

οπτικού και ακουστικού πεδίου των συναθροίσεων προς τις οποίες εκφράζουν την αντίθεσή τους.²³ Ωστόσο, οι αρχές πρέπει να εξασφαλίζουν ότι οι συμμετέχουσες/-οντες στις συναθροίσεις και τις αντιδιαδηλώσεις δεν παρεμποδίζουν το δικαίωμα αμφοτέρων στην ειρηνική συνάθροιση.²⁴

ΕΥΘΥΝΗ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΩΤΩΝ

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΤΥΠΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΜΕ ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
-----------------------	---------------------------------------	--

Ο νόμος προβλέπει ότι ο οργανωτής της συνάθροισης ευθύνεται για την αποζημίωση όσων υπέστησαν βλάβη της ζωής, της σωματικής ακεραιότητας και της ιδιοκτησίας από τις/τους συμμετέχουσες/-οντες σε μια δημόσια υπαίθρια συνάθροιση.²⁵

ΕΑΔ, Γενικό Σχόλιο 37

Οι οργανωτές της συνάθροισης δύνανται να θεωρηθούν υπεύθυνοι «μόνο για τη δική τους έκνομη συμπεριφορά», συμπεριλαμβανομένης της υποκίνησης άλλων.²⁶ «Μεμονωμένες πράξεις βίας από ορισμένες/-ους συμμετέχουσες/-οντες δεν θα πρέπει να αποδίδονται σε άλλα άτομα, στους οργανωτές ή στην ίδια τη συνάθροιση».²⁷

Η Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ εξέφρασε την ανησυχία του «σχετικά με άλλες διατάξεις του εν λόγω νόμου που επιβάλλουν οικονομική υποχρέωση στους οργανωτές μιας συνάθροισης για οποιαδήποτε βλάβη ή για ζημιές σε ιδιοκτησία που προκαλούνται από τις/τους συμμετέχουσες/-οντες στη συνάθροιση».²⁸ Αυτή η διάταξη θα πρέπει να καταργηθεί.

Παρά τις ανησυχίες της Διεθνούς Αμνηστίας όσον αφορά την ασυμβατότητα της νομοθεσίας περί δημόσιων υπαίθριων συναθροίσεων με το διεθνές δίκαιο ανθρωπίνων δικαιωμάτων, οι οποίες έχουν επίσης διατυπωθεί σε συναντήσεις υψηλού επιπέδου με τον Υπουργό Προστασίας του Πολίτη και τον Αρχηγό της Ελληνικής Αστυνομίας, οι ελληνικές αρχές απάντησαν ότι η νομοθεσία ευθυγραμμίζεται με τις εθνικές δεσμεύσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα.²⁹

²³ CCPR, GC 37, Peaceful Assembly, CCPR/C/GC/37, παρ. 26· HRC, Joint Report of the Special Rapporteurs (Joint Report SR), A/HRC/31/66, παρ. 24· OSCE-ODIHR, HR Handbook on Policing Assemblies, σελ. 16.
²⁴ Amnesty International Guidelines on the right to Freedom of peaceful assembly, 2024, παρ. 6.2, σελ. 44.
²⁵ Νόμος 4703/2020, άρθρο 13 παρ. 2
²⁶ CCPR, GC 37, Peaceful Assembly, CCPR/C/GC/37, παρ. 65.
²⁷ CCPR, GC 37, Peaceful Assembly, CCPR/C/GC/37, παρ. 17.
²⁸ CCPR/C/GRC/CO/3, παρ. 34.
²⁹ Συναντήσεις, 23 Ιουλίου 2024 και 10 Σεπτεμβρίου 2025.

ΠΡΟΣΦΑΤΟΙ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΣΤΟΝ ΝΟΜΟ ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΕΙΡΗΝΙΚΗ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΤΥΠΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΜΕ ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
Μια τροπολογία που ψηφίστηκε στις 24 Οκτωβρίου 2025 εισήγαγε καθολική απαγόρευση διαμαρτυρίας σε τμήματα της Πλατείας Συντάγματος, μπροστά από το Μνημείο του Αγνώστου Στρατιώτη, στην Αθήνα. Ως επιδιωκόμενος σκοπός προβάλλεται η προστασία της ακεραιότητας του Μνημείου του Αγνώστου Στρατιώτη, ενός χώρου ιδιαίτερης εθνικής σημασίας.³⁰ Όσοι παραβιάζουν τη διάταξη τιμωρούνται με φυλάκιση μέχρι ενός (1) έτους ή με χρηματική ποινή εφόσον δεν προβλέπεται βαρύτερη ποινή από άλλη διάταξη του ποινικού δικαίου.	ΕΑΔ, Γενικό Σχόλιο 37 «Οι όποιοι περιορισμοί στη συμμετοχή σε ειρηνικές συναθροίσεις θα πρέπει να βασίζονται σε διαφοροποιημένη ή εξατομικευμένη αξιολόγηση της συμπεριφοράς του ατόμου και της εν λόγω συνάθροισης. Γενικοί περιορισμοί στη συμμετοχή σε ειρηνικές συναθροίσεις θεωρούνται, κατά τεκμήριο, δυσανάλογοι».³¹	Δυσανάλογοι περιορισμοί όπως οι καθολικές απαγορεύσεις παραβιάζουν τα δικαιώματα οργανωτών και συμμετεχουσών/-όντων σε συναθροίσεις και είναι πιθανό να αποθαρρύνουν άλλους από την άσκηση των δικαιωμάτων τους στο μέλλον (πρόκειται για το λεγόμενο «πάγωμα του λόγου» ή «chilling effect»). Οι όποιοι περιορισμοί σχετικά με τον χρόνο, τον τόπο ή τον τρόπο διεξαγωγής μιας συνάθροισης πρέπει να καθορίζονται σε μια κατά περίπτωση βάση, να είναι αναγκαίοι και αναλογικοί και να μην εφαρμόζονται με τρόπο που εισαγάγει διακρίσεις.³²

³⁰ Νόμος 5240/2025, «Σύσταση και οργάνωση του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου με την επωνυμία Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας και άλλες διατάξεις», άρθρο 39.

³¹ CCPR, GC 37, Peaceful Assembly, CCPR/C/GC/37, παρ. 42.

³² CCPR, GC 37, Peaceful Assembly, CCPR/C/GC/37, παρ. 53.

2. Η ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΥΠΟΒΑΛΛΕΙ ΔΙΑΔΗΛΩΤΡΙΕΣ/-ΩΤΕΣ ΣΕ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΑΓΩΓΕΣ ΜΕ ΣΚΟΠΟ ΤΗΝ ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ, ΣΕ ΑΥΘΑΙΡΕΤΗ ΣΤΕΡΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΝ ΤΗΡΕΙ ΤΙΣ ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗΣ

ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΚΑΙ ΣΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ/Η ΣΤΕΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΤΟΥΣ

Η Διεθνής Αμνηστία έχει εκφράσει την ανησυχία της σχετικά με αναφορές σύμφωνα με τις οποίες η ελληνική αστυνομία συχνά και συστηματικά πριν την έναρξη, κατά τη διάρκεια και μετά την ολοκλήρωση διαδηλώσεων σταματά διαδηλώτριες/-ωτές και τις/τους προσαγάγει σε αστυνομικά τμήματα με σκοπό την εξακρίβωση στοιχείων.³³ Ο Ε.ΜΗ.ΔΙ.Π.Α., δικηγόροι και ΜΚΟ έχουν επίσης επισημάνει τον προβληματισμό τους όσον αφορά τη νομιμότητα των μαζικών και προληπτικών προσαγωγών διαδηλωτριών/-ωτών με σκοπό την εξακρίβωση στοιχείων.³⁴ Η Διεθνής Αμνηστία έχει επαληθεύσει δύο ενδεικτικά βίντεο από την Κομοτηνή και την Αθήνα όπου αστυνομικοί εμφανίζονται να προειδοποιούν ειρηνικές/-ούς διαδηλώτριες/-ωτές ότι θα προσαχθούν στο αστυνομικό τμήμα για «εξακρίβωση στοιχείων» σε περίπτωση μη αποχώρησής τους.³⁵ Σύμφωνα με επίσημα στοιχεία, στη συντριπτική τους πλειονότητα, τα άτομα που προσαγγάγονται και μεταφέρονται σε αστυνομικά τμήματα για εξακρίβωση στοιχείων στο πλαίσιο διαμαρτυριών αφήνονται στη συνέχεια ελεύθερα χωρίς να τους απαγγελθεί κατηγορία. Με βάση στοιχεία που αντλήθηκαν από τις ανακοινώσεις της Ελληνικής Αστυνομίας, συνολικά 842 άτομα έχουν προσαχθεί και μεταφερθεί σε αστυνομικό τμήμα για εξακρίβωση στοιχείων πριν την έναρξη ή κατά τη διάρκεια εννέα μαζικών διαδηλώσεων στην Αθήνα και μίας στη

³³ Βλ. για παράδειγμα: Ελλάδα: Μέλος του προσωπικού της Διεθνούς Αμνηστίας στερήθηκε αυθαίρετα την ελευθερία του όταν εξέφρασε ανησυχία για αστυνομική επιχείρηση εξακρίβωσης. Δημόσια δήλωση, 21 Δεκεμβρίου 2022 (AI Index: 25/3332/2022), <https://www.amnesty.org/en/documents/eur25/6332/2022/en/>. Ευρώπη: Ελάχιστη προστασία και υπερβολικοί περιορισμοί: Η κατάσταση του δικαιώματος στη διαμαρτυρία σε 21 χώρες της Ευρώπης.

³⁴ Ε.ΜΗ.ΔΙ.Π.Α., Ετήσια Έκθεση 2023, <https://www.synigoros.gr/el/category/e8nikos-mhxanismo-diereynhshs-peristatikwn-ay8airesias/post/emhdipa-or-ethsia-ek8esh-2023>, σελ. 42. Ε.ΜΗ.ΔΙ.Π.Α., Ετήσια Έκθεση 2020, <https://drive.google.com/file/d/1FmJNpww2eDRvUyD7qHiVhMwaUEpsXn8G/view> και HLHR, Police Brutality and Fundamental Rights: An overview of police arbitrariness in Greece (Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΛΕΔΑ) «Αστυνομία, βία και δικαιώματα: Μια επισκόπηση της αστυνομικής αυθαιρεσίας στην Ελλάδα»), https://www.hlhr.gr/wp-content/uploads/2024/09/PB_ENG_e-book_F.pdf και [Κείμενο-θέσεων-αστυνομία-ΕΛΕΔΑ.pdf](#).

³⁵ Σε εικονοληπτικό υλικό που δημοσιεύτηκε τον Νοέμβριο του 2025 εμφανίζεται ανώτερος αξιωματικός της αστυνομίας να λέει σε φοιτητές που διαδηλώνουν ειρηνικά κρατώντας ένα πανό με αφορμή την επίσκεψη του Έλληνα πρωθυπουργού στην πόλη της Κομοτηνής: «Με το καλό αλλιώς θα πάτε προσαγωγή. Αποφασίστε τι θέλετε. Κλείστε τώρα το πανό και φύγατε...». Στο: <https://www.facebook.com/reel/1528455681637374>. Επίσης δείτε το εικονοληπτικό υλικό από το συλλαλητήριο της 5ης Μαρτίου 2025 για τα Τέμπη στην Αθήνα, <https://twitter.com/i/status/1897436719978336661>.

Θεσσαλονίκη από τις 28 Φεβρουαρίου 2024 μέχρι τις 28 Φεβρουαρίου 2026.³⁶ Εξ αυτών, 144 άτομα συνελήφθησαν.

Η παρούσα ενότητα τεκμηριώνει πώς η εξακρίβωση στοιχείων χρησιμοποιείται ως εργαλείο με στόχο την καταστολή ειρηνικών διαμαρτυριών και δυνητικά επίσης ως μέσο τιμωρίας της συμμετοχής αλλά και αποτροπής των διαδηλωτριών/-ωτών από τη συμμετοχή τους σε ειρηνικές συναθροίσεις.

2.1 ΣΤΑΜΑΤΟΥΝ ΔΙΑΔΗΛΩΤΡΙΕΣ/-ΩΤΕΣ ΚΑΙ ΤΙΣ/ΤΟΥΣ ΣΤΕΡΟΥΝ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΟΥΣ ΜΕ ΣΚΟΠΟ ΤΗΝ ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΧΩΡΙΣ ΕΥΛΟΓΗ ΥΠΟΨΙΑ

Στην ενότητα αυτή αναλύονται λεπτομερώς περιπτώσεις όπου διαδηλώτριες/-ωτές και άλλα άτομα προσήχθησαν σε αστυνομικό τμήμα πριν την έναρξη, κατά τη διάρκεια και μετά την ολοκλήρωση διαδηλώσεων χωρίς εύλογη υποψία, με τρόπο που αντίκειται στα διεθνή πρότυπα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και στην εθνική νομοθεσία. Στόχος εδώ είναι να υπογραμμιστεί το αποτέλεσμα – το «πάγωμα του λόγου» – που επιφέρουν τέτοιες πρακτικές στο δικαίωμα στην ειρηνική διαμαρτυρία.

Οι αξιωματούχοι επιβολής του νόμου δεν θα πρέπει να πραγματοποιούν επιχειρήσεις εξακρίβωσης στοιχείων και σωματικής έρευνας στο πλαίσιο συναθροίσεων εκτός αν υφίσταται αντικειμενική και εξατομικευμένη εύλογη υποψία ότι ένα άτομο έχει διαπράξει σοβαρό αδίκημα.³⁷ Οι γενικευμένες επιχειρήσεις εξακρίβωσης στοιχείων και σωματικής έρευνας στο πλαίσιο συναθροίσεων (για παράδειγμα σε σημεία ελέγχου που έχουν δημιουργηθεί για τον σκοπό αυτό), καθώς και οι τυχαίοι έλεγχοι ή οι έλεγχοι που εισαγάγουν διακρίσεις και στοχεύουν σε συγκεκριμένους ανθρώπους γι' αυτό που είναι, έχουν υπέρμετρα παρεμβατικό χαρακτήρα, προκαλούν «πάγωμα του λόγου» σε κάθε άτομο που συμμετέχει σε συναθροίσεις και συνιστούν παραβίαση του δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή.³⁸ Η συμμετοχή σε ειρηνική συνάθροιση ή η οργάνωσή της δεν συνιστούν εύλογους λόγους για τη διενέργεια επιχειρήσεων εξακρίβωσης στοιχείων και σωματικής έρευνας.³⁹

Όσον αφορά τα παιδιά, οι αξιωματούχοι επιβολής του νόμου θα πρέπει να αξιολογούν με μεγάλη προσοχή αφενός κατά πόσον υφίσταται εύλογη υποψία και αφετέρου αν η κατάσταση είναι τέτοια που πράγματι δικαιολογεί τον έλεγχο, την εξακρίβωση στοιχείων και/ή τη σωματική έρευνα. Εκτός αυτού, οι αξιωματούχοι επιβολής του νόμου οφείλουν να δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στον τρόπο με τον οποίο υλοποιούν αυτήν την ενέργεια.⁴⁰

Οι περιορισμοί στην ελευθερία κίνησης των ειρηνικών διαδηλωτριών/-ωτών με σκοπό την εξακρίβωση στοιχείων πρέπει να είναι όσο το δυνατόν μικρότεροι. Διαφορετικά, οι μακροχρόνιοι περιορισμοί χωρίς νόμιμους λόγους μπορεί να ισοδυναμούν με αυθαίρετη στέρηση της ελευθερίας και μπορεί να προκύπτει ότι μοναδικός στόχος τους είναι να παρεμποδίζουν τις/τους διαδηλώτριες/-ωτές από την άσκηση του δικαιώματός τους να συμμετέχουν σε ειρηνικές συναθροίσεις. Ομοίως, η προσαγωγή και η μεταφορά διαδηλωτριών/-ωτών σε αστυνομικό τμήμα, με μοναδικό σκοπό την εξακρίβωση στοιχείων, συνιστά μη αναγκαίο, δυσανάλογο μέτρο που άμεσα και παράνομα παρεμβαίνει στην άσκηση του δικαιώματος στην ειρηνική συνάθροιση, λειτουργεί αποτρεπτικά στην άσκηση αυτού του δικαιώματος και αποθαρρύνει τις/τους δυνητικές/-ούς διαδηλώτριες/-ωτές από την άσκησή του στο μέλλον. Σε πολλές περιστάσεις επίσης το εν λόγω μέτρο συνιστά σαφή παραβίαση της περ. θ', παρ. 15 του άρθρου 74 του Προεδρικού Διατάγματος (Π.Δ.) 141/1991, σύμφωνα με την οποία η αστυνομία μπορεί να οδηγήσει «...στο αστυνομικό κατάστημα για εξέταση άτομα τα οποία στερούνται στοιχείων αποδεικτικών της ταυτότητάς τους ή τα οποία, εξαιτίας του τόπου, του χρόνου, των περιστάσεων και της συμπεριφοράς τους δημιουργούν υπόνοιες διάπραξης εγκληματικής ενέργειας. Τα προσαγόμενα στο αστυνομικό κατάστημα άτομα όπως δέον μην παραμένουν σ' αυτό πέραν του χρόνου ο οποίος είναι απολύτως

³⁶ Πηγές: Ανακοινώσεις της Γενικής Αστυνομικής Διεύθυνσης Αττικής στις 28 Φεβρουαρίου 2024, 18 Νοεμβρίου 2024, 26 Ιανουαρίου 2025, 28 Φεβρουαρίου 2025, 6 και 8 Μαρτίου 2025, 17 Νοεμβρίου 2025, 6 Δεκεμβρίου 2025 και ανακοινώσεις της Γενικής Αστυνομικής Διεύθυνσης Αττικής και της Γενικής Αστυνομικής Διεύθυνσης Θεσσαλονίκης στις 28 Φεβρουαρίου 2026: <https://bit.ly/4taK6TUJ>, <https://bit.ly/3QHIZTb>, <https://bit.ly/4d3ymwL>, <https://bit.ly/3QLdHWF>, <https://bit.ly/49bw1hX>, <https://bit.ly/3P2pmjp>, <https://bit.ly/4w4wL2a>, <https://www.astynomia.gr/2024/02/28/28-02-2024-anakoinosi-g-e-d-attikis-schetika-me-simerines-sygkentroseis-poreies-sto-ke>, <https://bit.ly/4cNVtMXI> και <https://bit.ly/4cjMiwU>.

³⁷ CCPR, GC 37, Peaceful Assembly, CCPR/C/GC/37, παρ. 83· HRC, HRC, Joint Report SR, A/HRC/31/66, παρ. 43 και πρακτική σύσταση 49(g).

³⁸ CCPR, GC 37, Peaceful Assembly, CCPR/C/GC/37, παρ. 10· ECtHR, Gillan and Quinton v. UK, App. 4158/05, 12 Ιαν. 2010, παρ. 76-87.

³⁹ Joint Report SR, Έγγραφο UN Doc. A/HRC/31/66, 4 Φεβρουαρίου 2016, παρ. 43.

⁴⁰ Police and Children, Amnesty International Netherlands Police and Human Rights Programme, Thematic (Short) Paper No. 5.

αναγκάιος για τον σκοπό για τον οποίο προσήχθησαν».⁴¹ Επιπλέον, ο Ε.ΜΗ.ΔΙ.Π.Α. υπογραμμίζει ότι αυτή η διάταξη επιδέχεται αυθαίρετη ερμηνεία από την αστυνομία.⁴²

Η Διεθνής Αμνηστία πήρε συνέντευξη από δεκαπέντε άτομα που προσήχθησαν και οδηγήθηκαν σε αστυνομικό τμήμα με σκοπό την εξακρίβωση στοιχείων. Μια εκ των ερωτώμενων ήταν ανήλικη κατά τον χρόνο της συνέντευξης. Και τα δεκαπέντε θύματα που έδωσαν συνέντευξη στη Διεθνή Αμνηστία και είχαν προσαχθεί σε αστυνομικό τμήμα με σκοπό την εξακρίβωση στοιχείων πριν την έναρξη, κατά τη διάρκεια και μετά την ολοκλήρωση διαμαρτυριών δήλωσαν ότι συνεργάστηκαν πλήρως με την αστυνομία όταν τις/τους σταμάτησε για έλεγχο και σχεδόν όλες/-οι επέδειξαν στις αρχές όλα τα απαραίτητα έγγραφα. Παρά ταύτα, δυστυχώς, δέκα από τα εν λόγω άτομα που συμμετείχαν στη συνέντευξη παρέμειναν σε καθεστώς στέρησης της ελευθερίας τους από την πρώτη στιγμή που τα σταμάτησαν και για διάστημα από τρεις έως και δέκα ώρες. Ένα άτομο κρατήθηκε για πάνω από μία ώρα στο αστυνομικό τμήμα, ενώ τρία άτομα αφέθηκαν ελεύθερα λίγο μετά την άφιξή τους στο αστυνομικό τμήμα και μόλις ολοκληρώθηκαν όλες οι διαδικασίες εξακρίβωσης. Μερικά άτομα είπαν ότι η αστυνομία ανέφερε «τυπικούς» ή «προληπτικούς» ελέγχους εξακρίβωσης, χωρίς να παράσχει νομική βάση για την προσαγωγή τους και/ή να τις/τους ενημερώσει σε ποιο αστυνομικό τμήμα θα μεταφέρονταν. Δώδεκα από τα άτομα που ερωτήθηκαν τα είχαν σταματήσει πριν τη διαμαρτυρία, ένα άτομο κατά τη διάρκεια της διαμαρτυρίας και δύο άτομα μετά την ολοκλήρωση της διαμαρτυρίας. Όλα τα παραπάνω άτομα κρατήθηκαν μαζί με πολλούς ή αρκετούς ακόμη ανθρώπους που επίσης προσήχθησαν στο αστυνομικό τμήμα για εξακρίβωση στοιχείων. Για επτά από αυτά τα άτομα που ήταν καθ' οδόν για να συμμετάσχουν σε διαμαρτυρία, η ενέργεια της αστυνομίας να τους κρατήσει αυθαίρετα στο αστυνομικό τμήμα για τόσο άσκοπα μεγάλο χρονικό διάστημα (ή στην ουσία εντελώς άσκοπα) σήμαινε ότι τους στέρησε το δικαίωμα συμμετοχής στη διαδήλωση. Μια διαδηλώτρια που βρισκόταν καθ' οδόν για να λάβει μέρος σε διαμαρτυρία παρέμεινε σε καθεστώς στέρησης της ελευθερίας αρχικά επί πέντε ώρες με σκοπό την εξακρίβωση στοιχείων και επακολούθως κατηγορήθηκε για «απειθεία» και παρέμεινε σε προσωρινή κράτηση επί τέσσερις ημέρες. Η οργάνωση πιστεύει ότι όταν οι άνθρωποι επιδεικνύουν έγγραφα κατά τη διάρκεια επιχείρησης εξακρίβωσης στοιχείων και σωματικής έρευνας, η προσαγωγή τους παρά ταύτα σε αστυνομικό τμήμα συνιστά αυθαίρετη παρέμβαση στο δικαίωμά τους στην ελεύθερη κίνηση και στην ειρηνική συνάθροιση, εφόσον η αστυνομία δεν παρέχει εύλογες αμφιβολίες σχετικά με την ακρίβεια των εγγράφων που επιδεικνύονται ή με άλλη εγκληματική συμπεριφορά.

Η Διεθνής Αμνηστία πήρε συνέντευξη από την **Κωνσταντίνα Καρτσιώτη**, ακτιβίστρια που ήταν σε απεργία πείνας και την οποία σταμάτησε η αστυνομία νωρίς το απόγευμα της 8ης Μαρτίου 2024, στο κέντρο της Αθήνας, για να την προσαγάγει τελικά στη Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Αττικής (ΓΑΔΑ) μαζί με τον δικηγόρο της Παναγιώτη Αντωνίου, πριν τη συμμετοχή τους σε συλλαλητήριο με αφορμή την Ημέρα της Γυναίκας και ένα αμφιλεγόμενο νομοσχέδιο για τη λειτουργία ιδιωτικών πανεπιστημίων στη χώρα. Η Καρτσιώτη είπε: «[...] Δώσαμε τις ταυτότητές μας και (εκείνοι) έλεγξαν τις τσάντες μας). Μέσα στη δική μου τσάντα, είχα τσάι και νερό[...] Η διαμαρτυρία δεν είχε καν ξεκινήσει. (Επικοινωνήσαν με τα κεντρικά) και μας είπαν ότι θα μας μετέφεραν στη ΓΑΔΑ. Εκεί τους είπα ότι υπήρχε πολιτικός λόγος για την προσαγωγή μας. Η μεταφορά μου στη ΓΑΔΑ δεν ήταν τυχαία. Εκείνη τη στιγμή, υπήρχαν κι άλλοι δικηγόροι παρόντες/ουσες. Την αστυνομία δεν την ενδιέφερε καθόλου. (Είπα) ότι θα έκανα καθιστική διαμαρτυρία. Με ανάγκασαν να μπω στο περιπολικό».⁴³

Ο δικηγόρος της, **Παναγιώτης Αντωνίου**, είπε: «Έδωσα τη δικηγορική μου ταυτότητα για τον έλεγχο. Δεν είχα μαζί μου τσάντα ή οτιδήποτε άλλο. Έλεγξαν τα πάντα και δεν υπήρχε τίποτε ενοχοποιητικό [...] Εν τω μεταξύ, [...] ήταν απόγευμα καθημερινής στο κέντρο της Αθήνας με ανοιχτά καταστήματα και εργαζόμενους [...] (Η αστυνομία) δεν φαινόταν να ερευνά κάποιο συγκεκριμένο αδίκημα για το οποίο θα μπορούσαμε να είμαστε ύποπτοι [...] Ήταν προφανές ότι πραγματοποιούσαν προληπτικούς ελέγχους εξακρίβωσης πριν την έναρξη της διαδήλωσης».⁴⁴

⁴¹ Βλ.:

https://www.kodiko.gr/nomologia/download_fek?f=fek/1991/a/fek_a_58_1991.pdf&t=8237125794ea8bfd69e3a0aae7f7c175. Γραπτές οδηγίες που εξέδωσαν ο Συνήγορος του Πολίτη (στο πλαίσιο του γενικού του ρόλου αλλά και της ειδικής του αρμοδιότητας ως Εθνικού Μηχανισμού για τη Διερεύνηση Περιστατικών Αυθαιρεσίας) και ο Αρχηγός της Ελληνικής Αστυνομίας και ορίζουν τις αρχές που αφορούν τους αξιωματικούς της αστυνομίας που διεξάγουν επιχειρήσεις εξακρίβωσης στοιχείων και σωματικής έρευνας. Βλ.:

https://old.synigoros.gr/resources/docs/por_16024_2002_da.pdf. Αρχηγός της Ελληνικής Αστυνομίας – Εγκύκλιος 7100/22/4α/ 17.06.2005· επίσης, Σχόλια του Συνηγόρου του Πολίτη σχετικά με την Εγκύκλιο του Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας 7100/22/4α/ 17.06.2005, Αθήνα, 28 Ιουνίου 2005· και Ε.ΜΗ.ΔΙ. Π.Α., Ετήσια έκθεση 2020.

⁴² Ο Ε.ΜΗ.ΔΙ.Π.Α. διατυπώνει περαιτέρω τον προβληματισμό του καθώς η διάταξη που αφορά τους περιορισμούς στην ελευθερία περιλαμβάνεται σε νομοθεσία σχετικά με τα καθήκοντα του αστυνομικού, γεγονός που δύναται να επιφέρει σύγχυση ως προς το προστατευτικό περιεχόμενο των διατάξεων, με ενδεχόμενο αποτέλεσμα τη διαρκή διακινδύνευση θεμελιωδών δικαιωμάτων. Βλ. Ε.ΜΗ.ΔΙ.Π.Α., Ετήσια έκθεση 2023.

⁴³ Συνέντευξη, Μάρτιος 2024· 4 Σεπτεμβρίου 2025.

⁴⁴ Συνέντευξη, 11 Μαρτίου 2024· 10 Σεπτεμβρίου 2025.

Η Άννα*, την οποία σταμάτησαν για έλεγχο μαζί με τον σύντροφό της Γιώργο* στις 17 Νοεμβρίου 2024, στην Αθήνα, πριν την έναρξη της πορείας για την επέτειο της εξέγερσης του Πολυτεχνείου, μοιράστηκε την εμπειρία της με τη Διεθνή Αμνηστία.

Η Άννα* εξιστόρησε τα εξής: «Τους ζήτησα να επαληθεύσουν την ταυτότητά μας ηλεκτρονικά [...] Δεν μας είπαν ότι θα μας μετέφεραν στο (αστυνομικό τμήμα). Ήμασταν οι τελευταίοι που αφέθηκαν ελεύθεροι [...] Πολύ απλά ήθελαν να μας κρατήσουν μέχρι να ολοκληρωθεί η διαδήλωση, να μας αποθαρρύνουν από ενδεχόμενη συμμετοχή μας στο μέλλον [...]».⁴⁵

Η Άννα Παπαρρούσου, διακεκριμένη δικηγόρος ανθρωπίνων δικαιωμάτων, υπήρξε και η ίδια στόχος προσαγωγής σε αστυνομικό τμήμα με σκοπό την εξακρίβωση στοιχείων, απλώς επειδή επιτελούσε το επαγγελματικό της καθήκον και παρείχε νομική υποστήριξη σε άτομα που υποβάλλονταν σε σχετικούς ελέγχους.

Στις 6 Δεκεμβρίου 2024, ομάδα ειρηνικών διαδηλωτριών/-ωτών από την Κοινότητα Κατελιημένων Προσφυγικών⁴⁶ και η Άννα Παπαρρούσου προσήχθησαν στη Διεύθυνση Αλλοδαπών Αττικής στην Πέτρου Ράλλη για έλεγχο στοιχείων, πριν την έναρξη πορείας για την επέτειο της δολοφονίας του 15χρονου Αλέξανδρου Γρηγορόπουλου από ειδικό φρουρό της Ελληνικής Αστυνομίας, στις 6 Δεκεμβρίου 2008. Η Παπαρρούσου δήλωσε ότι είχε κληθεί από τις/τους διαδηλώτριες/-ωτές για να παράσχει νομική υποστήριξη επειδή τις/τους σταμάτησε η αστυνομία στο κέντρο της Αθήνας πριν φτάσουν στην απογευματινή πορεία και τους είπε ότι θα γινόταν προληπτική προσαγωγή τους για εξακρίβωση στοιχείων σε αστυνομικό τμήμα.⁴⁷ Δικηγόροι είπαν στη Διεθνή Αμνηστία ότι δεν υπήρχε νόμιμος λόγος για την προσαγωγή των διαδηλωτριών/-ωτών στο αστυνομικό τμήμα, δεδομένου ότι καμία/κανείς δεν είχε παραβιάσει την υποχρέωση να φέρει και να επιδεικνύει την ταυτότητά της/του ούτε υπήρχε εύλογη υποψία εγκληματικής δραστηριότητας.

Η Παπαρρούσου περιέγραψε τα εξής: «[...] Κατέφτασα εκεί [στον δρόμο όπου τους είχε σταματήσει η αστυνομία] και είπα στους αστυνομικούς, [...] ότι αυτή η κατάσταση είναι παράνομη [...] ότι αντίκειται στο δικαίωμα στην ειρηνική συνάθροιση [...] Φυσικά δεν μου έδωσαν καμία σημασία [...] Ήρθε η κλούβα της αστυνομίας κι άρχισαν να τραβάνε τις/τους διαδηλώτριες/ωτές και να τους πετάνε μέσα στην κλούβα [...] Όταν πήγα να διαμαρτυρηθώ, είπαν “Πάρτε την και αυτήν”. [...] Τους λέω δεν μπαίνω· είμαι δικηγόρος κι αυτή η κατάσταση είναι παράνομη. Τα είπα όλα αυτά και με τσουβάλιασαν μέσα στην κλούβα και φύγαμε [...] Με έσπρωξαν πολύ, [...] χρησιμοποίησαν φυσική βία, (με περικούλωσαν) και μεπιάνανε από παντού . Ήταν μία φρίκη».⁴⁸

Στόχος ελέγχων εξακρίβωσης και προσαγωγών σε αστυνομικά τμήματα έγιναν και δημοσιογράφοι την ώρα που επιτελούσαν το νόμιμο και ουσιαστικό έργο τους. Όπως περιέγραψε η δημοσιογράφος Μαρίνα Μειντάνη στη Διεθνή Αμνηστία, ενώ η ίδια κάλυπτε ειρηνική καθιστική διαμαρτυρία μετά από ένα μεγάλο συλλαλητήριο για τη σιδηροδρομική τραγωδία των Τεμπών, το οποίο πραγματοποιήθηκε στη Θεσσαλονίκη στις 7 Μαρτίου 2025, προσήχθη μαζί με ομάδα διαδηλωτριών/-ωτών, τέσσερις εθελοντές από ένα κοινωνικό ιατρείο (ΚΙΑ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ)⁴⁹ και μερικές/-ούς αμέτοχες/-ους παρευρισκόμενες/-ους μετά τα μεσάνυχτα, στις 8 Μαρτίου 2025 και μεταφέρθηκε στη Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Θεσσαλονίκης για εξακρίβωση στοιχείων.⁵⁰ Σύμφωνα με τις περιγραφές της Μειντάνη: «Κατέφτασαν δύο διμοιρίες των ΜΑΤ [...] και παρότι οι διαδηλωτές είχαν απομακρυνθεί από τη μέση του δρόμου και η καθιστική διαμαρτυρία είχε ολοκληρωθεί, ήρθαν και περικούλωσαν τον κόσμο, εμένα και τους εθελοντές του ΚΙΑ Θεσσαλονίκης [...] Τους είπα ότι είμαι

⁴⁵ Συνέντευξη, 19 Νοεμβρίου 2024· 1 Φεβρουαρίου 2026· τα ονόματα έχουν αλλαχθεί για να προστατευτεί η ταυτότητα του ατόμου που έδωσε τη συνέντευξη.

⁴⁶ Η «Κοινότητα Κατελιημένων Προσφυγικών» είναι μια αυτοοργανωμένη γειτονιά που διαχειρίζεται διάφορες αυτοοργανωμένες δομές κοινωνικής πρόνοιας τόσο για τους κατοίκους της όσο και για τον πληθυσμό της Αθήνας, παρέχοντας μεταξύ άλλων δωρεάν στέγαση σε άτομα που λαμβάνουν θεραπεία για καρκίνο σε γειτονικό νοσοκομείο. Στις 27 Απριλίου 2026, η Διεθνή Αμνηστία εξέφρασε την ανησυχία της καθώς 400 άνθρωποι που κατοικούν στο ιστορικό συγκρότημα κατοικιών των Προσφυγικών στην Αθήνα διατρέχουν σοβαρό κίνδυνο αναγκαστικής εξώσης και κάλεσε τις ελληνικές αρχές να παγώσουν όλα τα σχέδια που θα καταλήξουν στην έξωση της κοινότητας έως ότου θεσπιστούν οι νομικές και διαδικαστικές διασφαλίσεις που ορίζονται από τα διεθνή πρότυπα ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Βλ.: <https://www.amnesty.gr/news/press/article/30730/i-diethnis-amnistia-kalei-na-pagosoyi-ta-shedia-anagkastikis-exosis-tis>.

⁴⁷ Σύμφωνα με δημοσιεύματα, δεκάδες διαδηλώτριες/-ωτές προσήχθησαν σε αστυνομικά τμήματα για εξακρίβωση στοιχείων στις 6 Δεκεμβρίου 2024, στην Αθήνα.

⁴⁸ Συνέντευξη, 7 Δεκεμβρίου 2024· 3 Σεπτεμβρίου 2025.

⁴⁹ Κοινωνικό Ιατρείο Αλληλεγγύης Θεσσαλονίκης (ΚΙΑ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ).

⁵⁰ Βλ. Ανακοίνωση της Ένωσης Συντακτών Μακεδονίας-Θράκης σχετικά με την αναιτία προσαγωγή της Μαρίνας Μειντάνη, στο: [Ένωση Συντακτών Μακεδονίας-Θράκης - ΕΣΗΕΜ-Θ |](#)

δημοσιογράφος και με άφησαν να βιντεοσκοπώ, δεν πήραν το κινητό μου [...] Μου ζήτησαν τη δημοσιογραφική μου ταυτότητα και τα διαπιστευτήριά μου και τους τα έδωσα μαζί με την ταυτότητα της Διεθνούς Ομοσπονδίας Δημοσιογράφων. Και, από εκείνο το σημείο, άρχισαν τις προσαγωγές στο αστυνομικό τμήμα... Η προσαγωγή μου ήταν παράνομη».⁵¹

Μετά την πορεία για τα Τέμπη στις 28 Φεβρουαρίου 2026, στην Αθήνα, η Ένωση Φωτορεπόρτερ Ελλάδας (ΕΦΕ) καταδίκασε δημοσίως την πρακτική της ελληνικής αστυνομίας να ζητά από φωτορεπόρτερ που κάλυπταν τη διαδήλωση να ανοίξουν τις τσάντες τους για επιθεώρηση, διενέργεια σωματικού ελέγχου και ακόμη και την προσαγωγή τους στο αστυνομικό τμήμα έστω κι αν είχαν ήδη επιδείξει έγκυρη επαγγελματική ταυτότητα.⁵²

Η Διεθνής Αμνηστία τεκμηρίωσε επίσης τέσσερις υποθέσεις όπου η απλή μεταφορά μάσκας για προστασία από χημικά /άλλης προστατευτικής μάσκας χρησιμοποιήθηκε ως βάση για υποψία, απουσία άλλων πρόσθετων περιστάσεων ενδεικτικών μιας εγκληματικής δραστηριότητας. Σύμφωνα με την Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΑΔ-ΗΡC) του ΟΗΕ: «Η μεταφορά από τους συμμετέχοντες αντικειμένων που θεωρούνται ή θα μπορούσαν να θεωρηθούν όπλα ή προστατευτικός εξοπλισμός, όπως μάσκες αερίου ή κράνη, δεν αρκεί για να θεωρηθεί η συμπεριφορά αυτών των συμμετεχόντων βίαιη. Η βίαιη συμπεριφορά πρέπει να καθορίζεται κατά περίπτωση, ανάλογα μεταξύ άλλων με τις εγχώριες ρυθμίσεις για την οπλοφορία..., τις τοπικές πολιτιστικές πρακτικές, το κατά πόσον υπάρχουν στοιχεία βίαιης πρόθεσης και τον κίνδυνο βίας από την παρουσία τέτοιων αντικειμένων».⁵³

Για παράδειγμα, κατά τη διάρκεια παρατήρησης διαμαρτυρίας που πραγματοποιήθηκε στις 17 Νοεμβρίου 2025, στην Αθήνα, από την Ομάδα Παρατήρησης Διαμαρτυριών του **Ελληνικού Τμήματος της Διεθνούς Αμνηστίας**, σε μέλη της ομάδας καθώς και σε ένα μέλος του προσωπικού ζητήθηκε να σταματήσουν για εξακρίβωση στοιχείων παρότι φορούσαν τα διακριτικά γιλέκα των παρατηρητών και επέδειξαν επιστολή προς τις αρχές με την οποία ενημέρωναν ότι ήταν παρατηρητές διαμαρτυριών, αλλά και παρότι δύο μέλη της ομάδας έδωσαν τα στοιχεία τους στον αστυνομικό που διενεργούσε τον έλεγχο.⁵⁴

Ο έλεγχος πραγματοποιήθηκε πριν την έναρξη της διαδήλωσης και τίποτε ύποπτο δεν συνέβαινε στην περιοχή. Οι αστυνομικοί είπαν επίσης στα μέλη της ομάδας που είχαν μαζί τους μάσκες αερίου για την προστασία τους σε περίπτωση ρίψης δακρυγόνων από τις αρχές κατά τη διάρκεια της διαμαρτυρίας ότι, κατά τη γνώμη τους, η μεταφορά τέτοιων μασκών συνιστούσε αιτία προσαγωγής τους στο αστυνομικό τμήμα για εξακρίβωση στοιχείων.

Ο **Μιχάλης Ζαφειρόπουλος**, διαδηλωτής, προσήχθη με σκοπό την εξακρίβωση στοιχείων στη Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Αττικής (ΓΑΔΑ) πριν την έναρξη διαδήλωσης για τη δεύτερη επέτειο της σιδηροδρομικής τραγωδίας των Τεμπών, στις 28 Φεβρουαρίου 2025.

Ο Ζαφειρόπουλος είπε: «[...] Ήταν πολύ νωρίς και είχαμε την προσυγκέντρωση [...] Δεν υπήρχε υποψία τέλεσης αδικήματος [...] Με σταμάτησαν στον δρόμο [...] για εξακρίβωση στοιχείων και παρά το γεγονός ότι είχα μαζί μου έγγραφα αποδεικτικά της ταυτότητάς μου (το δίπλωμα οδήγησης) (με μετέφεραν στο αστυνομικό τμήμα) [...] Είχα μαζί μου δέκα μάσκες για την ομάδα των διαδηλωτών στην οποία ανήκα και σημαίες [...] (τίποτε από αυτά που μεταφέραμε δεν ήταν παράνομο) και όταν αφέθηκα ελεύθερος και μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας, όλα τα δικά μου αντικείμενα μου επιστράφηκαν».⁵⁵

Σε άλλο περιστατικό που τεκμηριώθηκε από τη Διεθνή Αμνηστία, ακόμη και η ερώτηση που απηύθυναν μέλη ομάδας διαδηλωτριών/-ωτών σχετικά με την αναγκαιότητα της προσαγωγής τους στο αστυνομικό τμήμα με σκοπό την εξακρίβωση στοιχείων οδήγησε σε κατηγορία για «απειθεία» στις εντολές της αστυνομίας.⁵⁶

⁵¹ Συνεντεύξεις, 13 Μαρτίου 2025 και 1 Φεβρουαρίου 2026.

⁵² Καταγγελία της ΕΦΕ για ελέγχους σε φωτορεπόρτερ από την αστυνομία – Press Photo Union.

⁵³ CCPR, GC 37, Peaceful Assembly, CCPR/C/GC/37, παρ. 20. Βλ. επίσης, παρ. 60.

⁵⁴ Διεθνής Αμνηστία, Ελληνικό Τμήμα, Protest observation findings, 17 Νοεμβρίου 2025.

⁵⁵ Συνέντευξη, 17 Μαρτίου 2025.

⁵⁶ Τα μέλη της ομάδας κατηγορήθηκαν για «απειθεία» (άρθρο 169 του ελληνικού Ποινικού Κώδικα) για φερόμενη άρνηση, χωρίς αντίσταση, να προβούν σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες όταν τους ζητήθηκε από τους αστυνομικούς να υποβληθούν σε έλεγχο εξακρίβωσης στοιχείων και να ακολουθήσουν [την αστυνομία] στο πλησιέστερο αστυνομικό τμήμα για εξακρίβωση στοιχείων. Επίσης, κατηγορήθηκαν για άρνηση δακτυλοσκόπησης ενώ βρίσκονταν στο αστυνομικό τμήμα.

Όπως είπε η **Δήμητρα*** στη Διεθνή Αμνηστία, η ίδια ήταν ανάμεσα στις/στους 18 ειρηνικές/-ούς διαδηλώτριες/-ωτές – πολλές/-οί εκ των οποίων προέρχονταν από την «Κοινότητα Κατελιμμένων Προσφυγικών» – τις/τους οποίες/οποίους σταμάτησε η αστυνομία πριν την έναρξη διαδήλωσης για τη σιδηροδρομική τραγωδία των Τεμπών, η οποία πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα στις 6 Σεπτεμβρίου 2025.

Η αστυνομία, σύμφωνα με αναφορές, ακολούθησε και σταμάτησε το λεωφορείο τους, περικύκλωσε την ομάδα και πραγματοποίησε επιλεκτικούς ελέγχους στοιχείων. Εννέα αγγλόφωνες/-οι διαδηλώτριες/-ωτές δεν είχαν στη διάθεσή τους διερμηνέα και φέρεται να μην μπορούσαν να κατανοήσουν τις οδηγίες των αστυνομικών για επίδειξη του δελτίου ταυτότητάς τους.⁵⁷ Σύμφωνα με τον συνήγορό τους, ένας αστυνομικός στην κατάθεσή του δήλωσε ότι ακολούθησαν τις/τους διαδηλώτριες/-ωτές επειδή ήταν «μαυροφορεμένοι και είχαν σακίδια».⁵⁸

Σύμφωνα με τις περιγραφές της Δήμητρας*: Σύμφωνα με τις περιγραφές της Δήμητρας*: «[...] Ρωτήσαμε τον λόγο της προσαγωγής μας και η απάντηση που πήραμε από τον επικεφαλής ήταν “λόγω της εμπειρίας μου” [...] Δεν ξέραμε τον λόγο και είπαμε ότι δεν θα πηγαίναμε πουθενά αν δεν [μας έλεγαν πρώτα] τον λόγο...».

Τα μέλη της ομάδας προσήχθησαν στη Διεύθυνση Αλλοδαπών Αττικής στην Πέτρου Ράλλη, παρέμειναν εκεί σε καθεστώς στέρησης της ελευθερίας επί περίπου πέντε ώρες, έπειτα μεταφέρθηκαν στη ΓΑΔΑ και ενημερώθηκαν ότι θα συλλαμβάνονταν. Απαγγέλθηκε κατηγορία για «απειθεία» και στα 18 άτομα, τα οποία παρέμειναν υπό κράτηση επί τέσσερις ημέρες. Η δίκη τους έχει οριστεί για τον Σεπτέμβριο του 2026.

2.2 ΠΑΡΑΝΟΜΗ ΧΡΗΣΗ ΒΙΑΣ, ΕΞΕΥΤΕΛΙΣΤΙΚΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΜΗ ΤΗΡΗΣΗ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΚΑΙ ΣΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ/Η ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΤΕΡΗΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

Τα περιστατικά που τεκμηριώθηκαν αναδεικνύουν επίσης το γεγονός ότι οι ελληνικές αρχές έχουν αποτύχει να τηρήσουν τις υποχρεώσεις τους και να διασφαλίσουν τις αναγκαίες εγγυήσεις κατά τις επιχειρήσεις εξακρίβωσης στοιχείων και σωματικής έρευνας και κατά τη στέρηση της ελευθερίας διαδηλωτριών/-ωτών που προσάγονται με σκοπό την εξακρίβωση στοιχείων. Τα άτομα τα οποία έδωσαν συνέντευξη, μεταξύ άλλων δικηγόροι που εκπροσωπούν άτομα που προσήχθησαν με σκοπό την εξακρίβωση στοιχείων σε αστυνομικό τμήμα, μίλησαν για: μη αναγκαία/εξευτελιστική σωματική έρευνα· μη διασφάλιση του δικαιώματος των ατόμων να ενημερώσουν το πρόσωπο της επιλογής τους στον έξω κόσμο· μη πρόσβαση σε δικηγόρο· παράνομη χρήση βίας πριν την προσαγωγή τους σε αστυνομικό τμήμα και/ή κατά τη στέρηση ελευθερίας· άρνηση παροχής ιατρικής βοήθειας· μη παροχή τροφής και νερού και υποτυπώδεις συνθήκες κράτησης.

Η χρήση βίας πρέπει να υπόκειται στην αυστηρή εφαρμογή της αρχής της αναγκαιότητας: με ποιοτικούς όρους (χρήση βίας αν οι θεμιτοί σκοποί είναι αδύνατον να επιτευχθούν χωρίς αυτή), με ποσοτικούς όρους (χρήση μόνο της ελάχιστης βίας που είναι απαραίτητη για την επίτευξη του σκοπού) και με χρονικούς όρους (η χρήση βίας πρέπει να σταματά μόλις επιτευχθεί ο σκοπός ή δεν είναι πλέον δυνατόν να επιτευχθεί).⁵⁹ Όποτε η νόμιμη χρήση βίας είναι αναπόφευκτη, οι αξιωματούχοι επιβολής του νόμου πρέπει να επιδεικνύουν αυτοσυγκράτηση ως προς τη χρήση της, να ενεργούν ανάλογα με τη σοβαρότητα του αδικήματος και του προς επίτευξη θεμιτού σκοπού, να ελαχιστοποιούν τις βλάβες και τους τραυματισμούς, και να σέβονται και να διαφυλάττουν την ανθρώπινη ζωή.⁶⁰ Οι αξιωματούχοι επιβολής του νόμου πρέπει πάντα να λαμβάνουν όλες τις απαραίτητες προφυλάξεις προκειμένου να αποφεύγουν την ανάγκη προσφυγής στη χρήση βίας.

⁵⁷ Συνέντευξη, 11 Σεπτεμβρίου 2025· το όνομα έχει αλλαχθεί για να προστατευτεί η ταυτότητα του ατόμου που έδωσε τη συνέντευξη.

⁵⁸ Συνέντευξη, 11 Σεπτεμβρίου 2025.

⁵⁹ Amnesty International, Dutch Section Police and Human Rights Programme, Use of Force, Guidelines for Implementation of the UN Basic Principles on the Use of Force and Firearms by Law Enforcement Officials (Διεθνή Αμνηστία - Ολλανδικό Τμήμα, Πρόγραμμα για την Αστυνομία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα: Χρήση βίας, Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την εφαρμογή των βασικών αρχών των Ηνωμένων Εθνών για τη χρήση βίας και πυροβόλων όπλων από αξιωματούχους επιβολής του νόμου), Αύγουστος 2015, Οδηγία 1b, https://media.amnesty.org.uk/documents/use_of_force.pdf.

⁶⁰ Use of Force: Guidelines for Implementation of the UN Basic Principles on The Use of Force and Firearms by Law Enforcement Officials, Αύγουστος 2015, Οδηγία 5.

Η σωματική έρευνα ατόμων που έχουν στερηθεί την ελευθερία τους πρέπει να είναι αναγκαία, εύλογη και αναλογική και να ρυθμίζεται από το εθνικό δίκαιο. Η Διεθνής Αμνηστία πιστεύει ότι οι σωματικές έρευνες που διενεργούνται σε άτομα που προσάγονται σε αστυνομικό τμήμα με σκοπό απλώς την εξακρίβωση στοιχείων στερούνται θεμιτού σκοπού ή αναγκαιότητας. Ένας τυπικός σωματικός έλεγχος με εξωτερική ψηλάφηση και το αίτημα να αδειάσει ένα άτομο τις τσέπες του μπορεί να δικαιολογείται πριν την είσοδο του εν λόγω ατόμου σε αστυνομικό κελί. Ο σωματικός έλεγχος με αφαίρεση των ενδυμάτων δικαιολογείται μόνο εφόσον το αντικείμενο που αναζητείται είναι δυνατόν από τη φύση του να κρύβεται κάτω από τον ρουχισμό και να είναι μη ανιχνεύσιμο μέσω των τυπικών σωματικών ελέγχων με εξωτερική ψηλάφηση.

Τέτοιου είδους έρευνες, επομένως, δεν θα πρέπει να διενεργούνται ως μέτρο ρουτίνας, αλλά μόνο εφόσον υφίστανται εύλογοι λόγοι για τη διενέργειά τους. Κάθε σωματική έρευνα θα πρέπει να διενεργείται: από άτομο του ίδιου φύλου· σε περίπτωση σωματικής έρευνας διεμφυλικού ατόμου, το αίτημα αυτού του ατόμου για διενέργεια της σωματικής έρευνας από άτομο συγκεκριμένου κοινωνικού φύλου θα πρέπει να γίνεται σεβαστό⁶¹.

Ο σωματικός έλεγχος με αφαίρεση ενδυμάτων θα πρέπει να διενεργείται μόνο εφόσον έχει εξουσιοδοτηθεί από ανώτερο αξιωματικό και χωρίς την παρουσία μέλους του αντίθετου φύλου· σε χώρο όπου το ελεγχόμενο άτομο δεν είναι ορατό από κανένα άλλο άτομο που δεν έχει λόγο να είναι παρόν· με επαγγελματικό τρόπο που σέβεται την αξιοπρέπεια του ατόμου και περιορίζει κατά το μέγιστο δυνατό το αίσθημα ντροπής του· υπό κατάλληλες συνθήκες υγιεινής· υπό τον έλεγχο (και ενδεχομένως υπό την επίβλεψη) ανώτερου αξιωματικού.⁶² Οι σωματικοί έλεγχοι με αφαίρεση ενδυμάτων και οι ενδοσωματικοί έλεγχοι που διενεργούνται με εξευτελιστικό τρόπο μπορεί να συνιστούν βασανιστήρια ή άλλης μορφής κακομεταχείριση.⁶³

Στο άρθρο 96 παρ. 3 και 4 του Προεδρικού Διατάγματος 141/1991 προβλέπεται ότι η αστυνομία μπορεί να προβεί σε σωματική έρευνα μόνο εφόσον υφίσταται σοβαρή υπόνοια τέλεσης αξιόποινης πράξης ή απόλυτη ανάγκη· ότι η σωματική έρευνα σε γυναίκα γίνεται από γυναίκα αστυνομικό και ότι, κατά τη διάρκεια της έρευνας, η αστυνομία πρέπει να φροντίζει να μην θίγεται η προσωπικότητα του ατόμου που υποβάλλεται σε σωματική έρευνα.⁶⁴ Στο άρθρο 97 του ίδιου Προεδρικού Διατάγματος προβλέπεται ότι κατά την επαφή με ανηλίκους, η αστυνομία θα πρέπει να αποφεύγει κάθε ενέργεια που μπορεί να τους ταπεινώσει. Οι ελληνικές αρχές είναι υποχρεωμένες, δυνάμει διεθνών συνθηκών για τα ανθρώπινα δικαιώματα των οποίων αποτελούν συμβαλλόμενα μέρη, να διασφαλίζουν ότι κάθε άτομο που συλλαμβάνεται, κρατείται ή φυλακίζεται πρέπει να πληροφορείται για το δικαίωμά του να ενημερώσει ή να ζητήσει από τις αρχές να ενημερώσουν κάποιον στον έξω κόσμο σχετικά με τη σύλληψη και τον τόπο κράτησής του.⁶⁵ Τα διεθνή νομικά πρότυπα προβλέπουν επίσης ότι ένα άτομο που συλλαμβάνεται ή κρατείται θα πρέπει να έχει πρόσβαση σε δικηγόρο αμέσως μόλις στερηθεί την ελευθερία του.⁶⁶ Επιπλέον, τα παιδιά που στερούνται την ελευθερία τους έχουν δικαίωμα αφενός να διατηρούν την επαφή με την οικογένειά τους και αφετέρου στην ταχεία πρόσβαση σε νομική ή σε άλλη κατάλληλη βοήθεια.⁶⁷ Οι αρχές πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα άτομα που στερούνται την ελευθερία τους έχουν πρόσβαση σε είδη πρώτης ανάγκης και υπηρεσίες που καλύπτουν τις θεμελιώδεις ανάγκες τους, μεταξύ άλλων κατάλληλη και επαρκή τροφή, λουτρά και εγκαταστάσεις υγιεινής, κλινοσκεπάσματα, ρουχισμό και υγειονομική περίθαλψη.⁶⁸ Η απαγόρευση των βασανιστηρίων και άλλης μορφής κακομεταχείρισης είναι απόλυτη βάσει του διεθνούς δικαίου και οι ελληνικές αρχές υπέχουν σαφείς υποχρεώσεις να αποτρέπουν και να εξαλείφουν τέτοιες πράξεις, καθώς και να σέβονται και να προστατεύουν το δικαίωμα των ανθρώπων να μην υποβάλλονται σε βασανιστήρια και κακομεταχείριση.⁶⁹ Πέντε διαδηλώτριες/-ωτές και μία δημοσιογράφος που μίλησαν στη

⁶¹ Amnesty International Fair Trial Manual (Διεθνής Αμνηστία, Εγχειρίδιο Δίκαιης Δίκης), Β' έκδοση, 2014 (AI Index: POL 30/002/2014), σελ. 99: <https://www.amnesty.org/en/documents/POL30/002/2014/en/>.

⁶² International Committee of the Red Cross: To serve and to protect - Human rights and humanitarian law for police and security forces, 2014, Β' έκδοση, σελ. 308-309, <https://policehumanrightsresources.org/to-serve-and-to-protect-human-rights-and-humanitarian-law-for-police-and-security-forces>.

⁶³ Διεθνής Αμνηστία, Εγχειρίδιο Δίκαιης Δίκης, σελ. 99.

⁶⁴ Νομικοί αναλυτές επισημαίνουν ότι η «σωματική έρευνα δεν θα πρέπει να διενεργείται στο πλαίσιο της απλής εξακρίβωσης στοιχείων» και ότι αυτή η ενέργεια προϋποθέτει σοβαρή υπόνοια ότι η συμπεριφορά του ελεγχόμενου μπορεί να συνδεθεί με την τέλεση συγκεκριμένων αξιοποιώντων πράξεων. Βλ. Νάντια Μπιθέλη, Διαδικασία εξακρίβωσης στοιχείων, στο:

<https://www.mcaounilaw.gr/%CE%BD%CE%B5%CE%B1%93-%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CE%B4%CE%B9%CE%BA%CE%B1%CF%83%CE%AF%CE%B1-%CE%B5%CE%BE%CE%B1%CE%BA%CF%81%CE%AF%CE%B2%CF%89%CF%83%CE%B7%CF%82-%CF%83%CF%84%CE%BF%CE%B9%CF%87%CE%B5%CE%AF%CF%89%CE%BD>.

⁶⁵ Άρθρο 17(2)(δ) της Σύμβασης για τις Εξαναγκαστικές Εξαφανίσεις (Convention on Enforced Disappearance)- Αρχή 16(1), Σώμα Αρχών (Body of Principles)- Κανόνας 68, Πρότυποι Ελάχιστοι Κανόνες των Ηνωμένων Εθνών για τη Μεταχείριση των Κρατουμένων (UNSMR, Κανόνες Νέλσον Μαντέλα)- Επιτροπή κατά των Βασανιστηρίων του ΟΗΕ (CAT) Γενικό Σχόλιο 2, §13.

⁶⁶ Κατευθυντήριες γραμμές 3 §43(β) και (δ) και 4 §44(α) από το Principles on Legal Aid- Βλ. επίσης, Ψήφισμα 13/19 του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (HRC), Έγγραφο UN Doc. A/HRC/RES/13/19 (2010) §6, HRC, Concluding Observations: Georgia, UN Doc. CCPR/C/79/Add.75 (1997) §27, Jordan, Έγγραφο UN Doc. CCPR/C/JOR/CO/4 (2010) §9.

⁶⁷ Άρθρα 3 και 37 της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού.

⁶⁸ Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων (CPT), 2η Γενική Έκθεση, CPT/Inf (92) 3, §42.

⁶⁹ Βλ. επίσης τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 3 του Προεδρικού Διατάγματος 254/2004, Κώδικας δεοντολογίας του αστυνομικού, στο: <https://www.refworld.org/legal/decrees/natlegbod/2004/en/76050>.

Διεθνή Αμνηστία περιέγραψαν ότι υποβλήθηκαν σε μη αναγκαία σωματική έρευνα πριν και/ή μετά την προσαγωγή τους σε αστυνομικό τμήμα με σκοπό την εξακρίβωση στοιχείων. Δύο διαδηλώτριες είπαν ότι τους έκαναν σωματική έρευνα πάνω από τα ρούχα και μία διαδηλώτρια που ήταν ανήλικη ανέφερε ότι δύο γυναίκες αστυνομικοί που διενεργούσαν την έρευνα σήκωσαν το μπλουζάκι της και έψαξαν τα μαλλιά της· ένας διαδηλωτής είπε ότι η αστυνομία του ζήτησε να αφαιρέσει μέρος των ενδυμάτων του, ενώ ένας άλλος διαδηλωτής και η δημοσιογράφος είπαν ότι τους ζητήθηκε να αφαιρέσουν μέρος του ρουχισμού τους, μεταξύ άλλων να κατεβάσουν ή να αφαιρέσουν τα εσώρουχά τους, με τη δημοσιογράφο να περιγράφει την εμπειρία ως «εξευτελιστική». Τέσσερις γυναίκες που συμμετείχαν σε συνεντεύξεις είπαν ότι υποβλήθηκαν σε σωματική έρευνα από γυναίκες αστυνομικούς. Σύμφωνα με τις/τους ερωτώμενες/-ους, δεν δόθηκε καμία αιτιολογία ή νομική βάση για τις εν λόγω έρευνες.

Ο Αντώνης Αντωνίου, φοιτητής στο Πανεπιστήμιο, προσήχθη σε αστυνομικό τμήμα για εξακρίβωση στοιχείων μετά τη διαδήλωση για τη σιδηροδρομική τραγωδία των Τεμπών, στη Θεσσαλονίκη, στις 5 Μαρτίου 2025. Ο Αντωνίου, επιζών και ο ίδιος του τραγικού δυστυχήματος των Τεμπών και πολυτραυματίας που έχει υποβληθεί σε πολλαπλά χειρουργεία, βρέθηκε ανάμεσα σε χιλιάδες πολίτες που διαδήλωναν απαιτώντας να αποδοθεί δικαιοσύνη για τα θύματα.⁷⁰

Ο Αντωνίου είπε: «[...] Όλοι επιδείξαμε τις ταυτότητές μας είτε σε έντυπη είτε σε ηλεκτρονική μορφή. Μας έβαλαν σε μια κλούβα, δεν μας λένε που θα πάμε[...] Έκαναν σωματική έρευνα σε όλους μας [...] Στη δική μου περίπτωση, μου κατέβασαν το παντελόνι, μου ψάξανε στο εσώρουχο, μου λυσαν τα μαλλιά και ψάξανε τα μούσια. Με άφησαν μόνο με το φούτερ. Μου ζήτησαν να αφαιρέσω το φούτερ, όταν όμως το ανασήκωσα για να ελέγξουν τι έχω στην πλάτη μου, είδαν τα θερμαντικά επιθέματα και τους είπα ότι ο πόνος στον αυχένα μου έχει χειροτερέψει εξαιτίας του δυστυχήματος στα Τέμπη. Όποιος πήγε να βγαλει κινητό[...]είχε φωνές».

Η δημοσιογράφος **Μαρίνα Μειντάνη** περιέγραψε πώς δύο γυναίκες αστυνομικοί την υπέβαλαν σε σωματικό έλεγχο κατά την διάρκεια της στέρησης της ελευθερίας της στη Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Θεσσαλονίκης. «[...] Με διέταξαν να κατεβάσω το παντελόνι, να βγάλω τα παπούτσια μου [...] και το στηθόδεσμο [...] Κοίταξαν στα παπούτσια μου και έβγαλαν τις σόλες από μέσα [...] και ψάξανε το στηθόδεσμο [...] Όποιος αναγκάζεται να γυμνωθεί μπροστά σε έναν άνθρωπο χωρίς να έχει κάνει κάτι, αυτό είναι ταπείνωση από μόνο του [...] Το γνωρίζανε ότι είμαι δημοσιογράφος και αυτοί που (με προσήγαγαν) και στο τμήμα που έγινε ο σωματικός έλεγχος».⁷¹

Ο Γιώργος*, τον οποίο σταμάτησαν για έλεγχο μαζί με τη σύντροφό του **Άννα*** πριν την έναρξη πορείας για την επέτειο της εξέγερσης του Πολυτεχνείου, στην Αθήνα, στις 17 Νοεμβρίου 2024, είπε: «(Στο αστυνομικό τμήμα, κατά τη διάρκεια σωματικής έρευνας), μου είπαν να κατεβάσω το παντελόνι και τα εσώρουχά μου».⁷²

Έξι άτομα που συμμετείχαν στη συνέντευξη είπαν ότι τους ζητήθηκε να απενεργοποιήσουν τα κινητά τους μόλις έφτασαν στο αστυνομικό τμήμα ή τους πήραν τα κινητά και τους τα επέστρεψαν όταν τις/τους άφηναν ελεύθερες/-ους από το αστυνομικό τμήμα. Ένα άτομο είπε στη συνέντευξη ότι του πήραν το τηλέφωνο, αλλά τον άφησαν να το χρησιμοποιήσει για λίγο ώστε να καλέσει και να ενημερώσει την οικογένειά του για το πού βρισκόταν.

Για παράδειγμα, μια γυναίκα από την οποία πήραμε συνέντευξη και η οποία ήταν ανήλικη κατά τον χρόνο προσαγωγής της με σκοπό την εξακρίβωση στοιχείων στο αστυνομικό τμήμα περιέγραψε ότι δεν μπορούσε να επικοινωνήσει με τους γονείς της για να τους ενημερώσει πού βρισκόταν από τη στιγμή που της αφαιρέθηκε το κινητό στο αστυνομικό τμήμα. Η **Μαρία*** (η οποία κατά τον χρόνο του περιστατικού ήταν 17 ετών και μαθήτρια λυκείου) περιέγραψε στη Διεθνή Αμνηστία πώς η αστυνομία σταμάτησε την ίδια μαζί με έναν άλλο μαθητή (16 ετών) πριν την έναρξη της διαδήλωσης στις 17 Νοεμβρίου 2024 και τους προσήγαγε στη Διεύθυνση Αλλοδαπών Αττικής στην Πέτρου Ράλλη για έλεγχο στοιχείων, παρότι είχαν επιδείξει την ταυτότητά τους.⁷³

⁷⁰ Συνέντευξη, 28 Απριλίου και 14 Σεπτεμβρίου 2025.

⁷¹ Συνέντευξη, 13 Μαρτίου 2025, 1 Φεβρουαρίου 2026.

⁷² Συνέντευξη, 19 Νοεμβρίου 2024· το όνομα έχει αλλαχθεί για να προστατευτεί η ταυτότητα του ατόμου που έδωσε τη συνέντευξη.

⁷³ Συνεντεύξεις, 23 Νοεμβρίου 2024· 12 Αυγούστου 2025· το όνομα έχει αλλαχθεί για να προστατευτεί η ταυτότητα του ατόμου που έδωσε τη συνέντευξη.

Η Μαρία* είπε: «Επικοινωνήσα με τη μαμά μου, της έστειλα κρυφά μήνυμα (ενώ βρισκόμουν μέσα στην κλούβα) [...] (στο αστυνομικό τμήμα) τους είπα ότι ήμουν ανήλικη κι αυτό το επανέλαβα πολλές φορές. Τους δώσαμε τα κινητά μας και [...] τα έβαλαν σε μια πλαστική σακούλα [...] Περιμέναμε έξι ώρες χωρίς οι γονείς μας να είναι ενήμεροι [...] τους είχαμε ζητήσει να ενημερώσουν τους γονείς μας [...] Οι γονείς μου ήρθαν στο τμήμα αφού έλαβαν ένα μήνυμα (από εμένα ενώ βρισκόμουν μέσα στην κλούβα). Όσες φορές ρωτούσαν οι γονείς μου τους αστυνομικούς αν βρισκόμουν μέσα, εκείνοι τους έλεγαν ότι δεν γνωρίζουν αν είμαστε μέσα. Αυτό συνεχίστηκε για πολλή ώρα [...] Τελικά, γύρω στις 7 το απόγευμα, μας επέστρεψαν τα κινητά και μας είπαν: “Τώρα μπορείτε να τηλεφωνήσετε στους γονείς σας”».

Πέντε άτομα που στερήθηκαν την ελευθερία τους από τρεις έως δέκα ώρες ανέφεραν ότι η αστυνομία καθυστέρησε να τους δώσει νερό ή ότι υποχρεώθηκαν να αγοράσουν νερό και ένα άτομο είπε ότι δεν του έδωσαν καθόλου νερό. Μια διαδηλώτρια είπε ότι υποχρεώθηκε να πληρώσει για νερό κατά την τετραήμερη προσωρινή κράτησή της. Εννέα άτομα ανέφεραν ότι δεν τους έδωσαν φαγητό.

Η **Κωνσταντίνα Καρτσιώτη** η οποία ήταν ήδη σε απεργία πείνας όταν τέθηκε υπό κράτηση από την αστυνομία, στις 8 Μαρτίου 2024, είπε: «Ζητήσαμε νερό και ο αστυνομικός φρουρός είπε ότι τα μπουκάλια έχουν τελειώσει και ότι μπορείτε να δώσετε 20 λεπτά για να αγοράσετε από την καντίνα της ΓΑΔΑ [...] Όταν είσαι υπό κράτηση, βρίσκεσαι στα χέρια τους. [Ο αστυνομικός] είπε: “Υπάρχει νερό, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τη βρύση της τουαλέτας”. “Τι θα κάνεις αν το νερό που προτείνεις (να πινώ με κάνει) να λιποθυμήσω;” τον ρώτησα. Γέλασε και απάντησε: “Θα καλέσω (ασθενοφόρο)”. Τελικά, μου έφερε νερό [...]».⁷⁴

Πέντε από τα άτομα που έδωσαν συνέντευξη στη Διεθνή Αμνηστία ανέφεραν ότι η αστυνομία χρησιμοποίησε παράνομη βία σε βάρος τους και/ή κατά άλλων μελών της ομάδας τους πριν την προσαγωγή και/ή κατά τη στέρηση της ελευθερίας τους, ενώ τέσσερα άτομα ανέφεραν άρνηση της πρόσβασης σε ιατρική βοήθεια για μέλος της ομάδας τους.⁷⁵ Ένα άτομο μίλησε στη συνέντευξη για υποτυπώδεις συνθήκες κράτησης.

Για παράδειγμα, βιντεοληπτικό υλικό δείχνει αστυνομικούς να αρπάζουν δια της βίας και να οδηγούν προς την κλούβα αρκετές/-ούς από τις/τους διαδηλώτριες/-ωτές τις/τους οποίες/οποίους και προσήγαγαν στη Διεύθυνση Αλλοδαπών Αττικής στην Πέτρου Ράλλη για εξακρίβωση στοιχείων, στις 6 Δεκεμβρίου 2024. Επίσης, βίντεο δείχνει την **Άννυ Παπαρρούσου**, η οποία με την ιδιότητα της δικηγόρου αμφισβητούσε τις προσαγωγές, να απωθείται ξαφνικά και να προσαγάζεται από την αστυνομία κι έπειτα να σπρώχνεται στην κλούβα.⁷⁶ Οι διαδηλώτριες/-ωτές ανέφεραν ότι σε εκείνο το σημείο ένας διαδηλωτής δέχθηκε γροθιά στο μάτι και μια διαδηλώτρια δέχθηκε γροθιά στο στήθος, παρότι είχε ενημερώσει την αστυνομία ότι αντιμετωπίζει σοβαρά καρδιακά προβλήματα.⁷⁷ Οι διαδηλώτριες/-ωτές και η Παπαρρούσου ζήτησαν να κληθεί ασθενοφόρο και παρότι αυτόπτες μάρτυρες ενημέρωσαν την αστυνομία ότι είχε έρθει βοήθεια, η κλούβα απομακρύνθηκε και οι διαδηλώτριες/-ωτές ανέφεραν ότι τελικά όσες/-οι είχαν ανάγκη από ιατρική περίθαλψη δεν την έλαβαν. Οι διαδηλώτριες/-ωτές κατήγγειλαν επίσης ότι αστυνομικοί τις/τους έσπρωξαν και τις/τους επιτέθηκαν με τα χέρια και πιθανώς με εξοπλισμό ενόσω βρίσκονταν στο αστυνομικό τμήμα.

Επιπλέον, η **Δήμητρα***, διαδηλώτρια που προσήχθη μαζί με δεκαεπτά ακόμη διαδηλώτριες/-ωτές για εξακρίβωση στοιχείων στη Διεύθυνση Αλλοδαπών Αττικής στην Πέτρου Ράλλη, στις 6 Δεκεμβρίου 2025, περιέγραψε τα εξής: «Όταν έφτασε το θανάκι της αστυνομίας [...] εμείς πιαστήκαμε όλοι μαζί και [...] ζητούσαμε τον λόγο της προσαγωγής μας και [...] η αστυνομία έριξε (έναν διαδηλωτή) κάτω και έκανε κεφαλοκλείδωμα σε μια διαδηλώτρια».⁷⁸ Επίσης, ανέφερε κακές συνθήκες στο κελί της αστυνομίας όπου κρατήθηκε μαζί με άλλες διαδηλώτριες και είπε: «[...] Τα κελιά ήταν χάλια, ήταν πολύ βρώμικα [...] μας έδωσαν νερό (αναγκαστήκαμε να το πληρώσουμε) [...] Το κελί ήταν γεμάτο κοριούς, εγώ και άλλη μια κοπέλα βγάλαμε αλλεργική αντίδραση από τα τσιμπήματα».

⁷⁴ Συνέντευξη, Μάρτιος 2024- 4 Σεπτεμβρίου 2025.

⁷⁵ Υπόθεση Άννυ Παπαρρούσου και ομάδας διαδηλωτριών/-ωτών που προσήχθησαν για εξακρίβωση στοιχείων πριν τη διαμαρτυρία της 6ης Δεκεμβρίου 2025.

⁷⁶ Εικονοληπτικό υλικό στο αρχείο της Διεθνούς Αμνηστίας.

⁷⁷ Συνεντεύξεις, 7 Δεκεμβρίου 2024.

⁷⁸ Συνέντευξη, 11 Σεπτεμβρίου 2025.

Οι δικηγόροι που έδωσαν συνέντευξη στη Διεθνή Αμνηστία ανέφεραν ότι οι διαδηλώτριες/-ωτές που υποβλήθηκαν σε εξακρίβωση στοιχείων δεν είχαν πρόσβαση σε νομική βοήθεια κατά τη στέρηση της ελευθερίας τους και ότι η αστυνομία δικαιολογεί τέτοιες πρακτικές με το σκεπτικό ότι αυτά τα άτομα δεν θεωρούνται ύποπτα αξιόποινης πράξης. Η Διεθνή Αμνηστία πιστεύει ότι η κράτηση ενός ατόμου επί ώρες σε αστυνομικό τμήμα και το γεγονός ότι παρεμποδίζεται να συνεχίσει τις καθημερινές του ασχολίες ή να αποχωρήσει ελεύθερα ισοδυναμεί με στέρηση της ελευθερίας και ότι όλα τα άτομα που στερούνται την ελευθερία τους έχουν δικαίωμα σε νομικές συμβουλές και καθοδήγηση και οι αρχές δεν θα πρέπει να παρεμποδίζουν αυτήν την πρόσβαση.

2.3 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Σε αρκετές περιπτώσεις που τεκμηριώθηκαν από τη Διεθνή Αμνηστία, άτομα προσήχθησαν σε αστυνομικό τμήμα χωρίς εύλογη υποψία εγκληματικής δραστηριότητας και παρότι είχαν στην κατοχή τους έγγραφα ταυτότητας ή επέδειξαν τα διαπιστευτήριά τους ως δικηγόροι/δημοσιογράφοι όταν τους ζητήθηκε. Στις περισσότερες περιπτώσεις, αυτές οι προσαγωγές πραγματοποιήθηκαν πριν την έναρξη της διαμαρτυρίας.

Η αστυνομία προέβη σε αυθαίρετη στέρηση της ελευθερίας των ατόμων, ενίοτε μαζικά με άλλα πολλά ακόμη άτομα, για έως και δέκα ώρες από τη στιγμή που τα σταμάτησε και σε μερικές περιπτώσεις τα υπέβαλε σε μη αναγκαία/εξευτελιστική σωματική έρευνα. Επτά από τα άτομα που συμμετείχαν στη συνέντευξη τα οποία υποβλήθηκαν σε αυτή τη διαδικασία, παρεμποδίστηκαν από την αστυνομία στο να συμμετάσχουν στη διαμαρτυρία στην οποία είχαν σκοπό να παρευρεθούν εκείνη την ημέρα. Οι πληροφορίες που συλλέχθηκαν, μεταξύ άλλων ο τρόπος που η ίδια η αστυνομία αναφέρεται στις προσαγωγές για εξακρίβωση στοιχείων, ότι δηλαδή διενεργήθηκαν «σε προληπτικό επίπεδο»⁷⁹, καθώς και τα επίσημα στατιστικά στοιχεία της αστυνομίας, υποδεικνύουν ότι οι προσαγωγές για εξακρίβωση στοιχείων χρησιμοποιούνται από την αστυνομία ως μέσο με σκοπό να παρεμποδίζεται συχνά μεγάλος αριθμός διαδηλωτριών/-ωτών από την άσκηση του δικαιώματός τους στην ειρηνική συνάθροιση.

Επιπροσθέτως, το γεγονός ότι η αστυνομία υπέβαλε τα άτομα σε αυθαίρετη στέρηση της ελευθερίας, μη αναγκαία και δυνητικά εξευτελιστική σωματική έρευνα, στέρηση τροφής και νερού και στέρηση πρόσβασης στην επικοινωνία με μέλη της οικογένειας/φίλους ή δικηγόρους, υποδεικνύει ότι αυτή η διαδικασία χρησιμοποιείται επίσης για να τιμωρήσει τις/τους διαδηλώτριες/-ωτές επειδή προσπαθούν να ασκήσουν το δικαίωμά τους στην ειρηνική συνάθροιση, αλλά και να τις/τους αποτρέψει από ανάλογη απόπειρα στο μέλλον. Η στέρηση από την αστυνομία της ελευθερίας διαδηλώτριας που ήταν απεργός πείνας εγείρει ιδιαίτερες ανησυχίες δεδομένης της ευάλωτης κατάστασης της υγείας της διότι ήδη διένυε τη 19η ημέρα της απεργίας πείνας. Το μοτίβο της αστυνομικής δράσης που στοχεύει διαδηλώτριες/-ωτές θα μπορούσε να εκληφθεί ως τιμωρητικό και, είτε γίνεται σκόπιμα είτε όχι, προκαλεί ένα «πάγωμα του λόγου» ως προς τη συμμετοχή σε διαμαρτυρίες, ιδίως όταν απαγγέλλονται κατηγορίες «απειθείας» σε βάρος διαδηλωτριών/-ωτών επειδή απλώς αμφισβητούν τη νομιμότητα της εντολής της αστυνομίας να οδηγηθούν στο αστυνομικό τμήμα για εξακρίβωση στοιχείων. Αυτές οι ενέργειες της αστυνομίας εγείρουν σοβαρούς προβληματισμούς για πλήθος ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μεταξύ άλλων το δικαίωμα στην ειρηνική συνάθροιση, το δικαίωμα στο να μην υποστεί ένα άτομο αυθαίρετη σύλληψη και κράτηση και το δικαίωμα στο να μην υποστεί ένα άτομο βασανιστήρια και άλλες μορφές κακομεταχείρισης. Ακόμη και στην περίπτωση όπου κάποιος διαδηλωτής επέδειξε έγγραφο που δεν αναγνωρίζεται από τον νόμο ως επίσημο έγγραφο ταυτότητας, όπως το δίπλωμα οδήγησης, η προληπτική προσαγωγή του στο αστυνομικό τμήμα φαίνεται να συνιστά δυσανάλογο και μη αναγκαίο μέτρο. Οι δύο περιπτώσεις που τεκμηριώθηκαν από τη Διεθνή Αμνηστία (όπου μια δικηγόρος που παρείχε νομική υποστήριξη σε διαδηλώτριες/-ωτές και μια δημοσιογράφος που κάλυπτε διαδηλώσεις κρατήθηκαν αμφότερες από την αστυνομία με το πρόσχημα της προσαγωγής με σκοπό την εξακρίβωση στοιχείων) εγείρουν επίσης συγκεκριμένες ανησυχίες για τα ανθρώπινα δικαιώματα επιπλέον όσων έχουν αναφερθεί παραπάνω, δεδομένου ότι το δικαίωμά τους στην ελεύθερη άσκηση του επαγγέλματός τους, δηλαδή είτε για την υπεράσπιση του πελάτη τους είτε για την καταγραφή παραβιάσεων, καταστρατηγήθηκε όταν προσήχθησαν στο αστυνομικό τμήμα για υποτιθέμενη εξακρίβωση στοιχείων. Οι αρχές πρέπει να εξασφαλίζουν ότι τα άτομα που πασχίζουν νομική υποστήριξη ή εμπλέκονται είτε στην παρατήρηση είτε στο ρεπορτάζ των διαμαρτυριών προστατεύονται από αντίποινα, παρενόχληση ή άλλες μορφές παρέμβασης. Οι σωματικές έρευνες που διενεργούνται στο πλαίσιο της εξακρίβωσης στοιχείων μπορεί να παραβιάσουν τα διεθνή πρότυπα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μεταξύ άλλων το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή και την ανθρώπινη αξιοπρέπεια δεδομένου ότι είναι απίθανο να υπηρετούν κάποιον θεμιτό σκοπό. Επιπλέον, η υποχρεωτική αφαίρεση των ενδυμάτων στο

⁷⁹ Βλ. Ανακοίνωση της Γενικής Αστυνομικής Διεύθυνσης Αττικής, με ημερομηνία 28 Φεβρουαρίου 2025, στο: <https://www.astynomia.gr/2025/02/28/28-02-2025-anakoinosi-g-e-d-attikis-schetika-me-programmatismeni-sygkentrosi-diamartyrias-stin-plateia-syntagmatos-me-aformi-to-sidirodromiko-dystychima-sta-tebi/>.

πλαίσιο τέτοιων ελέγχων μπορεί να ισοδυναμεί με εξευτελιστική μεταχείριση, η οποία απαγορεύεται από το άρθρο 3 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ), ιδίως όταν δεν δικαιολογείται ή απαιτείται εκ του νόμου.⁸⁰

⁸⁰ Ε.ΜΗ.ΔΙ.Π.Α., Ετήσια Έκθεση 2024, σελ. 103, <https://www.synigoros.gr/el/category/e8nikos-mhxanismos-dierynhshs-peristatikwn-ay8airesias/post/ethsia-ek8esh-or-emhdipa-2024>.

3. Η ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙ ΣΥΧΝΑ ΜΗ ΑΝΑΓΚΑΙΑ Ή ΥΠΕΡΜΕΤΡΗ ΒΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΕΥΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΔΗΛΩΣΕΩΝ

Οι διεθνείς συνθήκες των οποίων η Ελλάδα αποτελεί συμβαλλόμενο μέρος ορίζουν ότι οι ειρηνικές προθέσεις των συναθροίσεων θα πρέπει να τεκμαίρονται.⁸¹ Η αστυνόμευση των συναθροίσεων θα πρέπει πάντοτε να επιδιώκει να προλαμβάνει την ανάγκη προσφυγής στη βία. Κατά κανόνα, δεν υπάρχει περιθώριο για χρήση βίας κατά την αστυνόμευση των συναθροίσεων, εκτός αν πρέπει να αντιμετωπιστούν άτομα που προβαίνουν σε επαρκώς σοβαρές αξιόποινες πράξεις.⁸² Ακόμη κι αν μια συνάθροιση θεωρείται παράνομη βάσει του εγχώριου δικαίου, η αστυνομία δεν θα πρέπει να προσφεύγει στη χρήση βίας απλώς και μόνο λόγω του παράνομου χαρακτήρα της συνάθροισης.⁸³ Μόνο όταν συντρέχουν άλλοι επιτακτικοί λόγοι – για παράδειγμα, σε σχέση με τη δημόσια ασφάλεια και την προστασία ή την πρόληψη του εγκλήματος και απουσία εναλλακτικών – θα πρέπει η αστυνομία να προσφεύγει στη χρήση βίας όπως προβλέπεται στις Κατευθυντήριες Οδηγίες των Ηνωμένων Εθνών για τα λιγότερο θανατηφόρα όπλα στην επιβολή του νόμου.⁸⁴

Τα όπλα δύνανται να χρησιμοποιούνται μόνο ως μέσο έσχατης ανάγκης σε περίπτωση βίας και ποτέ κατά ειρηνικών διαδηλωτριών/-ωτών, αμέτοχων παρευρισκόμενων ή ανθρώπων που αντιστέκονται μόνο με

⁸¹ CCPR, GC 37, Peaceful Assembly, CCPR/C/GC/37, παρ. 17· Κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής της Βενετίας (2020), παρ. 142.

⁸² Use of Force: Guidelines for Implementation of the UN Basic Principles on The Use of Force and Firearms by Law Enforcement Officials, Οδηγία αρ. 7.

⁸³ UN Basic Principles on the Use of Force and Firearms by Law Enforcement Officials (Βασικές αρχές των Ηνωμένων Εθνών για τη χρήση βίας και πυροβόλων όπλων από αξιωματούχους επιβολής του νόμου), 27 Αυγούστου - 7 Σεπτεμβρίου 1990, αρ. 13.

⁸⁴ Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (OHCHR): Guidance on Less-Lethal Weapons in Law Enforcement (UNOCHR, Guidance on LLW in Law Enforcement) (Γραφείο του Υπατούς Αρμοστή του ΟΗΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (OHCHR): Κατευθυντήριες οδηγίες των Ηνωμένων Εθνών για τα λιγότερο θανατηφόρα όπλα στην επιβολή του νόμου), στο https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/HRBodies/CCPR/LLW_Guidance.pdf

παθητικό τρόπο σε εντολές. Η χρήση οποιουδήποτε όπλου πρέπει να προηγείται από προειδοποίηση, ενώ πρέπει να δίνεται στους ανθρώπους επαρκής χρόνος ώστε να συμμορφώνονται με την εντολή.⁸⁵ Στις περισσότερες περιπτώσεις, η χρήση λιγότερο θανατηφόρων όπλων είναι δυνατή μόνο εφόσον υφίσταται επικείμενη απειλή για το κοινό. Ως «επικείμενη απειλή», όπως ορίζεται από την Υπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (OHCHR), νοείται η «απειλή που εύλογα αναμένεται να προκύψει μέσα σε ένα κλάσμα του δευτερολέπτου ή το πολύ μέσα σε λίγα δευτερόλεπτα».⁸⁶ Η χρήση των όπλων πρέπει ανά πάσα στιγμή να συμμορφώνεται με τις αρχές της νομιμότητας, της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας.⁸⁷ Αξίζει να σημειωθεί ότι οι συμμετέχουσες/-οντες σε μια συνάθροιση που επιδίδονται σε πράξεις βίας παύουν να προστατεύονται από το δικαίωμα στην ειρηνική συνάθροιση, ωστόσο διατηρούν όλα τα υπόλοιπα ανθρώπινα δικαιώματα, μεταξύ άλλων το δικαίωμα στη ζωή, στην ασφάλεια του ατόμου και στο να μην υποστούν βασανιστήρια και άλλες μορφές βάνανσης, απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης.

Όπλα που είναι πιθανό να επηρεάζουν μεγάλο αριθμό ανθρώπων ταυτόχρονα, όπως τα δακρυγόνα ή τα οχήματα ρίψης νερού, μπορούν να χρησιμοποιούνται μόνο σε περίπτωση εκτεταμένης βίας που είναι αδύνατον να περιοριστεί με την αντιμετώπιση μόνο των βίαιων ατόμων.⁸⁸

Η εθνική νομοθεσία που ρυθμίζει τις δημόσιες υπαίθριες συναθροίσεις προβλέπει ότι για τη διάλυση των συναθροίσεων χρησιμοποιούνται τα πλέον πρόσφορα, αναγκαία και ανάλογα προς την κατάσταση νόμιμα μέσα.⁸⁹ Η νομοθεσία σχετικά με τις δημόσιες υπαίθριες συναθροίσεις δεν απαριθμεί λεπτομερώς τα μέσα/όπλα που θα πρέπει να χρησιμοποιεί η ελληνική αστυνομία για τη διάλυση των διαδηλώσεων. Ορισμένες αναφορές σχετικά με τα όπλα που χρησιμοποιεί γενικά η αστυνομία κατά την άσκηση των καθηκόντων των αστυνομικών περιλαμβάνονται στον Κώδικα Δεοντολογίας του Αστυνομικού του 2004, όπου προβλέπονται τα εξής: «(Ο αστυνομικός) τηρεί πάντοτε με απόλυτο σεβασμό τις αρχές της αναγκαιότητας, της προσφορότητας (καταλληλότητας) και της αναλογικότητας. Χρησιμοποιεί τα κατά το δυνατόν, ηπιότερα μέσα, αποφεύγοντας κάθε περιττή ενόχληση, σκληρότητα ή αδικαιολόγητη φθορά ιδιοκτησίας. Δεν προβαίνει σε καταχρηστική χρήση των χημικών και των άλλων διαθέσιμων μέσων και ιδιαίτερα εκείνων που ενδέχεται να προκαλέσουν βλάβη στην υγεία των πολιτών. Χρησιμοποιεί τα πυροβόλα όπλα μόνο στις περιπτώσεις που προβλέπονται από τον νόμο και αναφέρει αμέσως το συμβάν».⁹⁰

Πληροφορίες σχετικά με τα λιγότερο θανατηφόρα όπλα που δύνανται να χρησιμοποιηθούν σε διαδηλώσεις παρουσιάζονται στις Κατευθυντήριες Γραμμές του 2021 για την αστυνόμευση των διαδηλώσεων (Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης των Δημοσίων Υπαίθριων Συναθροίσεων), έγγραφο που δεν είναι δεσμευτικό και αναφέρεται στη χρήση ασπίδων, οχημάτων ρίψης νερού, χημικών ερεθιστικών ουσιών και χειροβομβίδων κρότου-λάμψης. Η Διεθνής Αμνηστία ανησυχεί επειδή οι Κατευθυντήριες Γραμμές του 2021 επιτρέπουν τη χρήση βίας σε ευρύ φάσμα καταστάσεων στο πλαίσιο διαδηλώσεων χωρίς ωστόσο να παρέχουν πληροφορίες ως προς το όριο κινδύνου με γνώμονα το οποίο χρησιμοποιούνται τα διαφορετικά μέσα, οι μέθοδοι και τα όπλα.⁹¹ Κατά τα φαινόμενα, υπάρχουν λεπτομερείς κανονισμοί για την αποκλιμάκωση χωρίς ωστόσο να είναι δημοσιευμένοι, γεγονός που δυσχεραίνει την αξιολόγηση της συμμόρφωσής τους με τα διεθνή πρότυπα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θέτει σοβαρά εμπόδια στη λογοδοσία της αστυνομίας αναφορικά με τη διαχείριση των συναθροίσεων. Σύμφωνα με το άρθρο 11 του Προεδρικού Διατάγματος 73/2020, οι σχετικές αποφάσεις του αρμόδιου Υπουργού που ρυθμίζουν τη σύνθεση, την τακτική και γενικά την επιχειρησιακή δράση της αστυνομικής αρχής στο πλαίσιο της λήψης μέτρων κατά τις δημόσιες υπαίθριες συναθροίσεις δεν δημοσιεύονται λόγω του διαβαθμισμένου χαρακτήρα τους.⁹² Στο πλαίσιο συναντήσεων με τον Έλληνα Υπουργό Προστασίας του Πολίτη, τον Αρχηγό της Ελληνικής Αστυνομίας και άλλους υψηλά ιστάμενους αξιωματούχους, οι εκπρόσωποι της Διεθνούς Αμνηστίας ζήτησαν πληροφορίες και περαιτέρω λεπτομέρειες σχετικά με τους επιχειρησιακούς κανόνες όσον αφορά τη χρήση λιγότερο θανατηφόρων όπλων όπως οι χειροβομβίδες κρότου-λάμψης, ωστόσο η απάντηση που δόθηκε ήταν ότι οι εν λόγω κανόνες είναι εμπιστευτικοί.⁹³

Τα Σώματα επιβολής του νόμου πρέπει να διαθέτουν συγκεκριμένους, δημόσια προσβάσιμους κανόνες και κανονισμούς για κάθε όπλο σε συνάρτηση με το επίπεδο βλάβης και λαμβανομένων υπόψη των κινδύνων που

⁸⁵ Guidelines on the Right of Freedom of Peaceful Assembly, 2024 (AI Index: ACT 30/8426/2024), Οδηγία 14· UNOCHR, Guidance on LLW in Law Enforcement, παρ. 2.10.

⁸⁶ UNOCHR, Guidance on LLW in Law Enforcement, σελ. 43.

⁸⁷ UNOCHR, Guidance on LLW in Law Enforcement, σελ. 5, 14.

⁸⁸ Guidelines on the Right of Freedom of Peaceful Assembly, Οδηγία 14.4 και Οδηγία 14.6.

⁸⁹ Π.Δ. 73/2020

⁹⁰ Βλ.: [https://www.policinglaw.info/assets/downloads/2004_Code_of_Police_Ethics_\(Greece\).pdf](https://www.policinglaw.info/assets/downloads/2004_Code_of_Police_Ethics_(Greece).pdf).

⁹¹ Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης των Δημοσίων Υπαίθριων Συναθροίσεων, στο: <https://bit.ly/3svmMkF>. 15· Βλ. Ενότητες 1, 3.1 και 10.2 των οδηγιών.

⁹² Οι κατευθυντήριες γραμμές και η νομοθεσία σχετικά με τις συναθροίσεις περιλαμβάνουν μερικές πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο που θα πρέπει να εφαρμόζεται η αποκλιμάκωση, ωστόσο υπό το πρίσμα του εν λόγω άρθρου μπορεί κανείς να υποθέσει ότι οι αναλυτικές αποφάσεις δεν είναι δημοσιευμένες.

⁹³ Συνάντηση, 10 Σεπτεμβρίου 2025.

ενέχει η χρήση κάθε συγκεκριμένου όπλου.⁹⁴ Από τον Μάρτιο του 2024 έως τον Μάιο του 2026, η Διεθνής Αμνηστία τεκμηρίωσε σειρά περιστατικών όπου η ελληνική αστυνομία χρησιμοποίησε μη αναγκαία ή υπέρμετρη βία κατά τη διάρκεια ειρηνικών διαδηλώσεων. Σε πολλές από τις τεκμηριωμένες διαδηλώσεις, σημειώθηκαν συμπλοκές ποικίλης κλίμακας ανάμεσα στην αστυνομία και σε ομάδες ατόμων. Ωστόσο, στη συντριπτική τους πλειονότητα, οι συμμετέχουσες/-οντες ήταν ειρηνικές/-οί διαδηλώτριες/-ωτές. Αυτά τα περιστατικά περιλάμβαναν την παράνομη χρήση από την αστυνομία λιγότερο θανατηφόρων όπλων όπως κλομπ, χειροβομβίδων κρότου-λάμψης, χημικών ερεθιστικών ουσιών και οχημάτων ρίψης νερού, καθώς και την παράνομη χρήση βίας κατά τη διάρκεια της σύλληψης. Η οργάνωση τεκμηρίωσε επίσης δύο περιστατικά καταγγελλθείσας κακομεταχείρισης κατά τη διάρκεια κράτησης.⁹⁵

Αυτά τα περιστατικά τεκμηριώθηκαν μέσω συνεντεύξεων με 67 άτομα που υπήρξαν μάρτυρες και/ή θύματα παραβιάσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων στα χέρια της αστυνομίας, καθώς και μέσω της ανάλυσης ψηφιακών αποδεικτικών στοιχείων που επαληθεύτηκαν από το Εργαστήριο Αποδείξεων της Διεθνούς Αμνηστίας. Τόσο οι μαρτυρίες όσο και τα ψηφιακά στοιχεία συγκλίνουν και δείχνουν πώς η ελληνική αστυνομία έκανε χρήση μη αναγκαίας ή υπέρμετρης βίας κατά ειρηνικών ή ως επί το πλείστον ειρηνικών διαδηλωτριών/-ωτών καθώς και φωτορεπόρτερ και δημοσιογράφων. Τα τεκμηριωμένα περιστατικά αφορούν δεκαεπτά διαδηλώσεις (μία στη Θεσσαλονίκη, μία στη Ρόδο, μία στον Βόλο, μία στα Χανιά και δεκατρείς στην Αθήνα). Μερικά από τα τεκμηριωμένα περιστατικά σημειώθηκαν κατά την ίδια διαδήλωση.⁹⁶ Η έκθεση παρουσιάζει τα περιστατικά που έλαβαν χώρα σε 15 από αυτές τις διαδηλώσεις.

Οι μαρτυρίες που παρασχέθηκαν και τα επαληθευμένα βίντεο που ανέλυσε η Διεθνής Αμνηστία υποδεικνύουν ότι αξιωματούχοι επιβολής του νόμου επανειλημμένα χρησιμοποίησαν μη αναγκαία ή υπέρμετρη βία ενάντια σε άτομα που ήταν ειρηνικά ή δεν συνιστούσαν προφανή απειλή. Από τα 67 άτομα που ερωτήθηκαν σε σχέση με την ασυνόμειξη των διαδηλώσεων για την περίοδο 2024-2025, 17 άτομα, μεταξύ αυτών εργαζόμενες/-οι στον Τύπο, ανέφεραν ότι υπέστησαν τραυματισμούς, από απώλεια ακοής και εγκαύματα μέχρι τραυματισμούς στο κεφάλι, τη γνάθο, τον αυχένα και τα άκρα ή επιδείνωση υφιστάμενων προβλημάτων υγείας, κάποια δε άτομα εμφάνισαν αναπνευστικά προβλήματα ως αποτέλεσμα της ρίψης χημικών. Και τα 17 άτομα αναζήτησαν νοσοκομειακή περίθαλψη/ή διακομίστηκαν στο νοσοκομείο· σε δύο επιπλέον περιπτώσεις, άτομα αναζήτησαν ιατρική περίθαλψη για τον εαυτό ή τα παιδιά τους εξαιτίας ρίψης χημικών. Κάποιες/-οι διαδηλώτριες/-ωτές ανέφεραν τραυματισμούς όπως μωλωπισμούς από κλομπ/κλωτσιές από αστυνομικούς. Μία περίπτωση τραυματία κοινοποιήθηκε στη Διεθνή Αμνηστία από τη δικηγόρο του και άλλη μία απασχόλησε την ειδησεογραφία. Επίσης, ορισμένες/-οι διαδηλώτριες/-ωτές ανέφεραν ότι βίωναν συνεχιζόμενες επιπτώσεις στην ψυχική τους υγεία ως αποτέλεσμα των τραυματισμών τους.

Οι περιπτώσεις που αναλύονται στις ακόλουθες ενότητες δεν είναι εξαντλητικές, αλλά ενδεικτικές του μοτίβου παραβιάσεων που τεκμηρίωσε η Διεθνής Αμνηστία κατά την έρευνα για την παρούσα έκθεση.

3.1 Η ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΗ ΧΡΗΣΗ ΧΕΙΡΟΒΟΜΒΙΔΩΝ ΚΡΟΤΟΥ-ΛΑΜΨΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΚΑΤΑΛΗΓΕΙ ΣΕ ΣΟΒΑΡΟΥΣ ΤΡΑΥΜΑΤΙΣΜΟΥΣ

Ο όρος «χειροβομβίδες κρότου-λάμψης» - ή αλλιώς συσκευές αποπροσανατολισμού, περισπασμού ή πυροτεχνικές συσκευές, «flash-bangs», χειροβομβίδες κρούσης ή υψηλής εκρηκτικότητας – καλύπτει διάφορους τύπους εκρηκτικών χειροβομβίδων που χρησιμοποιούνται στην επιβολή του νόμου και σε στρατιωτικά πλαίσια. Έχουν σχεδιαστεί να αιφνιδιαζουν, να αποπροσανατολίζουν και να τυφλώνουν προσωρινά τους ανθρώπους μέσω της έντονης έκθεσής τους στον ήχο και το φως, μεταξύ άλλων. Μπορεί

⁹⁴ Guidelines on the Right of Freedom of Peaceful Assembly, Οδηγία 14.1· και UNOCHR, Guidance on LLW in Law Enforcement, παρ. 4.4.1.

⁹⁵ Στις Καταληκτικές παρατηρήσεις της επί της τρίτης περιοδικής έκθεσης της Ελλάδας (2024), η Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ (UNHRC) εξέφρασε τη σοβαρή ανησυχία της σχετικά με «αναφορές για χρήση υπερβολικής και θανατηφόρας βίας από την αστυνομία και άλλους αξιωματούχους επιβολής του νόμου, ιδιαίτερα κατά ειρηνικών διαδηλωτών και δημοσιογράφων, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης δακρυγόνων, χημικών ερεθιστικών ουσιών, οχημάτων ρίψης νερού και χειροβομβίδων κρότου-λάμψης», με αποτέλεσμα την πρόκληση σοβαρών τραυματισμών και κάλεσε την Ελλάδα να διασφαλίσει πως θα διεξαγάγει έγκαιρες και αποτελεσματικές έρευνες σχετικά με καταγγελίες για υπερβολική χρήση βίας και κακομεταχείριση από αξιωματούχους επιβολής του νόμου. Βλ. CCPR/C/GRC/CO/3, 28 Νοεμβρίου 2024.

⁹⁶ Οι διαδηλώσεις όπου τεκμηριώθηκαν ανάλογα περιστατικά ήταν οι εξής: 1/Θεσσαλονίκη, 28 Φεβρουαρίου 2024· 2/Αθήνα, 8 Μαρτίου 2024· 3/Αθήνα, 31 Οκτωβρίου 2024· 4/Αθήνα, 26 Ιανουαρίου 2025· 5/Αθήνα, 28 Φεβρουαρίου 2025· 6/Αθήνα, 5 Μαρτίου 2025· 7/Αθήνα, 7 Μαρτίου 2025· 8/Αθήνα, 8 Μαρτίου 2025· 9/Αθήνα, 29 Μαρτίου 2025· 10/Αθήνα, 15 Ιουνίου 2025· 11/Ρόδος, 28 Ιουλίου 2025· 12/Βόλος, 13 Ιουλίου 2025· 13/Αθήνα, 7 Οκτωβρίου 2025· 14/Αθήνα, 23 Οκτωβρίου 2025· 15/Αθήνα, 31 Οκτωβρίου 2025· 16/Χανιά, 4 Νοεμβρίου 2025· 17/Αθήνα, 6 Δεκεμβρίου 2025. Η παρούσα έκθεση παρουσιάζει περιστατικά που τεκμηριώθηκαν σε 15 από τις 17 διαδηλώσεις.

κανείς να τις πετάξει με το χέρι ή να τις εκτοξεύσει με εκτοξευτήρα. Παράγουν δυνατό θόρυβο και εκπέμπουν εκτυφλωτικό φως, ενώ κάποιες απελευθερώνουν επίσης καπνό, χημικές ερεθιστικές ουσίες και μπορούν να παράγουν θερμότητα που ξεπερνά τους 3000 βαθμούς Κελσίου⁹⁷. Σύμφωνα με τις δημοσιευμένες προδιαγραφές για τον τύπο των χειροβομβίδων κρότου-λάμψης που χρησιμοποιεί η Ελληνική Αστυνομία -το μοντέλο NICO 2-Bang BTV της Rheinmetall- η συσκευή παράγει ήχο έντασης 170 dB – πιο δυνατό από τον ήχο κινητήρα αεροπλάνου σε απογείωση, σε κοντινή απόσταση – και ένταση φωτός 3 εκατ. candela.⁹⁸

Όπως καταδεικνύεται στις υποθέσεις που παρουσιάζονται στην έκθεση, οι χειροβομβίδες κρότου-λάμψης μπορούν να προκαλέσουν σοβαρούς τραυματισμούς στους ανθρώπους. Οι πιο συνηθισμένοι τραυματισμοί που συσχετίζονται με τη χρήση χειροβομβίδων κρότου-λάμψης είναι τα εγκαύματα, η απώλεια ακοής ή οι ακουστικές βλάβες (π.χ. εμβοές, ρήξη τυμπάνου), καθώς και άλλοι τραυματισμοί από την έκρηξη και τα θραύσματα.⁹⁹ Είναι επίσης γνωστό ότι οι χειροβομβίδες κρότου-λάμψης μπορεί να αποτελέσουν αιτία πρόκλησης πυρκαγιάς. Τέλος, μπορεί να σημειώνονται δευτερογενείς βλάβες δεδομένου ότι υπάρχει κίνδυνος η ρίψη τους να οδηγήσει σε άτακτη φυγή, πανικό και επακόλουθες πτώσεις.¹⁰⁰

Τα όργανα του ΟΗΕ και οι διεθνείς οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων έχουν υποστηρίξει ότι οι χειροβομβίδες κρότου-λάμψης δεν θα πρέπει να χρησιμοποιούνται άμεσα κατά ανθρώπων¹⁰¹, να εκτοξεύονται σε πλήθη ή να χρησιμοποιούνται για τη διάλυση δημόσιων συναθροίσεων. Για τον ΟΑΣΕ, οι εκρηκτικές χειροβομβίδες κρότου-λάμψης δεν θα πρέπει ποτέ να χρησιμοποιούνται με σκοπό τη διάλυση «ακόμη κι αν χρησιμοποιούνται σε χώρο που γειτνιάζει με μια δημόσια συνάθροιση [...] οι χειροβομβίδες κρότου-λάμψης είναι πιθανόν (και ενδεχομένως προορίζονται) να προκαλέσουν πανικό».¹⁰² Ο Ειδικός Εισηγητής του ΟΗΕ για το δικαίωμα του συνέρχεσθαι ειρηνικώς και του συνεταιρίζεσθαι έχει ρητώς αποκλείσει τη χρήση τους στην αστυνόμευση των συναθροίσεων, δηλώνοντας ότι τα όπλα που είναι «υπέρμετρα επιβλαβή» δεν θα πρέπει να χρησιμοποιούνται ως απάντηση σε συναθροίσεις και ότι «Οι χειροβομβίδες κρότου-λάμψης... δεν θα πρέπει ποτέ να χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο συναθροίσεων» – μια απαγόρευση στην οποία συνηγορεί και το Διεθνές Δίκτυο των Οργανώσεων για τις Πολιτικές Ελευθερίες (INCLO).¹⁰³ Η Διεθνής Αμνηστία πιστεύει επίσης ότι οι χειροβομβίδες κρότου-λάμψης δεν πρέπει ποτέ να χρησιμοποιούνται στην αστυνόμευση συναθροίσεων λόγω των υπερβολικά επιβλαβών και αποπροσανατολιστικών τους επιπτώσεων και θα πρέπει να χρησιμοποιούνται αποκλειστικά σε υψηλού κινδύνου ειδικές επιχειρήσεις, όπως οι καταστάσεις ομηρίας.

Τριάντα άτομα, μεταξύ άλλων διαδηλώτριες/-ωτές, αρκετές/-οί εργαζόμενες/-οι στον Τύπο και μία πρόεδρος κόμματος που ερωτήθηκαν από τη Διεθνή Αμνηστία, περιέγραψαν σταθερά πώς η αστυνομία έχει χρησιμοποιήσει με επικίνδυνο τρόπο χειροβομβίδες κρότου-λάμψης κατά ειρηνικών διαδηλωτριών/-ωτών, σε ευθεία βολή προς το πλήθος, πάνω από τα κεφάλια ή στα πόδια τους και/ή μέσα σε πυκνό πλήθος. Ορισμένες/-οι διαδηλώτριες/-ωτές περιέγραψαν ένα αίσθημα αποπροσανατολισμού. Πολλά από τα άτομα που συμμετείχαν στις συνεντεύξεις, αλλά και βίντεο επαληθευμένα από τη Διεθνή Αμνηστία, αναφέρουν/δείχνουν τη χρήση χειροβομβίδων κρότου-λάμψης σε συνδυασμό με χημικές ερεθιστικές ουσίες για τη διάλυση του πλήθους. Επτά άτομα είπαν ότι οι χειροβομβίδες κρότου-λάμψης εξερράγησαν σε πολύ μικρή απόσταση από τα πόδια τους και ένας εξ αυτών είπε ότι μια χειροβομβίδα κρότου-λάμψης έκαψε το παπούτσι του. Σε δύο διαμαρτυρίες, η αστυνομία φέρεται να χρησιμοποίησε χειροβομβίδες κρότου-λάμψης και χημικά ενώ κοντά υπήρχαν παιδιά, κάτι που εγείρει σοβαρές ανησυχίες ως προς την ασφάλεια και την αναλογικότητα αυτών των τακτικών.¹⁰⁴

⁹⁷ OSCE/ODIHR, Omega Research Foundation, cdn.osce.org/sites/default/files/f/documents/4/7/491551_0.pdf, σελ. 68-71· Physicians for Human Rights (PHR) and International Network of Civil Liberties Organizations (INLCO), Lethal in Disguise, Disorientation Devices, [LID2-Disorientation-Devices.pdf](https://www.phr.org/news/2016/08/01/armenia-excessive-police-force-protest), σ. 8· PHR and INLCO, Lethal in Disguise, Disorientation Devices, [LID2-Disorientation-Devices.pdf](https://www.phr.org/news/2016/08/01/armenia-excessive-police-force-protest), σ. 3.

⁹⁸ Βλ.: <https://www.talpo.it/files/rheinmetall-hand-grenades.pdf>.

⁹⁹ Βλ. [Stun Grenades - Omega Research Foundation](https://www.osce.org/sites/default/files/f/documents/4/7/491551_0.pdf)· UNOCHR, Guidance on LLW in Law Enforcement· INCLO, Deaths and maimings from explosive stun grenades launched by French law enforcement, <https://lethalindisguise.org/case-studies/france/>· Guide on Law Enforcement Equipment Most Commonly Used in the Policing of Assemblies, https://www.osce.org/sites/default/files/f/documents/d/1/473439_0.pdf· Διεθνής Αμνηστία, Ευρώπη: Ελάχιστη προστασία και υπερβολικοί περιορισμοί: Η κατάσταση του δικαιώματος στη διαμαρτυρία σε 21 χώρες της Ευρώπης· PHR and INCLO, Health Impacts of Crowd-Control Weapons: Disorientation Devices, <https://phr.org/our-work/resources/health-impacts-of-crowd-control-weapons-disorientation-devices/>.

¹⁰⁰ Βλ.: [annex-ii-document-august-2023-18-09-23.pdf](https://www.osce.org/sites/default/files/f/documents/4/7/491551_0.pdf)· UNOCHR, Guidance on LLW in Law Enforcement.

¹⁰¹ UNOCHR, Guidance on LLW in Law Enforcement, παρ. 6.1.4· PHR, [Health Impacts of Crowd-Control Weapons: Disorientation Devices](https://www.amnesty.org/fr/wp-content/uploads/2021/05/AFR5357252016ENGLISH.pdf)· Amnesty International, South Africa: Investigate excessive use of force against “fees must fall” protesters, <https://www.amnesty.org/fr/wp-content/uploads/2021/05/AFR5357252016ENGLISH.pdf>· PHR, Health Impacts of Crowd-Control Weapons: Disorientation Devices· <https://www.hrw.org/news/2016/08/01/armenia-excessive-police-force-protest>· PHR and INCLO, Health Impacts of Crowd-Control Weapons: Disorientation Devices.

¹⁰² OSCE/ODIHR, Omega Research Foundation, cdn.osce.org/sites/default/files/f/documents/4/7/491551_0.pdf, σελ. 70.

¹⁰³ Αναφορά του Ειδικού Εισηγητή του ΟΗΕ για το δικαίωμα του συνέρχεσθαι ειρηνικώς και του συνεταιρίζεσθαι, Clément Nyaletsossi Voule* A/HRC/50/42, παρ. 46· INCLO, Deaths and maimings from explosive stun grenades launched by French law enforcement: Flagrant Deni, Grenades à effet de souffle en maintien de l'ordre : une spécificité française qui mutile et qui tue, [subm-global-trends-developments-cso-16-flagrant-deni.pdf](https://www.inclo.org/sites/default/files/f/documents/4/7/491551_0.pdf).

¹⁰⁴ Βλ. επίσης την ενότητα σχετικά με την κακή χρήση χημικών ερεθιστικών ουσιών (περίπτωση διαμαρτυρίας γονέων-δασκάλων, παρακάτω). Η Διεθνής Αμνηστία έχει επίσης λάβει αναφορές σχετικά με χρήση χημικών ερεθιστικών ουσιών και χειροβομβίδων κρότου-λάμψης σε άλλους τύπους συγκεντρώσεων παρουσία παιδιών. Στις 27 Απριλίου 2025, σύμφωνα με αναφορές, δυνάμεις αποκατάστασης της τάξης έκαναν ρίψη

Σε δύο βίντεο που τραβήχτηκαν στις 5 Μαρτίου 2025 κατά τη διάρκεια διαδηλώσεων στην Αθήνα και επαληθεύτηκαν από τη Διεθνή Αμνηστία, φαίνεται να γίνεται χρήση χειροβομβίδων κρότου-λάμψης χωρίς προειδοποίηση κατά ανθρώπων που ήταν ειρηνικοί και δεν έμοιαζαν να συνιστούν οποιαδήποτε απειλή. Επίσης, υπάρχουν βίντεο στα οποία η ελληνική αστυνομία εμφανίζεται να κάνει μη αναγκαία χρήση κλομπ, καθώς και παράνομη χρήση χημικών ερεθιστικών ουσιών.¹⁰⁵ Όπως καταγράφεται επίσης σε βίντεο από άλλη διαμαρτυρία τον Οκτώβριο του 2025, η αστυνομία κάνει παράνομη χρήση χειροβομβίδων κρότου-λάμψης μετά τη διάλυση διαμαρτυρίας πολύ κοντά σε καφετέρια όπου κάθονταν άνθρωποι.¹⁰⁶

☺↑ Καπνός από χειροβομβίδα κρότου-λάμψης που χρησιμοποίησε παράνομα η αστυνομία μετά τη διάλυση διαμαρτυρίας, πολύ κοντά σε καφετέρια όπου κάθονταν άνθρωποι, τον Οκτώβριο του 2025. Στιγμιότυπο οθόνης από βίντεο στο YouTube που αναρτήθηκε από το Perseus999.

Ως αποτέλεσμα της επικίνδυνης χρήσης χειροβομβίδων κρότου-λάμψης, δύο φωτορεπόρτερ τραυματίστηκαν στο κεφάλι και εμφάνισαν απώλεια/προβλήματα ακοής σε δύο διαμαρτυρίες στην Αθήνα, ενώ μία διαδηλώτρια τραυματίστηκε και υπέστη έγκαιρα μετά από χτύπημα που δέχθηκε και που, όπως πιστεύει, προερχόταν από χειροβομβίδα κρότου-λάμψης κατά τη διάρκεια διαμαρτυρίας στη Θεσσαλονίκη.

Για παράδειγμα, στις 26 Ιανουαρίου 2025, ο φωτορεπόρτερ **Μάριος Λώλος**, πρώην πρόεδρος της Ένωσης Φωτορεπόρτερ Ελλάδας (ΕΦΕ), υπέστη μόνιμη απώλεια ακοής και τραυματισμό στο κεφάλι όταν χτυπήθηκε από χειροβομβίδα κρότου-λάμψης την οποία πέταξε αστυνομικός στην πλατεία Κοραή, στην Αθήνα. Ο Λώλος

χειροβομβίδων κρότου-λάμψης, ψέκασαν με χημικές ερεθιστικές ουσίες και χτύπησαν κάποια άτομα κατά τη διάρκεια κοινωνικής εκδήλωσης στον Λόφο Στρέφη όπου ήταν παρούσες οικογένειες με τα μικρά παιδιά τους. Πραγματοποιήθηκαν συνεντεύξεις με τρεις γυναίκες που συμμετείχαν στην εκδήλωση, τον Απρίλιο του 2025. Σε ένα από τα βίντεο που τραβήχτηκαν κατά το περιστατικό, η αστυνομία έκανε χρήση χειροκίνητων συσκευών εκτόξευσης χημικών παρά την απουσία επικείμενης απειλής από τις/τους διαδηλώτριες/-ωτές. <https://www.youtube.com/watch?v=xHbdCigRQw&t=67s> (2:52-3:08 λεπτό). Η οργάνωση έχει ενημερωθεί ότι ξεκίνησε πειθαρχική έρευνα για το περιστατικό.

¹⁰⁵ Στο εικονοηλεκτρονικό υλικό εμφανίζονται νεαρές/-οί διαδηλώτριες/-ωτές στην Πλατεία Συντάγματος κατά τη διάρκεια διαμαρτυρίας για τα Τέμπη, στις 5 Μαρτίου 2025, να φωνάζουν συνθήματα κατά της αστυνομίας. Ξαφνικά, αστυνομικοί των δυνάμεων αποκατάστασης τάξης και χωρίς καμία πράξη βίας από την πλευρά των διαδηλωτριών/-ωτών άρχισαν να τις/τους καταδιώκουν και να διαλύουν τη συγκέντρωση κάνοντας χρήση χειροβομβίδων κρότου-λάμψης και χτυπώντας κάποιες/-ους με κλομπ, στο: <https://www.youtube.com/watch?v=f2etQixssw8> (0:01-1:49 λεπτό). Άλλα επαληθευμένα βίντεο από την ίδια διαμαρτυρία καταγράφουν παράνομη ρίψη χημικών με χειροκίνητες συσκευές και χειροβομβίδων κρότου-λάμψης ενάντια σε ειρηνικό πλήθος, βλ.: <https://twitter.com/i/status/1897402603434308048>.

¹⁰⁶ Σε βίντεο που έχει δει η Διεθνή Αμνηστία εμφανίζονται αστυνομικοί να πηγαίνουν σε καφετέρια στην περιοχή των Εξαρχείων και να κάνουν χρήση χημικών και χειροβομβίδων κρότου-λάμψης, ενώ ένας ανάπηρος άνδρας που σύμφωνα με αναφορές καθόταν στην καφετέρια βρίσκεται στο έδαφος, στο: <https://www.youtube.com/watch?v=ELZhX9fNt4U> (3:41-3:55 λεπτό). Το περιστατικό φέρεται να έλαβε χώρα μετά τη διάλυση διαμαρτυρίας με χειροβομβίδες κρότου-λάμψης στην Αθήνα, στις 31 Οκτωβρίου 2025. Στο εικονοηλεκτρονικό υλικό, οι δυνάμεις αποκατάστασης της τάξης εμφανίζονται να διαλύουν με χειροβομβίδες κρότου-λάμψης και να χτυπούν με κλομπ ομάδα διαδηλωτριών/-ωτών που δεν φαίνεται να προβαίνουν σε οποιαδήποτε πράξη βίας, στο: <https://www.youtube.com/watch?v=CzeJ3FimbCA> (2:45-3:03 λεπτό). Σε πλάνα από την ίδια διαμαρτυρία εμφανίζεται επίσης αστυνομικός των δυνάμεων αποκατάστασης της τάξης να κλωτσάει στο πρόσωπο διαδηλώτρια που βρίσκεται στο έδαφος (https://www.youtube.com/watch?v=p_hUCq-b1BUJ). Η διαμαρτυρία αφορούσε πορεία στη μνήμη του αναρχικού Κυριάκου Ξυμητήρη ο οποίος σκοτώθηκε από έκρηξη βόμβας σε διαμέρισμα τον Οκτώβριο του 2024.

κάλυπτε γεγονότα μετά την ολοκλήρωση μεγάλου συλλαλητηρίου για τη σιδηροδρομική τραγωδία των Τεμπών. Η χειροβομβίδα κρότου-λάμψης τον χτύπησε στο κεφάλι και εξερράγη σε μικρή απόσταση.

Ο Λώλος είπε: «[...] Προσπάθησα να περάσω στην άλλη πλευρά (της πλατείας) κι ενώ διέσχιζα (τον πεζόδρομο), είδα (τη χειροβομβίδα κρότου-λάμψης) όταν ερχότανε καταπάνω μου, ήταν ένας αστυνομικός μπροστά μου και την πέταξε προς το μέρος μου [...] σε ευθεία βολή [...] Με πέτυχε στην αριστερή πλευρά (του κεφαλιού μου) κι έσκασε δίπλα μου. Αν είχε σκάσει στο κεφάλι μου και όχι λίγο μετά, δεν θα μιλούσαμε μαζί αυτή τη στιγμή [...] Κουβαλούσα τη φωτογραφική μηχανή μου, ήταν ολοφάνερο πως ήμουνα φωτορεπόρτερ. Πιστεύω πως ο αστυνομικός των ΜΑΤ πέταξε σκοπίμως πάνω μου τη χειροβομβίδα κρότου-λάμψης».¹⁰⁷

Βίντεο που έχει επαληθευτεί από τη Διεθνή Αμνηστία επιβεβαιώνει τη μαρτυρία του Λώλου.¹⁰⁸ Στο βίντεο εμφανίζεται αστυνομικός των δυνάμεων αποκατάστασης τάξης να πετάει χειροβομβίδα κρότου-λάμψης, η οποία διαγράφει ανοδική, «ψηλοκρεμαστή» τροχιά, προς την κατεύθυνση του Λώλου. Η χειροβομβίδα αναπηδά στο κεφάλι του και κατόπιν εκρήγνυται κοντά του, ενώ εκείνος κρατάει το κεφάλι του και απομακρύνεται. Το γεγονός ότι ο πεζόδρομος ήταν σχεδόν άδειος, με ελάχιστες/-ους μόνο εργαζόμενες/-ους στον Τύπο παρούσες/-όντες, υποδηλώνει ότι ο αστυνομικός σκοπίμως στόχευσε τον Λώλο. Ένας ακόμη φωτορεπόρτερ περιέγραψε στη Διεθνή Αμνηστία πώς ακριβώς λίγα μόλις λεπτά πριν το συμβάν, αστυνομικοί των δυνάμεων αποκατάστασης τάξης είχαν πετάξει μια χειροβομβίδα κρότου-λάμψης στα πόδια συναδέλφων του.¹⁰⁹ Σχετικά με τον τραυματισμό του Λώλου έχει ξεκινήσει ποινική διερεύνηση, μετά την υποβολή μήνυσης από μέρους του. Ο Λώλος έχει επίσης υποβάλει καταγγελία στον Συνήγορο του Πολίτη, ο οποίος ενεργεί με την ιδιότητά του Εθνικού Μηχανισμού Διερεύνησης Περιστατικών Αυθαιρεσίας. Επιπλέον, η αστυνομία ξεκίνησε πειθαρχική έρευνα.

Ⓜ ↑ Αστυνομικός των δυνάμεων αποκατάστασης τάξης πετάει χειροβομβίδα κρότου-λάμψης, η οποία διαγράφει ανοδική, «ψηλοκρεμαστή» τροχιά, προς την κατεύθυνση του Λώλου (με το κόκκινο μπλουζάκι). Η χειροβομβίδα κρότου-λάμψης αναπηδά στο κεφάλι του και κατόπιν εκρήγνυται κοντά του, ενώ εκείνος κρατάει το κεφάλι του και απομακρύνεται. Στιγμιότυπα από βίντεο που τράβηξε ο Γιάννης Κέμμος και ανάρτησε στο Facebook ο Μάριος Λώλος.

Απαντώντας σε ερωτήσεις δημοσιογράφων, ο κυβερνητικός εκπρόσωπος ισχυρίστηκε ότι οι τραυματισμοί σημειώθηκαν ενώ η αστυνομία αντιδρούσε σε φερόμενες επιθέσεις με βόμβες μολότοφ από διαδηλώτριες/-ωτές και αρνήθηκε οποιαδήποτε πρόθεση να τραυματιστεί δημοσιογράφος ή οποιοσδήποτε άνθρωπος.¹¹⁰ Ωστόσο, τόσο ο Λώλος όσο και ο δημοσιογράφος **Γιάννης Κέμμος** δηλώνουν ότι δεν είδαν την αστυνομία να

¹⁰⁷ Συνέντευξη, 28 Ιανουαρίου και 26 Αυγούστου 2025. Η Διεθνή Αμνηστία έχει δει αντίγραφο των ιατρικών εγγράφων που περιγράφουν λεπτομερώς τον τραυματισμό του Μάριου Λώλου (στο αρχείο).

¹⁰⁸ Βλ.: <https://www.facebook.com/watch/?v=9669444596400839> (0:01-0:14 λεπτό).

¹⁰⁹ Συνέντευξη, Μάρτιος 2025.

¹¹⁰ Δείτε αποσπάσματα της απάντησης του κυβερνητικού εκπροσώπου Παύλου Μαρινάκη σε ερώτηση του δημοσιογράφου Χρήστου Αβραμίδη: «Κατ' αρχάς, να εκφράσουμε τη στήριξή μας στο θύμα αυτής της επίθεσης, η οποία προφανώς ήταν αποτέλεσμα αντίδρασης της Αστυνομίας σε μολότοφ, τις οποίες δέχτηκαν οι αστυνομικοί. [...] Δεν υπήρχε, προφανώς, κανένας δόλος και καμία πρόθεση από κάποιον αστυνομικό να τραυματιστεί ένας φωτορεπόρτερ, ένας πολίτης, ο οποιοσδήποτε». Πηγή: <https://www.facebook.com/watch/?v=1020288543313445>.

δέχεται βόμβες μολότοφ σε εκείνο το σημείο.¹¹¹ Ανεξάρτητα από τις περιστάσεις, οι χειροβομβίδες κρότου-λάμψης είναι μη πρόσφορο μέσο και επικίνδυνες συσκευές για χρήση σε διαμαρτυρίες και δεν πρέπει ποτέ να χρησιμοποιούνται κατά την αστυνόμευση δημόσιων συναθροίσεων.

Στις 28 Φεβρουαρίου 2025, πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα ένα από τα πιο μαζικά συλλαλητήρια στην πρόσφατη ιστορία της Ελλάδας με αφορμή τη συμπλήρωση δύο χρόνων από τη σιδηροδρομική τραγωδία των Τεμπών. Οι μαρτυρίες διαδηλωτριών/-ωτών, οι αναφορές των ΜΜΕ και επαληθευμένα βίντεο¹¹² ανέδειξαν σειρά συμβάντων όπου στο πλαίσιο αυτής της διαμαρτυρίας η αστυνομία φέρεται να χρησιμοποιήσει μη αναγκαία ή υπέρμετρη βία, μεταξύ άλλων έκανε χρήση χειροβομβίδων κρότου-λάμψης, χημικών ερεθιστικών ουσιών, κλομπ και οχημάτων ρίψης νερού κατά ειρηνικών/ή ως επί το πλείστον ειρηνικών διαδηλωτριών/-ωτών και εργαζομένων στον Τύπο. Η διαμαρτυρία αμαυρώθηκε από βίαιες συγκρούσεις, ωστόσο οι διαδηλώτριες/-ωτές ήταν στη συντριπτική τους πλειονότητα ειρηνικές/-οί.

Ο φωτορεπόρτερ **Ορέστης Παναγιώτου** τραυματίστηκε στο κεφάλι και υπέφερε από εμβοές μετά τη ρίψη χειροβομβίδας κρότου-λάμψης από αστυνομικό, από την οποία χτυπήθηκε ενώ κάλυπτε συγκρούσεις ανάμεσα σε ομάδες ατόμων και την αστυνομία στην Πλατεία Συντάγματος εκείνη την ημέρα. Διακομίστηκε στο νοσοκομείο, όπου οι γιατροί του έκαναν ράμματα και πραγματοποίησαν ελέγχους ακοής.¹¹³

«Βρισκόμουν εκεί για να κάνω τη δουλειά μου [...] κι έριξαν μια χειροβομβίδα κρότου-λάμψης, με χτύπησε στο κεφάλι [...] και έσκασε δίπλα μου [...] Άρχισα να αιμορραγώ, έχασα τον προσανατολισμό μου και κάποιος διαδηλωτής με βοήθησαν [...]», είπε ο Παναγιώτου. Για το περιστατικό έχει ξεκινήσει προκαταρκτική πειθαρχική έρευνα.

Η Διεθνής Αμνηστία πήρε επίσης συνέντευξη από τον δάσκαλο **Στέφανο Γανωτή**, ο οποίος περιέγραψε πώς αστυνομικοί τον απώθησαν προκαλώντας την πτώση του και στη συνέχεια χτύπησαν τον ίδιο και άλλες/-ους διαδηλώτριες/-ωτές και πέταξαν χειροβομβίδες κρότου-λάμψης στα σκαλιά της Μητρόπολης Αθηνών, σπέρνοντας τον πανικό ακόμη και σε μικρά παιδιά που ήταν παρόντα στον χώρο.

Ο Γανωτής είπε: *«[...] Υπήρχαν άνθρωποι που έβγαιναν από την εκκλησία και δεν είχαν καταλάβει τι συνέβαινε, όπως μια μητέρα με δύο παιδιά [...] κι ένα από τα παιδιά άρχισε να ουρλιάζει [...] καθώς μια χειροβομβίδα κρότου-λάμψης έσκασε ακριβώς στα σκαλοπάτια (της Μητρόπολης)»*.¹¹⁴

¹¹¹ Συνέντευξη με τον Γιάννη Κέμμο, 28 Ιανουαρίου 2025.

¹¹² Η Διεθνής Αμνηστία πήρε συνέντευξη από 18 άτομα μεταξύ άλλων διαδηλώτριες/-ωτές και αρκετές/-τούς εργαζόμενες/-ους στον Τύπο που περιέγραψαν ότι βίωσαν και/ή υπήρξαν μάρτυρες σε μη αναγκαία ή υπέρμετρη χρήση βίας κατά την αστυνόμευση της διαδήλωσης της 28ης Φεβρουαρίου 2025 στην Αθήνα. Το συλλαλητήριο ήταν ένα από τα πιο μαζικά στην πρόσφατη ιστορία της Ελλάδας και πραγματοποιήθηκε στην Πλατεία Συντάγματος μπροστά από το κτίριο της Βουλής. Λόγω του μεγάλου μεγέθους του, εκτεινόταν σε πολλούς κεντρικούς δρόμους του αθηναϊκού κέντρου. Λίγο μετά την ολοκλήρωση των ομιλιών των συγγενών των θυμάτων, ξέσπασαν βίαια επεισόδια όταν ομάδες κουκουλοφόρων συγκρούστηκαν με την αστυνομία μπροστά από τη Βουλή και στους παρακείμενους δρόμους. Οι ειρηνικές/-οί διαδηλώτριες/-ωτές σταδιακά κατάφεραν να απομακρυνθούν και επέστρεψαν στην Πλατεία Συντάγματος μερικές ώρες αργότερα. Διαδηλώτριες/-ωτές και εργαζόμενες/-οί στον Τύπο αναφέρθηκαν, ανάμεσα σε άλλα ζητήματα: στην απερίσκεπτη και παράνομη χρήση χειροβομβίδων κρότου-λάμψης και χημικών ερεθιστικών ουσιών κατά ειρηνικών διαδηλωτριών/-ωτών, μεταξύ άλλων κατά οικογενειών που επιχειρούσαν να διαφύγουν από το σημείο της Πλατείας Συντάγματος όπου διεξάγονταν βίαιες συγκρούσεις, και στη χρήση οχημάτων ρίψης νερού, χειροβομβίδων κρότου-λάμψης, χημικών, αλλά και δυνάμεων δίκυκλης αστυνόμευσης για τη διάλυση των ειρηνικών διαδηλωτριών/-ωτών που βρίσκονταν κοντά στον σταθμό μετρό «Ευαγγελισμός»· στη χρήση χειροβομβίδων κρότου-λάμψης, χημικών καθώς και στην κακή χρήση κλομπ, κατά ειρηνικών διαδηλωτριών/-ωτών που αποπειράθηκαν να επιστρέψουν στην Πλατεία Συντάγματος μετά το τέλος των βίαιων συγκρούσεων και στη χρήση οχημάτων ρίψης νερού για τη διάλυση των ειρηνικών διαδηλωτριών/-ωτών που κατόρθωσαν να επιστρέψουν στην Πλατεία Συντάγματος· στην επικίνδυνη χρήση χειροβομβίδων κρότου-λάμψης που προκάλεσαν τον τραυματισμό ενός δημοσιογράφου· και τέλος στη χρήση χειροβομβίδων κρότου-λάμψης παρουσία μικρών παιδιών. Βίντεο που επαλήθευσε η Διεθνής Αμνηστία επιβεβαιώνουν τις μαρτυρίες. Δείτε την ανάλυση εικονοηλεκτρονικού υλικού στην ενότητα σχετικά με την παράνομη χρήση οχημάτων ρίψης νερού. Σε άλλο βίντεο από την πλατεία εμφανίζονται αστυνομικοί να καταδιώκουν και να κλωτσούν διαδηλώτριες/-ωτές, ενώ κάνουν χρήση χειροκίνητων συσκευών εκτόξευσης χημικών παρότι οι διαδηλώτριες/-ωτές διαλύονται (<https://x.com/News247gr/status/1895507699712016809>). Σε δύο βίντεο, η αστυνομία χρησιμοποιεί υπέρμετρη βία κατά διαδηλωτριών/-ωτών (<https://x.com/konvret/status/1895567897684295790>, <https://x.com/redstreamnet/status/1895469504802800125>). Η Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Αττικής ανακοίνωσε ότι κατά τη διάρκεια της διαμαρτυρίας της 28ης Φεβρουαρίου 2025, περίπου 700 άτομα εκμεταλλευόμενα το μέγεθος της συγκέντρωσης εξαπέλυσαν σφοδρή επίθεση σε βάρος των αστυνομικών που βρίσκονταν στον προαύλιο χώρο της Βουλής των Ελλήνων. Σύμφωνα με την ανακοίνωση, «οι αστυνομικοί, αφού φρόντισαν να προστατεύσουν τους πολίτες που διαδήλωναν ειρηνικά απομακρύνοντάς τους σε ασφαλής κατεύθυνση, προχώρησαν σε χρήση των αναγκαίων ενδεδειγμένων μέσων για τον περιορισμό και την αποκλιμάκωση των επιθέσεων». Βλ.: <https://www.astynomia.gr/2025/02/28/28-02-2025-anaikoinosi-g-e-d-attikis-schetika-me-programmatismeni-sygkentrosi-diamartyrias-stin-plateia-syntagματος-me-aformi-to-sidirodromiko-dystychima-sta-tebi/>. Σε συνάντηση με τις ελληνικές αρχές, στις 10 Σεπτεμβρίου 2025, εκπρόσωποι της Ελληνικής Αστυνομίας δήλωσαν ότι αυτό που τους απασχολούσε ήταν να διασφαλίσουν την ασφάλεια των πολιτών που συμμετείχαν στη συγκέντρωση λαμβάνοντας υπόψη το άνευ προηγουμένου μέγεθος της συγκέντρωσης και ότι η αντίδρασή τους στα επεισόδια εξυπηρετούσε τον συγκεκριμένο σκοπό.

¹¹³ Συνέντευξη, 12 Αυγούστου 2025.

¹¹⁴ Συνέντευξη, 4 Μαρτίου 2025.

Στον ίδιο τόνο, ο **καρδιολόγος Γιώργος Βήλας** είπε: «*Βρισκόμουν με παιδιά και γυναίκες που έφευγαν με κατεύθυνση τους Στύλους του Ολυμπίου Διός. Δεν υπήρχαν συγκρούσεις, ωστόσο (οι αστυνομικοί) έριξαν χειροβομβίδες κρότου-λάμψης στις οικογένειες*».¹¹⁵

Στις 6 Δεκεμβρίου 2025, οι αστυνομικές δυνάμεις έκαναν χρήση μη αναγκαίας ή υπέρμετρης βίας κατά τη διάλυση ειρηνικής πορείας όπου διαδηλώτριες/-ωτές επιχειρούσαν να προσεγγίσουν το μνημείο του Αλέξανδρου Γρηγορόπουλου στην περιοχή των Εξαρχείων. Η διαμαρτυρία γινόταν με αφορμή την επέτειο της δολοφονίας του Γρηγορόπουλου από ειδικό φρουρό της Ελληνικής Αστυνομίας το 2008. Σε βίντεο που επαληθεύτηκε από τη Διεθνή Αμνηστία εμφανίζονται ειρηνικές/-οί διαδηλώτριες/-ωτές να φωνάζουν συνθήματα στη συμβολή των οδών Πανεπιστημίου και Εμμανουήλ Μπενάκη. Στο 00:08 λεπτό του βίντεο, ακούγεται κάτι που μοιάζει με έκρηξη χειροβομβίδας κρότου-λάμψης. Στη συνέχεια το βίντεο δείχνει χειροβομβίδες κρότου-λάμψης που εκρήγνυνται εν μέσω πυκνού, ειρηνικού πλήθους.¹¹⁶ Δύο φωτορεπόρτερ και ένας δημοσιογράφος που κάλυπταν το γεγονός περιέγραψαν στη Διεθνή Αμνηστία πώς η αστυνομία επιτέθηκε αιφνιδιαστικά στις/στους ειρηνικές/-ούς διαδηλώτριες/-ωτές που διαμαρτύρονταν για την προσπάθεια της αστυνομίας να μην τους αφήσει να προχωρήσουν.¹¹⁷

Στη Διεθνή Αμνηστία επιδείχθηκαν χειροβομβίδες κρότου-λάμψης που περισυνέλλεξαν διαδηλώτριες/-ωτές και εικόνες από χειροβομβίδες κρότου-λάμψης που τραβήχτηκαν μετά τη διάλυση διαδήλωσης και/ή άλλου τύπου κινητοποίησης. Οι εικόνες που αναλύθηκαν από εμπειρογνώμονα όπλων της Διεθνούς Αμνηστίας δείχνουν χειροβομβίδες NICO 2-Bang BTV της εταιρείας Rheinmetall, οι οποίες φέρουν σαφή σήμανση ότι εκπέμπουν ήχο 170dB (στα δύο μέτρα), αρκετά έντονο ώστε να προκαλέσει μόνιμη βλάβη στην ακοή.¹¹⁸ Σύμφωνα με το Ίδρυμα Omega Research Foundation, ΜΚΟ που εξειδικεύεται στον σχεδιασμό και τη χρήση λιγότερο θανατηφόρων όπλων, αυτές οι συσκευές που διαθέτουν μια «πανίσχυρη, μεταλλική θήκη έχουν προκαλέσει κώφωση και εγκαύματα στο παρελθόν και είναι ακατάλληλες για χρήση από την αστυνομία ή οποιαδήποτε δύναμη επιβολής του νόμου κατά συναθροίσεων».¹¹⁹

Η Διεθνής Αμνηστία πήρε ακόμη συνέντευξη από τη **Μαρία Στεργιάδου**, δημοτική υπάλληλο και ενεργό μέλος του Κ.Ι.Α. Θεσσαλονίκης, η οποία συμμετείχε σε πορεία διαμαρτυρίας για τα Τέμπη στις 28 Φεβρουαρίου, έναν χρόνο νωρίτερα, το 2024. Η Στεργιάδου υπέστη σοβαρό τραυματισμό με εστία νεκρωτικού ιστού στον δεξιό γλουτό αφού χτυπήθηκε από κάτι που η ίδια θεωρεί πως ήταν χειροβομβίδα κρότου-λάμψης.¹²⁰ Το περιστατικό συνέβη μπροστά στον Νέο Σιδηροδρομικό Σταθμό Θεσσαλονίκης. Η Στεργιάδου χρειάστηκε παρατεταμένη ιατρική περίθαλψη και έχει διαγνωστεί με διαταραχή μετατραυματικού στρες. Παρά τις εκκλήσεις για ιατρική βοήθεια από άλλα μέλη του Κ.Ι.Α., η αστυνομία φέρεται να αγνόησε τα αιτήματα για ασθενοφόρο.

Όπως είπε η Στεργιάδου στη Διεθνή Αμνηστία: «[...] Βλέπω έναν άνδρα της διμοιρίας να με σημαδεύει κάτι το οποίο δεν μπορούσα να δω τι ήταν [...] το κρατούσε και με τα δύο χέρια, βλέπω να με σημαδεύει και κοιτάω δεξιά και αριστερά [...] οι (φοιτητές) έρχονται και φωνάζουν ένα σύνθημα, δεν κάνουν κάτι άλλο [...] και με το που γυρνάω την πλάτη, ακούω έναν εκκωφαντικό θόρυβο και νιώθω κάτι να με σπρώχνει, και ένα πόνο, ένα κάψιμο... το χέρι μου έχει αίματα και το δέρμα μου είναι έξω [...] ένιωσα ότι καίγομαι, ότι πονάω και ότι καταρρέω».¹²¹

Η Στεργιάδου υπέβαλε μήνυση και ένας εισαγγελέας έχει διατάξει ποινική διερεύνηση. Επιπλέον, για το περιστατικό ξεκίνησε πειθαρχική έρευνα. Κατά τη στιγμή της σύνταξης της παρούσας έκθεσης, η Στεργιάδου δεν ήταν ενήμερη για οποιαδήποτε πρόοδο σχετικά με την υπόθεσή της.

Η Στεργιάδου εντόπισε ένα βίντεο που, όπως πιστεύει, τραβήχτηκε περίπου τη χρονική στιγμή που εκείνη τραυματίστηκε. Στο επαληθευμένο βίντεο που τραβήχτηκε μπροστά στον Νέο Σιδηροδρομικό Σταθμό Θεσσαλονίκης εμφανίζονται αστυνομικοί να αντιδρούν με χρήση χημικών σε ρίψη αντικειμένων από μερικές/-

¹¹⁵ Συνέντευξη, 4 Μαρτίου 2025.

¹¹⁶ Βλ.: https://m.facebook.com/watch/?v=824655490556175&_rdr. βλ. επίσης <https://www.instagram.com/reels/DR99phJEfDT/>. επίσης, <https://twitter.com/i/status/1997379408068214981> και https://www.youtube.com/watch?v=M_u17e9B6k&t=16s. και βίντεο στο αρχείο. Στην ανακοίνωσή της, η Ελληνική Αστυνομία είπε ότι ομάδα 400 ατόμων «επιτέθηκε σφοδρά κατά διμοιριών αποκατάστασης τάξης» και ότι «έκαναν χρήση των απολύτως αναγκαίων μέσων για την αποκατάσταση της τάξης, προχωρώντας σε 15 συλλήψεις ατόμων που συμμετείχαν στην επίθεση». Βλ.: <https://www.astynomia.gr/2025/12/06/06-12-2025-anakoinosi-g-e-d-attikis-schetika-me-sygkentroseis-kai-poreies-pou-pragmatopoiithikan-simera-06-12-2025-sti-mnimi-tou-alexandrou-grigoropoulou/>.

¹¹⁷ Συνεντεύξεις, 7 και 8 Δεκεμβρίου 2025.

¹¹⁸ Βλ.: <https://www.talpo.it/files/rheinmetall-hand-grenades.pdf>.

¹¹⁹ Επικοινωνία με το Ίδρυμα Omega Research Foundation, 21 Οκτωβρίου 2025.

¹²⁰ Η Διεθνής Αμνηστία έχει δει αντίγραφο του ιατρικού φακέλου όπου περιγράφεται λεπτομερώς ο τραυματισμός της Μαρίας Στεργιάδου (στο αρχείο).

¹²¹ Συνέντευξη, 15 Μαρτίου 2025 και 13 Σεπτεμβρίου 2025.

ούς διαδηλώτριες/-ωτές· ένας αστυνομικός εμφανίζεται να ρίχνει χειροβομβίδα δακρυγόνων τύπου Tear Ball Multi Effect Grenade κατευθείαν στο πλήθος, ενώ γίνεται επίσης χρήση χειροβομβίδων κρότου-λάμψης παρότι οι διαδηλώτριες/-ωτές που υποχωρούν δεν φαίνεται να προβαίνουν σε πράξεις βίας.¹²²

↑ *Αστυνομικός κάνει ρίψη χειροβομβίδας δακρυγόνων τύπου Tear Ball Multi Effect Grenade κατευθείαν στο πλήθος, τον Φεβρουάριο του 2024, στη Θεσσαλονίκη. Στιγμιότυπο οθόνης από βίντεο στο YouTube που αναρτήθηκε από το Thestival Gr.*

Οι χειροβομβίδες δακρυγόνων τύπου Tear Ball Multi Effect Grenade συνδυάζουν την κινητική κρούση των θραυσμάτων από καουτσούκ, τη διασπορά χημικών ερεθιστικών ουσιών καθώς και τον αιφνιδιασμό από τον κρότο και τη λάμψη της έκρηξης. Οι χειροβομβίδες που διασπείρουν βλήματα κινητικής ενέργειας ενέχουν αυξημένο κίνδυνο σοβαρών τραυματισμών – συμπεριλαμβανομένων των τραυματισμών στα μάτια – και η χρήση τους στο πλαίσιο επιβολής του νόμου πρέπει να απαγορεύεται.

ΣΟΒΑΡΟΙ ΤΡΑΥΜΑΤΙΣΜΟΙ Ή ΤΡΑΥΜΑΤΙΣΜΟΙ ΠΟΥ ΑΛΛΑΖΟΥΝ ΤΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΟΦΕΙΛΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΚΑΚΗ ΧΡΗΣΗ ΧΕΙΡΟΒΟΜΒΙΔΩΝ ΚΡΟΤΟΥ-ΛΑΜΨΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ: ΟΙ ΔΡΑΣΤΕΣ ΜΕΝΟΥΝ ΑΤΙΜΩΡΗΤΟΙ, ΟΙ ΕΠΙΖΗΣΑΣΕΣ/-ΩΝΤΕΣ ΕΡΧΟΝΤΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΕΣ/-ΟΙ ΜΕ ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

Στις περιπτώσεις όπου διαδηλώτριες/-ωτές και εργαζόμενες/-οι στον Τύπο υπέστησαν σοβαρούς τραυματισμούς ή τραυματισμούς που άλλαξαν τη ζωή τους και οφείλονταν σε χειροβομβίδες κρότου-λάμψης, είτε οι δράστες έχουν μείνει ατιμώρητοι είτε τα θύματα αναμένουν ακόμη τα αποτελέσματα των ερευνών.

Τον Νοέμβριο του 2022, δικαστήριο απέρριψε την έφεση του δημοσίου κατά της απόφασης του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών που έκρινε το ελληνικό κράτος υπεύθυνο για τον σοβαρό τραυματισμό του δημοσιογράφου **Μανώλη Κυπραίου** από δυνάμεις της αστυνομίας το 2011. Ο Κυπραίος υπέστη ολική απώλεια ακοής, ενώ κάλυπτε διαδήλωση στο κέντρο της Αθήνας τον Ιούνιο του 2011, όταν αστυνομικός πέταξε στον δημοσιογράφο, σε ευθεία βολή, χειροβομβίδα κρότου-λάμψης. Ωστόσο, στο πλαίσιο τόσο της ποινικής όσο και της πειθαρχικής έρευνας δεν απαγγέθηκαν ποτέ κατηγορίες σε αστυνομικό.¹²³

¹²² Βλ.: https://www.youtube.com/watch?v=6AvWUHkA_ik.

¹²³ Ευρώπη: Ελάχιστη προστασία και υπερβολικοί περιορισμοί: Η κατάσταση του δικαιώματος στη διαμαρτυρία σε 21 χώρες της Ευρώπης, σελ. 146· Βλ.: <https://www.amnestyusa.org/press-releases/new-greek-government-must-address-routine-police-violence>; <https://www.amnesty.org/en/wp-content/uploads/2021/06/eur250012012en.pdf>.

Η Δανάη Κοτσιώνη, δικηγόρος και ερευνήτρια, υπέστη σοβαρό τραυματισμό και έγκαυμα στην αριστερή κνήμη όταν χειροβομβίδα κρότου-λάμψης φέρεται να έσκασε ανάμεσα στα πόδια της κατά τη διάρκεια διάλυσης ειρηνικής διαμαρτυρίας στην Αθήνα, στις 3 Μαΐου 2022. Η Κοτσιώνη περιέγραψε τις σημαντικές και συνεχιζόμενες επιπτώσεις του τραυματισμού της τόσο στη σωματική υγεία, μεταξύ άλλων τις ουλές και τον αποχρωματισμό, τον διαρκή πόνο στην περιοχή του τραύματος, όσο και στην ψυχική της υγεία.¹²⁴

«Άκουσα τον ήχο από τη χειροβομβίδα κρότου-λάμψης και ο κόσμος άρχισε να τρέχει [...] Ενώ προσπαθούσα να φύγω, ένιωσα οξύ πόνο στην αριστερή μου κνήμη και κοιτάω το πόδι μου και βλέπω γεμάτα αίματα τα παπούτσια μου, το πόδι μου, το φουστάνι μου [...] Η χειροβομβίδα κρότου-λάμψης έσκασε ανάμεσα στα πόδια μου και ένα κομμάτι έφυγε στο πόδι μου [...] Έχω ταξιδέψει σε όλο τον κόσμο και παρά λίγα εκατοστά – αν είχε χτυπήσει απευθείας το πόδι μου – θα το είχα χάσει στην καρδιά της Αθήνας», είπε η Κοτσιώνη.¹²⁵

Η Κοτσιώνη υπέβαλε καταγγελία στον Ε.ΜΗ.ΔΙ.Π.Α. Οστόσο, τρεις μήνες αργότερα, δεν είχε λάβει καμία ενημέρωση σχετικά με την πρόοδο της υπόθεσής της ή εάν έχουν επιβληθεί κυρώσεις στον αστυνομικό που ευθύνεται για τον τραυματισμό της. Επίσης, υπέβαλε αγωγή αποζημίωσης σε διοικητικό δικαστήριο. Η απόφαση εκκρεμεί.

Ο Γιώργος Μαύρος, διδακτορικός φοιτητής στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ), περιέγραψε στη Διεθνή Αμνηστία πώς υπέστη σοβαρούς τραυματισμούς, μεταξύ άλλων τραυματισμό στο κεφάλι, ρήξη τυμπάνου με αιμορραγία, απώλεια ακοής, και πληγές και εγκαύματα στο δεξιό χέρι, μπράτσο και ώμο, μετά την έκρηξη χειροβομβίδας κρότου-λάμψης που τον χτύπησε στο πλάι του κεφαλιού του.¹²⁶ Ο Μαύρος είπε ότι στις 10 Μαΐου 2022 είχε πάει στο Πανεπιστήμιο για να παρακολουθήσει μάθημα και εκεί συνάντησε κάποια άτομα που είχαν μόλις βοηθήσει φοιτήτριες/-ητές με αναπνευστικές δυσκολίες να βγουν από το κτίριο της Σχολής Θετικών Επιστημών μετά τη ρίψη χημικών από την αστυνομία μέσα στο κτίριο. Ο Μαύρος συμμετείχε στη συνέχεια σε ειρηνική φοιτητική διαμαρτυρία έξω από το κτίριο της Πρυτανείας με αφορμή την παράνομη χρήση βίας από την αστυνομία εκείνη την ημέρα. Περιέγραψε πώς η αστυνομία διέλυσε τις/τους ειρηνικές/-ούς διαδηλώτριες/-ωτές με χειροβομβίδες κρότου-λάμψης, κλομπ και χημικά, όταν ένα άτομο ήρθε σε διαπληκτισμό με την αστυνομία. Το βίντεο καταγράφει μια ελάσσονος βαθμού πρόκληση από το εν λόγω άτομο με αποδέκτη την αστυνομία και στη συνέχεια τις αστυνομικές δυνάμεις να αντιδρούν με χρήση κλομπ και χειροβομβίδων κρότου-λάμψης ενάντια στην ειρηνική συνάθροιση.¹²⁷

Ο Μαύρος περιέγραψε: *«[...] Δεν ξέρω πόσες χειροβομβίδες κρότου-λάμψης χρησιμοποιήθηκαν εκείνη την ώρα. Το πλήθος υποχωρούσε. Μπροστά μου, άνθρωποι έπεφταν και υπήρχε άμεσος κίνδυνος να ποδοπατηθούν. Για να μην επιδεινωθεί η κατάσταση και στριμωχτεί το πλήθος, μετακινήθηκα γρήγορα αλλά ήρεμα προς τα πίσω. Εκείνη τη στιγμή, βρισκόμουν σε μεγάλη απόσταση από την αστυνομία. Είχα μόλις κατέβει τα σκαλοπάτια (του προαύλιου χώρου) του κτιρίου της Πρυτανείας, όταν ξαφνικά ένιωσα ένα δυνατό χτύπημα και μια έκρηξη [...] Ήταν σαν να είχα χτυπηθεί από μεγάλο σιδηρολόστο. (Μια χειροβομβίδα κρότου-λάμψης) έπεσε πάνω μου κι έσκασε ακριβώς στο κεφάλι μου [...] Αμέσως μετά, ό,τι έπιανα ήταν καλυμμένο από αίμα και στάχτη».*¹²⁸

Ένα ακόμη βίντεο δείχνει κάτι που μοιάζει να είναι καπνός από τις εκρήξεις χειροβομβίδων κρότου-λάμψης στα σκαλοπάτια του προαύλιου χώρου του κτιρίου της Πρυτανείας. Ο Μαύρος είπε στη Διεθνή Αμνηστία ότι εκείνη ήταν η χρονική φάση του τραυματισμού του.¹²⁹

Ο Μαύρος μίλησε για τις συνεχιζόμενες επιπτώσεις του συμβάντος και του τραυματισμού του τε στην ψυχική του υγεία. Υπέβαλε μήνυση κατά αγνώστων και κατά τριών αστυνομικών των δυνάμεων αποκατάστασης τάξης. Επίσης, σχετικά με το περιστατικό έχει ξεκινήσει πειθαρχική έρευνα.

¹²⁴ Ιατρικό πιστοποιητικό στο αρχείο.

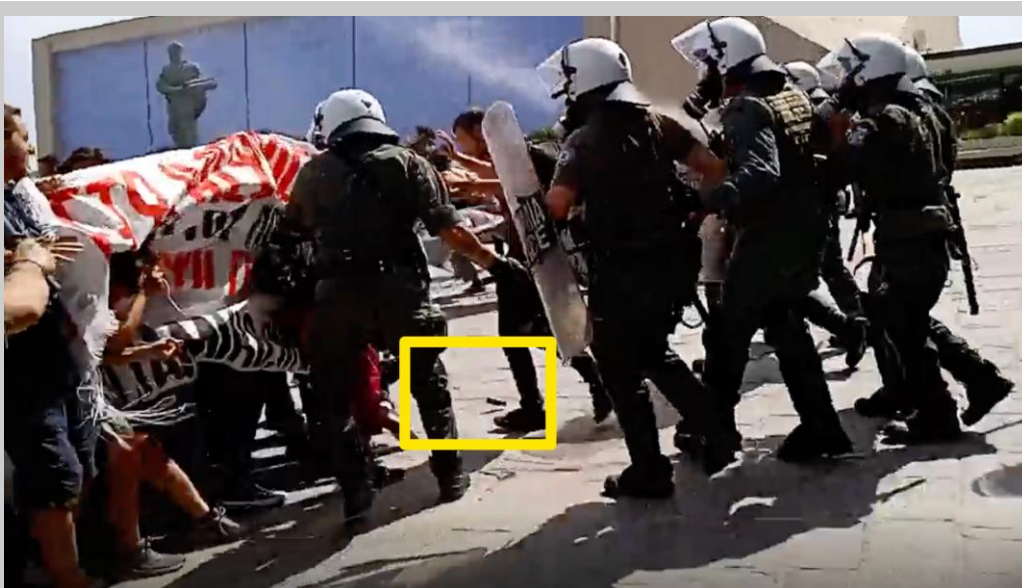
¹²⁵ Συνέντευξη, 12 Σεπτεμβρίου 2025.

¹²⁶ Ιατρικά πιστοποιητικά στο αρχείο.

¹²⁷ Βίντεο στο αρχείο.

¹²⁸ Συνέντευξη, 7 Απριλίου 2026.

¹²⁹ Βίντεο στο αρχείο.

☺↑ Μία από τις χειροβομβίδες κρότου-λάμψης που εκτοξεύθηκαν προς την κατεύθυνση διαδηλωτριών/-ωτές κατά τη διάρκεια φοιτητικής διαμαρτυρίας στο ΑΠΘ, στις 10 Μαΐου 2022. Στιγμιότυπο οθόνης από ιδιωτικό βίντεο που κοινοποιήθηκε στη Διεθνή Αμνηστία από τον δημοσιογράφο Χρήστο Αβραμίδη.

Τον Σεπτέμβριο του 2025, μια εισαγγελική λειτουργός απέρριψε τη μήνυση ως αβάσιμη. Το σκεπτικό θεωρεί τη χρήση βίας ενάντια στους φοιτητές σύνομη και αναφέρεται στις συγκρούσεις που έλαβαν χώρα ανάμεσα σε κάποια άτομα και στις αστυνομικές δυνάμεις εκείνη την ημέρα. Σύμφωνα με τον Μαύρο, η απόφαση ακολουθεί εσφαλμένο σκεπτικό δεδομένου ότι εδράζεται σε μαρτυρίες και εικόνες από δύο αναφερόμενες συγκρούσεις με την αστυνομία και τις συνδέει με το συμβάν κατά το οποίο τραυματίστηκε. Ο Μαύρος επισήμανε ότι οι χώροι όπου εκτυλίχθηκαν οι δύο αναφερόμενες συγκρούσεις (η Σχολή Φιλοσοφικής και ο προαύλιος χώρος της Σχολής Βιολογίας του ΑΠΘ) δεν συμπίπτουν με το σημείο όπου ο ίδιος τραυματίστηκε (τον προαύλιο χώρο του κτιρίου της Πρυτανείας).¹³⁰

Η απόφαση υποστηρίζει επίσης ότι η αστυνομία απάντησε σε επίθεση που δέχθηκε από ένα άτομο και στη συνέχεια από φοιτήτριες/-ητές που βρίσκονταν συγκεντρωμένες/-οι έξω από το κτίριο της Πρυτανείας και θεώρησε νόμιμη τη χρήση βίας. Το σκεπτικό κινδυνεύει να νομιμοποιήσει την παράνομη χρήση βίας ενάντια σε ειρηνική διαμαρτυρία και θα μπορούσε να ενθαρρύνει τη χρήση χειροβομβίδων κρότου-λάμψης κατά τη διάρκεια συναθροίσεων, ενώ παραβλέπει απερίσκεπτα το καθήκον της αστυνομίας για ελαχιστοποίηση της βλάβης.¹³¹ Ο Μαύρος υπέβαλε ένσταση κατά της απόφασης.

Στις 26 Μαΐου 2022, κατά τη διάρκεια διαμαρτυρίας στο ΑΠΘ ενάντια στη διαρκή παρουσία της αστυνομίας στον χώρο της Πανεπιστημιούπολης, ο **Γιάννης Ντουσάκης**, φοιτητής, χτυπήθηκε από χειροβομβίδα κρότου-λάμψης που έριξαν οι αστυνομικές δυνάμεις και υπέστη σοβαρούς τραυματισμούς, μεταξύ άλλων κάταγμα άνω γνάθου, μερική εκγύμφωση σε πολλά δόντια, μετατόπιση παρειάς και μερική απώλεια ακοής.

Ο Ντουσάκης περιέγραψε μια ειρηνική διαδήλωση και είπε: «[...] Ένωσα κάτι μεταλλικό να πέφτει πάνω μου [...] Με χτύπησε στη γνάθο και έπειτα έσκασε κάπου κοντά στην κοιλιά και στα πόδια μου [...] Δεν έσκασε στο πρόσωπό μου. Αν (είχε συμβεί) κάτι τέτοιο, πιστεύω ότι θα ήταν θανατηφόρο [...] Η όρασή μου θόλωσε [...] και άκουγα θόρυβο μέσα στο κεφάλι μου [...] Πραγματικά ένωσα ότι θα (λιποθυμούσα) επιτόπου».¹³²

¹³⁰ Το Τμήμα Βιολογίας ανήκει στη Σχολή Θετικών Επιστημών, ωστόσο στεγάζεται σε διαφορετικό κτίριο δίπλα στο κτίριο της Σχολής Θετικών Επιστημών.

¹³¹ Έγγραφο στο αρχείο.

¹³² Συνέντευξη, 12 Δεκεμβρίου 2025. Ο Ντουσάκης ανέφερε επίσης ότι αστυνομικός τον χτύπησε με κλομπ στον αυχένα κατά τη διάλυση ειρηνικής φοιτητικής διαδήλωσης στις 10 Μαΐου 2022, μπροστά από το κτίριο της Πρυτανείας, στο ΑΠΘ. Ο Ντουσάκης δήλωσε ότι χρειάστηκε ιατρική περίθαλψη για τον τραυματισμό του και για τα αναπνευστικά προβλήματα που αντιμετώπισε από τις χημικές ερεθιστικές ουσίες και ότι χρειάστηκε να φορέσει κολάρο.

Σε βίντεο που ανέλυσε η Διεθνής Αμνηστία, ο Ντουσάκης εμφανίζεται να στέκεται πλάι σε ομάδα φοιτητριών/-τών που κρατούν ένα πανό. Οι διαδηλώτριες/-ωτές φωνάζουν συνθήματα ενώ η ομάδα με το πανό αρχίζει να βαδίζει προς το μέρος της αστυνομίας. Την ώρα που κάποιες/-ιοι διαδηλώτριες/-ωτές επιχειρούν να διασπασουν τον κλοιό που έχει σχηματίσει η αστυνομία, οι αστυνομικές δυνάμεις απαντούν με δυσανάλογη και υπέρμετρη βία, μεταξύ άλλων με τη ρίψη χειροβομβίδων κρότου-λάμψης.¹³³

Ο Ντουσάκης είπε στη Διεθνή Αμνηστία ότι έκτοτε υποβλήθηκε σε πολλαπλές οδυνηρές επεμβάσεις και συνεχίζει να βιώνει σοβαρές επιπτώσεις στη σωματική και την ψυχική του υγεία. Κατέθεσε μήνυση και έχει δρομολογηθεί προκαταρκτική διοικητική εξέταση (ΠΔΕ). Κατά τον χρόνο σύνταξης της παρούσας έκθεσης, ο ίδιος δεν είχε ενημέρωση σχετικά με την έκβαση της εν λόγω έρευνας.¹³⁴

Τον Σεπτέμβριο του 2025, η μήνυσή του απορρίφθηκε βάσει εισαγγελικής διάταξης. Η εισαγγελία παραδέχθηκε ότι ο Ντουσάκης χτυπήθηκε από χειροβομβίδα κρότου-λάμψης, αλλά θεώρησε τη χρήση βίας από τις αστυνομικές δυνάμεις σύλληψη, αναφέροντας εξαιρετικούς λόγους όπως ότι οι διαδηλώτριες/-ωτές κινήθηκαν προς το μέρος της αστυνομίας, αλλά και προηγούμενες επιθέσεις κατά της αστυνομίας στην Πανεπιστημιούπολη του ΑΠΘ. Και αυτό το σκεπτικό κινδυνεύει να νομιμοποιήσει την παράνομη βία και θα μπορούσε να ενθαρρύνει τη χρήση χειροβομβίδων κρότου-λάμψης κατά τη διάρκεια συναθροίσεων, ενώ παραβλέπει απερίσκεπτα το καθήκον της αστυνομίας για ελαχιστοποίηση της βλάβης.¹³⁵ Η Διεθνής Αμνηστία έχει ενημερωθεί ότι κατόπιν προσφυγή κατά της εισαγγελικής διάταξης, έχει ανοίξει ξανά ποινική διερεύνηση.

📷↑ Καπνός από χειροβομβίδα κρότου-λάμψης που πέταξαν αστυνομικοί στο πλήθος των διαδηλωτριών/-ωτών στο ΑΠΘ, στις 26 Μαΐου 2022. Στιγμιότυπο οθόνης από ιδιωτικό βίντεο που κοινοποιήθηκε στη Διεθνή Αμνηστία.

Στις 5 Μαρτίου 2023, ο φωτορεπόρτερ **Κωνσταντίνος Ζήλος** υπέστη έγκλημα δεύτερου βαθμού στην αριστερή κάτω κοιλιακή χώρα όταν χτυπήθηκε από χειροβομβίδα κρότου-λάμψης που εκτόξευσαν οι δυνάμεις της αστυνομίας, ενώ κάλυπτε το συλλαλητήριο για τη σιδηροδρομική τραγωδία των Τεμπών, στην Αθήνα.¹³⁶ Ο Ζήλος περιέγραψε: «Στο ύψος των Προπυλαίων, ενώ κατέγραφα τα γεγονότα κι ενώ οι αστυνομικές δυνάμεις εκτόξευαν χημικά και κρότου-λάμψης προς τις/τους διαδηλώτριες/-ωτές, μία εξ' αυτών εκτοξεύτηκε και εξερράγη πάνω στο σώμα μου, την ώρα που φωτογράφιζα και συγκεκριμένα στο αριστερό τμήμα της κοιλιακής μου χώρας. Κάηκε το μπουφάν μου, το οποίο ήταν αρκετά χοντρό, ήταν μπουφάν μηχανής και τα εσωτερικά μου ρούχα και έπαθα έγκλημα δεύτερου βαθμού».

¹³³ Βίντεο στο αρχείο.

¹³⁴ Οκτώ μήνες αργότερα, ο Γιάννης Ντουσάκης κατηγορήθηκε μαζί με άλλον διαδηλωτή για φερόμενη διατάραξη της κοινής ειρήνης και απόπειρα τραυματισμού αστυνομικών κατά τη διάρκεια της διαδήλωσης, κατηγορίες που ο ίδιος αρνείται κατηγορηματικά.

¹³⁵ Έγγραφο στο αρχείο.

¹³⁶ Ιατρικό έγγραφο στο αρχείο. Συνέντευξη με τον Κωνσταντίνο Ζήλο, 4 Μαΐου 2023, 14 Δεκεμβρίου 2025 και 17 Μαρτίου 2026.

Μερικές ημέρες μετά το συμβάν, ο Ζήλος κατέθεσε μήνυση και αναφέρει ότι έκτοτε δεν έχει σημειωθεί καμία πρόοδος. Επίσης, υπέβαλε αγωγή αποζημίωσης σε διοικητικό δικαστήριο.

Στις 16 Μαρτίου 2023, ο δημοσιογράφος **Νίκος Χριστοφάκης** υπέστη απώλεια ακοής κατά 55% και στα δύο αυτιά, ενώ κάλυπτε μία ακόμη συγκέντρωση για το σιδηροδρομικό δυστύχημα των Τεμπών στην Αθήνα, όταν οι αστυνομικές δυνάμεις φέρονται να έριξαν χειροβομβίδες κρότου-λάμψης προς το μέρος του ίδιου και άλλου συναδέλφου στο ύψος του κεφαλιού τους.¹³⁷

Ο Χριστοφάκης είπε: «Ξεκίνησαν κάποια μικροεπεισόδια (ανάμεσα σε μερικές/-ούς διαδηλώτριες/-ωτές και την αστυνομία), εκεί όπου βρίσκεται το ξενοδοχείο Μεγάλη Βρετανία. (Οι εργαζόμενοι στον τύπο) είμαστε πίσω και ήταν προφανές ποιοι ήμασταν, και είμασταν απομακρυσμένοι. Ήρθαν κάποιες διμοιρίες των ΜΑΤ και [...] μας πέταξαν δύο χειροβομβίδες κρότου-λάμψης προς το πρόσωπο μας [...] Δεν ξέρω τι θα είχε συμβεί αν δεν φορούσαμε μάσκες».

Ο Χριστοφάκης κατέθεσε μήνυση και τον Μάρτιο του 2026 ενημερώθηκε ότι η υπόθεση αρχειοθετήθηκε καθώς δεν στάθηκε δυνατό να βρεθεί ο δράστης.

Η Διεθνής Αμνηστία έχει εκφράσει τη βαθιά ανησυχία της σχετικά με τις επικίνδυνες επιπτώσεις της χρήσης χειροβομβίδων κρότου-λάμψης κατά την αστυνόμευση συναθροίσεων, σε συναντήσεις με τον Υπουργό Προστασίας του Πολίτη, τον Αρχηγό της Ελληνικής Αστυνομίας και άλλους υψηλά ιστάμενους αξιωματούχους. Σε απάντησή του, στο πλαίσιο μίας εκ των συναντήσεων, ο Υπουργός Προστασίας του Πολίτη ενημέρωσε τη Διεθνή Αμνηστία ότι θα ζητούσε να διανεμηθούν οδηγίες σε όλους τους αξιωματούχους επιβολής του νόμου σχετικά με την ορθή χρήση των χειροβομβίδων κρότου-λάμψης.¹³⁸

3.2 Η ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙ ΚΛΟΜΠ, ΧΤΥΠΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΛΩΤΣΙΕΣ ΜΕ ΤΡΟΠΟΥΣ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΕΚΝΟΜΟΙ, ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΙ ΚΑΙ ΤΙΜΩΡΗΤΙΚΟΙ

Τα διεθνή πρότυπα απαιτούν από τις αρχές να διασφαλίζουν ότι η χρήση των κλομπ – όπλων κρούσης για αυτοάμυνα (ή για την άμυνα άλλου ατόμου) – πρέπει να προηγείται από σαφή προειδοποίηση και, σε κάθε περίπτωση, τα κλομπ δεν πρέπει ποτέ να χρησιμοποιούνται για τη διάλυση ειρηνικών συναθροίσεων. Οι Κατευθυντήριες Οδηγίες των Ηνωμένων Εθνών για τα λιγότερο θανατηφόρα όπλα στην επιβολή του νόμου απαιτούν επίσης τα χτυπήματα με κλομπ να χρησιμοποιούνται μόνο «κατά ατόμων που είτε προκαλούν είτε απειλούν να προκαλέσουν τραυματισμό σε αξιωματούχο επιβολής του νόμου ή μέλος του κοινού»· ακόμη, αναφέρουν ότι στόχος μπορεί να γίνονται μόνο τα άκρα, π.χ. βραχίονες και πόδια.¹³⁹ Οι λεγόμενες «έφοδοι με κλομπ», όπου η αστυνομία τρέχει στο κατόπι ανθρώπων και χτυπά όποιον βρίσκεται στον δρόμο της, συνιστούν παράνομη χρήση βίας και πρέπει να απαγορεύονται. Τα κλομπ δύνανται να χρησιμοποιούνται μόνο ως στοχευμένη απάντηση σε βίαια άτομα ή ενάντια σε απειλή επικείμενης βίας. Η χρήση κλομπ για την πραγματοποίηση σύλληψης μπορεί να είναι νόμιμη μόνο εφόσον το άτομο αντιστέκεται με μεγάλη βιαιότητα και δεν υφίσταται άλλο λιγότερο επιβλαβές μέσο διαθέσιμο για την επίτευξη του σκοπού. Σε καμία περίπτωση δεν πρέπει το κλομπ να χρησιμοποιείται κατά ανθρώπου που έχει ήδη τεθεί υπό έλεγχο ή ως τιμωρία κατόπιν εκδήλωσης βίαιης συμπεριφοράς.¹⁴⁰

Μαρτυρίες και επαληθευμένο βιντεοληπτικό υλικό που αναλύθηκε από τη Διεθνή Αμνηστία κατέδειξαν ότι η ελληνική αστυνομία έκανε χρήση παράνομης βίας καθώς χτύπησε ειρηνικές/-ούς διαδηλώτριες/-ωτές· πραγματοποίησε εφόδους με κλομπ, κατά τις οποίες οι αστυνομικές δυνάμεις έτρεχαν στο κατόπι ατόμων και χτυπούσαν όποιον έβρισκαν στον δρόμο τους· και έκανε χρήση κλομπ κατά ανθρώπων που είχαν ήδη τεθεί υπό

¹³⁷ Συνέντευξη με τον Νίκο Χριστοφάκη, 5 Μαΐου 2023 και, συνέχεια στις 30 Μαΐου 2024, 14 Δεκεμβρίου 2025 και 31 Μαρτίου 2026. Ιατρικό έγγραφο στο αρχείο.

¹³⁸ Συνάντηση, 23 Ιουλίου 2024.

¹³⁹ Βλ.: https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/HRBodies/CCPR/LLW_Guidance.pdf.

¹⁴⁰ Βλ. Batons and other Handheld Kinetic Impact Weapons, An Amnesty International Position Paper, 2022, στο: <https://policehumanrightsresources.org/content/uploads/2022/07/Position-paper-striking-weapons-final.pdf?x23918/>.

έλεγχου. Αρκετές/-οί διαδηλώτριες/-ωτές και ένας εργαζόμενος στον Τύπο από τις/τους οποίες/οποίους η Διεθνής Αμνηστία πήρε συνέντευξη είχαν υποστεί τραυματισμούς στο κεφάλι και αλλού μετά τη χρήση κλομπ από την αστυνομία σε βάρος τους.

Ακολουθούν μερικά χαρακτηριστικά παραδείγματα που αναδεικνύουν αυτού του είδους τις παραβιάσεις από την αστυνομία κατά διαδηλωτριών/-ωτών:

Στις 8 Μαρτίου 2024, η ελληνική αστυνομία έκανε χρήση μη αναγκαίας ή υπέρμετρης βίας για να διαλύσει ειρηνικές/-ούς, ως επί το πλείστον, διαδηλώτριες/-ωτές, στην Πλατεία Συντάγματος, στην Αθήνα. Οι αστυνομικές δυνάμεις ψέκασαν τις/τους διαδηλώτριες/-ωτές με υπερβολικά μεγάλες ποσότητες χημικών, τις/τους χτύπησαν επανειλημμένα με κλομπ και έκαναν χρήση χειροβομβίδων κρότου-λάμψης ώστε να διαλύσουν τη διαμαρτυρία, ενώ σημειώθηκαν συγκρούσεις με ορισμένες/-ους διαδηλώτριες/-ωτές.¹⁴¹ Τόσο οι μαρτυρίες όσο και το βιντεοληπτικό υλικό καταδεικνύουν πώς η αστυνομία χρησιμοποίησε στη συνέχεια κλομπ για να χτυπήσει στο κεφάλι και στο σώμα ομάδα φοιτητριών/-τών που υποχωρούσαν, ενώ κρατούσαν πανό. Σε μία περίπτωση, μια φωτογραφία δείχνει αστυνομικό να χρησιμοποιεί το κλομπ του ανάποδα για να χτυπήσει τις/τους διαδηλώτριες/-ωτές με τη λαβή, η οποία είναι κατασκευασμένη από πιο σκληρό υλικό, χρήση εξαιρετικά επικίνδυνη που φαίνεται να είναι σκόπιμη ώστε να προκαλέσει μεγαλύτερη βλάβη από την αναγκαία. Η αστυνομία επίσης ψέκασε με δακρυγόνα και στρίμωξε τις/τους φοιτητριες/-ητές στα κάγκελα παρά τον προφανή κίνδυνο πτώσης τους.¹⁴² Οκτώ φοιτήτριες/-ητές και ένας δημοσιογράφος τραυματίστηκαν και διακομίστηκαν στο νοσοκομείο.¹⁴³

☞ ⤴ Αστυνομικός χρησιμοποιεί το κλομπ του ανάποδα για να χτυπήσει διαδηλώτριες/-ωτές με τη λαβή η οποία είναι κατασκευασμένη από πολύ πιο σκληρό υλικό, χρήση ιδιαίτερα επικίνδυνη που φαίνεται να είναι σκόπιμη ώστε να προκαλέσει μεγαλύτερη βλάβη από την αναγκαία. Στιγμιότυπο από βίντεο που τράβηξε ο δημοσιογράφος Σπύρος Χαλικιάς.

Η Διεθνής Αμνηστία πήρε συνέντευξη από τον **Γιώργο**, φοιτητή που τραυματίστηκε στο κεφάλι μετά από πολλαπλά χτυπήματα που δέχθηκε από κλομπ αστυνομικού. Ο Γιώργος χρειάστηκε ράμματα, ενώ έφερε τραύμα και μώλωπες στον αυχένα και έσπασε ένα δάχτυλο στην προσπάθειά του να προφυλαχθεί.

Σύμφωνα με τις περιγραφές του Γιώργου: «[...] [ο συγκεκριμένος αστυνομικός] με χτύπησε κατ' επανάληψη στο κεφάλι (και) εκτός από την πληγή στο κεφάλι, έσπασα και (το δάχτυλό μου) στο τέλος [...] ενώ σήκωσα τα χέρια

¹⁴¹ Βίντεο δείχνει διαδηλώτριες/-ωτές ειρηνικά συγκεντρωμένους να φωνάζουν συνθήματα απέναντι από τις αστυνομικές δυνάμεις μπροστά από το κτίριο της Βουλής και, στη συνέχεια, την αστυνομία να ψεκάζει τις/τους διαδηλώτριες/-ωτές με χημικά, και κάποιες/-ιους διαδηλώτριες/-ωτές να συγκρούονται βίαια με τις αστυνομικές δυνάμεις και να ρίχνουν βόμβες μολότοφ, ενώ οι διαδηλώτριες/-ωτές στη συντριπτική πλειονότητά τους υποχωρούν και δεν φαίνεται να εμπλέκονται σε οποιαδήποτε βίαιη ενέργεια. Βλ.: <https://www.youtube.com/watch?v=ANfrwTnxRxM> (0:01-3:30 λεπτό). Άλλο βίντεο δείχνει μέλη των αστυνομικών δυνάμεων να χτυπούν φοιτήτριες/-ητές με κλομπ και να τις/τους ψεκάζουν με χημικά. Βλ.: <https://x.com/i/status/1766132221029544095> (από το 0:04 λεπτό και μετά).

¹⁴² Βλ.: <https://www.youtube.com/watch?v=ANfrwTnxRxM> (4:10-4:40 λεπτό και 4:58-5:07 λεπτό).

¹⁴³ Η Ελληνική Αστυνομία δήλωσε ότι περίπου 50 μασκοφόροι επιτέθηκαν σε μέλη των αστυνομικών δυνάμεων με βόμβες μολότοφ και πέτρες κοντά στο Μνημείο του Αγνώστου Στρατιώτη, υποχρεώνοντας την αστυνομία να αντιδράσει για να αποφευχθούν ζημιές και να υπάρξει αποκλιμάκωση της έντασης.

μου για να καλυφθώ. Κρεμιόμουνα από τα κάγκελα και από τα μπουφάν των άλλων διαδηλωτών [...] Αναγκάστηκα να φορέσω κολάρο για έναν μήνα».¹⁴⁴

Ο Γιώργος είπε στη Διεθνή Αμνηστία ότι δεν κλήθηκε ποτέ να καταθέσει ως μάρτυρας για πειθαρχική έρευνα που ξεκίνησε μετά το περιστατικό.

Σε βίντεο όπου αποτυπώνονται σκηνές που περιέγραψε ο Γιώργος σε συνέντευξη και επαλήθευσε η Διεθνή Αμνηστία, τουλάχιστον δέκα αστυνομικοί εμφανίζονται να χτυπούν ομάδα διαδηλωτριών/-ωτών στο πάνω μέρος του σώματός τους, ενώ οι διαδηλώτριες/-ωτές απωθούνται πάνω σε κάγκελα και προσπαθούν να προστατευτούν καλύπτοντας το κεφάλι με τα χέρια τους.¹⁴⁵ Ορισμένες/-οι διαδηλώτριες/-ωτές φαίνονται να χρησιμοποιούν τα κοντάρια από τις σημαίες σε μια προσπάθεια να αποκρούσουν τους αστυνομικούς. Τα χτυπήματα με κλομπ στο κεφάλι ή στον αυχένα ενέχουν κίνδυνο σοβαρού τραυματισμού. Η χρήση βίας στο συγκεκριμένο περιστατικό φαίνεται μη αναγκαία και δυσανάλογη και, επομένως, συνιστά παραβίαση των διεθνών προτύπων για τη χρήση λιγότερο θανατηφόρων όπλων σε συναθροίσεις.

Ο **Κωνσταντίνος Πρασόπουλος**, φοιτητής που τραυματίστηκε στο κεφάλι και χρειάστηκε ράμματα μετά από χτύπημα που δέχθηκε από μέλη των αστυνομικών δυνάμεων περιέγραψε στη Διεθνή Αμνηστία τι έγινε: «[...] Φτάσαμε στα κάγκελα και [...] τους βλέπω να μας χτυπάνε άγρια [...] Κάποια στιγμή είδα έναν φοιτητή να πέφτει από τα κάγκελα στο πλεξιγκλάς (στην οροφή από κάτω) [...] Είχαμεβάλει τα χέρια μπροστά μας για να αποφεύγουμε τα χτυπήματα και μέσα στον πανικό ένιωσα κάτι στο κεφάλι μου, δεν έδωσα πολλή σημασία, είδα αίματα».¹⁴⁶

Ο δημοσιογράφος και μέλος της Ένωσης Συντακτών Ημερήσιων Εφημερίδων Αθηνών (ΕΣΗΕΑ) **Σπύρος Χαλικιάς** περιέγραψε λεπτομερώς πώς χτυπήθηκε με κλομπ από αστυνομικό όταν προσπάθησε να φωτογραφίσει δύο διαδηλωτές που δέχονταν χτυπήματα από αστυνομικούς και βρίσκονταν σε σοβαρό κίνδυνο να πέσουν από τα κάγκελα και, στη συνέχεια, πώς δέχθηκε μια σειρά από κλωτσιές από αστυνομικούς ενώ βρισκόταν πεσμένος κάτω στο πεζοδρόμιο, που τον οδήγησαν κοντά στα σκαλοπάτια της Πλατείας Συντάγματος όπου ένας φωτορεπόρτερ σταμάτησε την πτώση του. Ο Χαλικιάς υπέστη διάσειση, τραυματίστηκε στο γόνατο και χρειάστηκε να νοσηλευτεί σε νοσοκομείο.

«[...]Και εκείνη την ώρα που είμαι χαμηλά και τραβάω χαμηλά...έρχεται (ένας αστυνομικός) από τα δεξιά μου και με (χτυπάει με κλομπ) στο δεξί κούτελο, πάνω στη μάσκα...[...] ...Φεύγω προς τα πίσω...και του φωνάζω “Τι κάνεις...; Δημοσιογράφος είμαι”, και μου ξαναχώνει την δεύτερη, στο ίδιο σημείο, λίγο πιο εκεί [...]...Επείσα και στο πέσιμο επάνω νιώθω έναν καυτό πόνο στο πόδι μου γιατί ή με κλώτσησε ή με πάτησε [...]Από εκεί και μετά το μόνο που ακούω και καταλαβαίνω είναι φωνές και αισθητά χτυπήματα πάνω μου...»¹⁴⁷, περιέγραψε ο Χαλικιάς.

Με βάση την ενημέρωση που έχει η Διεθνή Αμνηστία για το περιστατικό, έχει ξεκινήσει πειθαρχική έρευνα.

Στις 7 Μαρτίου 2025, στη συνέχεια βραδυνού συλλαλητηρίου στην Αθήνα με αφορμή τη σιδηροδρομική τραγωδία των Τεμπών, σύμφωνα με αναφορές αστυνομικές δυνάμεις έκαναν χρήση παράνομης βίας κατά μελών της πολιτικής οργάνωσης «Αναμέτρηση». Τρεις διαδηλώτριες/-ωτές περιέγραψαν πώς χρειάστηκε να εγκαταλείψουν την Πλατεία Συντάγματος μετά την εμφάνιση οχήματος ρίψης νερού και είπαν ότι μόλις έφτασαν στην περιοχή των Προπυλαίων, η αστυνομία έκανε κακή χρήση κλομπ, ασπίδων, χειροβομβίδων κρότου-λάμψης και χημικών κατά της ομάδας τους. Ένα από τα άτομα ανέφερε τραυματισμό και ένα δεύτερο μωλωπισμούς. Σε επαληθευμένο βίντεο από το συμβάν εμφανίζονται πράγματι μέλη των αστυνομικών δυνάμεων να κυνηγούν διαδηλώτριες/-ωτές που τρέχουν να ξεφύγουν και δέχονται χτυπήματα από πίσω με κλομπ, ενώ περιβάλλονται από πυκνά σύννεφα καπνού.¹⁴⁸

Η **Άννα***, διαδηλώτρια που βρισκόταν με την ομάδα στο συλλαλητήριο της Αθήνας εκείνο το απόγευμα ανέφερε ότι υπέστη θλαστικό τραύμα στον αγκώνα και στο μπράτσο ως αποτέλεσμα αστυνομικής βίας και ότι χρειάστηκε ιατρική περίθαλψη.

Η Άννα περιγράφει: «[...]Πέφτω κάτω και έπειτα ήρθαν (τα ΜΑΤ) και μου έριξαν μια με την ασπίδα στο κεφάλι· μετά έμεινα πεσμένη τελείως κάτω και έβαλα το χέρι στο κεφάλι μου [...] ύστερα ήρθαν δύο

¹⁴⁴ Συνεντεύξεις, 13 Μαρτίου 2024 και 28 Απριλίου 2026· Ιατρικό πιστοποιητικό στο αρχείο.

¹⁴⁵ Βλ.: <https://www.instagram.com/p/C4QcXsToFUs/>.

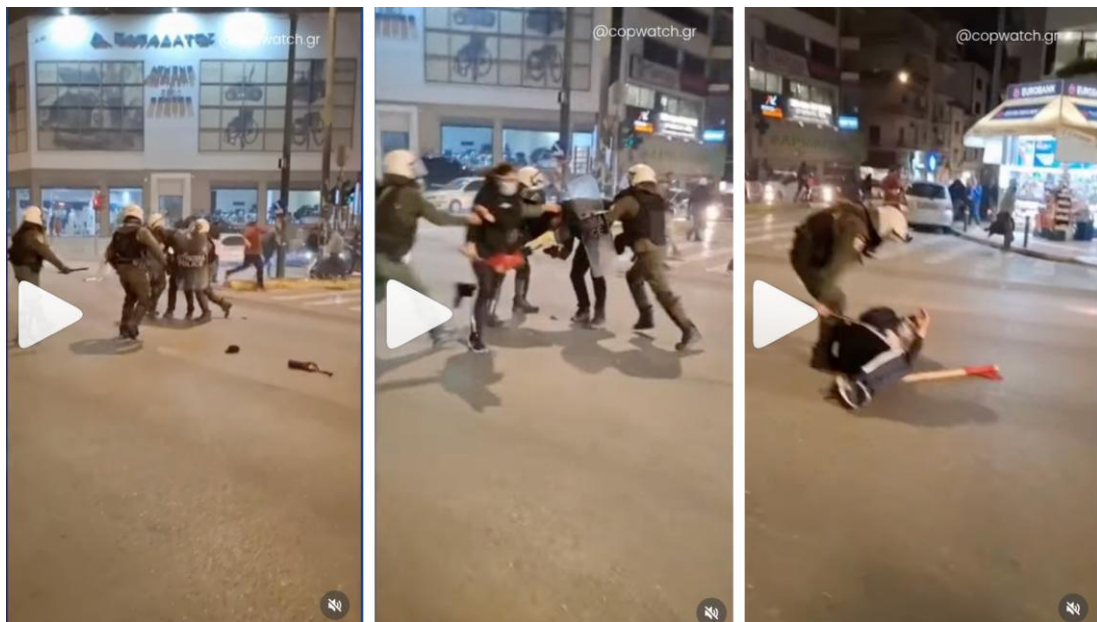
¹⁴⁶ Συνέντευξη, 13 Μαρτίου 2024. Και οι δύο φοιτητές χρειάστηκαν νοσοκομειακή περίθαλψη.

¹⁴⁷ Συνέντευξη, 11 Μαρτίου 2024 και 26 Μαρτίου 2026. Εικονοληπτικό υλικό δείχνει τον Σπύρο Χαλικιά πεσμένο στο έδαφος, ενώ συνάδελφος φωτορεπόρτερ προσπαθεί να τον βοηθήσει, στο: <https://www.youtube.com/watch?v=ANfrwTnxRxM> (4:45-4:56 λεπτό).

¹⁴⁸ Βλ.: <https://www.facebook.com/watch/?v=1777311723119090> (0:55-1:15 λεπτό).

αστυνομικοί που με χτυπούσαν για πέντε δευτερόλεπτα [...] Δέχθηκα τέσσερις φορές χτυπήματα στο δεξί μου χέρι που είχα πάνω από το κεφάλι μου και ένα χτύπημα στο δεξί μου πόδι».¹⁴⁹

Αρκετές/-οί διαδηλώτριες/-ωτές φέρεται να χρειάστηκαν νοσοκομειακή περίθαλψη για τραυματισμούς, όπως μερικά ή πλήρη κατάγματα άκρων, τραύματα στο κεφάλι και στα πόδια, εξαιτίας αστυνομικής βίας μεταξύ άλλων από κλομπ και κλωτσιές, κατά τη διάρκεια διαμαρτυρίας σε ένδειξη αλληλεγγύης στις/στους Παλαιστίνιες/-ιους που έλαβε χώρα στην Αθήνα, στις 7 Οκτωβρίου 2025, και ενώ βρίσκονταν υπό κράτηση.¹⁵⁰ Βιντεοληπτικό υλικό που επαληθεύτηκε από τη Διεθνή Αμνηστία επιβεβαιώνει ότι αστυνομικοί των δυνάμεων αποκατάστασης τάξης έκαναν μη αναγκαία ή υπερμετρητή χρήση βίας συμπεριλαμβανομένης της κακής χρήσης κλομπ: ένα βίντεο, για παράδειγμα, δείχνει αστυνομικούς που σκοπίμως προσπαθούν να ρίξουν κάτω έναν διαδηλωτή· μετά την ανεπιτυχή προσπάθεια, τρεις αστυνομικοί στρέφονται κατά άλλου ειρηνικού διαδηλωτή και τον χτυπούν επανειλημμένα με κλομπ και έπειτα άλλος αστυνομικός χτυπάει άλλον διαδηλωτή με κλομπ, ο διαδηλωτής πέφτει κάτω και ο αστυνομικός τον χτυπάει ξανά με κλομπ ενώ ο διαδηλωτής φαίνεται πεσμένος στο έδαφος.¹⁵¹

📹 ↑ Βιντεοληπτικό υλικό δείχνει αστυνομικούς των δυνάμεων αποκατάστασης τάξης να χρησιμοποιούν κλομπ με μη αναγκαίο ή υπερβολικό τρόπο κατά τη διάρκεια διαδήλωσης στην Αθήνα, στις 7 Οκτωβρίου 2025, ενώ σε συγκεκριμένα πλάνα εμφανίζονται αστυνομικοί να προσπαθούν σκοπίμως να ρίξουν κάτω διαδηλωτή. Στιγμιότυπα από βίντεο στο Instagram που αναρτήθηκαν από το The Press Project International και το Cops Watch Greece.

Για παράδειγμα, ο **Νίκος***, τριαντάχρονος δικηγόρος, είπε: «[...] Δεν πρόφτασα να φτάσω στην Πανόρμου και τρεις-τέσσερις αστυνομικοί άρχισαν να με χτυπάνε (τους είπα “Δεν αντιστέκομαι”) [...] Δέχθηκα χτυπήματα με κλομπ στους αγκώνες και τα χέρια».¹⁵²

Ο **Νικόλας***, άλλος διαδηλωτής, περιέγραψε πώς δέχθηκε χτύπημα από αστυνομικό και τραυματίστηκε στο μέτωπο με αποτέλεσμα να χρειαστεί ράμματα. «[...] Ένας αστυνομικός των MAT ήρθε και με χτύπησε με το κλομπ του στο μέτωπο κι εκείνη τη στιγμή έπεσα στο έδαφος. Σηκώθηκα και αφού έκανα δύο βήματα, έπεσα πάλι, με είχε χτυπήσει με πολλή δύναμη, ήταν σαν να μην ένιωθα τα πόδια μου».¹⁵³

¹⁴⁹ Συνέντευξη, 21 Μαρτίου 2025. Το όνομα έχει αλλαχθεί για να προστατευθεί το άτομο που έδωσε τη συνέντευξη.

¹⁵⁰ Βλ. ενότητα σχετικά με την παράνομη χρήση βίας και άλλες παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατά τη σύλληψη και/ή την κράτηση.

¹⁵¹ Βλ.: <https://www.instagram.com/p/DPjBbB0AD4O/>· βλ. επίσης <https://www.instagram.com/p/DPHJScKDDqf/>.

¹⁵² Δεκαοκτώ διαδηλώτριες/-ωτές φέρεται να συνελήφθησαν και να προσήχθησαν στη Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Αττικής και σε άλλο αστυνομικό τμήμα. Οι περισσότερες/-οι κρατήθηκαν επί αρκετές ημέρες. Συνέντευξη, Οκτώβριος 2025. Το όνομα έχει αλλαχθεί για να προστατευτεί η ταυτότητα του ατόμου που έδωσε τη συνέντευξη. Ο Νίκος* κατηγορήθηκε για φερόμενη βία κατά κρατικού υπαλλήλου και οπλοκατοχή, κατηγορίες που ο ίδιος αρνείται κατηγορηματικά.

¹⁵³ Συνέντευξη, 20 Μαρτίου 2026. Το όνομα έχει αλλαχθεί για να προστατευτεί η ταυτότητα του ατόμου που έδωσε τη συνέντευξη.

Ένας ακόμη διαδηλωτής και μέλος της «Κοινότητας Κατελιμμένων Προσφυγικών», ο **Κ.Σ.**, περιέγραψε: «[...] Όταν προσπαθήσαμε να ξεφύγουμε από όλα [...] τα δακρυγόνα [...] μας έκλεισαν σε ένα σημείο μπροστά από μια πολυκατοικία και (άρχισαν να μας χτυπάνε) [...] Και μετά τη σύλληψή μας, φορούσαμε χειροπέδες, ουσιαστικά ήμασταν υπό κράτηση [...] επιτέθηκαν στους ανθρώπους που έδειξαν αλληλεγγύη και συνέχισαν να μας χτυπούν».¹⁵⁴

Σε βίντεο που επιβεβαιώνει την περιγραφή, ακούγεται αστυνομικός να διατάζει τη σύλληψη των διαδηλωτριών/-ωτών και τη σύλληψη ομάδας διαδηλωτριών/-ωτών που περικυκλώθηκαν από την αστυνομία μπροστά από πολυκατοικία· και η αστυνομία εμφανίζεται να χτυπά επανειλημμένα με κλομπ την ομάδα που δεν φαίνεται να συνιστά απειλή.¹⁵⁵ Ο **Κ.Σ.** ανέφερε επίσης ότι υπέστη πλήρη ρήξη συνδέσμου στην πρόσθια επιφάνεια του γονάτου και ρήξη μηνίσκου και χρειάστηκε να υποβληθεί σε χειρουργική επέμβαση αφού αστυνομικός τον κλώτσησε στην οπίσθια επιφάνεια του ποδιού του, πίσω από το γόνατο, μετά την σύλληψή του.¹⁵⁶

Στις 6 Δεκεμβρίου 2025, κατά τη διάρκεια πορείας στη μνήμη του Αλέξανδρου Γρηγορόπουλου, ο **τριανταπεντάχρονος καλλιτέχνης Κ.** ανέφερε ότι δέχθηκε επανειλημμένα χτυπήματα με κλομπ από την αστυνομία. Ο Κ. περιέγραψε μια οργανωμένη και απρόκλητη επίθεση από την αστυνομία κατά μεγάλο αριθμού διαδηλωτριών/-ωτών, με χρήση χημικών, κλομπ και ασπίδων. Ο Κ. τραυματίστηκε στον αγκώνα και χρειάστηκε νοσοκομειακή περίθαλψη.¹⁵⁷

Ο Κ. είπε: «[...] Κρατούσα με το ένα χέρι την κοπέλα μου που είχε αρχίσει να παθαίνει κρίση πανικού και με το άλλο χέρι απέκρουα τα χτυπήματα από τα κλομπ των αστυνομικών».¹⁵⁸

Πρόσθετο βιντεοληπτικό υλικό από την ίδια διαμαρτυρία, αλλά από διαφορετικό περιστατικό, επαληθεύτηκε από τη Διεθνή Αμνηστία και δείχνει αστυνομικούς να χτυπούν επανειλημμένα με τα κλομπ τους ομάδες διαδηλωτριών/-ωτών που είχε διαλυθεί μετά τη χρήση χειροβομβίδων κρότου-λάμψης και στη συνέχεια την προσαγωγή διαδηλωτή και τα επαναλαμβανόμενα χτυπήματα με κλομπ που δέχτηκε παρότι ήταν ακινητοποιημένος και δεν αντιστεκόταν. Παρότι το βίντεο δείχνει μερικές/-ούς διαδηλώτριες/-ωτές να εμπλέκονται σε μικρής κλίμακας συμπλοκές με την αστυνομία, η αντίδραση των αστυνομικών φαίνεται βίαιη, επικίνδυνη, υπερβολική και έντονα δυσανάλογη.¹⁵⁹ Επιπλέον, τα επανειλημμένα χτυπήματα με κλομπ σε βάρος ακινητοποιημένου διαδηλωτή συνιστούν παράνομη χρήση βίας και μπορεί να ισοδυναμούν με βασανιστήρια ή άλλης μορφής κακομεταχείριση.

3.3 ΚΑΚΗ ΧΡΗΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΧΗΜΙΚΩΝ ΕΡΕΘΙΣΤΙΚΩΝ ΟΥΣΙΩΝ ΚΑΙ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΡΙΨΗΣ ΝΕΡΟΥ ΚΑΤΑ ΔΙΑΔΗΛΩΤΡΙΩΝ/-ΩΤΩΝ

Οι ελληνικές αρχές έχουν διεθνείς νομικές υποχρεώσεις να διασφαλίζουν ότι εξοπλισμός επιβολής του νόμου ικανός να πλήττει αδιακρίτως – όπως τα δακρυγόνα και τα οχήματα ρίψης νερού – δεν χρησιμοποιείται εκτός αν η χρήση είναι αναγκαία και αναλογική σε συνθήκες εκτεταμένης βίας κατά προσώπων και όταν δεν είναι πλέον δυνατό να περιοριστεί η βία με την αντιμετώπιση μόνο των ατόμων που εμπλέκονται σε βίαιες ενέργειες. Επιπλέον, οι αξιωματούχοι επιβολής του νόμου πρέπει να διασφαλίζουν ότι η ρίψη δακρυγόνων δεν πραγματοποιείται ποτέ σε ευθεία βολή κατά ανθρώπων και ότι η χρήση τους γίνεται μόνο σε ανοιχτό χώρο, όπου είναι εύκολο για τους ανθρώπους να διαφύγουν. Η χρήση οποιουδήποτε όπλου κατά παιδιών πρέπει να αποφεύγεται. Τα δακρυγόνα είναι πιθανό να έχουν μεγαλύτερες επιπτώσεις σε παιδιά με ρίσκο για

¹⁵⁴ Συνέντευξη, 30 Οκτωβρίου 2025. Τα αρχικά χρησιμοποιούνται για να προστατευτεί η ταυτότητα του ατόμου που έδωσε τη συνέντευξη.

¹⁵⁵ Βλ.: <https://www.instagram.com/p/DPHjScKDDqf/>.

¹⁵⁶ Ο Κ.Σ. αντιμετωπίζει αρκετές κατηγορίες για κακούργημα και πλημμελήματα, μεταξύ άλλων για χρήση βίας κατά κρατικού υπαλλήλου και σπλοκατοχή, κατηγορίες που ο ίδιος αρνείται κατηγορηματικά.

¹⁵⁷ Βλ. ενότητα σχετικά με την κακή χρήση χειροβομβίδων κρότου-λάμψης.

¹⁵⁸ Συνέντευξη, 17 Δεκεμβρίου 2025. Το αρχικό γράμμα χρησιμοποιείται για να προστατευτεί η ανωνυμία του ατόμου που έδωσε τη συνέντευξη. Ιατρικό πιστοποιητικό στο αρχείο της Διεθνούς Αμνηστίας.

¹⁵⁹ Εικονοληπτικό υλικό στο αρχείο της Διεθνούς Αμνηστίας. Βλ.: <https://x.com/flashgrofficial/status/1997379408068214981> (0'29" και 0'48")· <https://www.instagram.com/reels/DR99phJEfDT/>· επίσης, <https://twitter.com/i/status/1997379408068214981> και https://m.facebook.com/watch/?v=824655490556175&_rdr.

περισσότερες επιπτώσεις στην υγεία τους. Παιδιά που έχουν πληγεί θα πρέπει να λαμβάνουν προληπτικά ιατρική βοήθεια.¹⁶⁰ Η αστυνομία δεν θα πρέπει ποτέ να χρησιμοποιεί δακρυγόνα για να διαλύει ειρηνικές/-ούς διαδηλωτές/-ωτές. Επιπλέον, οι χειροκίνητες συσκευές ψεκασμού χημικών δύνανται να χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για την αντιμετώπιση βίαιης αντίστασης, όχι όμως κατά ανθρώπων που αντιστέκονται μόνο παθητικά. Η χρήση τους κατά ανθρώπων που είναι ειρηνικοί ή ήδη υπό έλεγχο μπορεί να ισοδυναμεί με κακομεταχείριση ή σε κάποιες περιστάσεις ακόμη και με βασανιστήρια.¹⁶¹ Οι υψηλής ισχύος χειροκίνητες συσκευές ψεκασμού χημικών, όπως ο τύπος που χρησιμοποιεί η Ελληνική Αστυνομία σε αυτές τις διαμαρτυρίες θα πρέπει να υπόκεινται στα ίδια πρότυπα και όρια με τις χειροβομβίδες δακρυγόνων: πρέπει να χρησιμοποιούνται μόνο σε περίπτωση εκτεταμένης βίας κατά ανθρώπων που είναι αδύνατον να τεθούν υπό έλεγχο μέσω της αντιμετώπισης μόνο των βίαιων ατόμων, και δεν πρέπει ποτέ να χρησιμοποιούνται σε περικλειστούς χώρους.

Τα οχήματα που κάνουν ρίψεις νερού σε λειτουργία υψηλής πίεσης μπορούν να χρησιμοποιούνται μόνο σε περίπτωση εκτεταμένης βίας κατά ανθρώπων που δεν είναι πλέον δυνατό να αντιμετωπιστεί μέσω μεμονωμένης στόχευσης βίαιων ατόμων.¹⁶² Σε τέτοιες συνθήκες, η χρήση οχημάτων ρίψης νερού πρέπει να περιορίζεται στο σκοπό της την εφαρμογή εντολής για διάλυση. Οι μεμονωμένες πράξεις βίας δεν δικαιολογούν τη χρήση οχημάτων ρίψης νερού, δεδομένου ότι ενέχουν τον κίνδυνο να βλάψουν αμέτοχες/-ους παρευρισκόμενες/-ους και ειρηνικές/-ούς διαδηλωτές/-ωτές. Η αστυνομία δεν θα πρέπει ποτέ να στοχεύει ανθρώπους σε κοντινή απόσταση ή με ευθεία βολή σε κεφάλια ή πρόσωπα ανθρώπων με οχήματα ρίψης νερού σε λειτουργία υψηλής πίεσης. Τα υδροφόρα οχήματα δεν πρέπει ποτέ να χρησιμοποιούνται ή να στοχεύουν άτομα που είναι ακινητοποιημένα ή ανήμπορα να κινηθούν.¹⁶³

Από τις μαρτυρίες 36 ατόμων στη Διεθνή Αμνηστία, συμπεριλαμβανομένων τεσσάρων εργαζομένων στον Τύπο, αλλά και από βίντεο που επαλήθευσε η Διεθνή Αμνηστία, καταδεικνύονται περιπτώσεις όπου η αστυνομία έχει κάνει κακή χρήση χημικών ερεθιστικών ουσιών· ορισμένες μαρτυρίες και βίντεο καταδεικνύουν επίσης περιπτώσεις όπου οι αστυνομικές δυνάμεις έχουν κάνει παράνομη χρήση οχημάτων ρίψης νερού προκειμένου να διαλύσουν διαδηλωτές/-ωτές που δεν φαίνεται να συνιστούν απειλή. Μερικές/-οί από τις/τους ερωτώμενες/-ους είπαν ότι είχαν αναπνευστικά προβλήματα, αίσθηση καύσου στο στόμα και τον λαιμό ή αίσθηση λιποθυμίας ως επακόλουθο κακής χρήσης χημικών, ενώ σε μία περίπτωση έγινε χρήση χημικών σε περιορισμένο χώρο· δύο άτομα χρειάστηκαν νοσοκομειακή περίθαλψη για αναπνευστικά προβλήματα και άλλους τραυματισμούς και ένα άτομο για προβλήματα με την όραση· σε μία περίπτωση διαμαρτυρίας, έγινε χρήση χημικών ενώ υπήρχαν παιδιά ανάμεσα στις/στους διαδηλωτές/-ωτές, με αποτέλεσμα να τους παρασχεθούν οι πρώτες βοήθειες. Οι ερωτώμενες/-οι περιέγραψαν επίσης κακή χρήση κλομπ και χειροβομβίδων κρότου-λάμψης από την αστυνομία.

Οι ακόλουθες υποθέσεις που τεκμηριώθηκαν από τη Διεθνή Αμνηστία είναι ενδεικτικές της χρήσης χημικών, οχημάτων ρίψης νερού, καθώς και άλλων λιγότερων θανατηφόρων όπλων όπως κλομπ και χειροβομβίδων κρότου-λάμψης, από την αστυνομία κατά διαδηλωτριών/-ωτών με τρόπους που παραβίασαν τα ανθρώπινα δικαιώματά τους και τις οδηγίες που δίδουν τη χρήση τους.

Στις 31 Οκτωβρίου 2024, αστυνομικές δυνάμεις χρησιμοποίησαν χημικές ερεθιστικές ουσίες και χτύπησαν με κλομπ **εποχικούς πυροσβέστες** που υποχωρούσαν μέσα στο κτίριο του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, κατά τη διάλυση καθιστικής διαμαρτυρίας πυροσβεστών με αφορμή τη φερόμενη άρνηση του αρμόδιου Υπουργού να συναντηθεί μαζί τους και να συζητήσει τις ανησυχίες τους σχετικά με τη ανανέωση των συμβάσεών τους.¹⁶⁴ Πλάνα βίντεο δείχνουν καπνούς δακρυγόνων σε περικλειστο χώρο, κατά παραβίαση των διεθνών προτύπων που προβλέπουν ότι δακρυγόνα δύνανται να χρησιμοποιούνται μόνο όταν οι άνθρωποι έχουν τη δυνατότητα να διαλύονται και δεν θα πρέπει να χρησιμοποιούνται σε

¹⁶⁰ Βλ.: <https://www.amnesty.nl/content/uploads/2024/03/Tear-gas.pdf?x66444>.

¹⁶¹ Amnesty International: 30 Rules for the use of chemical irritants in law enforcement, στο: <https://bit.ly/46o5xZk>.

¹⁶² UNOCHR, Guidance on LLW in Law Enforcement, παρ. 7.7.2.

¹⁶³ OSCE-ODIHR, HR Handbook on Policing Assemblies, σελ. 78.

¹⁶⁴ Σε βίντεο που εξετάστηκε από τη Διεθνή Αμνηστία εμφανίζονται αστυνομικοί να αναποδογυρίζουν ένα γραφείο και να το σπρώχνουν προς τους πυροσβέστες που βρίσκονται μέσα στο κτίριο του υπουργείου και έπειτα να τους απωθούν με τις ασπίδες τους, στο: <https://www.youtube.com/watch?v=ilEaYrmFTAQ> (0:01-0:28 λεπτό). Μικρή κλίμακα επεισόδια φαίνεται να ξεσπούν ανάμεσα σε λιγοστούς πυροσβέστες και στην αστυνομία, ωστόσο οι διαδηλωτές/-ωτές στη μεγάλη πλειονότητά τους φαίνονται ειρηνικές/-οί, στο: <https://www.youtube.com/watch?v=ilEaYrmFTAQ> (0:02-0:03 λεπτό). Επίσης, βίντεο δείχνει αστυνομικούς να χτυπούν διαδηλωτές/-ωτές με κλομπ για να διαλύσουν το πλήθος προς την έξοδο του κτιρίου του υπουργείου και μπορεί κανείς να διακρίνει καπνούς δακρυγόνων, στο: <https://www.youtube.com/watch?v=ilEaYrmFTAQ> (0:23-0:35 λεπτό). Δημόσιο βίντεο, αλλά και βίντεο που κρατείται στο αρχείο της Διεθνούς Αμνηστίας, δείχνουν χρήση χημικών και οχημάτων ρίψης νερού για τη διάλυση διαδηλωτριών/-ωτών που στέκονται έξω από το κτίριο του υπουργείου και βρίσκονται ήδη σε υποχώρηση, στο: <https://www.youtube.com/watch?v=ilEaYrmFTAQ> (από το 2:00 λεπτό και μετά). Σύμφωνα με ανακοίνωση της Ελληνικής Αστυνομίας, δόθηκε στους διαμαρτυρόμενους πυροσβέστες προθεσμία να εκκενώσουν το κτίριο του υπουργείου κάτι που δεν έπραξαν, ενώ προκάλεσαν φθορές και πέταξαν αντικείμενα κατά των αστυνομικών δυνάμεων. Η δήλωση αναφέρει επίσης ότι, μετά την απομάκρυνσή τους από το κτίριο, οι πυροσβέστες παρέμειναν στον εξωτερικό χώρο με αποτέλεσμα να παρακωλύουν τη δημόσια συγκοινωνία και την κίνηση των πολιτών. Βλ: <https://bit.ly/472mkkk>.

περιορισμένους χώρους ή εκεί όπου οι οδοί διαφυγής είναι αποκλεισμένες.¹⁶⁵ Πέντε πυροσβέστες που έδωσαν συνέντευξη στη Διεθνή Αμνηστία περιέγραψαν πώς η αστυνομία χρησιμοποίησε τόσο χημικά όσο και κλομπ με τρόπους που θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο την υγεία και τις ζωές των διαδηλωτριών/-ωτών, παρά το γεγονός ότι είχε προηγηθεί συμφωνία ανάμεσα στην αστυνομία και τις/τους διαδηλώτριες/-ωτές για ειρηνική αποχώρηση.¹⁶⁶

© ↑ Καπνοί δακρυγόνων στο εσωτερικό του Υπουργείου Κλιματικής Αλλαγής και Πολιτικής Προστασίας. Στιγμιότυπο από βίντεο στο YouTube που αναρτήθηκε από το SKAI.gr

Ο Παναγιώτης*, εποχικός πυροσβέστης, είπε: «Οι εποχικοί πυροσβέστες καθισμένοι στο έδαφος, φώναζαν “όχι, παιδιά, όχι, παιδιά, ήρεμα, ήσυχα, παιδιά. Όχι, σας παρακαλούμε”, και έπειτα (τα ΜΑΤ) ξεκίνησαν να ρίχνουν ξύλο –ανελέητο ξύλο – στο κεφάλι, στα πλευρά, στις πλάτες [...] Την ίδια στιγμή ξεκίνησε η ρίψη χημικών, σε κλειστό χώρο με κυλιόμενες σκάλες».¹⁶⁷ Ο Αχιλλέας*, εποχικός πυροσβέστης, περιέγραψε πώς αντιμετώπισε αναπνευστικά προβλήματα από τη ρίψη χημικών και πώς τραυματίστηκε στη γνάθο και το κεφάλι καθώς φέρεται να χτυπήθηκε με κλομπ από αστυνομικές δυνάμεις στο εσωτερικό του Υπουργείου Κλιματικής Αλλαγής και Πολιτικής Προστασίας.¹⁶⁸

«Μας πέταξαν χημικά και την ώρα που σηκωθήκαμε, στέκομαι όρθιος και με χτυπάνε με κλομπ και για περίπου τριάντα με σαράντα μέτρα που προσπαθούσα να βγω από τον διάδρομο και σπρώχναμε ο ένας τον άλλον για να βγούμε έξω, με [χτύπησαν] ξανά με κλομπ πολλές φορές. Τα μπράτσα μου γέμισαν μελανιές, το σακίδιό μου με προστάτεψε (από περισσότερους τραυματισμούς). Δεν μπορούσα να αναπνεύσω από τα χημικά [...]», περιέγραψε ο Αχιλλέας*.

Η πρόεδρος του κόμματος Πλεύση Ελευθερίας, βουλευτρια και συνήγορος των πυροσβεστών **Ζωή Κωνσταντοπούλου** ανέφερε ότι τρεις πυροσβέστες και ο δημοσιογράφος Γιώργος Ανδρούτσος χρειάστηκαν νοσοκομειακή περίθαλψη για τραυματισμούς και αναπνευστικά προβλήματα που οφείλονταν σε παράνομη χρήση βίας μεταξύ άλλων σε χρήση χημικών ερεθιστικών ουσιών από την αστυνομία. Η Ζωή Κωνσταντοπούλου είπε ότι χρειάστηκε να παρέμβει και να εκφράσει τη διαμαρτυρία της στον Υπουργό

¹⁶⁵ Βλ.: <https://www.youtube.com/watch?v=ilEaYrmFTAQ> (0:23-0:35 λεπτό και 4:05-4:06 λεπτό).

¹⁶⁶ Συνεντεύξεις με δύο πυροσβέστες, 13 Νοεμβρίου 2024· Συνέντευξη με πυροσβέστη, 19 Νοεμβρίου 2024· Συνέντευξη με πυροσβέστη, 17 Νοεμβρίου 2025· Συνέντευξη με πυροσβέστη, 19 Νοεμβρίου 2025.

¹⁶⁷ Συνέντευξη, 13 Νοεμβρίου 2024.

¹⁶⁸ Συνεντεύξεις, 17 Νοεμβρίου 2025 και 14 Απριλίου 2026, ο Αχιλλέας* χρειάστηκε να νοσηλευτεί. Ιατρικό έγγραφο στο αρχείο. Ο Αχιλλέας* επίσης κατήγγειλε ότι ένας αστυνομικός γρονθοκόπησε τον ίδιο, έναν ακόμη εποχικό πυροσβέστη και έναν δημοσιογράφο στην κοιλιά μετά τη σύλληψή τους. Σε άρθρο του, ο δημοσιογράφος Γιώργος Ανδρούτσος από την εφημερίδα Ριζοσπάστης μίλησε για αυθαίρετη και βίαιη σύλληψή του ενώ κάλυπτε τα γεγονότα. Βλ.: <https://www.rizospastis.gr/page.do?id=19851&publDate=5%2F11%2F2024&pageNo=13>· ΠΟΛΙΤΙΚΗ | ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ· Mapping Media Freedom: Greece: Journalist Giorgos Androutsos assaulted and arrested by riot police while filming police violence at demonstration (2024-10-31).

Προστασίας του Πολίτη ώστε να επιτύχει τη διακομιδή των τραυματιών από τη ΓΑΔΑ στο νοσοκομείο και ότι ένας εξ αυτών νοσηλεύτηκε μερικές ημέρες.¹⁶⁹

Σε μια μαζική διαμαρτυρία για τα Τέμπη, στην Αθήνα, στις 26 Ιανουαρίου 2025, αστυνομικός ψέκασε με χημικά την ενδυματολόγο **Μάγδα Καλορίτη** απευθείας στο πρόσωπο και το σώμα.¹⁷⁰

Η Καλορίτη είπε: «[...] Δεν έκανα τίποτα και κάποια στιγμή, έρχεται ένας αστυνομικός και κάνει μια απειλητική κίνηση προς το μέρος μου για να με αναγκάσει να φύγω. Δεν έφυγα επειδή δεν είχα κανέναν λόγο να φύγω κι εκείνος σηκώνει τη χειροκίνητη συσκευή ψεκασμού και με ψεκάζει με αυτή στο πρόσωπο [...] Ξαφνικά άρχισε να καίγεται το πρόσωπό μου [...] δεν έβλεπα τίποτα, δεν μπορούσα να ανοίξω τα μάτια, ένιωσα να πνίγομαι, ήμουν τυχερή επειδή φορούσα φακούς».¹⁷¹

Η Καλορίτη συνέχισε να έχει προβλήματα με την όρασή της λόγω του περιστατικού και πήγε σε δημόσιο νοσοκομείο για να εξεταστεί. Η Καλορίτη κατέθεσε μήνυση σε βάρος του εν λόγω αστυνομικού. Με βάση το υλικό που έχει δει η Διεθνής Αμνηστία, η χρήση χειροκίνητης συσκευής ψεκασμού χημικών σε τέτοια περίπτωση δεν είναι μόνο παράνομη αλλά και τιμωρητική και μπορεί να συνεπάγεται βασανιστήρια ή άλλης μορφής κακομεταχείριση.

Η **Κική**, ανεξάρτητη φωτορεπόρτερ, περιέγραψε πώς λιποθύμησε όταν η αστυνομία έκανε χρήση χημικών κατά ειρηνικών διαδηλωτριών/-ωτών μετά την ολοκλήρωση συγκέντρωσης διαμαρτυρίας και αλληλεγγύης στις/στους Παλαιστίνιες/-ιους, στις 15 Ιουνίου 2025¹⁷².

Η ίδια εξιστόρησε τα εξής: «[...] Μια χειροβομβίδα κρότου-λάμψης έσκασε κοντά στα πόδια μου, (η αστυνομία) είχε ήδη ψεκάσει με χημικά κι εκείνη τη στιγμή [...] δεν μπορούσα να πάρω ανάσα εξαιτίας των χημικών και κάποιοι ήρθαν να με βοηθήσουν για να μετακινηθώ σε άλλο χώρο και κατά τη μεταφορά μου λιποθύμησα [...] Όταν συνήλθα, ήταν αδύνατον να ανοίξω τα μάτια μου».¹⁷³

Στις 13 Αυγούστου 2025, μερικές εκατοντάδες διαδηλώτριες/-ωτές συγκεντρώθηκαν ειρηνικά στον Βόλο για εκφράσουν την αλληλεγγύη τους στις/στους Παλαιστίνιες/-ιους και την αντίθεσή τους στον κατάπλου ενός υπό ισραηλινή σημαία κρουαζιερόπλοιου. Σε βίντεο εμφανίζονται αστυνομικοί των δυνάμεων αποκατάστασης τάξης να κάνουν χρήση χημικών και χειροβομβίδων κρότου-λάμψης κατά ειρηνικών διαδηλωτριών/-ωτών που στέκονται έξω από την πύλη του λιμανιού και να ψεκάζουν με χημικά από πολύ μικρή απόσταση.¹⁷⁴

Ανάμεσα στα θύματα ήταν και ο **Γιάννης Μάγγος**, συνταξιούχος καθηγητής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που ζητά δικαιοσύνη για τον γιο του Βασίλειο – θύμα αστυνομικής βίας.

«[...] Απρόκλητα ένας αστυνομικός των ΜΑΤ με ψέκασε με χημικά στο πρόσωπο μου, στο μισό μέτρο. Αμέσως, ένιωσα ένα κάψιμο στα πνευμόνια μου και αισθάνομαι ότι χάνω τον κόσμο γιατί δεν μπορούσα να αναπνεύσω [...] Κι ενώ ήμουν λυγισμένος, επειδή δεν μπορούσα να αναπνεύσω, μια χειροβομβίδα κρότου-λάμψης έσκασε κοντά στα πόδια μου», δήλωσε ο Μάγγος.¹⁷⁵

¹⁶⁹ Συνέντευξη, 25 Μαΐου 2025, 8 και 9 Μαΐου 2026.

¹⁷⁰ Φωτογραφίες που δόθηκαν στη Διεθνή Αμνηστία δείχνουν αστυνομικό των δυνάμεων αποκατάστασης τάξης να ψεκάζει με χημικά τη Μάγδα Καλορίτη στο πρόσωπο και στο σώμα από απόσταση ενός μέτρου (φωτογραφίες στο αρχείο). Επίσης: [τεμπη αστυνομικη βια - Search / X](#).

¹⁷¹ Συνέντευξη, Σεπτέμβριος 2025 και 21 Μαρτίου 2026.

¹⁷² Βλ. εικονοληπτικό υλικό από τη διαμαρτυρία όπου αστυνομικοί των δυνάμεων αποκατάστασης τάξης επιχειρούν να διαλύσουν διαδηλώτριες/-ωτές, που φαίνεται απλώς να υποχωρούν, κάνοντας χρήση κλομπ και ψεκάζοντάς τις/τους με χημικά (0:7-0:15 λεπτό). αργότερα, το ίδιο απόγευμα, πλάνα δείχνουν μέλη των δυνάμεων αποκατάστασης τάξης να ψεκάζουν με χημικά νεαρές/-ούς διαδηλώτριες/-ωτές που φώναζαν απλώς συνθήματα αλληλεγγύης για τις/τους Παλαιστίνιες/-ιους (5:46-6:02 λεπτό), στο: <https://www.youtube.com/watch?v=5Gqcg4v3Mk>.

¹⁷³ Συνέντευξη, 27 Ιουνίου 2025.

¹⁷⁴ Το πρώτο βίντεο δείχνει τις δυνάμεις αποκατάστασης τάξης να διαλύουν ειρηνικές/-ούς διαδηλώτριες/-ωτές με χημικά και χειροβομβίδες κρότου-λάμψης. Το δεύτερο βίντεο δείχνει τις δυνάμεις αποκατάστασης τάξης να διαλύουν ειρηνικές/-ούς διαδηλώτριες/-ωτές, μεταξύ άλλων τον Γιάννη Μάγγο, με χημικά και χειροβομβίδες κρότου-λάμψης. Βλ. [Βόλος: Διαμαρτυρία πολιτών για το ισραηλινό κρουαζιερόπλοιο](#).

¹⁷⁵ Συνέντευξη, 16 Αυγούστου 2025.

Ⓜ ⬆ Αστυνομικοί των δυνάμεων αποκατάστασης τάξης κάνουν χρήση χημικών και χειροβομβίδων κρότου-λάμψης κατά ειρηνικών διαδηλωτριών/-ωτών που στέκονται έξω από την πύλη του λιμανιού του Βόλου, τον Αύγουστο του 2025. Στιγμιότυπο από βίντεο στο Facebook που αναρτήθηκε από το magnesianews.gr

Στις 23 Οκτωβρίου 2025, αστυνομικές δυνάμεις στην Αθήνα χρησιμοποίησαν μη αναγκαία βία για να διαλύσουν ειρηνική πορεία διαμαρτυρίας που συμμετείχαν δάσκαλοι, γονείς και μαθητές δημοτικών σχολείων έξω από την Περιφερειακή Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Αττικής.¹⁷⁶ Η διαδήλωση πραγματοποιήθηκε με αφορμή απόφαση του Υπουργείου Παιδείας για συγχώνευση 30 τμημάτων σε δημοτικά σχολεία της Αθήνας.¹⁷⁷

Τέσσερις διαδηλώτριες είπαν ότι το περιστατικό προκάλεσε μεγάλη αναστάτωση στα παιδιά και ότι οι γονείς χρειάστηκε να ζητήσουν ιατρική βοήθεια για παιδιά με αναπνευστικές δυσκολίες και αίσθηση καύσου στα μάτια.¹⁷⁸

Η **Boyka Boneva**, πρόεδρος του Συλλόγου Γονέων του 36ου Δημοτικού Σχολείου είπε: «[...] Ζητήσαμε να μιλήσουμε με τη Διευθύντρια της [...] Διεύθυνσης Εκπαίδευσης και ήρθαμε αντιμέτωποι με δακρυγόνα, χειροβομβίδες κρότου-λάμψης και κλομπ [...] Έριχναν δακρυγόνα προς την κατεύθυνση των παιδιών [...] Χτυπούσαν τους γονείς με κλομπ μπροστά στα μάτια των παιδιών τους».¹⁷⁹

Η Διεθνής Αμνηστία επαλήθευσε βίντεο που δείχνουν ειρηνικές/-ούς διαδηλώτριες/-ωτές να φωνάζουν συνθήματα.¹⁸⁰ Σε άλλα βίντεο, η αστυνομία εμφανίζεται να κάνει χρήση χειροβομβίδων κρότου-λάμψης κατά διαδηλωτριών/-ωτών που δεν εμπλέκονται σε καμία πράξη βίας,¹⁸¹ ενώ χρησιμοποιεί κλομπ για να χτυπήσει διαδηλώτριες/-ωτές στο πάνω μέρος του σώματός τους¹⁸². οι διαδηλώτριες/-ωτές εκφράζουν την

¹⁷⁶ Μεταξουργείο: 7χρονο παιδί στο νοσοκομείο Τα ΜΑΤ έπνιξαν» στα χημικά παιδιά, εκπαιδευτικούς & γονείς; Βία, χημικά και χτυπήματα σε μαθητές και εκπαιδευτικούς | Ethnos· Άγρια καταστολή κατά γονιών και εκπαιδευτικών - Διαδήλωναν ενάντια στις συγχωνεύσεις τμημάτων. Σύμφωνα με την Ελληνική Αστυνομία, «μέρος των συγκεντρωμένων επιχείρησε να εισέλθει τέσσερις φορές στη Διεύθυνση, χτυπώντας και απωθώντας τις αστυνομικές δυνάμεις, ενώ για περίπου δεκαπέντε λεπτά πετούσαν αντικείμενα, όπως μπουκάλια και ξύλα, εναντίον τους». Η αστυνομία ανέφερε ότι οι αστυνομικοί απέτρεψαν την είσοδο στο κτίριο, αρχικά χρησιμοποιώντας τις ασπίδες τους, ενώ στη συνέχεια χρησιμοποίησαν τα «αναγκαία ενδεδειγμένα μέσα» με σκοπό την αποκλιμάκωση της κατάστασης. Έχει διαταχθεί πειθαρχική έρευνα για να διαπιστωθούν οι ακριβείς συνθήκες, κάτω από τις οποίες σημειώθηκε το περιστατικό. Βλ.: <https://www.astynomia.gr/2025/10/23/23-10-2025-anakoinosi-g-e-d-attikis-schetika-me-programmatismeni-sygkentrosi-diamartyrias-peripou-100-atomon-exo-apo-ti-dieftihynsi-protovathmias-kai-defterovathmias-ekpaidefsis-a-athinas/>.

¹⁷⁷ Συνεντεύξεις 6, 11, 16 και 28 Νοεμβρίου 2025.

¹⁷⁸ Δείτε εδώ ιατρικό έγγραφο που αναφέρει ότι ένα από τα παιδιά διακομίστηκε στο νοσοκομείο για περισσότερες εξετάσεις: [Οργή για την ντροπιαστική επίθεση των ΜΑΤ - Παιδιά μεταφέρθηκαν σε Κέντρο Υγείας | ΕΦΣΥΝ](#).

¹⁷⁹ Συνέντευξη, 11 Νοεμβρίου 2025.

¹⁸⁰ Βλ.: <https://x.com/i/status/1981272433609916431>.

¹⁸¹ Βλ.: https://www.youtube.com/watch?v=tXxkU_1pyv4 (0:07-0:09 λεπτό).

¹⁸² Βίντεο στο αρχείο της Διεθνούς Αμνηστίας.

αγανάκτησή τους, ενώ ένας αστυνομικός εμφανίζεται να ψεκάζει μερικές/-ούς διαδηλώτριες/-ωτές με χημικά παρά το γεγονός ότι αυτές/αυτοί παρέμεναν ειρηνικές/-οί.¹⁸³

Τρία βίντεο που τραβήχτηκαν από διαφορετικές γωνίες επί της λεωφόρου Βασιλίσσης Αμαλίας δείχνουν την παράνομη χρήση οχημάτων ρίψης νερού κατά διαδηλωτριών/-ωτών που ήδη υποχωρούν και δεν συνιστούν απειλή για τις δυνάμεις της αστυνομίας κατά τη διάρκεια διαδηλώσης για τη σιδηροδρομική τραγωδία των Τεμπών στις 28 Φεβρουαρίου 2025.¹⁸⁴ Αυτό αντίκειται στις Κατευθυντήριες Οδηγίες των Ηνωμένων Εθνών για τα λιγότερο θανατηφόρα όπλα στην επιβολή του νόμου, οι οποίες δηλώνουν ρητώς ότι τα οχήματα ρίψης νερού «θα πρέπει να χρησιμοποιούνται μόνο σε καταστάσεις σοβαρής διασάλευσης της δημόσιας τάξης όπου υφίσταται σημαντική πιθανότητα απώλειας ζωής, σοβαρού τραυματισμού ή εκτεταμένης καταστροφής ιδιοκτησίας».¹⁸⁵

Ο δημοσιογράφος **Κώστας Παπαντωνίου** περιέγραψε στη Διεθνή Αμνηστία πώς οι αστυνομικές δυνάμεις χρησιμοποίησαν οχήματα ρίψης νερού για να στοχεύσουν σε ευθεία βολή με ρίψεις νερού δημοσιογράφων και φωτορεπόρτερ, μεταξύ άλλων και τον ίδιο, που κάλυπταν τη διαμαρτυρία στην Πλατεία Συντάγματος.¹⁸⁶ Αποδεικτικό βιντεοληπτικό υλικό επιβεβαιώνει τις περιγραφές του. Σε βίντεο που επαληθεύτηκε από τη Διεθνή Αμνηστία, η ελληνική αστυνομία εμφανίζεται να κάνει ρίψεις νερού προς την κατεύθυνση δημοσιογράφων που στέκονται στη μία άκρη του δρόμου, μακριά και στην αντίθετη κατεύθυνση από τις/τους διαδηλώτριες/-ωτές που έχουν ήδη διαλυθεί, γεγονός που υποδηλώνει ότι η χρήση οχημάτων ρίψης νερού έχει τιμωρητικό χαρακτήρα.¹⁸⁷

☺↑ Η ελληνική αστυνομία κάνει ρίψεις νερού προς τους δημοσιογράφους που στέκονται στην άκρη του δρόμου, μακριά και σε αντίθετη κατεύθυνση από τις/τους διαδηλώτριες/-ωτές που έχουν ήδη διαλυθεί. Στιγμιότυπο οθόνης από βίντεο στο YouTube που αναρτήθηκε από το Η ΑΥΓΗ Εφημερίδα της Αριστεράς (καταγραφή από τον δημοσιογράφο Κώστα Παπαντωνίου).

¹⁸³ Βλ.: https://www.youtube.com/watch?v=tXxkU_1pyV4 (0:30-0:34 λεπτό).

¹⁸⁴ Βλ.: <https://www.youtube.com/watch?v=9PtGBZ5DFfg>; https://www.youtube.com/watch?v=2jiri2d_NSo; https://x.com/chris_avramidis/status/1895480669037604880.

¹⁸⁵ Βλ.: https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/HRBodies/CCPR/LLW_Guidance.pdf.

¹⁸⁶ Συνέντευξη, 5 Μαρτίου 2025. Στην ανακοίνωσή της, η Ελληνική Αστυνομία δικαιολόγησε τη χρήση οχημάτων ρίψης νερού επισημαίνοντας ότι ομάδες ατόμων άρχισαν σταδιακά να επανέρχονται προς την Πλατεία Συντάγματος εκτοξεύοντας πλήθος αντικειμένων και επειδή οι ενέργειές τους θα μπορούσαν να προκαλέσουν τραυματισμούς στις/τους διαδηλώτριες/-ωτές, αλλά και για την αποτροπή περαιτέρω επιθέσεων, έγινε χρήση και των οχημάτων ρίψης νερού. Βλ.: <https://www.astynomia.gr/2025/02/28/28-02-2025-anakoinosi-g-e-d-attikis-schetika-me-programmatismeni-sygkentrosi-diamartyrias-stin-plateia-syntagmatos-me-aformi-to-sidirodromiko-dystychima-sta-tebi/>.

¹⁸⁷ Βλ.: <https://www.youtube.com/watch?v=9PtGBZ5DFfg>.

3.4 ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΕΣ ΑΝΗΣΥΧΙΕΣ ΓΙΑ ΠΑΡΑΝΟΜΗ ΧΡΗΣΗ ΒΙΑΣ ΑΠΟ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΔΙΚΥΚΛΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΕΥΣΗΣ

Κατά τη διάρκεια της έρευνας για την παρούσα έκθεση, αρκετές φορές οι ερωτώμενες/-οι, τόσο οι διαδηλώτριες/-ωτές όσο και η πρόεδρος πολιτικού κόμματος, εξέφρασαν συγκεκριμένες ανησυχίες αναφορικά με την επικίνδυνη και παράνομη χρήση βίας ειδικά από ομάδες δίκυκλης αστυνόμευσης. Έχουν τεκμηριωθεί ορισμένες περιπτώσεις κατά τις οποίες μέλη ομάδας δίκυκλης αστυνόμευσης εμβόλισαν διαδηλώτριες/-ωτές ή κατεύθυναν τις μηχανές τους προς τις/τους διαδηλώτριες/-ωτές ή οδηγούσαν τις μηχανές τους με τρόπο ώστε να χτυπούν τις/τους διαδηλώτριες/-ωτές με κλομπ ενώ περνούσαν δίπλα τους με ταχύτητα, με αποτέλεσμα τον τραυματισμό κάποιων διαδηλωτριών/-ωτών.

Η πρόεδρος του κόμματος Πλεύση Ελευθερίας, βουλευτρια και δικηγόρος **Ζωή Κωνσταντοπούλου** έχει γίνει μάρτυρας και έχει βιώσει παράνομη χρήση βίας από αστυνομικούς της ομάδας δίκυκλης αστυνόμευσης ΔΡΑΣΗ μετά τη διάλυση καθιστικής διαμαρτυρίας πυροσβεστών στο Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, στις 31 Οκτωβρίου 2024. Η Κωνσταντοπούλου περιέγραψε ότι είδε μηχανές της αστυνομίας να πλησιάζουν τις/τους διαδηλώτριες/-ωτές, να οδηγούν απευθείας προς έναν πυροσβέστη κοντά της και, στην συνέχεια, αστυνομικούς να πετούν χωρίς προειδοποίηση χειροβομβίδες κρότου-λάμψης, με μία εξ αυτών να σκάει κοντά στα πόδια της. Είπε επίσης ότι οι αστυνομικοί έριξαν τον πυροσβέστη κάτω και τότε πολλοί αστυνομικοί με ειδικές στολές, εξάρτηση και μπότρες τον περικύκλωσαν, τον χτύπησαν και τον κλώτσησαν. Η Κωνσταντοπούλου περιέγραψε πώς η ίδια επανειλημμένα ζήτησε από τους αστυνομικούς να αφήσουν ελεύθερο τον πυροσβέστη ο οποίος ήταν πεσμένος κάτω αβοήθητος και είπε ότι επικαλέστηκε την ιδιότητά της ως δικηγόρου για να του μιλήσει και να τον βοηθήσει ως συνήγορός του, ωστόσο η αστυνομία αρνήθηκε κάθε επικοινωνία και απομάκρυνε τον τραυματία πυροσβέστη, κουβαλώντας τον με τα χέρια, αφού είχε σχεδόν χάσει τις αισθήσεις του.

Η Κωνσταντοπούλου επισήμανε ότι όταν αργότερα εξέτασε διεξοδικά τα γεγονότα μαζί του, ο πυροσβέστης ανέφερε πως, ενώ βρισκόταν στο έδαφος και δεχόταν κλωτσιές και χτυπήματα από τους αστυνομικούς, δέχθηκε επίσης κάποιες κινήσεις από την αστυνομία που του προκάλεσαν πνιγμό και λιποθυμία και είπε ότι σκοπίμως έκλειναν τη μύτη και το στόμα του.¹⁸⁸

☞ Χειροβομβίδες κρότου-λάμψης χρησιμοποιήθηκαν κοντά στη Ζωή Κωνσταντοπούλου και σε διαδηλώτριες/-ωτές. Στιγμιότυπο οθόνης από βίντεο στο YouTube που αναρτήθηκε από το PlefsiEleftherias.

¹⁸⁸ Συνέντευξη, 25 Μαΐου και 8 και 9 Μαΐου 2026.

Ένα βίντεο δείχνει αστυνομικό της ομάδας δίκυκλης αστυνόμευσης ΔΡΑΣΗ¹⁸⁹ να κινείται με τη μηχανή του προς το πλήθος, και υπερβολικά κοντά σε πυροσβέστη ο οποίος δεν φαίνεται να συνιστά απειλή· η μηχανή μοιάζει να περνάει πάνω από το πόδι του. Στη συνέχεια κάποια άτομα σπρώχνουν τη μηχανή από τη μέση και ξαφνικά οι αστυνομικές δυνάμεις ρίχνουν χειροβομβίδες κρότου-λάμψης χωρίς προειδοποίηση στα πόδια διαδηλωτριών/-ων και άλλων παρευρισκόμενων, συμπεριλαμβανομένης της Κωνσταντοπούλου.¹⁹⁰ Στη συνέχεια, οι αστυνομικοί προβαίνουν βίαια στη σύλληψη του διαδηλωτή που δεν φαίνεται να αντιστέκεται.¹⁹¹

Ο Δημήτρης*, διαδηλωτής που συμμετείχε στη διαμαρτυρία για τα Τέμπη, στις 28 Φεβρουαρίου 2025, είπε: «[...] Μια διμοιρία των ΜΑΤ εμφανίστηκε από το πλάι του ξενοδοχείου Χίλτον και τριάντα με σαράντα αστυνομικές μηχανές εμφανίστηκαν φωνάζοντας και κάνοντας επίθεση (στις/στους διαδηλώτριες/-ωτές). Οδηγούσαν με ταχύτητα καταπάνω στους ανθρώπους [...]. Οι μηχανές μας ακολουθούσαν και οι αστυνομικοί μας φώναζαν και μας έβριζαν [...] Ένας φίλος τραυματίστηκε στον ώμο [...]. Ένα άτομο κοντά μου χτυπήθηκε με κλομπ κι (ένας αστυνομικός μας) είπε “Αντε στο σπίτι σας αλήτες”».¹⁹²

Σε εικονοληπτικό υλικό από τη διαμαρτυρία της 5ης Μαρτίου 2025 για τα Τέμπη εμφανίζονται επίσης αστυνομικοί της μονάδας δίκυκλης αστυνόμευσης ΔΡΑΣΗ να εμβολίζουν με τις μηχανές τους δύο διαδηλωτές, οι οποίοι πέφτουν στο έδαφος.¹⁹³

Η Αναστασία Πολίτη, ηθοποιός και θεατρική σκηνοθέτιδα που διαμένει στη Γαλλία, συμμετείχε σε διαδήλωση αλληλεγγύης για τις/τους Παλαιστίνιες/-ους, στις 7 Οκτωβρίου 2025. Περιέγραψε πώς τραυματίστηκε σοβαρά ως αποτέλεσμα παράνομης χρήσης βίας που της άσκησαν αστυνομικοί που επέβαιναν σε μηχανές, για να καταλήξει με κάταγμα στο χέρι, σπασμένο πλευρό, τραυματισμό στο αριστερό γόνατο και στην κνήμη και ελαφριές κακώσεις στο κεφάλι. Επίσης, εξήγησε τις συνεχιζόμενες και σοβαρές επιπτώσεις του τραυματισμού στην υγεία και στο επάγγελμά της, καθώς έχασε τη δουλειά της αφού στάθηκε αδύνατο να επιστρέψει στη Γαλλία όπου εργαζόταν ως θεατρική ηθοποιός.

Η Πολίτη είπε: «[...] Κάποια στιγμή, περισσότεροι άνθρωποι άρχισαν να τρέχουν και είδαμε μηχανές της αστυνομίας, με δύο αστυνομικούς πάνω στην κάθε μία, ο πίσω κρατώντας κλομπ, να έρχονται προς το μέρος μας μέσα στο πλήθος [...] Πρόλαβα κι ανέβηκα τελευταία στιγμή στο πεζοδρόμιο για να μην με παρασύρει το μηχανάκι [...] και ένιωσα ωστόσο την μηχανή να περνά ξυστά πίσω μου και ταυτόχρονα ένα πολύ δυνατό χτύπημα στην πλάτη. Θεωρώ ότι με χτύπησε με κλομπ στην πλάτη πάνω αριστερά ο αστυνομικός που ήταν στην πίσω θέση. Εκσφενδονίστηκε στο πεζοδρόμιο, κάνοντας άλμα κυριολεκτικά πάνω από το πανό του *March to Gaza Greece* που κρατούσαμε μαζί με άλλους διαδηλωτές, κι “έσκασα κάτω σαν καρπούζι”, με αποτέλεσμα να τραυματιστώ σοβαρά [...] Χτύπησα το σαγόνι και το κεφάλι μου, το θώρακα, τα χέρια και τα γόνατα [...] και έμεινα στο έδαφος, ανήμπορη να κινηθώ [...] Με μάζεψαν δύο τρεις συναλλεγγνοί, με μετέφεραν στο καφενείο που ήταν εκεί μπροστά και στην συνέχεια στο ΚΑΤ και μετά στον Ερυθρό Σταυρό. Ήταν πραγματικά σοκαριστικό [...] Έσπασα το δεξί μου χέρι και έχω τραύματα στο αριστερό γόνατο και την κνήμη, ελαφριές κακώσεις στο κεφάλι για [...] και ένα σπασμένο πλευρό [...] Στον Ερυθρό Σταυρό όλη τη νύχτα έφταναν διαδηλωτές με τραύματα στο κεφάλι, στα άκρα και αλλού».¹⁹⁴

¹⁸⁹ Η ΔΡΑΣΗ είναι μονάδα δίκυκλης αστυνόμευσης της Ελληνικής Αστυνομίας που δημιουργήθηκε τον Νοέμβριο του 2019 για τη διαχείριση σοβαρών περιστατικών.

¹⁹⁰ Βλ.: https://www.youtube.com/watch?v=FRCy_P6ZuGQ (0:08 και 0:10 λεπτό).

¹⁹¹ Βλ.: https://www.youtube.com/watch?v=FRCy_P6ZuGQ (0:08 και 0:10 λεπτό).

¹⁹² Συνέντευξη, 5 Μαρτίου 2025. Το όνομα έχει αλλαχθεί για να προστατευτεί η ταυτότητα του ατόμου που έδωσε τη συνέντευξη.

¹⁹³ Βλ. εικονοληπτικό υλικό από τις ερωτήσεις που έθεσε σχετικά με το περιστατικό ο δημοσιογράφος Χρήστος Αβραμίδης στον κυβερνητικό εκπρόσωπο, στο πλαίσιο της ενημέρωσης Τύπου στις 10 Μαρτίου 2025, στο: <https://x.com/i/status/1899114335982817429> (0:10-0:22 λεπτό).

¹⁹⁴ Συνέντευξη, 28 Οκτωβρίου 2025 και αλληλογραφία μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, 24 Μαρτίου 2026.

3.5 ΠΑΡΑΝΟΜΗ ΧΡΗΣΗ ΒΙΑΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΙΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΛΛΗΨΗ ΚΑΙ/Η ΤΗΝ ΚΡΑΤΗΣΗ

Με βάση συνεντεύξεις με διαδηλώτριες/-ωτές, με δικηγόρους και εξετάζοντας συναφές εικονοληπτικό υλικό για τα εν λόγω συμβάντα, η Διεθνής Αμνηστία έχει επίσης τεκμηριώσει υποθέσεις παράνομης χρήσης βίας από την αστυνομία κατά διαδηλωτριών/-ωτών που σαφώς δεν αντιστάθηκαν ούτε συνιστούσαν απειλή κατά τη σύλληψή τους. Η Διεθνής Αμνηστία έχει επίσης γίνει αποδέκτης καταγγελιών σύμφωνα με τις οποίες ορισμένες/-οι διαδηλώτριες/-ωτές έχουν υποστεί μεταχείριση που ισοδυναμεί με βασανιστήρια ή άλλης μορφής κακομεταχείριση κατά την κράτηση.

Η Διεθνής Αμνηστία ενημερώθηκε ότι ορισμένες/-οι διαδηλώτριες/-ωτές υποβλήθηκαν σε σωματικό έλεγχο με αφαίρεση ενδυμάτων κατά την κράτηση η οποία – αν δεν αιτιολογείται από τις περιστάσεις ή δεν διενεργείται με τον κατάλληλο τρόπο – μπορεί να ισοδυναμεί με εξευτελιστική μεταχείριση και να παραβιάζει τα διεθνή και τα εθνικά νομικά πρότυπα σχετικά με τη μεταχείριση των κρατουμένων.¹⁹⁵ Επιπλέον, ορισμένες/-οι διαδηλώτριες/-ωτές ανέφεραν ότι η αστυνομία αρνήθηκε και/ή καθυστέρησε την παροχή ιατρικής βοήθειας παρά το γεγονός ότι οι ίδιες/-οι και/ή άλλα άτομα στην ομάδα τους είχαν τραυματιστεί.

Για παράδειγμα, η Διεθνής Αμνηστία πήρε συνέντευξη από έναν εικοσάχρονο φοιτητή, τον **Νίκο***, ο οποίος ανέφερε ότι δέχθηκε επίθεση από αστυνομικό κατά τη διάρκεια της σύλληψής του μετά την ολοκλήρωση πορείας διαμαρτυρίας για τα Τέμπη, στη Θεσσαλονίκη, στις 28 Φεβρουαρίου 2024. Ο φοιτητής υπέστη διάσειση με αποτέλεσμα να νοσηλευτεί για τρεις ημέρες, είχε θλαστικό τραύμα στη μύτη και διαγνώστηκε με διαταραχή μετατραυματικού στρες.¹⁹⁶

«(Ο αστυνομικός) έρχεται από πάνω μου και βάζει τα χέρια του στον λαιμό μου κι εκείνη τη στιγμή σταμάτησα να αναπνέω και λέω στον εαυτό μου “Αυτό ήταν” [...] Μετά με κράτησε πάλι και του λέω “Τι κάνεις; Θα με σκοτώσεις!”, και μου ρίχνει κεφαλιά και επειδή ήμουν πεσμένος στο έδαφος και είχα ανασπώσει ελαφρά το κεφάλι, το κεφάλι μου χτύπησε στο έδαφος», είπε ο Νίκος*.¹⁹⁷

Ο αδελφός του **Αλέξης***, επίσης πανεπιστημιακός φοιτητής, είπε: «Είδα (τον αστυνομικό) να ρίχνει (τον αδελφό μου) κάτω [...]. Και τον είδα να προσπαθεί να τον πνίξει».¹⁹⁸

Ο Νίκος* υπέβαλε μήνυση για απόπειρα ανθρωποκτονίας. Επίσης, για το περιστατικό έχει ξεκινήσει πειθαρχική έρευνα. Ο Νίκος* δεν έχει λάβει προς το παρόν καμία ενημέρωση είτε από τις αστυνομικές είτε από τις δικαστικές αρχές σε σχέση με την έκβαση των δύο διαδικασιών.

Επίσης, ο Νίκος* είπε ότι ένας αστυνομικός με πολιτικά του επιτέθηκε αφού βρήκε μπρελόκ τύπου kubotan στον μάρστυπό του κατά τη σωματική έρευνα στη Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Θεσσαλονίκης.¹⁹⁹ Σύμφωνα με τον Νίκο*, ο αστυνομικός τον χλεύασε λέγοντας – «Ξέρεις πώς χρησιμοποιείται αυτό; Να σου δείξω εγώ;» - και όταν εκείνος αρνήθηκε, ο αστυνομικός φέρεται να τον χτύπησε στις πλευρές και τα χέρια ενώ πίεσε το αντικείμενο στον ώμο του.

Οι δύο φοιτητές είπαν επίσης ότι στο αστυνομικό τμήμα τους ανάγκασαν να καθίσουν σε μια σειρά καθίσματα που κοίταζαν προς τον τοίχο και τους απαγόρευσαν να μιλήσουν μεταξύ τους ή σε άλλον κρατούμενο φοιτητή και ότι υποχρεώθηκαν σε σωματικό έλεγχο με πλήρη αφαίρεση ενδυμάτων.

Ο **Μάριος***, ο τρίτος φοιτητής, προχώρησε σε παρεμφερή περιγραφή. «Ενώ βρισκόμασταν μέσα στο αστυνομικό τμήμα, όσο οι αστυνομικοί μας ανάγκασαν να βγάλουμε όλα μας τα ρούχα, ένας υπάλληλος ξεκίνησε ένα σκόπιμο διάλογο ώστε να με εκφοβίσει. Η πιο τρανταχτή απειλή ήταν αυτή που μου έλεγε πως

¹⁹⁵ Σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία (άρθρα 257 και 199 του ελληνικού Κώδικα Ποινικής Δικονομίας), η αστυνομία ή η ανακριτική αρχή μπορεί να διενεργήσει σωματική έρευνα σε πολύ περιορισμένες περιπτώσεις. Σωματική έρευνα μπορεί να γίνεται μόνο αν κρίνεται ότι, εξαιτίας σπουδαίων λόγων, είναι χρήσιμη για την εξακρίβωση της αλήθειας σε μια υπόθεση. Η έρευνα πρέπει να ενεργείται οπωσδήποτε με τρόπο που σέβεται το πρόσωπο, δεν θίγει, όσο είναι δυνατό, το αίσθημα ντροπής του προσώπου και προστατεύει την ιδιωτική ζωή. Επιπλέον, κανένα πρόσωπο δεν είναι υποχρεωμένο να ανεχθεί την εξέταση του σώματός του κατά τρόπο που θίγει την ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Βλ. επίσης Διεθνής Αμνηστία, Εγχειρίδιο Δίκαιης Δίκης, Β' έκδοση, 2014 (AI Index: POL 30/002/2014), σελ. 119. International Committee of the Red Cross: To serve and to protect - Human rights and humanitarian law for police and security forces, σελ. 308-309.

¹⁹⁶ Ιατρικό πιστοποιητικό στο αρχείο.

¹⁹⁷ Συνέντευξη, 11 Οκτωβρίου 2025. Το όνομα έχει αλλάξει για να προστατευθεί η ταυτότητα του ατόμου που έδωσε τη συνέντευξη.

Εικονοληπτικό υλικό από το περιστατικό δείχνει αστυνομικό που φορά κράνος να αρπάζει τον Νίκο* - ο οποίος δεν φαίνεται να συνιστά απειλή ή να αντιστέκεται – να τον σπρώχνει προς ένα αυτοκίνητο και, κατόπιν, στο έδαφος, να βάζει το χέρι στον λαιμό του, να του ρίχνει κεφαλιά και τελικά να χτυπάει το κεφάλι του στο έδαφος. Βλ.: <https://www.youtube.com/watch?v=XgXtk8vSGU0> (0:01-0:36 λεπτό).

¹⁹⁸ Συνέντευξη, 11 Οκτωβρίου 2025. Το όνομα έχει αλλάξει για να προστατευθεί η ταυτότητα του ατόμου που έδωσε τη συνέντευξη.

¹⁹⁹ Το Kubotan είναι μπρελόκ αυτοάμυνας.

θα με πάει σε ένα χώρο (κάπου μέσα) και θα μου δείξει πως είναι να πονάς. Υπέθεσα πολλά πράγματα και, προφανώς, φοβήθηκα», είπε ο Μάριος*.

Επίσης, ανέφερε ότι δέχθηκε μη αναγκαία και καταχρηστική χρήση βίας πριν και κατά τη σύλληψή του. «Ο αστυνομικός με χτύπησε με την ασπίδα του και η τσάντα μου έπεσε στο έδαφος [...] ένας δεύτερος κι ένας τρίτος (αστυνομικός ήρθαν) και ψέκασαν με χημικά τον μηρό μου [...] Πρέπει να με χτύπησαν τουλάχιστον δέκα φορές με κλομπ».²⁰⁰

Η δικηγόρος Κωνσταντίνα Κάτσια η οποία πήρε την άδεια να μιλήσει με τους τρεις φοιτητές λίγες ώρες μετά τη σύλληψή τους, περιέγραψε την κατάσταση. «Προσωπικά, είδα να κάθονται οι τρεις τους εκεί χωρίς καμία εύλογη αιτία, κοιτάζοντας μόνο ευθεία προς τον τοίχο έχοντας πίσω τους την πόρτα εισόδου, σιωπηλοί και φοβισμένοι, σε μια μεγάλη αίθουσα του υπογείου του μεγάρου της Αστυνομικής Διεύθυνσης Θεσσαλονίκης».²⁰¹

Τον Ιανουάριο του 2026, δικαστήριο της Θεσσαλονίκης έκρινε ομόφωνα αθώους τους τρεις φοιτητές από τις κατηγορίες για πλημμελήματα που αντιμετώπιζαν μετά τη σύλληψή τους.

Στις 28 Ιουλίου 2025, ομάδα ατόμων συμμετείχε σε ειρηνική διαμαρτυρία για να εκφράσει την αλληλεγγύη της στις/στους Παλαιστίνιες/-ιους και την αντίθεσή της στον κατάπλου ισραηλινού κρουαζιερόπλοιου στο λιμάνι της Ρόδου.²⁰² Η Ευαγγελία Μ. Παναή, πολιτεύτρια και ιδιοκτήτρια ξενοδοχείου που είχε μεταβεί στο σημείο για να συμμετάσχει στη διαμαρτυρία περιέγραψε πως προσήχθη βίαια από τις αστυνομικές και λιμενικές αρχές έξω από την πύλη του λιμανιού απλώς επειδή κρατούσε ένα μικρό κομμάτι χαρτί που έγραφε «Stop Genocide». Η Παναή είπε ότι η μεταχείριση που της επιφύλαξε η αστυνομία κατά την προσαγωγή της – μια σαφώς μη αναγκαία ή υπέρμετρη χρήση βίας – είχε ως αποτέλεσμα την επιδείνωση προβλημάτων στη σπονδυλική της στήλη και την ανάγκη για διαρκή παροχή ιατρικής φροντίδας.

Όπως περιέγραψε η Παναή: «Δεν πρόφτασα (να κρατήσω το χαρτόνι) που έγραφε “Stop Genocide” για πάνω από δύο-τρία λεπτά και είδα με την άκρη του ματιού μου ένα περιπολικό να καταφτάνει και να σταματάει κι έναν αστυνομικό να βγαίνει έξω και να έρχεται προς το μέρος μου, ενώ από την απέναντι πλευρά του δρόμου στην πύλη του λιμανιού κάποιοι ένστολοι λιμενικοί και αξιωματικοί με πολιτικά ήρθαν μπροστά μου, άρπαξαν το χαρτόνι από τα χέρια μου και το έσκισαν κι όλοι μαζί άρχισαν να με σπρώχνουν προς την απέναντι πλευρά του δρόμου όπου είχε σταματήσει το περιπολικό χωρίς να καμία εξήγηση για τους λόγους της σύλληψής μου. Με έσπρωξαν με τη βία μέσα στο όχημα. Έβαλα τα χέρια μου στην οροφή του αυτοκινήτου κι εκείνοι συνέχισαν να με σπρώχνουν με όλη τους τη δύναμη και ένας από αυτούς με άρπαξε από το κεφάλι και το τράβηξε πολύ γρήγορα και ξαφνικά [...] παρόλο που τους φώναζα ότι έχω μεγάλα προβλήματα με τη σπονδυλική μου στήλη».²⁰³

Βιντεοληπτικό υλικό δείχνει αξιωματούχους επιβολής του νόμου να σπρώχνουν βίαια την Παναή για να μπει μέσα σε περιπολικό, καθώς και έναν αστυνομικό που την αρπάζει από πίσω και τραβά το κεφάλι της προς τα πίσω.²⁰⁴ Στην ίδια διαμαρτυρία της 28ης Ιουλίου 2025, αξίζει να σημειωθεί ότι υπήρξαν επίσης εικόνες που κυκλοφόρησαν ευρέως στα μέσα και όπου αστυνομικοί εμφανίζονται να επιστρατεύουν επικίνδυνες τεχνικές ακινητοποίησης κατά διαδηλωτή. Στις φωτογραφίες που δημοσιεύτηκαν εμφανίζεται άνδρας του Λιμενικού με πολιτικά να γονατίζει και να ασκεί με το γόνατό του πίεση στον λαιμό ακινητοποιημένου διαδηλωτή που βρίσκεται πεσμένος στο έδαφος, στο λιμάνι της Ρόδου.²⁰⁵

²⁰⁰ Συνεντεύξεις, 20 Μαρτίου 2025 και 23 Μαρτίου 2026. Το όνομα έχει αλλαχθεί για να προστατευθεί η ταυτότητα του ατόμου που έδωσε τη συνέντευξη. Βίντεο δείχνει τον φοιτητή που φαίνεται ειρηνικός και απλώς λέει κάτι σε έναν αστυνομικό να σπρώχνεται από τον αστυνομικό που χρησιμοποιεί την ασπίδα και να συλλαμβάνεται βίαια από την αστυνομία. Βλ.: [Το χρονικό της αστυνομικής βίας στην πορεία για το έγκλημα των Τεμπών - 28/2/24, Θεσσαλονίκη - YouTube](#) (6:46-7:35 λεπτό).

²⁰¹ Συνέντευξη, 23 Μαρτίου 2026.

²⁰² Σε βίντεο που είδε η Διεθνής Αμνηστία εμφανίζονται αστυνομικοί των δυνάμεων αποκατάστασης τάξης να σπρώχνουν τις/τους ειρηνικές/-ούς διαδηλώτριες/-ωτές που φωνάζουν συνθήματα αλληλεγγύης στις/στους Παλαιστίνιες/-ιους και ξαφνικά να ακινητοποιούν έναν διαδηλωτή. Βλ.: <https://youtu.be/DwNSDqWSQcQ>. Ένα ακόμη βίντεο που ανέλυσε η Διεθνής Αμνηστία δείχνει αστυνομικούς να σπρώχνουν διαδηλώτριες/-ωτές και να χρησιμοποιούν ασπίδες για την απώθησή τους (βίντεο διαθέσιμο στο αρχείο της Διεθνούς Αμνηστίας). Σύμφωνα με την Ελληνική Αστυνομία, οι αστυνομικές δυνάμεις απηύθυναν επανειλημμένα συστάσεις προς τα συγκεντρωμένα άτομα για απομάκρυνση, εκείνα ωστόσο δεν συμμορφώθηκαν και μάλιστα κατά την προσπάθεια απομάκρυνσης, μερίδα των συγκεντρωμένων επιχείρησε να διασπάσει τον αστυνομικό κλοιό, πρόβαλε αντίσταση στις αρχές και προέβη σε χρήση σωματικής βίας. Η ανακοίνωση επισήμαινε επίσης ότι «ορισμένα από τα άτομα, αρνήθηκαν να επιδείξουν στοιχεία ταυτότητας και να συμμορφωθούν σε νεότερες υποδείξεις των αστυνομικών για αποχώρηση από το σημείο». Επίσης, η ανακοίνωση διαβεβαίωνε ότι δεν χρησιμοποιήθηκε «παρά μόνο η απολύτως απαραίτητη για τον περιορισμό των ατόμων» βία. Διαθέσιμο στο: <https://bit.ly/3ZMuXMz>.

²⁰³ Συνέντευξη, 29 Μαρτίου 2026.

²⁰⁴ Βλ.: <https://www.facebook.com/100001527347257/videos/759504760351262/>

²⁰⁵ Βλ. φωτογραφίες στο: [Μήνυση διαδηλωτή στη Ρόδο για αστυνομική βία: «Γονάτισε στον λαιμό μου» | ΕΦΣΥΝ](#) και στο: [Ρόδος: Πάτηση διαδηλωτή στον λαιμό - Άνδρες χωρίς διακριτικά ακινητοποιούν πολίτες \(Video\) - Documento](#).

Μετά τη διάλυση της ειρηνικής συνάθροισης, δεκαπέντε διαδηλώτριες/-ωτές, μεταξύ άλλων η Παναή, προσήχθησαν στο αστυνομικό τμήμα. Επτά αφέθηκαν ελεύθερες/-οι και οκτώ παρέμειναν υπό κράτηση και τους απαγγέθηκαν διάφορες κατηγορίες. Κάποια άτομα κατηγορήθηκαν για παραβίαση του αντιρατσιστικού νόμου. Η Διεθνής Αμνηστία ζήτησε έρευνα για τις ενέργειες της αστυνομίας, εξέφρασε τους προβληματισμούς της και υπογράμμισε την καταχρηστική εφαρμογή της αντιρατσιστικής διάταξης.²⁰⁶

Η Παναή αντιμετώπισε κατηγορίες για βία κατά της αστυνομίας, τις οποίες αρνείται κατηγορηματικά και υπογραμμίζει ότι η ίδια δέχθηκε παράνομη βία. Ανέφερε μάλιστα πολύ κακές και ανθυγιεινές συνθήκες κράτησης στο κελί της αστυνομίας που μοιράστηκε με άλλες/-ους διαδηλώτριες/-ωτές. Περιέγραψε πολύ βρώμικα στρώματα και ρυπαρή τουαλέτα, χωρίς φυσικό ή τεχνητό φωτισμό και έναν νιπτήρα χωρίς σωλήνα αποχέτευσης με αποτέλεσμα το νερό να πέφτει στα πόδια της και στο έδαφος κάθε φορά που έπλενε τα χέρια της. Επίσης, η Ευαγγελία ανέφερε ότι η αστυνομία δεν της έδωσε τροφή ούτε νερό – με αποτέλεσμα να βασίζεται μόνο στις προμήθειες που έφεραν αλληλέγγυοι που βρίσκονταν έξω από το τμήμα- και, επισήμανε την άρνηση της αστυνομίας για διακομίδη της σε νοσοκομείο παρά τα επανειλημμένα αιτήματά της κατά τη διάρκεια της κράτησης με την αιτιολογία ότι δεν υπήρχε διαθέσιμο περιτολικό.

Ο συνήγορος της Παναή, **Μιχάλης Γιαννακόπουλος**, είπε στη Διεθνή Αμνηστία ότι δεν του επετράπη να μιλήσει μαζί της σε ξεχωριστό χώρο, ότι μπόρεσε να επικοινωνήσει μαζί της μόνο μέσα από ένα πολύ μικρό παράθυρο στην πόρτα του κελιού και ότι παρά τις διαμαρτυρίες του για την έλλειψη εμπιστευτικής επικοινωνίας με την πελάτισσά του, η αστυνομία απάντησε: «Αυτή είναι η συνήθης πρακτική και αυτή είναι η μέθοδος που ακολουθούμε εδώ».²⁰⁷

Η **Βάσω**, καθηγήτρια δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, είπε στη Διεθνή Αμνηστία, ότι υπέστη τραυματισμό στον αυχένα ως αποτέλεσμα της βίαιης προσαγωγής της από την αστυνομία όταν προσπάθησε να βοηθήσει άλλη διαδηλώτρια την οποία η αστυνομία επιχείρησε να προσαγάγει κατά τη διάλυση ειρηνικής διαμαρτυρίας αλληλεγγύης για τις/τους Παλαιστίνιες/-ους, στις 4 Νοεμβρίου 2025.²⁰⁸ Οι διαδηλώτριες/-ωτές είχαν συγκεντρωθεί για να διαμαρτυρηθούν κατά της άφιξης ισραηλινού κρουαζιερόπλοιου στο λιμάνι της Σούδας, στα Χανιά, στις 4 Νοεμβρίου 2025.²⁰⁹ Η Βάσω είπε στη Διεθνή Αμνηστία πώς η αδελφή της, που έχει πρόβλημα στην καρδιά, προσήχθη επίσης βιαιώς όταν προσπάθησε να την προσεγγίσει.²¹⁰

Η Διεθνής Αμνηστία έχει ενημερωθεί ότι **Παλαιστίνιος διαδηλωτής** υπέστη κάταγμα στην αριστερή κνήμη μετά από φερόμενο βίαιο χτύπημα με κλομπ από αστυνομικό σε ανελκυστήρα της ΓΑΔΑ και ότι η αστυνομία καθυστέρησε αρκετές ώρες να τον μεταφέρει στο νοσοκομείο παρά τον τραυματισμό του.²¹¹ Άλλος αστυνομικός φέρεται να κράτησε ακινητοποιημένο τον διαδηλωτή, ένας τρίτος και ένας τέταρτος αστυνομικός ενθάρρυναν την κακομεταχείρισή του. Ο διαδηλωτής συνελήφθη και τέθηκε υπό κράτηση καθώς έβγαινε από σταθμό μετρό και κατευθυνόταν προς το σπίτι του μετά την ολοκλήρωση κινητοποίησης αλληλεγγύης για τις/τους Παλαιστίνιες/-ους, στις 7 Οκτωβρίου 2025. Δύο ακόμη διαδηλωτές που επίσης προσήχθησαν μετά τη διάλυση της διαδήλωσης είπαν και αυτοί στη Διεθνή Αμνηστία ότι πέρασαν αρκετές ώρες μέχρι η αστυνομία να μεταφέρει στο νοσοκομείο τις/τους διαδηλώτριες/-ωτές που είχαν υποστεί σοβαρούς τραυματισμούς.

²⁰⁶ Βλ.: <https://t.co/oCANZKLaYt> / X: <https://www.amnesty.org/en/location/europe-and-central-asia/western-central-and-south-eastern-europe/greece/report-greece>.

²⁰⁷ Συνέντευξη, 1 Μαΐου 2026.

²⁰⁸ Ιατρικό πιστοποιητικό στο αρχείο. Στη Βάσω απαγγέθηκαν κατηγορίες, μεταξύ άλλων, για αντίσταση κατά των αστυνομικών αρχών, τις οποίες και αρνείται κατηγορηματικά. Συνέντευξη, 23 Δεκεμβρίου 2025.

²⁰⁹ Βίντεο δείχνει τη Βάσω να κυματίζει ειρηνικά μια παλαιστινιακή σημαία δίπλα στην αστυνομία- τις αστυνομικές δυνάμεις να καταδιώκουν τις/τους διαδηλώτριες/-ωτές μετά τη ρίψη αντικειμένου προς το πούλμαν που μετέφερε τους τουρίστες- τη ρίψη χειροβομβίδων κρότου- λάμψης και αστυνομικό των δυνάμεων αποκατάστασης τάξης να ψεκάζει αδιάφορα με χημικά δύο ειρηνικές διαδηλώτριες στο πρόσωπο χωρίς προφανή λόγο. Επειτα, στο εικονοληπτικό υλικό εμφανίζεται η αστυνομία να χρησιμοποιεί μη αναγκαία βία κατά της Βάσως που δεν φαίνεται να αντιστέκεται και κρατά τα χέρια της με τρόπο που παραπέμπει σε εμφανή παράδοση, ενώ καθηλώνεται στο έδαφος και δένεται με χειροπέδες. Η Βάσω φαίνεται στη συνέχεια να φωνάζει στην αστυνομία ότι η αδελφή της που προσαγάζεται δίπλα της έχει πρόβλημα με την καρδιά της. Η αστυνομία δεν φαίνεται να λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι η διαδηλώτρια έχει πρόβλημα στην καρδιά και δεν καταβάλλει καμία προσπάθεια να ηρεμήσει την κατάσταση. Βλ.: <https://youtu.be/-ZzwTDEUimE>.

²¹⁰ Συνέντευξη, 23 Δεκεμβρίου 2025.

²¹¹ Συνέντευξη με δικηγόρο Παλαιστίνιου πρόσφυγα, 28 Οκτωβρίου 2025.

4. ΠΟΙΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΕΙΡΗΝΙΚΩΝ ΔΙΑΔΗΛΩΤΡΙΩΝ/- ΩΤΩΝ

Την τελευταία τριετία, η Διεθνής Αμνηστία έχει τεκμηριώσει υποθέσεις ειρηνικών διαδηλωτριών/-ωτών που ποινικοποιήθηκαν απλώς επειδή άσκησαν το δικαίωμά τους στην ειρηνική συνάθροιση. Μεταξύ αυτών, η υπόθεση δύο ακτιβιστριών της Διεθνούς Αμνηστίας που συνελήφθησαν μετά τη διάλυση διαδήλωσης· και η υπόθεση ποινικοποίησης διαδηλωτριών/-ωτών για φερόμενη συμμετοχή σε απαγορευμένες διαμαρτυρίες ή πράξεις πολιτικής ανυπακοής.

4.1 ΔΙΩΞΗ ΔΥΟ ΑΚΤΙΒΙΣΤΡΙΩΝ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΑΜΝΗΣΤΙΑΣ

Τον Μάιο του 2023, η Διεθνής Αμνηστία εξέφρασε την ανησυχία της για τη δίωξη δύο ακτιβιστριών της στην Ελλάδα. Πρόκειται για την Αρετή Ανδρώνη και την Πέννυ Βεργανελάκη. Η δίκη τους έχει λάβει επανειλημμένες αναβολές και προγραμματίζεται να ξεκινήσει τον Σεπτέμβριο του 2026. Σε περίπτωση καταδίκης, οι δύο ακτιβίστριες θα μπορούσαν να αντιμετωπίσουν ποινή φυλάκισης έως και πέντε ετών.

Οι ακτιβίστριες συνελήφθησαν στις 4 Νοεμβρίου 2022, κατά τη διάρκεια διαμαρτυρίας κατά της δημιουργίας σταθμού μετρό στην Πλατεία Εξαρχείων στο κέντρο της Αθήνας και της ανάπλασης του Λόφου Στρέφη. Σύμφωνα με τις μαρτυρίες των δύο ακτιβιστριών, η αστυνομία διέλυσε τη διαμαρτυρία πριν καν ξεκινήσει και οι διαδηλώτριες/-ωτές δέχθηκαν μη αναγκαία και καταχρηστική βία. Στη μαρτυρία τους, οι δύο ακτιβίστριες περιέγραψαν πώς, μετά τη διάλυση της διαμαρτυρίας από την αστυνομία, έτρεξαν να σωθούν από τα δακρυγόνα. Ωστόσο, όταν βρέθηκαν σε απόσταση περίπου δέκα λεπτών με τα πόδια από το σημείο της διαμαρτυρίας, μαζί με μερικά άλλα άτομα, περικυκλώθηκαν ξαφνικά από την αστυνομία. Στη συνέχεια, η αστυνομία υπέβαλε τις ακτιβίστριες σε μεγάλες ποσότητες χημικών ερεθιστικών ουσιών, παρά το γεγονός ότι δεν συνιστούσαν κανενός είδους απειλή και ότι αυτό αντίκειται στους κανόνες αναφορικά με τον τρόπο χρήσης τέτοιων χημικών. Οι ακτιβίστριες περιέγραψαν επίσης πώς η αστυνομία χτύπησε μερικές/-ους άλλες/-ους διαδηλώτριες/-ωτές κατά τη διάρκεια της σύλληψής τους, σημειώνοντας ότι κανένας τους δεν αντιστάθηκε στη σύλληψη εκείνη τη στιγμή. Ανέφεραν περαιτέρω ότι κατά τη διάρκεια της κράτησής τους από την αστυνομία, και παρά τα επανειλημμένα αιτήματά τους για νομική υποστήριξη, δεν επιτράπη σε δικηγόρο να τις δει μέχρι το επόμενο πρωί.

Οι ακτιβίστριες αρνούνται κατηγορηματικά και σθεναρά όλες τις κατηγορίες που τους αποδίδονται, μεταξύ άλλων διατάραξη της κοινής ειρήνης, χρήση βίας σε βάρος αστυνομικών και φθορά ξένης ιδιοκτησίας. Δεκατρείς ακόμη διαδηλώτριες/-ωτές συνελήφθησαν μαζί τους.

Η Διεθνής Αμνηστία τονίζει ότι οι δύο ακτιβίστριες πρέπει να θεωρηθούν αθώες. Η ευθύνη πρέπει να βαρύνεται στην ατομική υπαιτιότητα και να υποστηρίζεται από πειστικές και αδιάσειστες αποδείξεις και όχι από την απλή παρουσία σε μια διαμαρτυρία. Η Διεθνής Αμνηστία ανησυχεί επιπλέον για την εφαρμογή της διάταξης περί «διατάραξης της κοινής ειρήνης» στις δύο ακτιβίστριες λόγω της δυνητικής ασυμβατότητάς της με τα διεθνή πρότυπα ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

4.2 ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΟΥ ΠΟΙΝΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ ΠΟΥ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΟΔΗΓΗΣΕΙ ΣΕ ΠΟΙΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΕΙΡΗΝΙΚΩΝ ΔΙΑΔΗΛΩΤΡΙΩΝ/-ΩΤΩΝ

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΜΕ ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ (IHRL)

Το άρθρο 189 του ελληνικού Ποινικού Κώδικα τιμωρεί, μεταξύ άλλων, τη συμμετοχή ενός ατόμου σε συγκεντρωμένο πλήθος που με ενωμένες δυνάμεις διαπράττει βιαιοπραγίες εναντίον προσώπων ή πραγμάτων ή εισβάλλει παράνομα σε ξένα σπίτια ή άλλη ακίνητη ιδιοκτησία, με φυλάκιση έως και τρία έτη. Η εν λόγω συμμετοχή τιμωρείται με φυλάκιση έως τρία έτη ή χρηματική ποινή.²¹²

Η διάταξη σχετικά με τη «διατάραξη της κοινής ειρήνης» είναι ασύμβατη με το διεθνές δίκαιο ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η διάταξη ποινικοποιεί απολύτως ειρηνικές/-ούς διαδηλώτριες/-ωτές που βρίσκονται ανάμεσα ή κοντά σε άλλους που χρησιμοποιούν βία.

Οι ειρηνικές/-οί διαδηλώτριες/-ωτές θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να συνεχίζουν να ασκούν το δικαίωμά τους στην ειρηνική συνάθροιση και είναι καθήκον των αξιωματούχων επιβολής του νόμου να διαφοροποιούν τα άτομα που παραμένουν ειρηνικά από όσα δεν παραμένουν ειρηνικά και να διευκολύνουν και να προστατεύουν τα πρώτα. Μεμονωμένες πράξεις βίας από λίγους/-ες συμμετέχουσες/-οντες δεν καθιστούν ολόκληρη τη συνάθροιση μη ειρηνική.²¹³ Κάθε διαδηλώτρια/-ωτής ασκεί ατομικά το δικαίωμά της/του στην ειρηνική συνάθροιση.²¹⁴ Επομένως, αν κάποιες/-οι συμμετέχουσες/-οντες σε συνάθροιση επιδίδονται σε βίαιη συμπεριφορά, οι ειρηνικές/-οί διαδηλώτριες/-ωτές δεν θα πρέπει να παρεμποδίζονται από την άσκηση του δικαιώματός τους στην ειρηνική συνάθροιση.²¹⁵

Η σύλληψη ατόμων αποκλειστικά με γνώμονα την ειρηνική συμμετοχή τους σε μια συνάθροιση

²¹² Το άρθρο 189 του ελληνικού Ποινικού Κώδικα ορίζει πιο συγκεκριμένα: 1. Όποιος συμμετέχει σε συγκεντρωμένο πλήθος που με ενωμένες δυνάμεις διαπράττει βιαιοπραγίες εναντίον προσώπων ή πραγμάτων ή εισβάλλει παράνομα σε ξένα σπίτια, καταστήματα ή άλλα ακίνητα κτήματα, τιμωρείται με φυλάκιση έως τρία έτη ή χρηματική ποινή. 2. Αν οι πιο πάνω πράξεις, καθώς και πράξεις φθοράς ξένης ιδιοκτησίας, γίνονται με σκοπό να παρεμποδίσουν την έκδοση και την ελεύθερη κυκλοφορία εφημερίδων, περιοδικών ή βιβλίων, επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. 3. Οι υποκινητές της διατάραξης που έχουν καθοδηγητικό ρόλο μέσα στο πλήθος τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Με την ίδια ποινή τιμωρούνται και εκείνοι που τέλεσαν βιαιοπραγίες κατά τη διατάραξη. 4. Όποιος, χωρίς να διαταράσσει την κοινή ειρήνη, εμποδίζει αυθαίρετα ή διαταράσσει σοβαρά μια νόμιμη συλλογική εκδήλωση με σκοπό τη ματαίωσή της, τιμωρείται με φυλάκιση έως δύο έτη ή χρηματική ποινή.

²¹³ CCPR/C/GC/37, παρ. 19.

²¹⁴ HRC, Joint Report SR (on Assembly Management), A/HRC/31/66, παρ. 20, 39.

²¹⁵ CCPR, GC 37, Peaceful Assembly, CCPR/C/GC/37, παρ 17· HRC, Έκθεση του Ειδικού Εισηγητή για το δικαίωμα του συνέρχεσθαι ειρηνικώς και του συνεταίρεισθαι, A/HRC/20/27, παρ. 25· OSCE-ODIHR, HR Handbook on Policing Assemblies, 2016, σελ. 17.

συνιστά παραβίαση του δικαιώματος στην ειρηνική
συνάθροιση.

4.3 ΠΟΙΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΕΙΡΗΝΙΚΩΝ ΔΙΑΔΗΛΩΤΡΙΩΝ/-ΩΤΩΝ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΣΥΜΒΟΛΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΚΑΤΑ ΚΑΘΟΛΙΚΩΝ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΕΩΝ

Στις 14 Νοεμβρίου 2025, 23 μέλη της αναρχικής συλλογικότητας *Ρουβίκωνα* συνελήφθησαν αυθαίρετα επειδή άνοιξαν πανό μπροστά από το Μνημείο του Αγνώστου Στρατιώτη. Βίντεο από το περιστατικό δείχνει την αστυνομία να κάνει χρήση κλομπ κατά ειρηνικών διαδηλωτριών/-ωτών. Και τα 23 άτομα κρατήθηκαν στη ΓΑΔΑ και τους απαγγέθηκαν κατηγορίες βάσει νομοθεσίας που επιβάλλει την καθολική απαγόρευση των διαδηλώσεων σε τμήματα της Πλατείας Συντάγματος μπροστά από το Μνημείο του Αγνώστου Στρατιώτη, αλλά και για βία κατά αστυνομικών και απείθεια λόγω άρνησης υποβολής σε δακτυλοσκόπηση. Στις 15 Νοεμβρίου, δικαστήριο των Αθηνών έκρινε και τα 23 μέλη του Ρουβίκωνα ένοχα για παραβίαση του νόμου περί απαγόρευσης συναθροίσεων στον χώρο του Μνημείου του Αγνώστου Στρατιώτη και τα καταδίκασε σε ποινή φυλάκισης εννέα μηνών με αναστολή. Οι κατηγορούμενοι κρίθηκαν αθώοι για τις άλλες κατηγορίες, αλλά διατάχθηκαν να καταβάλουν το ποσό των 600 ευρώ έκαστος για δικαστικά έξοδα. Το δικαστήριο αναγνώρισε ελαφρυντικές περιστάσεις, επισημαίνοντας την απουσία «ταπεινών αιτίων».

Ποινικές ή διοικητικές κατηγορίες και κυρώσεις για πράξεις που παραβιάζουν εγχώριους νόμους οι οποίοι αντίκεινται στο διεθνές δίκαιο και στα διεθνή πρότυπα ανθρωπίνων δικαιωμάτων συνήθως θεωρούνται μη αναγκαίες και δυσανάλογες. Αντί να συλλαμβάνει, να διώκει και να επιβάλλει κυρώσεις σε όσους εμπλέκονται σε τέτοιες ενέργειες, η Ελλάδα θα πρέπει να καταργήσει την τροπολογία που εισαγάγει την προληπτική καθολική απαγόρευση των διαμαρτυριών σε τμήματα της Πλατείας Συντάγματος, μπροστά από το Μνημείο του Αγνώστου Στρατιώτη, δεδομένου ότι ποινικοποιεί συμπεριφορά που προστατεύεται βάσει του δικαιώματος στην ειρηνική συνάθροιση. Βραχυπρόθεσμα, εν αναμονή της ολοκλήρωσης αυτών των νομικών μεταρρυθμίσεων, οι εισαγγελικές αρχές θα πρέπει να υιοθετήσουν εσωτερικές κατευθυντήριες γραμμές προκειμένου να αποθαρρύνουν τη δίωξη τέτοιων αδικημάτων.

4.4 ΠΟΙΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΕΙΡΗΝΙΚΩΝ ΔΙΑΔΗΛΩΤΡΙΩΝ/-ΩΤΩΝ ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΙΧΑΝ ΣΕ ΑΠΑΓΟΡΕΥΜΕΝΗ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ

Σε υπόθεση που τεκμηριώθηκε από τη Διεθνή Αμνηστία, αρκετά άτομα συνελήφθησαν αυθαίρετα και κατηγορήθηκαν απλώς με γνώμονα τη συμμετοχή τους σε απαγορευμένη διαμαρτυρία.

Στις 3 Φεβρουαρίου 2024, δέκα διαδηλώτριες/-ωτές που συμμετείχαν σε ειρηνική αντιπολεμική διαδήλωση στην Πλατεία Ρηγίλλης συνελήφθησαν και τους απαγγέθηκαν κατηγορίες για φερόμενη 'απειθεία' και παράβαση της νομοθεσίας περί συναθροίσεων δυνάμει του άρθρου 169 του ελληνικού Ποινικού Κώδικα και του νόμου 4703/2020. Η διαμαρτυρία είχε οργανωθεί από την ΟΡ.Μ.Α. («Οργάνωση Μαχητικού

Αντιφασισμού»), με αφορμή την επέτειο της ελληνοτουρκικής στρατιωτικής κρίσης των Ιμίων κατά την περίοδο 1995-1996.²¹⁶

Ο Νίκος Κουρουπάς, μέλος της ΟΡ.Μ.Α. και ένα από τα άτομα που κρατήθηκαν εκείνη την ημέρα, είπε στη Διεθνή Αμνηστία ότι οι αστυνομικές δυνάμεις προσέγγισαν τις/τους ειρηνικές/-ούς διαδηλώτριες/-ωτές ακριβώς τη στιγμή που άνοιξαν ένα πανό με το σύνθημα «Όχι στις ιμπεριαλιστικές επεμβάσεις. Νίκη στην Παλαιστίνη» και τους προσήγαγαν στη ΓΑΔΑ, στο Τμήμα Προστασίας του Κράτους. Εκεί, ενημερώθηκαν ότι θα τους απαγγέλλονταν κατηγορίες και κρατήθηκαν επί 24 ώρες.²¹⁷ Οι κατηγορίες κατά των ειρηνικών διαδηλωτριών/-ωτών βασίζονταν σε απόφαση της αστυνομίας που είχε εκδοθεί το απόγευμα της 2ας Φεβρουαρίου 2024 και η οποία εισήγαγε 24ωρη απαγόρευση πραγματοποίησης όλων των συγκεντρώσεων διαμαρτυρίας που θα λάμβαναν χώρα σε κεντρικές περιοχές της Αθήνας, στις 3 Φεβρουαρίου 2024.²¹⁸ Ειδικότερα, η απόφαση απαγόρευσε συνάθροιση που είχε προγραμματιστεί για το απόγευμα της 3ης Φεβρουαρίου 2024 από το ακροδεξιό κόμμα της Χρυσής Αυγής.²¹⁹ Η απόφαση απαγόρευε και τις αντιδιαδηλώσεις.

Ο Κουρουπάς υπογράμμισε ότι η συνάθροιση που οργάνωσε η ΟΡ.Μ.Α. είχε ανακοινωθεί στις 16 Ιανουαρίου 2024, ότι επρόκειτο να πραγματοποιηθεί νωρίς το απόγευμα και ότι ήταν αντιπολεμική διαδήλωση και όχι αντιδιαδήλωση. Στις 29 Απριλίου 2025, δικαστήριο των Αθηνών έκρινε ομόφωνα αθώα και τα δέκα άτομα.²²⁰ Σε συνέντευξη που έδωσε στη Διεθνή Αμνηστία, ο Κουρουπάς είπε ότι, κατά τη γνώμη του: «Η αθώωσή μας αποτελεί ευθεία αμφισβήτηση των νομοθετημάτων που περιορίζουν τις διαδηλώσεις».

Την 1η Νοεμβρίου 2025, 13 άτομα συνελήφθησαν σε πάρκο στο κέντρο της Αθήνας και τους απαγγέθηκαν κατηγορίες για απειθεία και παράβαση του νόμου περί συναθροίσεων για τη φερόμενη συμμετοχή τους σε απαγορευμένη αντιδιαδήλωση αλληλεγγύης στις/στους Παλαιστίνιες/-ιους.²²¹ Οι κατηγορίες σε βάρος τους βασίστηκαν σε απόφαση που είχε εκδοθεί στις 31 Οκτωβρίου 2025, από τον Διευθυντή της Διεύθυνσης Αστυνομίας Αθηνών. Η απόφαση απαγόρευε διαμαρτυρία η οποία είχε προγραμματιστεί για την 1η Νοεμβρίου 2025, στο Πάρκο Ελευθερίας, μπροστά από το Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, μετά από πρόσκληση που είχε απευθύνει η «Συνέλευση Αλληλεγγύης με την Παλαιστινιακή Αντίσταση» για να εκφράσει την εναντίωσή της σε τελετή υποδοχής της νέας πρέσβειρας των ΗΠΑ. Κατά τη διάρκεια της ίδιας ημέρας και περίπου την ίδια ώρα, είχε προγραμματιστεί μπροστά από το Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, συγκέντρωση από την οργάνωση «Σύνδεσμος Φιλίας Ελλάδας-Ισραήλ» με αφορμή την άφιξη της νέας πρέσβειρας των ΗΠΑ.²²²

Στη δικογραφία της υπόθεσης κατά των 13 ατόμων, η αστυνομία δήλωσε ότι ενώ τους ζητήθηκε να εγκαταλείψουν τον χώρο όπου πραγματοποιείτο η συγκέντρωση του «Συνδέσμου Φιλίας Ελλάδας-Ισραήλ», παρέμειναν εκεί φωνάζοντας συνθήματα αλληλεγγύης στις/στους Παλαιστίνιες/-ιους και πετώντας τρικάκια. Η δικηγόρος Ιωάννα Σιουπούλη, συνήγορος μερικών εκ των συλληφθεισών/-έντων μίλησε στη Διεθνή Αμνηστία: «Και τα 13 άτομα δεν συμμετείχαν στη διαμαρτυρία κατά τη στιγμή της σύλληψής τους, ενώ δύο εξ αυτών κάθονταν απλώς σε ένα παγκάκι στο πάρκο όπου λάμβανε χώρα η άλλη συγκέντρωση».²²³

Παρότι οι συλληφθείσες/-έντες ισχυρίζονται ότι δεν λάμβαναν μέρος σε διαμαρτυρία, η Διεθνής Αμνηστία θεωρεί τη σύλληψη και των 13 ατόμων σε κάθε περίπτωση αυθαίρετη. Η οργάνωση θεωρεί ότι η απόφαση του Διευθυντή της Διεύθυνσης Αστυνομίας Αθηνών συνιστά δυσανάλογη παρέμβαση στο δικαίωμα στην ειρηνική συνάθροιση και επομένως δεν αποτελεί επαρκή αιτιολογική βάση σύλληψης. Η Διεθνής Αμνηστία καλεί για την άμεση άρση όλων των κατηγοριών. Οι ειρηνικές αντιδιαδηλώσεις απολαμβάνουν την ίδια προστασία βάσει του διεθνούς δικαίου ανθρωπίνων δικαιωμάτων με οποιαδήποτε άλλη ειρηνική

²¹⁶ Τα Ίμια, δύο ακατοίκητες βραχονησίδες στο ανατολικό Αιγαίο πέλαγος, έγιναν αντικείμενο αμφισβήτησης της ελληνικής θαλάσσιας κυριαρχίας και αντιπαράθεσης που έφερε την Ελλάδα και την Τουρκία στα πρόθυρα πολεμικής σύρραξης τον Ιανουάριο του 1996.

²¹⁷ Συνέντευξη, Νοέμβριος 2024 και Σεπτέμβριος 2025.

²¹⁸ [ΑΠΟΦΑΣΗ-ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗΣ-signed.pdf](#).

²¹⁹ Τον Μάρτιο του 2026, Εφετείο της Αθήνας επικύρωσε την πρωτόδικη απόφαση του 2020 και έκρινε τα επτά ηγετικά στελέχη της Χρυσής Αυγής ως υπεύθυνους διεύθυνσης εγκληματικής οργάνωσης, ενώ 42 κατηγορούμενες/-οι καταδικάστηκαν για ένταξη σε εγκληματική οργάνωση. Το δικαστήριο έκρινε επίσης τον Γιώργο Ρουπακιά ένοχο για τη δολοφονία του αντιφασίστα τραγουδιστή Παύλου Φύσσα το 2013, ενώ 15 ακόμη κατηγορούμενες/-οι καταδικάστηκαν για συνέργεια στην ανθρωποκτονία. Πέντε κατηγορούμενοι κρίθηκαν ένοχοι για επίθεση και απόπειρα ανθρωποκτονίας σε βάρος Αιγυπτίων αλιεργατών στο Κερατσίνι το 2012. Βλ. επίσης [Greece: Golden Dawn verdicts send 'clear message' on racism and hate speech | Amnesty International UK](#). (Η ετυμολογία για τη Χρυσή Αυγή στέλνει ξεκάθαρο μήνυμα ενάντια στον ρατσισμό και τη ρητορική μίσους).

²²⁰ Πολιτικές οργανώσεις, συνδικαλιστικές ενώσεις και κοινωνικοί φορείς δημοσίευσαν ανακοινώσεις για να υποστηρίξουν τις/τους διαδηλώτριες/-ωτές, ενώ οι εκπρόσωποί τους κατέθεσαν στη δίκη, την οποία και παρακολούθησαν παρατηρητές της Διεθνούς Αμνηστίας.

²²¹ Μερικά από τα άτομα που συνελήφθησαν αντιμετωπίζουν επίσης κατηγορίες για άρνηση υποβολής σε δακτυλοσκόπηση και παροχή ψευδών πληροφοριών.

²²² Η απόφαση για την απαγόρευση ανέφερε ως λόγους ότι «επαπειλείται σοβαρός κίνδυνος για τη δημόσια ασφάλεια λόγω πιθανής διάπραξης σοβαρών εγκλημάτων» και ότι «απειλείται σοβαρά η διατάραξη της κοινωνικοοικονομικής ζωής στην περιοχή».

²²³ Συνέντευξη, 18 Νοεμβρίου 2025.

συνάθροιση. Οι αρχές πρέπει αφενός να διασφαλίζουν ότι σέβονται και διευκολύνουν τέτοιες διαδηλώσεις και αφετέρου ότι οι συναθροίσεις σε απάντηση των οποίων οργανώνονται μπορούν να συνεχίζουν την απρόσκοπτη διεξαγωγή τους. Επίσης, πρέπει να προστατεύουν τους συμμετέχοντες αμφότερων των συναθροίσεων από τυχόν επιθέσεις από τις/τους αντίστοιχες/-ους αντιδιαδηλώτριες/-ωτές.²²⁴

²²⁴ CCPR, GC 37, Peaceful Assembly, CCPR/C/GC/37, παρ. 26.

5. ΕΠΙΜΟΝΗ ΑΤΙΜΩΡΗΣΙΑ ΓΙΑ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΣΕ ΒΑΡΟΣ ΔΙΑΔΗΛΩΤΡΙΩΝ/- ΩΤΩΝ

Σε προηγούμενες εκθέσεις της, η Διεθνής Αμνηστία έχει διαπιστώσει συστηματικές παραλείψεις οι οποίες οδηγούν στην ατιμωρησία αξιωματούχων επιβολής του νόμου που προβαίνουν σε παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο πλαίσιο διαμαρτυριών, συμπεριλαμβανομένης της παράλειψης των αστυνομικών ή των δικαστικών αρχών να πραγματοποιούν έγκαιρες, διεξοδικές, αποτελεσματικές και αμερόληπτες έρευνες και να φέρουν τους δράστες στη δικαιοσύνη.²²⁵

Η έρευνα της Διεθνούς Αμνηστίας, καθώς και ακαδημαϊκές έρευνες και έρευνες από ελληνικές ΜΚΟ αναφορικά με τη συμμόρφωση των ελληνικών αρχών προς τις υποχρεώσεις τους, δυνάμει του διεθνούς δικαίου ανθρωπίνων δικαιωμάτων, να διασφαλίζουν τη λογοδοσία για παραβιάσεις των ανθρωπίνων

²²⁵ Amnesty International/International Helsinki Federation, Greece: In the Shadow of Impunity: Ill-treatment and the misuse of firearms (Ελλάδα: Στη σκιά της ατιμωρησίας: Κακομεταχείριση και κακή χρήση πυροβόλων όπλων) (AI Index: EUR 25/022/2002)· Amnesty International, Greece: Alleged Abuses in the Policing of Demonstrations (Ελλάδα: Καταγγελίες για καταπατήσεις κατά την αστυνόμευση διαδηλώσεων) (AI Index: EUR 25/001/2009), <https://www.amnesty.org/en/documents/EUR25/022/2002/en/>· Amnesty International, Police Violence in Greece: Not just 'Isolated Incidents' (Αστυνομική βία στην Ελλάδα: Όχι μόνο «μεμονωμένα περιστατικά») (AI Index: EUR 25/005/2012), <https://www.amnesty.org/en/documents/EUR25/005/2012/en/>· και Amnesty International, A Law unto Themselves: A Culture of Abuse and Impunity in the Greek Police (Κράτος εν κράτει: Κουλτούρα κακομεταχείρισης και ατιμωρησίας στην ελληνική αστυνομία) (AI Index: EUR 25/005/2014), <https://www.amnesty.org/en/wp-content/uploads/2021/06/eur250052014en.pdf>. Σε αρκετές υποθέσεις, διαπιστώθηκε ότι η Ελλάδα παραβίασε τόσο το ουσιαστικό σκέλος του άρθρου 2 της ΕΣΔΑ λόγω χρήσης πυροβόλων όπλων από αξιωματούχους επιβολής του νόμου και το ουσιαστικό σκέλος του άρθρου 3 της ΕΣΔΑ λόγω κακομεταχείρισης από αξιωματούχους επιβολής του νόμου, όσο και το διαδικαστικό σκέλος των άρθρων λόγω έλλειψης αποτελεσματικών ερευνών για θανάτους ή κακομεταχείριση στο πλαίσιο επιχειρήσεων επιβολής του νόμου. Σε ορισμένες υποθέσεις, διαπιστώθηκε επίσης ότι η Ελλάδα παραβίασε τη σύμβαση λόγω της παράλειψης από μέρος της να ερευνήσει κατά πόσον οι διακρίσεις έπαιξαν ρόλο στην κακομεταχείριση. Βλ.: <https://rm.coe.int/091259488029dd24>.

δικαιωμάτων από αξιωματούχους επιβολής του νόμου, έχουν εντοπίσει μια μακροχρόνια κουλτούρα ατιμωρησίας.²²⁶

Όσον αφορά τις παραβιάσεις στο πλαίσιο των διαμαρτυριών, η Διεθνής Αμνηστία γνωρίζει λίγες μόνο υποθέσεις όπου οι δράστες παράνομης χρήσης βίας κατά την αστυνόμευση διαδηλώσεων έχουν καταδικαστεί από δικαστήριο σε πρώτο ή δεύτερο βαθμό ή έχουν παραπεμφθεί σε δίκη.

Για παράδειγμα, το 2015, δικαστήριο έκρινε ένοχο σε δεύτερο βαθμό αστυνομικό για πρόκληση σωματικής βλάβης στη φωτορεπόρτερ Τατιάνα Μπόλαρη κατά τη διάρκεια διαδήλωσης κατά της λιτότητας στην Αθήνα, το 2011.²²⁷ Επίσης, τον Αύγουστο του 2025, δύο ανώτεροι αξιωματικοί της αστυνομίας παραπέμφθηκαν σε δίκη για παράνομη παρεμπόδιση νόμιμης διαδήλωσης και απόπειρα πρόκλησης βαριάς σωματικής βλάβης σε βάρος τουλάχιστον 10 δικηγόρων που συμμετείχαν σε διαμαρτυρία τον Μάρτιο του 2021.²²⁸

Σε λίγες περιπτώσεις τραυματισμένες/-οι διαδηλώτριες/-ωτές και εργαζόμενες/-οι στον Τύπο πέτυχαν την επιδίκαση αποζημίωσης, χωρίς ωστόσο να δικαιωθούν τελικά. Παρότι τα διοικητικά δικαστήρια επιβεβαίωσαν την ευθύνη του Κράτους για σοβαρούς τραυματισμούς που προκλήθηκαν από αστυνομικούς τόσο σε βάρος του ψυχολόγου Γιάννη Καυκά όσο του φωτορεπόρτερ Μάριου Λώλου κατά τη διάρκεια διαδηλώσεων κατά των μέτρων λιτότητας το 2011 και το 2012²²⁹, η δικαιοσύνη εξακολουθεί να μην αποδίδεται, δεδομένου ότι κανένας αστυνομικός δεν παραπέμφθηκε σε δίκη μετά την ολοκλήρωση των πειθαρχικών και ποινικών ερευνών.

Ο Καυκάς είπε στη Διεθνή Αμνηστία: «Είχα την ελπίδα ότι μετά τις αποφάσεις των διοικητικών δικαστηρίων, η ποινική διαδικασία θα ξανάνοιγε και οι δράστες θα οδηγούνταν στη δικαιοσύνη. Έχουν περάσει δεκαπέντε χρόνια και κάτι τέτοιο δεν έχει συμβεί και τα αδικήματα σύντομα θα παραγραφούν. Δεν αισθάνομαι ότι έχει αποδοθεί δικαιοσύνη».²³⁰

Ακόμη και σε σχέση με τη διοικητική διαδικασία, η υπόθεση δεν έχει κλείσει οριστικά δεδομένου, όπως υπογράμμισε ο Καυκάς, αναμένει ακόμη την εκδίκαση της υπόθεσής του σε τρίτο βαθμό από διοικητικό δικαστήριο, κατόπιν επανειλημμένων αναβολών.

Επιπλέον, τον Νοέμβριο του 2025, δευτεροβάθμιο δικαστήριο της Αθήνας ακύρωσε την πρωτόδικη καταδίκη αστυνομικού που κρίθηκε ένοχος για πρόκληση «σωματικής βλάβης από αμέλεια» στον φωτορεπόρτερ Ορέστη Παναγιώτου. Ο Ορέστης Παναγιώτου υπέστη κάταγμα στο πόδι αφού δέχθηκε ευθεία ρίψη νερού, από μικρή απόσταση και με υψηλή πίεση, από το όχημα ρίψης νερού της αστυνομίας, κατά τη διάρκεια κάλυψης διαμαρτυρίας των συμβασιούχων πυροσβεστών τον Νοέμβριο του 2021.²³¹ Τον Οκτώβριο του 2024, το Τριμελές Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών είχε επιδικάσει στον Παναγιώτου αποζημίωση για τον τραυματισμό του.

Θύματα παράνομης χρήσης βίας και δικηγόροι μιλούν για φραγμούς στην πρόσβαση στις νομικές διαδικασίες. Μεταξύ άλλων αναφέρουν τη διάρκεια και το κόστος της διαδικασίας, τις ποινικές διαδικασίες α

²²⁶ Βλ. τις εκθέσεις της Διεθνούς Αμνηστίας ανωτέρω· Αναστασία Τσουκαλά, Anastassia Tsoukala (2025), *Police Brutality in Greece: The Rotten Tree*. Oxford: Peter Lang.

Communication from an NGO (Greek Helsinki Monitor) (19/01/2026) in the Sidiropoulos and Papakostas group, Alkhatib and Others group and A.R.E. v. Greece (Applications No. 33349/10, 3566/16, 15783/21), (Ανακοίνωση από ΜΚΟ (Ελληνικό Παρατηρητήριο των Συμφωνιών του Ελσίνκι) (19/01/2026) στην υπόθεση Ομάδες Σιδηρόπουλος και Παπακώστας, Αλχάτιμπ και Άλλοι και Α.Ρ.Ε. κατά Ελλάδας) (Αρ. Αιτήσεων 33349/10, 3566/16, 15783/21), ΔΗ-ΔΔ(2026)163, 29 Ιανουαρίου 2026· Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΛΕΔΑ) «Αστυνομία, βία και δικαιώματα: Μια επισκόπηση της αστυνομικής αυθαιρεσίας στην Ελλάδα», στο: https://www.hlhr.gr/wp-content/uploads/2024/09/PB_ENG_e-book_F.pdf.

²²⁷ Βλ.: https://www.efsyn.gr/ellada/dikaioyni/30571_i-dikaiosi-tis-tatianas-mpolari.

²²⁸ Η Διεθνής Αμνηστία έχει τεκμηριώσει την υπόθεση το έτος 2021 στην έκθεσή της «Ελλάδα: Η ελευθερία της συνάθροισης σε ρίσκο και παράνομη χρήση βίας την εποχή της Covid-19».

²²⁹ Βλ. την έκθεση «Αστυνομική βία στην Ελλάδα: Όχι μόνο “μεμονωμένα περιστατικά”»· <https://www.amnesty.org/en/documents/eur25/4207/2021/en/>.

²³⁰ Συνέντευξη, 17 Απριλίου 2026.

²³¹ Βλ. «Ευρώπη: Ελάχιστη προστασία και υπερβολικοί περιορισμοί: Η κατάσταση του δικαιώματος στη διαμαρτυρία σε 21 χώρες της Ευρώπης», σελ. 114.

εναντίον τους από την αστυνομία για φερόμενες αξιόποινες πράξεις που διαπράχθηκαν κατά τη διάρκεια διαδηλώσεων, τον φόβο στόχευσής τους σε μελλοντικές διαδηλώσεις και τον φόβο ότι η ατιμωρησία θα κυριαρχήσει ως αποτρεπτικούς παράγοντες στην υποβολή καταγγελιών.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ ΤΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ ΓΙΑ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΙΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Τα πορίσματα του Ε.ΜΗ.ΔΙ.Π.Α. (του εθνικού μηχανισμού υποβολής καταγγελιών για αστυνομικούς) και οι έρευνες από εμπειρογνώμονες και ΜΚΟ επισημαίνουν αφενός αδυναμίες στις πειθαρχικές διαδικασίες και αφετέρου τον πολύ μικρό αριθμό αστυνομικών που αντιμετωπίζουν πειθαρχικές και ποινικές διώξεις για υποθέσεις που αφορούν φερόμενες παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων από αξιωματούχους επιβολής του νόμου.

Από τις συνολικά 103 υποθέσεις για καταγγελλόμενα αδικήματα αστυνομικών που επεξεργάστηκε και αξιολόγησε ο Ε.ΜΗ.ΔΙ.Π.Α. το 2024, μόνο σε 14 υποθέσεις πειθαρχικής διερεύνησης εκτιμήθηκε ότι η έρευνα υπήρξε πλήρης. Σε 83 υποθέσεις, διαπιστώθηκε ότι οι πειθαρχικές έρευνες χαρακτηρίζονται από διαδικαστικές ελλείψεις, ανεπαρκή αιτιολογία ή πλημμελή διερεύνηση· οκτώ υποθέσεις που ανατέμθηκαν στον Υπουργό Προστασίας του Πολίτη κατέληξαν στη συνέχεια να αρχειοθετηθούν καθώς, στις περισσότερες περιπτώσεις, διαπιστώθηκε ότι οι πειθαρχικές έρευνες δεν συμμορφώθηκαν με τις συστάσεις του Ε.ΜΙ.ΔΗ.Π.Α.²³² Επίσης, οι ελληνικές αρχές ενημέρωσαν τη Διεθνή Αμνηστία ότι κατά το διάστημα από τον Ιανουάριο του 2024 έως τον Αύγουστο του 2025, η Ελληνική Αστυνομία διέταξε τη διενέργεια 23 πειθαρχικών ερευνών σε σχέση με καταγγελίες περί αστυνομικής βίας. Από αυτές, έξι ολοκληρώθηκαν και προωθήθηκαν στον Ε.ΜΗ.ΔΙ.Π.Α. για επανεξέταση.²³³

Το 2026 σε έκθεση σχετικά με την εκτέλεση των αποφάσεων του ΕΔΔΑ ως προς τις παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων από αξιωματούχους επιβολής του νόμου στην Ελλάδα, ο Παναγιώτης Δημητράς, εκτελεστικός διευθυντής του Ελληνικού Παρατηρητηρίου των Συμφωνιών του Ελσίνκι (GHM) – βασιζόμενος σε στοιχεία που παρείχαν οι ελληνικές αρχές – διαπίστωσε ότι οι καταδικαστικές αποφάσεις για υποθέσεις παραβίασης ανθρωπίνων δικαιωμάτων από αξιωματούχους επιβολής του νόμου ήταν σπάνιες και τόνισε τις επεικείς ποινές και πειθαρχικές κυρώσεις που επιβάλλονται.²³⁴

Ο Παναγιώτης Δημητράς παρουσίασε στατιστικά στοιχεία που παρείχαν οι ελληνικές αρχές ως απάντηση σε κοινοβουλευτικές ερωτήσεις. Πιο συγκεκριμένα, από το 2019 μέχρι και τις 14 Νοεμβρίου 2025, η Ελληνική Αστυνομία διεξήγαγε 713 πειθαρχικές έρευνες για καταγγελίες περί χρήσης βίας από αξιωματούχους επιβολής του νόμου. Εξ αυτών, 308 υποθέσεις ολοκληρώθηκαν· από αυτές, 287 κατέληξαν να τεθούν στο αρχείο καθώς δεν διαπιστώθηκαν πειθαρχικές ευθύνες ενώ στις υπόλοιπες 21 υποθέσεις επιβλήθηκαν κατώτερες πειθαρχικές ποινές. Σύμφωνα με τον Παναγιώτη Δημητρά, πληροφορίες που προήλθαν από το Υπουργείο Δικαιοσύνης κατέδειξαν ότι από το 2019 μέχρι και τον Νοέμβριο του 2025, εισαγγελείς από ολόκληρη τη χώρα ερεύνησαν 181 υποθέσεις που αφορούσαν παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων και άλλα σοβαρά αδικήματα από αξιωματούχους επιβολής του νόμου. Εξ αυτών μόνο 27 εκδικάστηκαν και μόνο επτά υποθέσεις κατέληξαν σε καταδίκες. Από τις 60 υποθέσεις που ερευνήθηκαν για παραβιάσεις της νομοθεσίας περί βασανιστηρίων, μόνο τέσσερις παραπέμφθηκαν σε δίκη ενώ υπήρξε μία μόνο καταδίκη.²³⁵

Σύμφωνα με την ερευνήτρια και ακαδημαϊκό Αναστασία Τσουκαλά, στο 47% των 51 τεκμηριωμένων υποθέσεων στην έρευνά της που πραγματεύεται υποθέσεις παράνομης χρήσης βίας κατά διαδηλωτριών/-ών, η Ελληνική Αστυνομία δεν ξεκίνησε πειθαρχική έρευνα· 27 ερευνήθηκαν και από τις επτά πειθαρχικές έρευνες που ολοκληρώθηκαν, μόνο μία οδήγησε σε κυρώσεις.²³⁶ Η Αναστασία Τσουκαλά διαπίστωσε, μεταξύ άλλων, την επιφυλακτικότητα των θυμάτων που ανήκουν σε συγκεκριμένες ομάδες να υποβάλλουν μηνύσεις για ιδεολογικοπολιτικούς λόγους και υποθέσεις όπου οι εισαγγελικές αρχές «επέδειξαν ανησυχητική αδράνεια» παρά τη σοβαρότητα των αδικημάτων που είχαν διαπραχθεί. Από το σύνολο των υποθέσεων, μόνο μία ποινική έρευνα ολοκληρώθηκε, αλλά κατέληξε να αρχειοθετηθεί.

Σύμφωνα με την Αναστασία Τσουκαλά, σε 22 από τις 30 τεκμηριωμένες υποθέσεις που αφορούσαν παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων όπως εξακρίβωση στοιχείων, παρενόχληση ή παράνομη χρήση βίας κατά εργαζομένων στον

²³² Ε.ΜΗ.ΔΙ.Π.Α., Ετήσια έκθεση 2024 (<https://www.synigoros.gr/en/category/e8nikos-mhxanizmos-dierynhshs-peristatikwn-ay8airesias/post/annual-report-2024-or-national-mechanism-for-the-investigation-of-arbitrary-incidents>, σελ. 23). Ο ν. 4662/2020 προσέδωσε στον Ε.ΜΗ.ΔΙ.Π.Α. την αρμοδιότητα να αναπέμψει τον πειθαρχικό φάκελο στον αρμόδιο υπουργό σε κάθε περίπτωση διαπίστωσης απόκλισης από το πόρισμα του Μηχανισμού με ανεπαρκή αιτιολογία.

²³³ Συνάντηση με τον Υπουργό Προστασίας του Πολίτη, τον Αρχηγό της Ελληνικής Αστυνομίας και άλλους υψηλά ιστάμενους αξιωματούχους, 10 Σεπτεμβρίου 2025.

²³⁴ Communication from an NGO (Greek Helsinki Monitor) (19/01/2026) in the Sidiropoulos and Papakostas group, Alkhatib and Others group and A.R.E. v. Greece (Applications No. 33349/10, 3566/16, 15783/21), (, DH-DD(2026)163, 29 Ιανουαρίου 2026.

²³⁵ Communication from an NGO (Greek Helsinki Monitor) (19/01/2026) in the Sidiropoulos and Papakostas group, Alkhatib and Others group and A.R.E. v. Greece (Applications No. 33349/10, 3566/16, 15783/21), DH-DD(2026)163, 29 Ιανουαρίου 2026.

²³⁶ Οι υποθέσεις που τεκμηριώθηκαν αφορούν την περίοδο 2019 έως 2022.

Τύπο – κατά κύριο λόγο στη διάρκεια διαδηλώσεων – η Ελληνική Αστυνομία δεν διέταξε πειθαρχική έρευνα ή η έρευνα δεν ήταν ουσιώδης.²³⁷ Επιπλέον, δεν ξεκίνησαν πειθαρχικές έρευνες σε εννέα από τις υποθέσεις που υποστηρίζονταν από επιβεβαιωτικό εικονοληπτικό υλικό. Όσον αφορά τις ποινικές έρευνες, η Αναστασία Τσουκαλά διαπίστωσε την απροθυμία των αστυνομικών να φέρουν διακριτικά ως βασικό παράγοντα που οδηγεί στην ατιμωρησία. Σε δύο υποθέσεις, αστυνομικοί παραπέμφθηκαν σε δίκη.²³⁸

5.1 Η ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΔΕΝ ΔΙΑΣΦΑΛΙΖΕΙ ΤΗΝ ΟΡΑΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΕΙΔΙΚΟΥ ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΟΥ ΔΗΛΩΤΙΚΟΥ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ

Για να διευκολύνουν τη λογοδοσία και να συμμορφώνονται με τα διεθνή πρότυπα για την αστυνόμευση, οι αξιωματούχοι επιβολής του νόμου θα πρέπει πάντα να φέρουν μια ορατή και εύκολα αναγνωρίσιμη μορφή δηλωτικού ταυτότητας κατά τη διάρκεια των συναθροίσεων, ενώ θα πρέπει να υπάρχουν σαφείς ιεραρχικές δομές.²³⁹ Στην Ελλάδα, οι αστυνομικοί που ανήκουν στις δυνάμεις αποκατάστασης της δημόσιας τάξης είναι υποχρεωμένοι να φέρουν ειδικό διακριτικό δηλωτικό της ταυτότητάς τους επί του κράνους.²⁴⁰ Πρόκειται για αριθμούς που αναγράφονται στο πίσω μέρος του κράνους.²⁴¹

Σε τρεις παρατηρήσεις διαμαρτυριών που πραγματοποιήθηκαν στις 8 Μαρτίου 2025 σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη και στις 17 Νοεμβρίου 2025 στην Αθήνα, η Διεθνής Αμνηστία έχει εντοπίσει περιπτώσεις όπου τα μέλη των μονάδων αποκατάστασης δημόσιας τάξης δεν έφεραν διακριτικά ή περιπτώσεις όπου οι αριθμοί ήταν γραμμένοι με μαύρο μαρκαδόρο και μουτζουρωμένοι και/ή πολύ μικροί και επομένως όχι σαφώς ορατοί. Δημοσιογράφοι και φωτορεπόρτερ όπως και διαδηλώτριες/-ωτές που ερωτήθηκαν για τους σκοπούς της έρευνας επιβεβαίωσαν αυτά τα πορίσματα.

5.2 ΑΝΗΣΥΧΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΛΟΓΟΔΟΣΙΑΣ

Το 2019, μεταρρυθμίσεις στο Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού προέβλεπαν ότι η ποινική διαδικασία δεν αναστέλλει την πειθαρχική διαδικασία με εξαίρεση περιπτώσεις επίδοσης κλήσης ή κλητηρίου θεσπίσματος.²⁴² Ωστόσο, ο Εθνικός Μηχανισμός Διερεύνησης Περιστατικών Αυθαιρεσίας (Ε.ΜΗ.ΔΙ.Π.Α.) εξέφρασε τον διαρκή προβληματισμό του σχετικά με την ίδια την εφαρμογή της διάταξης.²⁴³ Το 2024, η Ελλάδα διέυρνε τη δυνατότητα αναστολής της πειθαρχικής διαδικασίας από τα πρώτα κιόλας στάδια μιας ποινικής έρευνας και ο Ε.ΜΗ.ΔΙ.Π.Α. επισήμανε ότι αυτό θα μπορούσε να προσδώσει στην αναστολή της πειθαρχικής διαδικασίας τη συνθήκη της κανονικότητας και να διαβρώσει σημαντικά την αρχή της ανεξαρτησίας.²⁴⁴ Ο Μηχανισμός επέκρινε επίσης τη στενή ερμηνεία των κανόνων που αφορούν τις πληροφορίες που μπορούν να λάβουν τα θύματα παράνομης χρήσης βίας σχετικά με τις εκβάσεις των καταγγελιών τους.²⁴⁵ Ο Ε.ΜΗ.ΔΙ.Π.Α. επισήμανε τις θετικές νομοθετικές μεταρρυθμίσεις που θεσμοθετήθηκαν το 2024 όπως: η υποχρεωτική διαθεσιμότητα αστυνομικών που ισχύει πλέον όταν αντιμετωπίζουν πειθαρχική ή ποινική δίωξη για αδικήματα όπως πράξεις βασανιστηρίων, παράνομη βία ή αυθαίρετη κράτηση· και η διεύρυνση των κατηγοριών των πειθαρχικών ερευνών που ανατίθενται σε αστυνομικό που δεν έχει διοικητικής εξάρτηση με τον ελεγχόμενο αστυνομικό.²⁴⁶

²³⁷ Οι υποθέσεις που τεκμηριώθηκαν αφορούν την περίοδο 2017-2022.

²³⁸ Anastassia Tsoukala (2025), *Police Brutality in Greece: The Rotten Tree*. Oxford: Peter Lang.

²³⁹ CCPR, GC 37, Peaceful Assembly, CCPR/C/GC/37, παρ. 89.

²⁴⁰ Βλ. Απόφαση του Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας 7012/6/103-οζ' από 29-3-2021 «Τροποποίηση της υπ' αρ. 7012/6/103/5-7-2009 απόφασης» (ΦΕΚ 1426/Β/16-7-2009), <https://bit.ly/3lUD0Xh>.

²⁴¹ Οι Υ.Α.Τ και Υ.Μ.Ε.Τ είναι δύο ειδικές μονάδες της Ελληνικής Αστυνομίας υπεύθυνες για την αποκατάσταση της δημόσιας τάξης που εστιάζουν στη διαχείριση διαδηλώσεων και, πιο συγκεκριμένα, βίαιων επεισοδίων.

²⁴² Π.Δ. 120/2008· Άρθρο 1 παρ. 3 του Π.Δ. 111/2019· Ε.ΜΗ.ΔΙ.Π.Α. Ετήσια έκθεση 2021 ([https://www.synigoros.gr/en/category/e8nikos-mhchanismos-diereynshs-peristatikwn-ay8airesias/post/special-report-or-national-mechanism-for-the-investigation-of-arbitrary-incidents-\(emidipa\)](https://www.synigoros.gr/en/category/e8nikos-mhchanismos-diereynshs-peristatikwn-ay8airesias/post/special-report-or-national-mechanism-for-the-investigation-of-arbitrary-incidents-(emidipa))), σελ. 112.

²⁴³ Ε.ΜΗ.ΔΙ.Π.Α. Ετήσια Έκθεση 2021, σελ. 112· και Ετήσια Έκθεση 2022 (t/special-report-or-national-mechanism-for-the-investigation-of-arbitrary-incidents-(emidipa)-2022), σελ. 87-88.

²⁴⁴ Ε.ΜΗ.ΔΙ.Π.Α. Ετήσια Έκθεση 2024, σελ. 183.

²⁴⁵ Ε.ΜΗ.ΔΙ.Π.Α. Ετήσια Έκθεση 2021, σελ. 140.

²⁴⁶ Ε.ΜΗ.ΔΙ.Π.Α. Ετήσια Έκθεση 2024, σελ. 240-241.

Στην Ελλάδα, η αστυνομία συνήθως ξεκινά προκαταρκτικές διοικητικές εξετάσεις (Π.Δ.Ε.) αντί των ένορκων διοικητικών εξετάσεων (Ε.Δ.Ε.) σε σοβαρές περιπτώσεις παράνομης χρήσης βίας. Π.Δ.Ε. είναι ένας τύπος πειθαρχικής διερεύνησης που διενεργείται σε περιπτώσεις όπου απλώς πιθανολογείται ή δεν υπάρχουν σαφείς ενδείξεις για την τέλεση συγκεκριμένου πειθαρχικού παραπτώματος προκειμένου να διαπιστωθεί αν έχει τελεστεί ή όχι πειθαρχικό παράπτωμα. Ενεργείται από αξιωματικό ανώτερο ή αρχαιότερο εκείνου κατά του οποίου στρέφεται.²⁴⁷ Όταν από τα υπάρχοντα στοιχεία μιας Π.Δ.Ε. προκύπτουν σαφείς ενδείξεις για την τέλεση συγκεκριμένου πειθαρχικού παραπτώματος που επισύρει ανώτερη πειθαρχική ποινή, διατάσσεται Ένορκη Διοικητική Εξέταση (Ε.Δ.Ε.). Ε.Δ.Ε. είναι ένας τύπος πειθαρχικής διερεύνησης κατά τη οποία ασκείται πειθαρχική δίωξη και η οποία διενεργείται όταν οι διαθέσιμες πληροφορίες παρέχουν σαφείς ενδείξεις για την τέλεση πειθαρχικού παραπτώματος που επισύρει ανώτερη πειθαρχική ποινή. Και στους δύο τύπους πειθαρχικής διερεύνησης, όταν μια υπόθεση αφορά καταγγελίες για βασανιστήρια, η εξέταση ανατίθεται σε αξιωματικό Διεύθυνσης άλλης από εκείνη στην οποία υπάγονται διοικητικά οι εμπλεκόμενοι αστυνομικοί. Σε υποθέσεις που αφορούν τη χρήση όπλου κατά την εκτέλεση των καθηκόντων, αιτιάσεις για κακομεταχείριση, κακοποίηση, ρατσιστική ή «άλλη ακραία συμπεριφορά», η Π.Δ.Ε. ανατίθεται σε αξιωματικό που δεν έχει διοικητική εξάρτηση με τον ελεγχόμενο αστυνομικό.²⁴⁸

Στην έκθεσή του το 2024, ο Ε.ΜΗ.ΔΙ.Π.Α. επανέλαβε ότι η επιλογή μιας Προκαταρκτικής Διοικητικής Εξέτασης αντί της Ένορκης Διοικητικής Εξέτασης όταν υπάρχουν ισχυρά αποδεικτικά στοιχεία «ουσιαστικά ισοδυναμεί με την απαξίωσή τους από τα πειθαρχικά όργανα».²⁴⁹ Χαρακτηριστικό παράδειγμα, η υπόθεση του φωτορεπόρτερ Μάριου Λώλου (που τραυματίστηκε από χειροβομβίδα κρότου-λάμψης το 2025) που εξετάστηκε μέσω Π.Δ.Ε. παρά τη σοβαρότητά της και τα επιβεβαιωτικά αποδεικτικά στοιχεία.

Περαιτέρω, σε συνάντηση της Διεθνούς Αμνηστίας, τον Σεπτέμβριο του 2025, με τον Συνήγορο του Πολίτη και το προσωπικό του Ε.ΜΗ.ΔΙ.Π.Α., επισημάνθηκε ότι ο Ε.ΜΗ.ΔΙ.Π.Α. είναι υποστελεχωμένος και διαθέτει ανεπαρκείς πόρους για να διενεργεί περισσότερες ίδιες έρευνες.²⁵⁰ Τον Απρίλιο του 2024, η Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης κάλεσε τις ελληνικές αρχές να υποστηρίξουν και να ενισχύσουν τον Μηχανισμό, ιδίως μέσω της στελέχωσης με το απαραίτητο προσωπικό, καθώς και με την εφαρμογή των συστάσεών του.²⁵¹ Στην ίδια συνάντηση, τονίστηκε επίσης ότι η αποτελεσματικότητα και η λογοδοσία του Μηχανισμού στην αστυνόμευση των διαδηλώσεων θα μπορούσε να ενισχυθεί αν επιτρεπόταν στα μέλη του προσωπικού του να είναι παρόντα στην αίθουσα επιχειρήσεων κατά την πραγματοποίηση των διαδηλώσεων.²⁵² Ο Μηχανισμός επίσης «δεν διαθέτει καμία εξουσία εξαναγκασμού και μπορεί μόνο να κάνει συστάσεις στην αστυνομία»,²⁵³ καθώς επίσης και να ενημερώνει τα άτομα που υποβάλλουν καταγγελίες σχετικά με την έκβαση των πορισμάτων του μόνο αφού ολοκληρωθούν οι πειθαρχικές διαδικασίες.

Η ΥΠΟΘΕΣΗ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΜΑΓΓΟΥ

Η υπόθεση του 26χρονου Βασιλείου Μάγγου αναδεικνύει συστημικές πλημμέλειες στη διερεύνηση περιστατικών παράνομης χρήσης βίας.²⁵⁴ Στις 16 Ιουνίου 2020, ο 26χρονος Βασίλειος Μάγγος περιέγραψε από το κρεβάτι του νοσοκομείου όπου νοσηλευόταν τη σοβαρή κακομεταχείριση που υπέστη από την αστυνομία στον Βόλο, δύο ημέρες νωρίτερα. Σε δημόσια ανάρτησή του στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ο Βασίλειος Μάγγος περιέγραψε τον ξυλοδαρμό του από αστυνομικούς έξω από το Δικαστικό Μέγαρο Βόλου, στις 14 Ιουνίου 2020.²⁵⁵

Βιντεοληπτικό υλικό επαληθευμένο από τη Διεθνή Αμνηστία αποτυπώνει την κακομεταχείριση του Βασιλείου Μάγγου έξω από το Δικαστικό Μέγαρο Βόλου. Δείχνει τον Βασίλειο Μάγγο πεσμένο στο

²⁴⁷ Άρθρο 24 παρ. 1 του Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 που ρυθμίζει το πειθαρχικό δίκαιο του αστυνομικού προσωπικού, όπως τροποποιήθηκε από το Προεδρικό Διάταγμα 61/2024.

²⁴⁸ Άρθρο 24 παρ. 2 του Προεδρικού Διατάγματος 120/2008, όπως τροποποιήθηκε από το Προεδρικό Διάταγμα 61/2024.

²⁴⁹ Ε.ΜΗ.ΔΙ.Π.Α. Ετήσια Έκθεση 2024, σελ. 194. Τον Μάρτιο του 2026, η Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης επισήμανε αναφορικά με την εκτέλεση αποφάσεων ομάδας υποθέσεων για κακομεταχείριση από αξιωματούχους επιβολής του νόμου, ότι ορισμένες πλημμέλειες ως προς τις πειθαρχικές έρευνες που έχουν ήδη επισημανθεί εξακολουθούν να υφίστανται, συμπεριλαμβανομένης της περιορισμένης χρήσης της Ένορκης Διοικητικής Εξέτασης. CM/Del/Dec(2026)1553/H46-19 - 1553rd meeting (9-11 Μαρτίου 2026) (DH) - H46-19 Sidiropoulos and Papakostas and Alkhatib and Others groups v. Greece (Applications Nos. 33349/10, 3566/16), 11 Μαρτίου 2026 [1553η συνεδρίαση, 9-11 Μαρτίου 2026 (DH) H46-19 Ομάδες Σιδηρόπουλος και Παπακώστας και Αλχάτιμπ και Άλλοι κατά Ελλάδα (Αριθ. Αιτήσεων 33349/10, 3566/16)].

²⁵⁰ Συνάντηση, 9 Σεπτεμβρίου 2025.

²⁵¹ Βλ.: <https://bit.ly/3V8aDCt>.

²⁵² Συνάντηση, 9 Σεπτεμβρίου 2025.

²⁵³ Βλ.: 168096610d (coe.int)

²⁵⁴ Η Διεθνή Αμνηστία εξέτασε σειρά εγγράφων που η οικογένεια του Βασιλείου Μάγγου είχε την ευγενή καλοσύνη να μοιραστεί με την οργάνωση (στο αρχείο).

²⁵⁵ Έγγραφο που κοινοποίησε η οικογένεια του Βασιλείου Μάγγου στην οργάνωση (στο αρχείο).

έδαφος, όταν ομάδα αστυνομικών πηγαίνει τρέχοντας προς το μέρος του.²⁵⁶ Ανάλυση του βιντεοληπτικού υλικού καρέ προς καρέ δείχνει τέσσερις αστυνομικούς να περικυκλώνουν τον Βασίλειο Μάγγο ενώ εκείνος βρίσκεται στο έδαφος. Ένας αστυνομικός με μαύρη στολή, ο οποίος κρατά κλομπ, τον χτυπά ενώ ο Βασίλειος προσπαθεί να προστατευτεί με τα χέρια του. Το βίντεο δείχνει ότι δέχεται τουλάχιστον τρία χτυπήματα με το κλομπ. Ένας δεύτερος αστυνομικός με μαύρη στολή, ο οποίος στέκεται στην άλλη πλευρά του Βασιλείου Μάγγο, εμφανίζεται επίσης να κλωτσά τον Βασίλειο, τουλάχιστον μία φορά στο κάτω μέρος του σώματός του, καθώς και να τον χτυπά με το κλομπ του. Ένας τρίτος αστυνομικός με μαύρη στολή εμφανίζεται να προσεγγίζει τον Βασίλειο Μάγγο και να τον κλωτσά ενώ εκείνος παραμένει πεσμένος στο έδαφος, ενώ στη συνέχεια οι δύο αστυνομικοί αρχίζουν να απομακρύνονται. Ένας τέταρτος αστυνομικός που φέρει λευκό κράνος και πράσινη μπλούζα τρέχει προς το μέρος του και φαίνεται να έρχεται σε επαφή με τον Βασίλειο Μάγγο με το δεξί του πόδι, πριν κάνει ένα βήμα πίσω. Τουλάχιστον δέκα ακόμη αστυνομικοί είναι ορατοί στη γύρω περιοχή όπου φαίνεται να απομακρύνουν τις διαδηλώτριες/-ωτές από τον δρόμο. Στο δεύτερο καρέ του βιντεοληπτικού υλικού, τρεις αστυνομικοί ακινητοποιούν τον Βασίλειο και του βάζουν τα χέρια πίσω από την πλάτη.

© ↑ Στιγμιότυπο οθόνης από ιδιωτικό βίντεο που αποτυπώνει τον ξυλοδαρμό του Βασιλείου Μάγγο εξω από το Δικαστικό Μέγαρο Βόλου.

Στη δημόσια ανάρτησή του, ο Βασίλειος Μάγγος δήλωσε επίσης ότι αστυνομικοί τον χτύπησαν και χρησιμοποίησαν ομοφοβικές ύβρεις εναντίον του, ενώ εκείνος βρισκόταν μέσα στο περιπολικό. Ακόμη, ανέφερε ότι κατά τη στέρηση της ελευθερίας του στην Αστυνομική Διεύθυνση Μαγνησίας υπέστη

²⁵⁶ Βίντεο διαθέσιμο στο αρχείο της Διεθνούς Αμνηστίας.

κακομεταχείριση, συμπεριλαμβανομένου του ξυλοδαρμού του από αστυνομικό, ενώ τον κρατούσαν κάποιοι άλλοι αστυνομικοί. Ο Βασίλειος Μάγγος είτε ότι οι αστυνομικοί αρνήθηκαν τα αιτήματά του να μεταφερθεί στο νοσοκομείο και να του παρασχεθεί νερό και ότι, σε κάποια στιγμή, τον ανάγκασαν να πει νερό από ψύκτη που έβγαζε νερό σταγόνα σταγόνα.

Ο Βασίλειος Μάγγος νοσηλεύτηκε στο νοσοκομείο με πολλαπλά κατάγματα πλευρών και κακώσεις στο ήπαρ και τη χοληδόχο κύστη. Ο Βασίλειος Μάγγος απεβίωσε σε λιγότερο από έναν μήνα αργότερα, με τον θάνατό του να αποδίδεται σε εγκεφαλικό και πνευμονικό οίδημα που αποδόθηκε σε χρήση ουσιών.

Το πόρισμα του ιατροδικαστή που όρισε η οικογένεια του Βασιλείου Μάγγου ανέφερε τα εξής: «[...] οι κακώσεις, η εντόπισή τους και ο μηχανισμός με τον οποίο προκύπτει ότι προκλήθηκαν, επέφεραν σοβαρότατο κίνδυνο για την ζωή» του Βασιλείου Μάγγου. Το πόρισμα καταλήγει ότι ο Βασίλειος Μάγγος «[...] έφερε βαθιά σωματική βλάβη διά θλώντος οργάνου η οποία προκλήθηκε με τρόπο συμβατό με το αναφερόμενο ιστορικό».

Σύμφωνα με την έκθεση, αν και δεν κατέστη δυνατό να διαπιστωθεί οργανικός αιτιώδης σύνδεσμος ανάμεσα στη σωματική επίθεση και τις κακώσεις που υπέστη ο Βασίλειος Μάγγος στις 14 Ιουνίου 2020 και στον θάνατό του, η ύπαρξη τυχόν ψυχικού αιτιώδους συνδέσμου ήταν ένας παράγοντας που δεν μπορούσε να αποκλειστεί και κρίθηκε ότι έχρηζε περαιτέρω διερεύνησης, λαμβανομένων υπόψη των περιγραφών της οικογένειάς του ότι, κατά τον χρόνο της επίθεσης, απείχε και κατέβαλλε προσπάθεια να διακόψει τη χρήση ουσιών.²⁵⁷ Επιπλέον, σύμφωνα με ένορκη δήλωση πραγματογνώμονα ψυχιάτρου η οποία κοινοποιήθηκε στη Διεθνή Αμνηστία, η πραγματογνώμονας εκτίμησε ότι: «[...] υφίσταται άμεση και αιτιώδης συνάφεια μεταξύ του σωματικού και ψυχολογικού βασανισμού» του Βασιλείου Μάγγου και του θανάτου του.²⁵⁸

Παρά τη δίκη σε βάρος έξι αστυνομικών για βασανιστήρια και άλλες κατηγορίες που ξεκίνησε τον Απρίλιο και την πρωτόδικη καταδίκη τριών εξ αυτών για πρόκληση «επικίνδυνης σωματικής βλάβης» σε σχέση με την κακομεταχείριση του Βασιλείου έξω από το Δικαστικό Μέγαρο Βόλου, τόσο οι αρχικές όσο και οι συμπληρωματικές πειθαρχικές έρευνες για την υπόθεση έχουν αμαυρωθεί από σημαντικές παραλείψεις, πλημμέλειες και τη μη συνεκτίμηση των συστάσεων του Ε.ΜΗ.ΔΙ.Π.Α.²⁵⁹ Ο Ε.ΜΗ.ΔΙ.Π.Α. τόνισε παραλείψεις όπως η μη συλλογή ή η μη συνεκτίμηση καταθέσεων αυτοπτών μαρτύρων, η μη λήψη και εξέταση εικονοληπτικού υλικού από κάμερες κλειστού κυκλώματος (CCTV), καθώς και η μη διερεύνηση πιθανών κινήτρων διάκρισης. Επίσης, ο Μηχανισμός αναφέρθηκε στον αδικαιολόγητο περιορισμό του πεδίου του ελέγχου, σε πιθανή παράνομη κοινοποίηση ιατρικών δεδομένων και στη διαβίβαση ελλιπών φακέλων στην εισαγγελία.²⁶⁰ Σύμφωνα με αναφορές, οι έξι αστυνομικοί παραπέμφθηκαν από την Υπηρεσία τους σε πρωτοβάθμιο πειθαρχικό δικαστήριο με το ερώτημα της ποινής της απόταξης από το Σώμα της Ελληνικής Αστυνομίας.

Ο Γιάννης Μάγγος, πατέρας του Βασιλείου Μάγγου και η Άννη Παπαρρούσου, δικηγόρος της οικογένειας, εξέφρασαν την ανησυχία τους για την μακρά διάρκεια των διαδικασιών, μεταξύ άλλων για τις επανειλημμένες αναβολές της δεύτερης ποινικής δίκης και τη μη δυνατότητα της οικογένειας να παρασταθεί ως πολιτική αγωγή με το σκεπτικό ότι ο Βασίλειος Μάγγος δεν είχε υποβάλει επίσημη μήνυση πριν τον θάνατό του.²⁶¹ Επίσης εξέφρασαν την ανησυχία τους για το ότι, μετά την έναρξη της δεύτερης δίκης, τα αιτήματά τους για αναβάθμιση του κατηγορητηρίου σε «βασανιστήρια που προκάλεσαν τον θάνατο» του Βασιλείου Μάγγου και για τη συμμετοχή της οικογένειας ως πολιτικής αγωγής απορρίφθηκαν από το δικαστήριο.²⁶²

²⁵⁷ Τεκμηρίωση που παραχώρησε η οικογένεια του Βασιλείου Μάγγου.

²⁵⁸ Λίγες εβδομάδες μετά το περιστατικό, ο Βασίλειος Μάγγος αναζήτησε επίσης ψυχολογική υποστήριξη στο Κέντρο Ψυχικής Υγείας του Γενικού Νοσοκομείου Βόλου «Αχιλλοπούλειο». Η γνωμάτευση από το νοσοκομείο αναφέρει μεταξύ άλλων ότι «Προσήλθε με έντονο επίπονο άλγος και επεισόδια κατάθλιψης. Τα επεισόδια ακολουθούν ένα συμβάν κακομεταχείρισης για το οποίο νοσηλεύτηκε στο Γενικό Νοσοκομείο Βόλου». Τεκμηρίωση που παραχώρησε η οικογένεια του Βασιλείου Μάγγου.

²⁵⁹ Οι έξι αστυνομικοί έχουν επίσης κατηγορηθεί για επικίνδυνη σωματική βλάβη, έκθεση σε κίνδυνο και αυθαίρετη στέρηση της ελευθερίας. Η απόφαση εκδόθηκε τον Φεβρουάριο του 2025 από το Μονομελές Πλημμελειοδικείο Βόλου. Η δίκη για την έφεση έχει αναβληθεί για τον Σεπτέμβριο του 2026.

²⁶⁰ Ε.ΜΗ.ΔΙ.Π.Α., Ετήσιες εκθέσεις 2021, σελ. 58-60· 2022, σελ. 45-56· 2023, (<https://www.synigoros.gr/en/category/e8nikos-mhxanizmos-dierynhshs-peristatikwn-ay8airesias/post/annual-report-or%20national%20mechanism%20for%20the%20investigation%20of%20arbitrary%20incidents%202023>), σελ. 73-74· και 2024, σελ. 80-89.

²⁶¹ Συνέντευξη με τον Γιάννη Μάγγο, 16 Αυγούστου 2025· Συνέντευξη με τη δικηγόρο Άννη Παπαρρούσου, 3 Σεπτεμβρίου 2025.

²⁶² Συνέχεια επικοινωνίας με τον Γιάννη Μάγγο και την Άννη Παπαρρούσου, Απρίλιος 2026.

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Η έρευνα της Διεθνούς Αμνηστίας αποκαλύπτει ένα επίμονο και ανησυχητικό μοτίβο σοβαρών παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατά την αστυνόμευση διαδηλώσεων στην Ελλάδα, οι οποίες οδηγούν στην καταστράτηγηση του δικαιώματος στην ειρηνική διαμαρτυρία. Η εθνική νομοθεσία που ρυθμίζει το δικαίωμα στην ειρηνική συνάθροιση εξακολουθεί να παραβιάζει τις διεθνείς δεσμεύσεις της Ελλάδας για τα ανθρώπινα δικαιώματα, η δε εισαγωγή μιας καθολικής απαγόρευσης διαμαρτυριών σε τμήματα της Πλατείας Συντάγματος, μπροστά από το Μνημείο του Αγνώστου Στρατιώτη, χώρο που συνδέεται με την άσκηση του δικαιώματος στην ειρηνική διαμαρτυρία, στέλνει ένα ηχηρό μήνυμα ότι πρόθεση των ελληνικών αρχών είναι να περιορίσουν περαιτέρω την άσκηση αυτού του δικαιώματος. Αυτές οι ενέργειες των ελληνικών αρχών διευρύνουν το χάσμα αντί να βελτιώνουν τη συμμόρφωση με τα διεθνή πρότυπα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τις συναφείς συστάσεις, συμπεριλαμβανομένων των συστάσεων της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

Σοβαρή ανησυχία εξακολουθεί επίσης να προκαλεί η συνεχιζόμενη πρακτική μελών της Ελληνικής Αστυνομίας να σταματούν ειρηνικές/-ούς διαδηλώτριες/-ωτές για εξακρίβωση στοιχείων και σωματική έρευνα πριν την έναρξη, κατά τη διάρκεια και μετά την ολοκλήρωση διαμαρτυριών και να προβαίνουν σε προσαγωγές σε αστυνομικά τμήματα με σκοπό την εξακρίβωση στοιχείων παρά την απουσία λόγων για αυτό. Η πρακτική αυτή φαίνεται να χρησιμοποιείται ως μέσο αποτροπής συχνά μεγάλου αριθμού διαδηλωτριών/-ωτών από την άσκηση του δικαιώματός τους στην ειρηνική συνάθροιση. Στις υποθέσεις που τεκμηριώθηκαν, τα άτομα που πήραν μέρος στις συνεντεύξεις είχαν υποβληθεί σε αυθαίρετη στέρηση της ελευθερίας τους και είχαν βιώσει την παραβίαση θεμελιωδών εγγυήσεων, όπως το δικαίωμα της επικοινωνίας με την οικογένειά τους ή έναν δικηγόρο, άρνηση παροχής τροφής και νερού και μη αναγκαίο και δυνητικά εξευτελιστικό σωματικό έλεγχο. Τα παραπάνω υποδηλώνουν μια πρακτική δυνητικά τιμωρητική που λειτουργεί αποτρεπτικά για τις/τους διαδηλώτριες/-ωτές σε σχέση με τη συμμετοχή τους σε ειρηνικές συναθροίσεις. Αυτά τα συμπεράσματα υπογραμμίζουν την επείγουσα ανάγκη η Ελληνική Αστυνομία να τερματίσει την πρακτική στέρησης της ελευθερίας από τις/τους διαδηλώτριες/-ωτές με σκοπό την εξακρίβωση στοιχείων χωρίς εύλογη υποψία, προκειμένου να εξασφαλίζεται ότι η απόλαυση του δικαιώματος στην ειρηνική συνάθροιση παραμένει απρόσκοπτη.

Τα πορίσματα της Διεθνούς Αμνηστίας που βασίζονται σε σειρά από μαρτυρίες καθώς και σε επαληθευμένα βίντεο δείχνουν επίσης ανησυχητικά μοτίβα παράνομης χρήσης βίας από αστυνομικές δυνάμεις κατά την αστυνόμευση τεκμηριωμένων ειρηνικών διαδηλώσεων την περίοδο 2024-2025, όπως η παράνομη επικίνδυνη και τιμωρητική χρήση κλομπ, η κακή χρήση χημικών ερεθιστικών ουσιών και οχημάτων ρίψης νερού, η παράνομη χρήση βίας από ομάδες δίκυκλης αστυνόμευσης και η παράνομη χρήση βίας κατά τη σύλληψη και/ή την κράτηση. Ιδιαίτερη ανησυχία προκαλεί η επικίνδυνη χρήση χειροβομβίδων κρότου-λάμψης που επιφέρει σοβαρούς τραυματισμούς και οι επιζήμιες επιπτώσεις τους στη ζωή, στη σωματική και την ψυχική υγεία των τραυματισμένων διαδηλωτριών/-ωτών και εργαζομένων στον Τύπο. Στις τεκμηριωμένες υποθέσεις, τα θύματα έρχονται αντιμέτωπα με μακροχρόνιες αναμονές για την απόδοση δικαιοσύνης, η οποία σε κάποιες από αυτές τις υποθέσεις έχει ήδη οδηγήσει στον μη εντοπισμό των δραστών ή σε δικαστικές αποφάσεις που κινδυνεύουν να νομιμοποιήσουν την παράνομη χρήση βίας κατά ειρηνικών διαδηλωτριών/-ωτών. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, η Διεθνής Αμνηστία καλεί τις ελληνικές αρχές να απαγορεύσουν τη χρήση χειροβομβίδων κρότου-λάμψης στην αστυνόμευση δημόσιων συναθροίσεων.

Οι περιπτώσεις ποινικοποίησης ειρηνικών διαδηλωτριών/-ωτών για φερόμενη συμμετοχή σε απαγορευμένες

διαμαρτυρίες ή για παραβίαση καθολικής απαγόρευσης και η περίπτωση ποινικοποίησης δύο ακτιβιστριών της Διεθνούς Αμνηστίας έρχονται να προστεθούν στην ήδη ανησυχητική εικόνα της κατάστασης του δικαιώματος στη διαμαρτυρία στην Ελλάδα και μπορεί να λειτουργούν ως «πάγωμα του λόγου» σε σχέση με την άσκηση του δικαιώματος στην ειρηνική συνάθροιση. Η επίμονη ατιμωρησία της αστυνομίας για κακοποίηση σε βάρος διαδηλωτριών/-ωτών και εργαζομένων στον Τύπο, όπως αναδεικνύεται από τις υποθέσεις που τεκμηρίωσε η Διεθνής Αμνηστία καθώς και από στατιστικά δεδομένα και έρευνες από ακαδημαϊκούς εμπειρογνώμονες, τον Ε.ΜΗ.ΔΙ.Π.Α. και ΜΚΟ, υπονομεύει περαιτέρω την προστασία του δικαιώματος στη διαμαρτυρία αλλά και την πίστη των πληττόμενων στην αποτελεσματικότητα των ποινικών και πειθαρχικών ερευνών. Η συνεχιζόμενη παράλειψη των δυνάμεων αποκατάστασης της τάξης να φέρουν ή να καθιστούν ορατό το δηλωτικό της ταυτότητάς τους διακριτικό είναι σημαντικός παράγοντας που συντελεί στην έλλειψη λογοδοσίας και, για να αντιμετωπιστεί, προϋποθέτει τη λήψη περισσότερων μέτρων από πλευράς ελληνικών αρχών. Απαραίτητη επίσης είναι η λήψη μέτρων για την ενίσχυση του ελληνικού μηχανισμού διερεύνησης καταγγελιών για αξιωματούχους επιβολής του νόμου, όπως η διάθεση επαρκούς χρηματοδότησης και πόρων και οι εξουσίες για την εκπόνηση δεσμευτικών συστάσεων.

Οι ελληνικές αρχές πρέπει να προβούν στις αναγκαίες ενέργειες ώστε να πάρουν αποστάσεις από την τιμωρητική και καταπιεστική αστυνόμευση και να λειτουργήσουν με γνώμονα τον σεβασμό και τη διευκόλυνση του δικαιώματος στην ειρηνική συνάθροιση. Η Διεθνής Αμνηστία απευθύνει έκκληση στις ελληνικές αρχές να αναγνωρίσουν το εύρος και τη σοβαρότητα αυτών των παραβιάσεων και να λάβουν επείγοντα μέτρα ώστε να διασφαλίσουν τη λογοδοσία, τον σεβασμό και την προστασία του δικαιώματος στην ειρηνική διαμαρτυρία.

ΓΙΑ ΤΙΣ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Η Διεθνής Αμνηστία καλεί τον Έλληνα Υπουργό Προστασίας του Πολίτη να εισαγάγει μεταρρυθμίσεις στον ν. 4703/2020 και στις διατάξεις εφαρμογής του προκειμένου να εξασφαλίζεται πλήρης προστασία, σεβασμός και διευκόλυνση του δικαιώματος στην ειρηνική συνάθροιση, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο και τα διεθνή πρότυπα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ως εξής:

- Να περιορίσει τους τύπους συνάθροισης που υπόκεινται σε απαιτήσεις υποχρεωτικής γνωστοποίησης δυνάμει του εγχώριου δικαίου και να διευρύνει το φάσμα των συναθροίσεων που δύναται να πραγματοποιούνται χωρίς υποχρεωτική γνωστοποίηση, ανεξάρτητα από το αν η γνωστοποίηση γίνεται εν τέλει οικειοθελώς. Να εφαρμόζει, αν ισχύει, το καθεστώς γνωστοποίησης μόνο σε συναθροίσεις που είναι πιθανό να έχουν σημαντικές επιπτώσεις σε άλλους.
- Να καταργήσει τη διάταξη που επιτρέπει να διαλύεται μια συνάθροιση μόνο λόγω παράλειψης της γνωστοποίησής της και να τερματίζει αυτήν την πρακτική· η παράλειψη γνωστοποίησης δεν πρέπει να χρησιμοποιείται ως λόγος απαγόρευσης συναθροίσεων στην πράξη.
- Να αναζητήσει τρόπους ώστε να διευκολύνει τις αντιδιαδηλώσεις και να καταργήσει τη διάταξη που επιτρέπει την απαγόρευσή τους αποκλειστικά και μόνο επειδή πρόκειται για αντιδιαδηλώσεις.
- Να θεσπίσει με σαφή και ρητό τρόπο ένα τεκμήριο υπέρ της πραγματοποίησης ειρηνικών συναθροίσεων.
- Να καταργήσει τη διάταξη που θεμελιώνει ευθύνη των οργανωτών συναθροίσεων για τη βίαιη συμπεριφορά άλλων.

Η Διεθνής Αμνηστία απευθύνει επίσης έκκληση στον Έλληνα Υπουργό Προστασίας του Πολίτη:

- Να καταργήσει τη διάταξη που εισαγάγει καθολικές απαγορεύσεις για την πραγματοποίηση συγκεντρώσεων διαμαρτυρίας σε τμήματα της Πλατείας Συντάγματος, μπροστά από το Μνημείο του Αγνώστου Στρατιώτη.
- Να καταργήσει αστυνομικές εξουσίες που δεν εδράζονται στα πρότυπα της εύλογης υποψίας και ούτως ή άλλως δεν συνάδουν με το διεθνές δίκαιο ανθρωπίνων δικαιωμάτων και να διασφαλίζει ότι οι ενέργειες της αστυνομίας μπορούν να ασκούνται μόνο βάσει υποψίας που στηρίζεται σε αντικειμενικά κριτήρια. Για τον λόγο αυτό, η οργάνωση καλεί τον Υπουργό Προστασίας του Πολίτη να εισαγάγει στη νομοθεσία διάταξη σχετικά με τους ελέγχους εξακρίβωσης στοιχείων η οποία να βασίζεται ρητώς στο πρότυπο της εξατομικευμένης εύλογης υποψίας και στα διεθνή πρότυπα ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗ ΤΩΝ ΕΙΡΗΝΙΚΩΝ ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΕΩΝ

Η Διεθνής Αμνηστία καλεί τον Έλληνα Υπουργό Προστασίας του Πολίτη και τον Αρχηγό της Ελληνικής Αστυνομίας να επανεξετάσουν πλήρως την προσέγγιση της αστυνόμευσης για τις ειρηνικές συναθροίσεις και ειδικότερα να εξασφαλίσουν ότι η αστυνομία:

- Διαθέτει μια προσέγγιση που διευκολύνει τις συναθροίσεις, μεταξύ άλλων και τις αντιδιαδηλώσεις, με υποστηρικτικά μέτρα και την επίδειξη μεγάλου βαθμού ανοχής.
- Αποφεύγει κάθε μορφής εκφοβισμό ή παρενόχληση διαδηλωτριών/-ωτών, δημοσιογράφων και υπερασπιστριών/-στών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μεταξύ άλλων τους μη αναγκαίους ελέγχους με σκοπό την εξακρίβωση στοιχείων και τη σωματική έρευνα ή κάθε άλλη συμπεριφορά που μπορεί να λειτουργεί αποτρεπτικά, ως «πάγωμα του λόγου», σε όσους επιθυμούν να πραγματοποιήσουν ειρηνική συνάθροιση.
- Δεν διαλύει μια συνάθροιση απλώς και μόνο επειδή οι οργανωτές της παρέλειψαν τη γνωστοποίησή της ή επειδή θεωρείται για άλλους λόγους παράνομη βάσει του εγχώριου δικαίου.
- Δεν διαλύει μια συνάθροιση λόγω μεμονωμένων πράξεων βίας.
- Όταν απαντά σε οποιαδήποτε βίαιη συμπεριφορά, διαφοροποιεί σαφώς όσους συμπεριφέρονται ειρηνικά και όσους εμπλέκονται σε βίαιες ενέργειες και προστατεύει όλους όσοι δεν εμπλέκονται σε βίαιες ενέργειες.

ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΣΥΝΔΕΟΝΤΑΙ ΜΕ ΕΛΕΓΧΟΥΣ ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Η Διεθνής Αμνηστία καλεί την Ελληνική Αστυνομία:

- Να τερματίζει την πρακτική στέρξης από τις/τους ειρηνικές/-ούς διαδηλώτριες/-ωτές της ελευθερίας τους με σκοπό την εξακρίβωση στοιχείων χωρίς εύλογη υποψία εγκληματικής συμπεριφοράς.
- Να εξασφαλίζει ότι όσοι στερούνται την ελευθερία τους για οποιονδήποτε λόγο έχουν θεμελιώδεις εγγυήσεις όπως η πρόσβαση σε δικηγόρο, το δικαίωμα ενημέρωσης κάποιου ατόμου στον έξω κόσμο και η πρόσβαση σε ιατρική βοήθεια.
- Η σωματική έρευνα δεν θα πρέπει να διενεργείται βάσει ρουτίνας ή προληπτικά. Θα πρέπει να πραγματοποιείται μόνο όταν είναι δεόντως δικαιολογημένη από αντικειμενικά επαληθεύσιμες, εξατομικευμένες ανησυχίες σε σχέση με την ασφάλεια αυτών των ατόμων ή άλλων ή λόγω υποψίας τέλεσης αξιόποινης πράξης. Η σωματική έρευνα θα πρέπει να διενεργείται πάντοτε με μη εξευτελιστικό και μη ταπεινωτικό τρόπο. Ο σωματικός έλεγχος με αφαίρεση ενδυμάτων θα πρέπει να πραγματοποιείται μόνο σε εξαιρετικές περιστάσεις, κατόπιν εντολής ανωτέρου και θα πρέπει να επιτρέπεται μόνο εφόσον το αντικείμενο που αναζητείται είναι δυνατόν από τη φύση του να κρύβεται κάτω από τον ρουχισμό και να είναι μη ανιχνεύσιμο μέσω των κανονικών ελέγχων με εξωτερική ψηλάφηση. Αυτού του τύπου οι έλεγχοι πρέπει πάντα να πραγματοποιούνται με τον λιγότερο εξευτελιστικό και ταπεινωτικό τρόπο και σε ιδιωτικό χώρο όπου το ελεγχόμενο άτομο δεν είναι ορατό από οποιονδήποτε που δεν απαιτείται να είναι παρών στην έρευνα.²⁶³

ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΙΣ ΣΤΗ ΧΡΗΣΗ ΒΙΑΣ, ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΗΣ ΤΗΣ ΚΑΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΧΕΙΡΟΒΟΜΒΙΔΩΝ ΚΡΟΤΟΥ-ΛΑΜΨΗΣ, ΔΑΚΡΥΓΟΝΩΝ, ΧΕΙΡΟΚΙΝΗΤΩΝ ΣΥΣΚΕΥΩΝ ΕΚΤΟΞΕΥΣΗΣ ΧΗΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΛΟΜΠ

Η Διεθνής Αμνηστία καλεί τον Έλληνα Υπουργό Προστασίας του Πολίτη και τον Αρχηγό της Ελληνικής Αστυνομίας:

²⁶³ International Committee of the Red Cross: To serve and to protect - Human rights and humanitarian law for police and security forces, σελ. 308-309.

- Να διασφαλίζουν ότι οι κανονισμοί επιβολής του νόμου σχετικά με τη χρήση βίας θα πρέπει να περιλαμβάνουν λεπτομερή στοιχεία όσον αφορά τα κατάλληλα όπλα για χρήση σε συγκεκριμένες περιστάσεις, σε συμμόρφωση και με βάση τις διεθνείς κατευθυντήριες γραμμές για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΑΣΕ, την ΕΣΔΑ, τις Κατευθυντήριες Οδηγίες των Ηνωμένων Εθνών για τα λιγότερο θανατηφόρα όπλα στην επιβολή του νόμου και τις Βασικές Αρχές των Ηνωμένων Εθνών για τη χρήση βίας και πυροβόλων όπλων από αξιωματούχους επιβολής του νόμου. Να χρησιμοποιούν τις Κατευθυντήριες γραμμές της Διεθνούς Αμνηστίας σχετικά με την εφαρμογή των βασικών αρχών των Ηνωμένων Εθνών για τη χρήση βίας και πυροβόλων όπλων από αξιωματούχους επιβολής του νόμου²⁶⁴ ως σημείο αναφοράς για την επανεξέταση του επιχειρησιακού τους πλαισίου όσον αφορά τη χρήση της βίας και ως καθοδήγηση για την πλήρη εφαρμογή και τον σεβασμό των βασικών αρχών του ΟΗΕ. Τέτοιοι κανονισμοί θα πρέπει να δημοσιεύονται. Συγκεκριμένοι επιχειρησιακοί στόχοι, όρια κινδύνων που πρέπει να τηρούνται, καθώς και προφυλάξεις που πρέπει να λαμβάνονται και απαγορεύσεις θα πρέπει να προβλέπονται σαφώς για κάθε τύπο όπλου ξεχωριστά. Αυτοί οι κανόνες πρέπει να είναι διαφανείς και δημόσιοι.
- Να διασφαλίζουν ότι οι αξιωματούχοι επιβολής του νόμου χρησιμοποιούν βία μόνο όταν είναι απολύτως αναγκαία και σε αναλογία προς τον θεμιτό σκοπό που επιδιώκεται, ακόμη και σε συνθήκες έκτακτης ανάγκης. Οι αξιωματούχοι επιβολής του νόμου δεν θα πρέπει να καταφεύγουν στη χρήση βίας απλώς και μόνο επειδή μια συνάθροιση θεωρείται παράνομη.
- Να απαγορεύσουν τη ρίψη χειροβομβίδων δακρυγόνων σε άτομα.
- Να απαγορεύσουν τη χρήση χειροβομβίδων κρότου-λάμψης στην αστυνόμευση δημόσιων συναθροίσεων.
- Χειροβομβίδες που διασπείρουν πολλαπλά βλήματα κινητικής ενέργειας, όπως οι χειροβομβίδες τύπου Tear Ball Multi Effect Grenade, ενέχουν υψηλό κίνδυνο πρόκλησης τραυματισμών και η χρήση τους στην επιβολή του νόμου πρέπει να απαγορεύεται.
- Να εξασφαλίζουν ότι οι συσκευές που έχουν επιπτώσεις σε ευρεία έκταση και αυξημένη πιθανότητα πρόκλησης βλάβης, όπως τα δακρυγόνα ή ταοχήματα ρίψης νερού, δύνανται να χρησιμοποιούνται μόνο σε καταστάσεις περισσότερο γενικευμένης βίας με σκοπό τη διάλυση του πλήθους και μόνο όταν όλα τα υπόλοιπα μέσα έχουν αποτύχει να περιορίσουν τη βία. Δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται όταν άτομα βρίσκονται σε περιορισμένο χώρο ή όταν δρόμοι ή άλλοι οδοί διαφυγής έχουν αποκλειστεί.
- Να εξασφαλίζουν ότι οι χειροκίνητες συσκευές ψεκασμού χημικών, όπως το σπρέι πιπεριού, χρησιμοποιούνται μόνο στον ελάχιστο αναγκαίο βαθμό κατά ατόμων ως αυτοάμυνα ή για την υπεράσπιση άλλων από σωματική βία· οι χειροκίνητες συσκευές ψεκασμού χημικών δεν πρέπει ποτέ να χρησιμοποιούνται σε ακινητοποιημένα άτομα.
- Να περιορίζουν τη χρήση υψηλής διάχυσης χειροκίνητων συσκευών ψεκασμού χημικών για τη διάλυση του πλήθους σε καταστάσεις γενικευμένης βίας κατά ατόμων που είναι αδύνατο να τεθούν υπό έλεγχο, μόνο μέσω της αντιμετώπισης των βίαιων ατόμων. Υψηλής διάχυσης χειροκίνητες συσκευές ψεκασμού δεν πρέπει ποτέ να χρησιμοποιούνται σε κλειστούς χώρους.
- Να εξασφαλίζουν ότι παρέχονται οδηγίες και εκπαίδευση προκειμένου οι αξιωματούχοι επιβολής του νόμου να χρησιμοποιούν με ορθό τρόπο τα χημικά ώστε να μετριάζεται ο κίνδυνος μη αναγκαίων ή αυθαίρετων τραυματισμών ή άλλης βλάβης.
- Γενικά, η χρήση κλομπ με ακόμη πιο επικίνδυνο τρόπο που είναι πιθανόν να προκαλεί σοβαρό τραυματισμό ή ακόμη και θάνατο (όπως τα χτυπήματα στο κεφάλι, τον αυχένα, τη σπονδυλική στήλη, τον λαιμό ή τη βουβωνική χώρα) θα πρέπει να απαγορεύεται, εκτός από την ακραία κατάσταση όπου υπάρχει απειλή για σοβαρό τραυματισμό ή ακόμη και για θάνατο που είναι αδύνατον να αντιμετωπιστεί με λιγότερο επιβλαβή μέσα.
- Να απαγορεύσουν ρητώς τις λεγόμενες «εφόδους με κλομπ».
- Να εξασφαλίζουν ότι οι αξιωματούχοι επιβολής του νόμου καθοδηγούνται σωστά και λαμβάνουν εκπαίδευση βάσει σεναρίου αυστηρά βασιζόμενη στα ανθρώπινα δικαιώματα για να χρησιμοποιούν τα κλομπ με ορθό τρόπο ώστε να μετριάζεται ο κίνδυνος υπέρμετρης ή μη αναγκαίας χρήσης βίας που προκαλεί αδικαιολόγητους τραυματισμούς.

²⁶⁴ Use of Force: Guidelines for the Implementation of the UN Basic Principles on the Use of Force and Firearms by Law Enforcement Officials. Βλ.: <https://policehumanrightsresources.org/use-of-force-guidelines-for-implementation-of-the-un-basic-principles-on-the-use-of-force-and-firearms-by-law-enforcement-officials>.

- Να συμπεριλάβουν τις παραπάνω αρχές στις Κατευθυντήριες γραμμές για τη διαχείριση των διαδηλώσεων και σε άλλους επιχειρησιακούς κανόνες και να διασφαλίσουν ότι είναι λεπτομερείς όσον αφορά το όριο κινδύνου με γνώμονα το οποίο χρησιμοποιούνται τα διάφορα μέσα, οι μέθοδοι και τα όπλα σε περιπτώσεις προσφυγής στη βία και ότι τα παραπάνω είναι δημοσιευμένα και διαθέσιμα.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΙΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΕΙΡΗΝΙΚΩΝ ΔΙΑΔΗΛΩΤΡΙΩΝ/-ΩΤΩΝ

Η Διεθνής Αμνηστία καλεί τις αρμόδιες αστυνομικές και δικαστικές αρχές:

- Να διασφαλίζουν ότι η ευθύνη για τυχόν φερόμενα αδικήματα βασίζεται σε ατομική υπαιτιότητα και υποστηρίζεται από πειστικά και αδιάσειστα στοιχεία, και όχι από την απλή παρουσία σε μια διαμαρτυρία.
- Να μην προβαίνουν στην ποινικοποίηση πράξεων που παραβιάζουν έναν εγγώριο νόμο ο οποίος αντίκειται στο διεθνές δίκαιο και στα διεθνή πρότυπα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως η καθολική απαγόρευση διαμαρτυριών. Εν αναμονή της ολοκλήρωσης των νομικών μεταρρυθμίσεων, οι εισαγγελικές αρχές θα πρέπει να υιοθετήσουν εσωτερικές κατευθυντήριες γραμμές ώστε να αποθαρρύνουν τη δίωξη τέτοιων αδικημάτων.

Η Διεθνής Αμνηστία καλεί τις αρμόδιες δικαστικές αρχές:

- Να αποσύρουν κατηγορίες σε βάρος ατόμων που έχουν ποινικοποιηθεί για την ασυμμετοχή τους σε απαγορευμένη διαμαρτυρία.

ΓΙΑ ΤΗ ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ

- Η Διεθνής Αμνηστία καλεί τον Έλληνα Υπουργό Προστασίας του Πολίτη, τον Αρχηγό της Ελληνικής Αστυνομίας, τις αρμόδιες δικαστικές αρχές και τον Ε.Μ.Η.ΔΙ.Π.Α. να διασφαλίζουν ότι όλες οι καταγγελίες για παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων από αξιωματούχους επιβολής του νόμου όπως η υπέρμετρη χρήση βίας, τα βασανιστήρια και άλλη βάνανυση, απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία, υπόκεινται σε άμεσες, διεξοδικές, ανεξάρτητες και αμερόληπτες έρευνες. Η λογοδοσία πρέπει να περιλαμβάνει όχι μόνο τους άμεσα ενεργούντες αξιωματούχους επιβολής του νόμου, αλλά και οποιονδήποτε διοικητή ή ανώτερο αξιωματικό: για τυχόν παράνομες εντολές που ενδεχομένως έχουν δώσει, για τυχόν αποτυχία να σταματήσουν ή να εμποδίσουν παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων από αξιωματούχους επιβολής του νόμου υπό τη διοίκηση ή τον έλεγχο τους, καθώς και για τυχόν παράλειψη να λάβουν τα απαιτούμενα προληπτικά μέτρα στον επιχειρησιακό σχεδιασμό.
- Η έρευνα θα πρέπει να είναι υποχρεωτική σε όλες τις περιπτώσεις όπου υπήρξε βία, όπου η αστυνομία προσέφυγε στη χρήση βίας, όπου υπήρξαν άνθρωποι που τραυματίστηκαν ή υπέστησαν βλάβη με άλλον τρόπο κατά τη διάρκεια μιας συνάθροισης. Αυτή θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνει την επανεξέταση της συνολικής προσέγγισης στην αστυνόμευση, καθώς και σχετικές πολιτικές και οδηγίες, και επίσης να χρησιμεύει ως αποτελεσματική διαδικασία άντλησης διδαγμάτων.
- Η Διεθνής Αμνηστία καλεί την ελληνική κυβέρνηση να κατοχυρώσει ρητώς στη νομοθεσία το δικαίωμα συμμετεχουσών/-όντων, δημοσιογράφων και παρατηρητών να χρησιμοποιούν φιλμ, συσκευές ήχου και φωτογραφικές μηχανές για να καταγράψουν τους αξιωματούχους επιβολής του νόμου.
- Η Διεθνής Αμνηστία καλεί την Ελληνική Αστυνομία να εξασφαλίζει ότι όλα τα μέλη των δυνάμεων αποκατάστασης τάξης φέρουν εύκολα ορατά ατομικά διακριτικά δηλωτικά της ταυτότητάς τους, με επιβολή ποινών σε περίπτωση παράλειψης. Πιο συγκεκριμένα, οι αστυνομικοί των δυνάμεων αποκατάστασης τάξης θα πρέπει να φέρουν διακριτικά όχι μόνο στα κράνη τους, αλλά και σε άλλα σημεία της εξάρτυσής τους και τα οποία θα είναι ορατά.
- Η Διεθνής Αμνηστία απευθύνει έκκληση στην Ελληνική Αστυνομία να διενεργεί πιο συχνά και όποτε χρειάζεται Ένορκες Διοικητικές Εξετάσεις αντί για απλές έρευνες.²⁶⁵ Σε περιπτώσεις σοβαρών καταγγελιών που συνοδεύονται από κάποια αποδεικτικά στοιχεία, η αστυνομία πρέπει υποχρεωτικά να ξεκινά τέτοιου είδους έρευνες.

²⁶⁵ ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΙ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ κατά της Ελλάδας.

- Η Διεθνής Αμνηστία απευθύνει έκκληση στον Έλληνα Υπουργό Προστασίας του Πολίτη και την Ελληνική Αστυνομία να εισαγάγουν μεταρρυθμίσεις ώστε να διασφαλίζεται ότι τα θύματα και/ή οι οικογένειές τους έχουν πρόσβαση στο περιεχόμενο των πειθαρχικών διερευνήσεων αξιωματούχων επιβολής του νόμου που κατηγορούνται για παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η έκβαση των καταγγελιών θα πρέπει να τους κοινοποιείται άμεσα και χωρίς να πρέπει να αιτηθούν την παροχή τέτοιων πληροφοριών.
- Η Διεθνής Αμνηστία καλεί τον Έλληνα Υπουργό Προστασίας του Πολίτη, τον Έλληνα Υπουργό Δικαιοσύνης και την Ελληνική Αστυνομία να συλλέγουν και να δημοσιεύουν τακτικά, ομοιόμορφα και ολοκληρωμένα στατιστικά στοιχεία σχετικά με καταγγελίες για παράτυπη συμπεριφορά, όπως οι παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων, από αξιωματούχους επιβολής του νόμου. Αυτά τα στοιχεία θα πρέπει να περιλαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με τον αριθμό των καταγγελιών περί κακομεταχείρισης, τα μέτρα που λαμβάνονται για κάθε καταγγελία, την έκβαση κάθε ποινικής και πειθαρχικής έρευνας, στατιστικά στοιχεία σχετικά με καταγγελίες περί διάκρισης, όπως ρατσιστική μεταχείριση, και στατιστικά στοιχεία και/ή δεδομένα ανά φυλή, εθνότητα, εθνικότητα και άλλους προστατευόμενους λόγους διακρίσεων.
- Η Διεθνής Αμνηστία καλεί την ελληνική κυβέρνηση να λάβει μέτρα, συμπεριλαμβανομένης της τροποποίησης της σχετικής νομοθεσίας, ώστε να διασφαλίζεται ότι ο μηχανισμός εποπτείας της αστυνομίας ενισχύεται, μεταξύ άλλων, με:
 - Εξουσίες ώστε να διατυπώνει δεσμευτικές συστάσεις για τη δίωξη, τις πειθαρχικές κυρώσεις, τις αποζημιώσεις και την επανεξέταση πολιτικών. Οι αρχές θα πρέπει να υποχρεώνονται να παρέχουν αιτιολογημένες απαντήσεις όπου απαιτείται από τα πορίσματα.
 - Επαρκή χρηματοδότηση και πόρους που προβλέπονται από τη νομοθεσία και δημοσιοποιούνται.
 - Πρόσβαση σε πληροφορίες για τα θύματα παραβιάσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων από αξιωματούχους επιβολής του νόμου όσον αφορά την πρόοδο και την έκβαση της καταγγελίας τους στον Ε.ΜΗ.ΔΙ.Π.Α. με την ολοκλήρωση των πορισμάτων από τον Ε.ΜΗ.ΔΙ.Π.Α.
 - Τη δυνατότητα να παρίσταται στις αίθουσες επιχειρησιακού ελέγχου της αστυνομίας από όπου γίνεται η διαχείριση κατά τη διάρκεια των διαδηλώσεων.

ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΥΠΟ ΚΡΑΤΗΣΗ

Η Διεθνής Αμνηστία καλεί το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη και την Ελληνική Αστυνομία να λάβουν μέτρα προκειμένου να διασφαλίζουν ότι:

- Σε όλα τα άτομα που στερούνται την ελευθερία τους παρέχεται αφενός πρόσβαση σε δικηγόρο από την πρώτη στιγμή της άφιξής τους στο αστυνομικό τμήμα και αφετέρου άμεση πρόσβαση σε ιατρική βοήθεια.
- Κάμερες κλειστού κυκλώματος είναι εγκατεστημένες σε χώρους κράτησης και το σχετικό εικονοληπτικό υλικό φυλάσσεται για περίοδο τριών μηνών.
- Κάθε άτομο που τελεί υπό κράτηση σε αστυνομικό τμήμα διαβιεί σε ανθρώπινες συνθήκες, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης σε βασικές ανάγκες, όπως δωρεάν τροφή και νερό, της πρόσβασης σε καθαρές εγκαταστάσεις υγιεινής και άλλες βασικές συνθήκες. Το πόσιμο νερό θα πρέπει να είναι διαθέσιμο σε κάθε κρατούμενη/-ο όποτε το χρειάζεται.²⁶⁶
- Υπάρχει συμμόρφωση με την υποχρέωση αποτροπής, εξάλειψης και τιμωρίας βασανιστηρίων ή άλλης μορφής κακομεταχείρισης.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΣΥΣΤΑΣΕΩΝ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΤΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Η Διεθνής Αμνηστία καλεί τις ελληνικές αρχές να συμμορφωθούν, χωρίς καθυστέρηση, και να εφαρμόσουν τις

²⁶⁶ Πρότυποι Ελάχιστοι Κανόνες των Ηνωμένων Εθνών για τη Μεταχείριση των Κρατουμένων (Κανόνες Νέλσον Μαντέλα).

απάντηση στην απόφαση *Παναγιωτόπουλος και Άλλοι*, και αφετέρου με την παράλειψη διερεύνησης ρατσιστικών κινήτρων εκ μέρους των αστυνομικών αρχών».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Στις 12 Μαΐου 2026, η Διεθνής Αμνηστία απηύθυνε επιστολή προς τον Υπουργό Προστασίας του Πολίτη, τον Αρχηγό της Ελληνικής Αστυνομίας, τον Υφυπουργό Προστασίας του Πολίτη και τον Γενικό Γραμματέα Δημόσιας Τάξης με την οποία έθετε υπόψη τους σύνοψη των πορισμάτων, βασικές ανησυχίες της οργάνωσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα, αλλά και υποθέσεις και συστάσεις προκειμένου να τους δώσει την ευκαιρία να απαντήσουν πριν τη δημοσίευση της παρούσας έκθεσης.

Παρακάτω ακολουθεί η επίσημη απάντηση που έδωσε η Διεύθυνση Διεθνούς Αστυνομικής Συνεργασίας του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας, η οποία παρελήφθη στις 28 Μαΐου 2026.

Αξιότιμες/Αξιότιμοι,

Σε συνέχεια του κάτωθι μηνύματός σας, σας παραθέτουμε την απάντηση του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας και παρακαλούμε για την ενημέρωσή σας.

«**A.** α) Για την Ελληνική Αστυνομία, η προστασία των συνταγματικά κατοχυρωμένων ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων των πολιτών, καθώς και η διευκόλυνση της άσκησής τους, στο πλαίσιο της ισχύουσας συνταγματικής τάξης, αποτελεί βασική και διαπραγματεύτη προτεραιότητα.

β) Η Ελληνική Αστυνομία έχει ως αποστολή:

i. την προστασία του κράτους,

ii. τη δημόσια ασφάλεια,

iii. τη γενική και τροχαία αστυνόμευση,

iv. την κοινωνική αστυνόμευση και

v. την αστυνόμευση των αλλοδαπών και την προστασία των συνόρων.

-Επιπρόσθετα, η άσκηση της αρμοδιότητας γενικής και τροχαίας αστυνόμευσης περιλαμβάνει, πέραν των άλλων, τη διασφάλιση της κοινωνικής ειρήνης και την προστασία των πολιτών καθώς και την τήρηση της τάξης στους δημόσιους χώρους και στις δημόσιες συγκεντρώσεις και συναθροίσεις και την προστασία των ατομικών και συλλογικών δικαιωμάτων των πολιτών κατά τις εκδηλώσεις αυτές (άρθρο 5 του Ν. 5187/2025 (Α 48)).

γ) Για τη διασφάλιση της άσκησης του δικαιώματος του συνέρχεσθαι δημοσίως σε υπαίθριο χώρο, σύμφωνα με το άρθρο 11 του Συντάγματος και το άρθρο 11 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ), κατά τρόπον ώστε να μην εκτίθεται σε σοβαρό κίνδυνο η δημόσια ασφάλεια και να μην διαταράσσεται υπέρμετρα η κοινωνικοοικονομική ζωή ορισμένης περιοχής, θεσπίστηκε από την Ελληνική Πολιτεία ο Ν. 4703/2020 (Φ.Ε.Κ. 131/2020). Ακολούθως, εκδόθηκε το Π.Δ. 73/2020 με σκοπό την ρύθμιση ειδικότερων θεμάτων, μεταξύ άλλων και της λήψης μέτρων τάξης, ασφάλειας και τροχαίας από την Ελληνική Αστυνομία, κατά τις εν λόγω συναθροίσεις, και την περαιτέρω εξειδίκευση των κανόνων και διαδικασιών και γενικά την διευθέτηση των απαραίτητων λεπτομερειών, προς το σκοπό της εφαρμογής των διατάξεων του Ν. 4703/2020.

δ) Επί τη βάση του προαναφερόμενου, νέου θεσμικού πλαισίου, εκδόθηκε και δημοσιεύθηκε την 21/01/2021, το Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης των Δημόσιων Υπαίθριων Συναθροίσεων, αναφορικά με την παράσταση της ΕΛ.ΑΣ. στις δημόσιες υπαίθριες συναθροίσεις, αποτυπώνοντας και επισημαίνοντας τα βασικά σημεία των προβλέψεων της ανωτέρω νομοθεσίας και ορίζοντας τις απαραίτητες υπηρεσιακές ενέργειες, στις οποίες απαιτείται να

προβούν οι Διευθυντές - Διοικητές των αρμόδιων εμπλεκόμενων Υπηρεσιών, προκειμένου να ανταποκριθούν έγκαιρα και αποτελεσματικά στις σημαντικές υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτή.

Β. α) Στο πλαίσιο της εκπνεφρασμένης βούλησης της πολιτικής και φυσικής Ηγεσίας για μηδενική ανοχή σε θέματα παραβίασης ανθρωπίνων δικαιωμάτων, έχουν εκδοθεί και διαβιβασθεί διαταγές, σε όλες τις εμπλεκόμενες, σε τέτοιες υποθέσεις, Υπηρεσίες, με τις οποίες υπενθυμίζονται στο προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας, οι κυριότερες διατάξεις από τις οποίες απορρέει η υποχρέωση προστασίας της ζωής και του σεβασμού της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας, η απαγόρευση των διακρίσεων, των βασανιστηρίων και κάθε απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης και τιμωρίας, η προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών και η εν γένει συμπεριφορά των αστυνομικών προς τους πολίτες, τονίζοντάς τους ότι οι θεμελιώδεις αυτές αρχές αποτελούν ζήτημα πρωταρχικής σημασίας για το Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας.

β) Επισημαίνεται ότι, το νομικό πλαίσιο που διέπει τον τρόπο ελέγχου και την αντιμετώπιση περιστατικών αστυνομικής αυθαιρεσίας, γνωρίζεται ότι σε οποιαδήποτε περίπτωση ύπαρξης πληροφορίας περί παραβίασης των ανωτέρω αρχών και αξιών, η Διοίκηση αναλαμβάνει αποτελεσματική δράση για τη διερεύνησή της, με τη διενέργεια διοικητικής εξέτασης (ένορκης ή προκαταρκτικής), όπως προβλέπει το ισχύον πειθαρχικό δίκαιο (Π.Δ. 120/2008, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει) και επιβάλλονται, σε συντρέχουσα περίπτωση, αυστηρές πειθαρχικές κυρώσεις, σε βάρος των υπαιτίων, ώστε να αποφεύγεται κάθε αίσθημα ατιμωρησίας, ο δε κολασμός των παραβατικών συμπεριφορών γίνεται με τη μέγιστη δυνατή ταχύτητα.

γ) Με το Δ' κεφάλαιο (άρθρα 56 επόμε.) του Ν. 4443/2016, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ την 9.6.2017 (άρ. 77 ιδίου νόμου), η Ανεξάρτητη Διοικητική Αρχή «Συνήγορος του Πολίτη» (ΣΤΠ) ορίστηκε ως Εθνικός Μηχανισμός Διερεύνησης Περιστατικών Αυθαιρεσίας στα Σώματα Ασφαλείας και στους υπαλλήλους των Καταστημάτων Κράτησης (Ε.ΜΗ.ΔΙ.Π.Α.). Ο Ε.ΜΗ.ΔΙ.Π.Α. αποτελεί τον βασικό μηχανισμό εξωτερικού ελέγχου των αστυνομικών οργάνων για αυθαιρεσίες. Ο ανωτέρω νόμος τροποποιήθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 188 του Ν. 4662/2020, σύμφωνα με τις οποίες ο ΣΤΠ, ως Ε.ΜΗ.ΔΙ.Π.Α., έχει ως αρμοδιότητα τη συλλογή, την καταγραφή, την αξιολόγηση, τη διερεύνηση ή την περαιτέρω προώθηση προς άσκηση πειθαρχικού ελέγχου στις αρμόδιες υπηρεσίες, καταγγελιών για πράξεις, ενέργειες ή παραλείψεις, του ένστολου προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας (καθώς και του Λιμενικού Σώματος Ελληνικής Ακτοφυλακής, του Πυροσβεστικού Σώματος και των υπαλλήλων των καταστημάτων κράτησης), οι οποίες εκδηλώθηκαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους ή κατά κατάχρηση της ιδιότητάς τους και αφορούν:

i. βασανιστήρια και άλλες προσβολές της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας κατά την έννοια του άρθρου 137Α του Ποινικού Κώδικα,

ii. παράνομες εκ προθέσεως προσβολές κατά της ζωής ή της σωματικής ακεραιότητας ή της υγείας ή της προσωπικής ή γενετήσιας ελευθερίας,

iii. παράνομη χρήση πυροβόλου όπλου και

iv. παράνομη συμπεριφορά, για την οποία υπάρχουν ενδείξεις ότι διενεργήθηκε με ρατσιστικό κίνητρο ή η οποία ενέχει άλλου είδους διακριτική μεταχείριση λόγω χαρακτηριστικών φυλής, χρώματος εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, γενεαλογικών καταβολών, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας ή χρόνιας πάθησης, ηλικίας, οικογενειακής ή κοινωνικής κατάστασης, σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας ή χαρακτηριστικών φύλου.

- Επιπρόσθετα αναφέρεται ότι στις προαναφερόμενες περιπτώσεις, ενημερώνεται η Ανεξάρτητη Διοικητική Αρχή "Συνήγορος του Πολίτη", στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς της ως Εθνικός Μηχανισμός Διερεύνησης Περιστατικών Αυθαιρεσίας, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 56 παρ. 1 του Ν. 4443/2016, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 188 του Ν. 4662/2020 και σε ακόλουθο χρόνο προς ενίσχυση και διασφάλιση της "αρχής της διαφάνειας", ο φάκελος της υπόθεσης αποστέλλεται προς έλεγχο στην ως άνω Αρχή, σύμφωνα με τα διατασσόμενα στην παράγραφο 8 εδάφ. στ' της (στ) σχετικής διαταγής του κ. Αρχηγού.»

Με εκτίμηση, Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας
Διεύθυνση Διεθνούς Αστυνομικής Συνεργασίας

**Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΜΝΗΣΤΙΑ
ΕΙΝΑΙ
ΕΝΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ
ΚΙΝΗΜΑ ΓΙΑ ΤΑ
ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ.
ΟΤΑΝ ΑΔΙΚΕΙΤΑΙ ΕΝΑ
ΑΤΟΜΟ ΜΑΣ ΑΦΟΡΑ
ΟΛΕΣ ΚΑΙ ΟΛΕΣ.**

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΑΖΙ ΜΑΣ

info@amnesty.org

+44 (0)20 7413 5500

ΜΠΕΣ ΣΤΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

www.facebook.com/AmnestyGlobal

[@Amnesty](https://twitter.com/Amnesty)

Η ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΠΕΔΙΟ ΜΑΧΗΣ

ΜΟΤΙΒΑ ΠΑΡΑΝΟΜΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΒΙΑΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΤΙΜΩΡΗΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Παρά τις επανειλημμένες διαβεβαιώσεις από τις ελληνικές αρχές ότι το δικαίωμα του συνέρχεσθαι είναι εγγυημένο, διαπιστώνεται ένα ανησυχητικό μοτίβο τιμωρητικής αστυνόμευσης των διαμαρτυριών και καταχρηστικής χρήσης βίας. Η εθνική νομοθεσία για τις διαμαρτυρίες εξακολουθεί να αντίκειται στα διεθνή πρότυπα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, οι έλεγχοι με σκοπό την εξακρίβωση στοιχείων χρησιμοποιούνται ως εργαλείο για την καταστολή ειρηνικών διαδηλωτριών/-ωτών, ενώ μια σειρά από περιστατικά παράνομης ή υπέρμετρης χρήσης βίας συμπεριλαμβανομένης της επικίνδυνης ρίψης χειροβομβίδων κρότου-λάμψης έχει τεκμηριωθεί, στο πλαίσιο της αστυνόμευσης των διαδηλώσεων. Περιπτώσεις ειρηνικών διαδηλωτριών/-ωτών που ποινικοποιούνται απλώς και μόνο επειδή ασκούν το δικαίωμά τους στην ειρηνική συνάθροιση εξακολουθούν να υπάρχουν και οι ανησυχίες για μια μακροχρόνια κουλτούρα ατιμωρησίας δεν καθυστερούν. Οι ελληνικές αρχές πρέπει να προβούν στις αναγκαίες ενέργειες ώστε να πάρουν αποστάσεις από την τιμωρητική και καταπιεστική αστυνόμευση και να λάβουν μέτρα, μεταξύ άλλων τη μεταρρύθμιση της νομοθεσίας για τις διαμαρτυρίες με σκοπό την ευθυγράμμιση της με τις διεθνείς δεσμεύσεις της χώρας για τα ανθρώπινα δικαιώματα· να τερματίσουν την πρακτική της στέρησης από τις/τους ειρηνικές/-ούς διαδηλώτριες/-ωτές της ελευθερίας τους χωρίς εύλογη υποψία εγκληματικής συμπεριφοράς· να απαγορεύσουν τη χρήση χειροβομβίδων κρότου-λάμψης στην αστυνόμευση των διαδηλώσεων· να διασφαλίσουν ότι τα μέλη των δυνάμεων αποκατάστασης τάξης φέρουν εύκολα ορατά ατομικά διακριτικά δηλωτικά της ταυτότητάς τους, με επιβολή ποινών σε περίπτωση παράλειψης· και να εξασφαλίσουν ότι ο μηχανισμός εποπτείας της αστυνομίας λαμβάνει επαρκή χρηματοδότηση και πόρους.